

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Vojtěch RUSIN

**Migrace hráčů fotbalového klubu
SK Sigma Olomouc: geografická analýza**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Petr ŠIMÁČEK, Ph.D.

Olomouc 2024

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo):	Bc. Vojtěch Rusin (R22995)
Studijní obor:	Učitelství geografie pro SŠ (kombinace Z-ŠF)
Název práce:	Migrace hráčů fotbalového klubu SK Sigma Olomouc: geografická analýza
Title of thesis:	Migration of players of the football club SK Sigma Olomouc: a geographical analysis
Vedoucí práce:	Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.
Rozsah práce:	134 stran, 10 vázaných příloh
Abstrakt:	Diplomová práce se zaměřuje na fenomén sportovní migrace ve fotbale, přičemž analyzuje migraci hráčů fotbalového klubu SK Sigma Olomouc. Práce zkoumá časoprostorové vzorce migrace hráčů a identifikuje klíčové faktory, které ovlivňují jejich rozhodnutí migrovat. S využitím kombinace kvantitativních a kvalitativních výzkumných metod poskytuje komplexní pohled na motivace a percepci českých hráčů různých generací ohledně zahraniční migrace. Analýza zahrnuje statistická data a rozhovory s 60 hráči různých věkových kategorií, což umožňuje hlubší porozumění vlivu mezinárodní migrace na profesní a osobní životy fotbalistů. Výsledky práce jsou komparovány s existujícími studiemi, což přispívá k lepšímu chápání dynamiky sportovní migrace a jejího dopadu.
Klíčová slova:	geografie sportu, mezinárodní fotbalová migrace, polostrukturovaný rozhovor, český fotbalový klub SK Sigma Olomouc
Abstract:	The thesis focuses on the phenomenon of sports migration in football, analysing the migration of players of the football club SK Sigma Olomouc. The thesis examines the spatio-temporal patterns of players' migration and identifies the key factors that influence their decision to migrate. Using a combination of quantitative and qualitative research methods, it provides a comprehensive view of the motivations and perceptions of Czech players of different generations regarding international migration. The analysis includes statistical data and interviews with 60 players of different ages, allowing for a deeper understanding of the impact of international migration on the professional and personal lives of footballers. The results of the thesis are compared with existing studies, contributing to a better understanding of the dynamics of sport migration and its impact.
Keywords:	geography of sport, international football migration, semi-structured interview, czech football club SK Sigma Olomouc

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci „Migrace hráčů fotbalového klubu SK Sigma Olomouc: geografická analýza“ vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedl jsem všechny použité zdroje a literaturu.

V Olomouci 10. 04. 2024

Podpis:

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and strokes, positioned to the right of the word 'Podpis:'.

Tato práce by nemohla vzniknout bez pomoci mnoha lidí, kterým bych v této části chtěl vyjádřit své upřímné poděkování. V první řadě bych rád poděkoval vedoucímu práce Mgr. Petru Šimáčkovi, Ph.D. za umožnění výběru tématu, věcné rady, vstřícnost a čas při vedení mé diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat Martinovi Ponížilovi a Alešovi Jandačovi za poskytnutí cenných statistických dat, Mgr. Ludmile Balíkové za možnost realizace výzkumného šetření mezi žáky ZŠ Heyrovského v Olomouci a Jiřimu Fišarovi za možnost uskutečnit výzkumné šetření mezi aktivními hráči SK Sigma Olomouc. Velké poděkování patří rovněž všem respondentům, kteří se ochotně podělili o své postřehy a zapojili se do mého výzkumu, neboť jejich cenné poznatky a informace byly nezbytné pro úspěšné zpracování této práce. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat své rodině a přítelkyni, kteří mi byli oporou po celou dobu mého studia.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Vojtěch RUSIN**
Osobní číslo: **R22995**
Studijní program: **N0114A330001 Učitelství geografie pro střední školy**
Téma práce: **Migrace hráčů fotbalového klubu SK Sigma Olomouc: geografická analýza**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Zásady pro vypracování

Práce se bude zabývat sportovní migrací hráčů fotbalového klubu SK Sigma Olomouc. V úvodní části práce bude popsán teoreticko-metodologický background problematiky sportovní migrace s bližším zaměřením na fotbal. V aplikační části budou na příkladu fotbalového klubu SK Sigma Olomouc analyzována statistická data poukazující na časoprostorové aspekty sportovní migrace, a dále bude provedeno šetření mezi současnými i bývalými hráči klubu za účelem zjištění odpovědí na autorem stanovené výzkumné otázky. Zjištěné poznatky budou analyzovány a adekvátně vyhodnoceny. V závěru práce dojde k syntéze a zhodnocení autorem zjištěných poznatků a následně k jejich komparaci s poznatky zjištěnými v obdobně laděných studiích.

Rozsah pracovní zprávy: **20 000 – 24 000 slov**
Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

ELY, G., RONKAINEN, N. J. (2021): „It's not just about football all the time either“: transnational athletes' stories about the choice to migrate. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 19 (1), s. 29-42.
FINNEGAN, L. (2019): Stepping stones? An exploration of internal football player migration in the Republic of Ireland. *Regional Studies, Regional Science*, 6 (1), s. 596-606.
LITTLEWOOD, M., MULLEN, Ch., RICHARDSON, D. (2011): Football labour migration: an examination of the player recruitment strategies of the 'big five' European football leagues 2004-5 to 2008-9. *Soccer & Society*, 12 (6), s. 788-805.
MAGUIRE, J., FALCOUS, M. (2010): *Sport and Migration. Borders, Boundaries and Crossings*. London: Routledge.
STORM, L. K., BOOK, R. T., HOYER, S. S., HENRIKSEN, K., KÜTTEL, A., LARSEN, C. H. (2022): Every Boy's dream: A mixed method study of young professional Danish football player's transnational migration. *Psychology of Sport and Exercise*, Vol. 59, s. 102-125.
VELEMA, T. A. (2019): Upward and downward job mobility and player market values in contemporary European professional football. *Sport Management Review*, 22 (2), s. 209-221.
WISE, N., KOHE, G. Z. (2018): Sports geography: new approaches, perspectives and directions. *Sport in Society*, 23 (1), s. 1-10.
Interní klubové statistiky a relevantní webové portály

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: 27. ledna 2023
Termín odevzdání diplomové práce: 10. dubna 2024

L.S.

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

doc. Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 27. ledna 2023

Obsah

1	ÚVOD	8
2	CÍLE PRÁCE	9
3	METODIKA PRÁCE	10
4	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	14
4.1	GEOGRAFIE SPORTU	14
4.2	MEZINÁRODNÍ FOTBALOVÁ MIGRACE.....	18
4.2.1	<i>Případové studie mezinárodní fotbalové migrace v zahraničí</i>	21
4.2.2	<i>Případové studie mezinárodní fotbalové migrace v českém kontextu</i>	24
5	ČESKÁ NEJVYŠŠÍ FOTBALOVÁ SOUTĚŽ	28
5.1	HISTORIE A VÝVOJ LIGY	28
5.2	INTERNACIONALIZACE LIGY	30
5.3	MIGRACE ČESKÝCH HRÁČŮ DO ZAHRANIČÍ	34
6	FOTBALOVÝ KLUB SK SIGMA OLOMOUC	36
6.1	HISTORIE A VÝVOJ KLUBU.....	37
6.2	VYBRANÉ CHARAKTERISTIKY PRVOLIGOVÝCH HRÁČŮ	40
6.3	MLÁDEŽNICKÁ ZÁKLADNA	41
7	ANALÝZA MEZINÁRODNÍ MIGRACE HRÁČŮ SK SIGMA OLOMOUC	47
8	ANALÝZA POSTOJŮ HRÁČŮ SK SIGMA OLOMOUC K MEZINÁRODNÍ MIGRACI	54
8.1	REALIZACE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	54
8.2	ÚČASTNÍCI VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	55
8.3	INTERPRETACE A VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ	57
8.4	INTERPRETACE A VYHODNOCENÍ POLOSTRUKTUROVANÝCH ROZHOVORŮ.....	86
9	DISKUZE	123
10	ZÁVĚR	126
	SUMMARY	129
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY	130
	PŘÍLOHY.....	135

1 Úvod

Geografie a fotbal. Vědní disciplína a sport. Na první pohled se může zdát, že tyto dvě oblasti nemají mnoho společného, přesto geografické aspekty fotbalu tvoří významnou součást fungování fotbalových klubů a především samotných hráčů. Je to zejména migrace, tj. prostorové přemísťování osob, se kterou se samotní hráči potýkají již od dětství, kdy fotbal začínají hrát. Hráči se musí několikrát týdně dopravit na trénink a zpět, o víkendu na zápas a pokud se fotbalu chtějí věnovat profesionálně, povětšinou to souvisí i se změnou bydliště či s časově náročnějším dojížděním. S rostoucí úrovní profesionality se pak pro české hráče objevuje i další výzva a příležitost – možnost působení v zahraničních klubech. Tato příležitost nejenže rozšiřuje geografický obzor hráčů, ale také umožňuje získat nové zkušenosti, zlepšit sportovní dovednosti a často i výrazně zvýšit jejich finanční ohodnocení. Geografie se tak stává neodmyslitelnou součástí jejich profesního života, kdy každý přesun v jejich kariéře přináší nejen změnu v jejich fotbalovém životě, ale také v osobním rozvoji a adaptaci na různorodé sociální a kulturní prostředí. Právě mezinárodní migrace se ve světě globalizace a otevřených hranic stala klíčovým fenoménem, který formuje nejen strukturu fotbalových týmů, ale také ovlivňuje kariéry jednotlivých sportovců a dynamiku profesionálních soutěží.

Tato diplomová práce představuje komplexní pohled na fenomén fotbalové migrace s podrobným zaměřením na hráče fotbalového klubu SK Sigma Olomouc, klubu s velkou tradicí ve výchově hráčů, jenž se úspěšně prosazují nejen v české nejvyšší soutěži, ale i v zahraničí. Zvláštní pozornost je věnována především rozdílům v přístupech k mezinárodní migraci mezi různými generacemi hráčů – od mladých hráčů v žákovských kategoriích, přes současné profesionální hráče, až po bývalé hráče, kteří již ukončili svou profesionální kariéru. Práce analyzuje jak sportovní ambice, tak geografické a socioekonomické faktory, které souvisejí s rozhodováním hráčů při mezinárodní migraci a jejich profesním i osobním životem.

Výběr tématu je úzce spojen s mým osobním vztahem k fotbalovému klubu SK Sigma Olomouc i mým budoucím profesním směřováním. Jako dlouholetý fanoušek olomouckého klubu a budoucí učitel jsem se rozhodl propojit tyto dvě oblasti, neboť do výzkumu zapojuji i hráče SK Sigma Olomouc, jenž jsou žáky základního vzdělávání. Tento krok mi umožňuje nejen prohloubit porozumění fenoménu sportovní migrace, ale také se připravit na svou budoucí profesní roli tím, že získám přímý vhled do motivace a postojů žáků k tématům spojených se zahraniční migrací a dlouhodobým pobytem v zahraničí.

2 Cíle práce

Ambicí této diplomové práce je poskytnout komplexní pohled na fenomén sportovní migrace ve fotbale, se zaměřením na mezinárodní migraci hráčů fotbalového klubu SK Sigma Olomouc. Práce si klade za cíl analyzovat časoprostorové vzorce migrace fotbalových hráčů SK Sigma Olomouc a identifikovat klíčové geografické, sportovní a socioekonomické faktory, které ovlivňují jejich rozhodování ohledně mezinárodní migrace. Zvláštní důraz je kladen především na rozdíl v přístupech k mezinárodní migraci mezi různými generacemi hráčů – od mladých fotbalistů v žákovských kategoriích, přes aktuální profesionální hráče až po bývalé hráče, kteří ukončili profesionální kariéru. V rámci diplomové práce byly stanoveny a jsou zkoumány následující klíčové výzkumné otázky:

- Jaké časoprostorové vzorce lze vysledovat u hráčů Sigmy Olomouc z hlediska mezinárodní fotbalové migrace?
- Jaké geografické, sportovní a socioekonomické faktory ovlivňují rozhodování hráčů při mezinárodní migraci?
- Jaké jsou rozdíly v přístupech k mezinárodní migraci mezi různými generacemi hráčů?

Záměrem je nejen pochopit motivace a faktory, které vedou hráče k zahraniční migraci, ale také zjistit, jak hráči různých generací vnímají možnost působit v zahraničí a jaké přínosy či výzvy si s potenciální zahraniční migrací spojují. Tímto způsobem práce usiluje o získání hlubšího pochopení toho, jak jsou rozhodnutí o migraci ovlivněna nejen ekonomickými podmínkami a sportovními ambicemi, ale také představami o životních podmínkách v cílové zemi nebo potenciálním tlakem ze strany agentů či mateřského klubu. Dalším cílem je prozkoumat jak mezinárodní migrace ovlivnila individuální životy hráčů, kteří v zahraničí působili. Tato část je zaměřena na analýzu zkušeností hráčů, kteří se rozhodli působit v zahraničním angažmá a poskytne přehled o tom, jak mezinárodní migrace ovlivnila nejen jejich profesní kariéru, ale i osobní život.

V závěru práce je provedena syntéza zjištěných poznatků a jejich komparace s existujícími studiemi s obdobnou tematikou, s cílem přispět k hlubšímu pochopení dynamiky sportovní migrace ve fotbale a jejího vlivu na všechny zúčastněné strany.

3 Metodika práce

Metodologický přístup této diplomové práce byl navržen tak, aby zahrnoval kombinaci kvantitativních a kvalitativních výzkumných metod. Tento přístup tak umožňuje komplexní pohled na sportovní migraci hráčů fotbalového klubu SK Sigma Olomouc, s důrazem na identifikaci klíčových motivací, vzorců migrace a jejich dopadů na jednotlivé hráče i klub.

V teoretické části je zpracována rešerše dostupné literatury o geografii sportu a studií zaměřených na fotbalovou migraci, s cílem definovat teoreticko-metodologický background fotbalové migrace a identifikovat klíčové faktory a trendy. Tato rešerše umožnila nejen definovat a porozumět základním konceptům a teoriím spojených s fotbalovou migrací, ale také poskytla potřebný rámec pro formulaci výzkumných otázek, které směřují k objasnění specifických vzorců migrace hráčů SK Sigma Olomouc.

Následně je v rámci této diplomové práce proveden komplexní rozbor české nejvyšší fotbalové soutěže s ohledem na její historii a vývoj, se specifickým zaměřením na mezinárodní migraci hráčů. Zvláštní pozornost je věnována fotbalovému klubu SK Sigma Olomouc, přičemž analýza zahrnuje historické souvislosti klubu, jeho přístup k mezinárodní migraci i rozvoj mládežnické základny. Tato analýza umožňuje identifikovat časoprostorové vzorce migrace a vytvořit historický přehled o migraci hráčů SK Sigma Olomouc. Ke statistickým analýzám byly využity především 3 hlavní zdroje informací popsané níže – data z internetového statistického portálu CSFotbal, data z internetového statistického portálu Transfermarkt a interní klubová statistická data. Statistická data ze všech zdrojů jsou ve vzájemném souladu, jsou však navzájem ověřována a doplňována, jelikož všechny statistické databáze neobsahují veškeré potřebné informace.

- **CSfotbal** je projekt, který je zaměřen na fotbalové statistiky především české a československé nejvyšší fotbalové soutěže. Projekt vznikl v roce 2008 a jeho autorem je fotbalový nadšenec Aleš Jandač, který jej vytvořil s cílem shromáždit a veřejně zpřístupnit historická statistická data o českém fotbale, zejména o tom prvoligovém. Databázi zpracoval do přehledné webové prohlížečky, která je veřejně dostupná na internetové adrese www.csfotbal.cz. Databáze obsahuje nejen informace o samotných zápasech, ale také o hráčích a jejich statistikách, trenérech, rozhodčích či návštěvnosti diváků. Za dobu své existence si projekt vysloužil skvělé renomé napříč českým fotbalovým prostředím a bývá hojně citován nejen fanoušky, ale také novináři

i samotnými kluby. Samotný autor databáze je taktéž od února 2017 aktivní na sociální síti „X“ (do roku 2023 Twitter), kde české fotbalové prostředí informuje o statistických zajímavostech souvisejících s aktuálním děním v české fotbalové lize. Výhoda a obliba této databáze oproti jiným zdrojům spočívá především v tom, že statistická data publikovaná na oficiálních stránkách české nejvyšší soutěže začínají od sezóny 1993/94 a zcela ignorují období před rozdělením Československa, což se pravidelně setkává i s velkou nevolí fanoušků, ovšem k roku 2024 stále nedošlo k žádnému náznaku snahy o nápravu. I z tohoto důvodu pak vznikají nejen statistické chyby a nepřesnosti, ale i lživé informace, které účelně předkládají sociální účty a web oficiální české nejvyšší fotbalové soutěže jakými jsou např. pokřivení statistických rekordů u jednotlivých hráčů nebo klubů. CSfotbal je tak nejdůvěryhodnější a pro účely této diplomové práce nejvhodnější databází československé a české nejvyšší fotbalové soutěže, která je nezdědka využívána jako zdroj historických statistických dat o českém fotbale. Autor projektu mi byl rovněž nápomocen s poskytnutím souborů statistických dat o národnostním složení hráčů, jenž nelze v prohlížeči komplexně analyzovat.

- **Transfermarkt** je ve fotbalovém prostředí celosvětově populárním internetovým portálem, který se specializuje na fotbalové přestupy a statistické informace o hráčích a jejich odhadovaných přestupních hodnotách. Nabízí také rozsáhlá statistická data o týmech i soutěžích napříč celým světem. Web vznikl v květnu 2000 v Německu a v současnosti je velmi oblíbený mezi fotbalovými fanoušky, novináři, skauty a analytiky po celém světě – v roce 2021 měl portál návštěvnost téměř 40 milionů unikátních návštěvníků v jediném měsíci (Smith, 2021). Transfermarkt je v této diplomové práci využíván zejména jako primární zdroj informací o přestupech jednotlivých hráčů a o statistických údajích v zahraničních týmech a soutěžích.
- **Interní klubová statistická data SK Sigma Olomouc** poskytnutá archivářem klubu Martinem Ponížilem jsou nedílnou součástí řady statistických analýz publikovaných v této diplomové práci.

V rámci praktické části dále proběhlo kvalitativní šetření prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s třemi skupinami respondentů:

1. hráči SK Sigma Olomouc v žákovských kategoriích U12–U15
2. aktivní profesionální hráči s prvoligovými zkušenostmi z SK Sigma Olomouc
3. bývalí profesionální hráči s prvoligovými zkušenostmi z SK Sigma Olomouc

Každá skupina zahrnuje 20 respondentů. Rozhovory jsou doplněny dotazníkovým šetřením s Likertovou škálou, které poskytuje ucelená data o percepci a postojích hráčů olomouckého klubu k mezinárodní migraci. Dotazník je vytvořen ve dvou verzích, které jsou téměř identické v obsahu, ale liší se ve formulaci otázek, které jsou přizpůsobeny zkušenostem respondentů (dotazníky pro hráče bez zahraniční zkušenosti jsou formulovány podmiňovacím způsobem). Obě verze dotazníků jsou dostupné k nahlédnutí v přílohách 5 a 6 diplomové práce.

Celé výzkumné šetření bylo zaměřeno na mezinárodní migraci českých hráčů a jejich vnímání zahraniční fotbalové migrace. Klíčovým aspektem bylo definování pojmu „zahraničí“ ve vztahu k mezinárodním migračním tokům. Důležité je zdůraznit, že pro účely tohoto šetření byla Slovenská republika vyjmuta z definice mezinárodní migrace. Toto rozhodnutí bylo podloženo několika klíčovými faktory, jež odlišují Slovensko od ostatních zemí v kontextu migrace českých hráčů. Česká republika a Slovenská republika sdílejí hluboké historické, jazykové a kulturní vazby, které významně ovlivňují vzájemnou migraci hráčů mezi těmito dvěma zeměmi. Tyto společné vazby vytváří mezi oběma národy blízkost, která v mnoha aspektech přesahuje běžný mezinárodní kontext. Jazyková blízkost češtiny a slovenštiny usnadňuje komunikaci a integraci hráčů, což vede k významně odlišnému adaptačnímu procesu ve srovnání s migrací do zemí s jiným jazykem. Tato vzájemná jazyková a kulturní kompatibilita tak vytváří specifický prostor, jež se zásadně liší od ostatních mezinárodních migračních vzorců. Historické propojení mezi Českou a Slovenskou republikou se odrazilo i ve fotbale, neboť mnozí respondenti působili v nejvyšší československé fotbalové soutěži. Někteří z nich v době Československa působili i ve slovenských klubech, což zpětně nepovažují za mezinárodní migraci. Vzhledem k těmto specifickým faktorům tak není Slovensko v rámci šetření považováno za „zahraničí“ a nespadá do mezinárodní fotbalové migrace, což bylo předem komunikováno i všem respondentům účastnících se výzkumu. Přesto je Slovensko v rámci vybraných statistických analýz v této práci z důvodu uceleného přehledu uváděno odděleně.

Všech 60 respondentů bylo rovněž předem seznámeno s účelem šetření a účast všech respondentů ve výzkumu byla zcela dobrovolná. Veškerá výzkumná činnost byla realizována dle etických norem a v souladu s Helsinskou deklarací světové lékařské asociace. Autor šetření se rovněž seznámil s informacemi z odborných publikací věnovaných vhodnému procesu tvorby a realizace výzkumného šetření (Sedláková 2014 či Drápela 2021), které následně využil při realizaci šetření.

- Rozhovory a dotazníky s hráči v žákovských kategoriích U12–U15 byly provedeny osobně na ZŠ Olomouc, Heyrovského 33, a to po získání písemného informovaného souhlasu zákonných zástupců, vedení školy a etické komise Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (k nahlédnutí viz příloha 1).
- Rozhovory a dotazníky s aktivními profesionálními hráči byly provedeny buď osobně nebo prostřednictvím telefonických hovorů a online formulářů. Vzhledem k tomu, že aktivní profesionální hráči mají často náročný tréninkový a soutěžní program, bylo jim nabídnuto vyplnit dotazníky a účastnit se rozhovorů buď osobně, pokud to umožňoval jejich harmonogram, nebo na dálku prostřednictvím telefonického hovoru a online formuláře s využitím softwarové nástroje *Google Forms*.
- Rozhovory a dotazníky s bývalými hráči byly provedeny výhradně prezenčně. Tento přístup nabídl přímý kontakt s bývalými hráči, což umožnilo hlubší a otevřenější interakci při sdílení zkušeností a postřehů z jejich kariér po ukončení aktivní sportovní činnosti.

Fotbalisté v žákovských kategoriích U12–U15 jsou v souladu s etickými pravidly a předem stanovenou dohodou v této studii anonymizováni. Jejich odpovědi byly zaznamenány písemně a jsou prezentovány tak, aby byla zajištěna ochrana jejich identity. Naproti tomu, aktivní i bývalí profesionální fotbalisté vyjádřili souhlas s uvedením svých jmen a sdílením osobních zkušeností v této práci. Po získání jejich souhlasu byly rozhovory s těmito účastníky nahrávány a poté přepsány pro účely podrobné analýzy. Detailní popis realizace šetření, včetně všech respondentů, je prezentován v kapitole 8.

Vizualizace analyzovaných dat jsou prezentovány pomocí softwarových nástrojů Microsoft Excel, QGIS, DATAtab a Word Art, přičemž celková práce byla sepsána a strukturována v textovém procesoru Microsoft Word.

4 Teoretická východiska

Tato kapitola poskytuje podrobnou analýzu klíčových konceptů a teoretických rámců, které jsou základem pro pochopení fenoménu fotbalové migrace. Zatímco v úvodu podkapitoly 4.1 je věnován prostor geografii sportu zejména v obecné rovině, další část se zaměřuje na fotbal, jeho vývoj a následnou globalizaci. V podkapitole 4.2 je analyzována fotbalová mezinárodní migrace, její legislativní rámec a dále jsou nastíněny faktory, které nejvíce ovlivňují rozhodování hráčů o migraci. Následující podkapitoly se věnují rešerši případových studií mezinárodní fotbalové migrace v zahraničí (4.2.1) a v českém prostředí (4.2.2).

4.1 Geografie sportu

Geografie sportu je multidisciplinární vědní oblast, která se zabývá prostorovým rozmístěním sportovních aktivit, jejich interakcí s přírodním i sociálním prostředím a ekonomickými či environmentálními souvislostmi. Zahrnuje široké spektrum témat od migrace sportovců, přes vliv sportovních událostí na města a regiony, až po otázky národní identity a politiky (Wise a Kohe, 2018). Z toho vyplývá, že geografie sportu se snaží analyzovat, jak jsou sportovní aktivity distribuovány napříč různými regiony a kulturami a jak jsou tyto jevy ovlivňovány geografickými a socioekonomickými faktory.

Průzkumy potvrzují, že sport představuje jednu z nejpobulárnějších forem volnočasových aktivit v Evropě, neboť přibližně 60 % obyvatelstva Evropy se věnuje nějaké formě sportovní aktivity, přičemž 40–50 % z nich se sportu věnuje na pravidelné bázi. Zajímavostí je i geografické rozdělení sportovní aktivity, kde např. v Evropě je vyšší účast na sportovních aktivitách ve směru od severních zemí k jižním zemím (Tomeš, 2012). Sport lze však provozovat téměř kdekoli a nejrozšířenější sporty, jako je fotbal, volejbal, nebo atletika, jsou přístupné s minimálními náklady a prostorovými požadavky. Díky této snadné dostupnosti a všeobecné přítomnosti sportovních aktivit po celém světě se geografie sportu stává zajímavým polem pro studium v kontextu prostorových, sociálních či ekonomických faktorů.

Mezi nejvýznamnější autory v oblasti sportovní geografie se řadí John Bale (1989, 2003), který se ve své práci „Sport Geography“ zásadně zaměřuje na vztah mezi geografii a sportem. Jeho přístup lze charakterizovat jako interdisciplinární, spojující poznatky z různých oborů, aby poskytl ucelený pohled na to, jak sport ovlivňuje a je ovlivněn geografickými faktory. V díle, které bylo poprvé vydáno v roce 1983 a jehož aktualizovaná verze vyšla v roce 2003, Bale

rozpracovává několik klíčových témat spojených s geografíí sportu jako je vliv geografie na popularitu a rozšíření sportů, regionalizace sportovních aktivit a význam lokality pro sport, globalizace sportu se sportovní migrací nebo ekonomické aspekty sportu. Bale se v publikaci rovněž věnuje i konceptům „prostoru“ a „místa“, které jsou klíčové jak pro geografii, tak pro sport a vzájemně se ovlivňují. Prostor je chápán jako fyzické rozložení nebo uspořádání míst a jevů na Zemi, zatímco místo má na rozdíl od prostoru specifitější význam, který zahrnuje emocionální nebo kulturní vazby lidí k určitým lokacím. V kontextu sportu můžeme mluvit o místě jako o domovském stadionu týmu, který má pro fanoušky zvláštní význam nebo o specifických lokacích, kde se konají významné sportovní události a které jsou vnímány jako důležité nejen pro samotný sport, ale i pro komunitu kolem něj. Bale zdůrazňuje, že sport a geografie jsou úzce spojeny právě skrze tyto dva koncepty. Sport je záležitostí prostoru, protože zaujímá fyzický prostor, zároveň je však záležitostí místa, protože sportovní události a týmy vytvářejí vazby na konkrétní místa, která nabývají specifický význam.

Nedílnou součástí geografie sportu tvoří sportovní migrace, která se vztahuje k pohybu sportovců za účelem účastnit se sportovních soutěží, tréninků, nebo kariérního rozvoje v různých klubech a týmech. Tento proces může probíhat buď uvnitř jedné země, tj. vnitrostátní migrace nebo mezi státy, tj. zahraniční migrace, která se dále dělí na mezikontinentální migraci (mezi různými kontinenty) a intrakontinentální migraci (uvnitř jednoho kontinentu), přičemž každá z těchto forem má specifické charakteristiky a dynamiku. Tento jev je posilován globalizací sportu, která představuje proces, v jehož rámci se sportovní aktivity a produkty stávají více mezinárodně propojenými a dostupnými přes kulturní a geografické hranice. Změny v globálním ekonomickém a sociálním prostředí, jako jsou deregulace finančních trhů a technologický pokrok, vytvářejí nové příležitosti a možnosti pro mezinárodní sportovní migraci. Dopady sportovní migrace na hostitelské a mateřské země jsou rozmanité. Zatímco hostitelské země mohou těžit z přílivu talentovaných sportovců a s tím související zvýšení sportovní úrovně, mateřské země se často potýkají s únikem nadějných sportovců, což může vést k problémům s rozvojem domácího sportu a následné reprezentace země. Tento proces také vyvolává diskuzi týkající se národní identity a příslušnosti, když sportovci začnou reprezentovat země, které nejsou jejich původním domovem. Sportovní migrace je také úzce spojena s otázkami pracovního práva a etiky, včetně problematiky migrace mladých sportovců z rozvojových zemí, což může vést k situacím podobným lidskému obchodování. Tyto aspekty vyžadují pozornost a regulaci na mezinárodní úrovni, aby se zajistila spravedlnost a etické zacházení se sportovci napříč všemi zeměmi. Sportovní migrace tak není jednoduchým

fenomémem, ale složitý procesem, který je neoddelitelně spojen s globálními ekonomickými, sociálními a politickými trendy (Maguire, 2008).

Sportovní geografie také zkoumá původ sportovců a zjišťuje, že lidé mají různé predispozice pro výkon v určitých sportech v závislosti na svém původu, což může být dáno přírodními i klimatickými faktory. Tento aspekt je důležitý při studiu úspěšnosti sportovců z různých regionů světa, což nejlépe prezentují výsledky v atletice – např. atleti z východní Afriky dominují v dlouhých běžeckých disciplínách, zatímco sprinteři z Karibiku (zejména z Jamajky) a USA excelují ve sprintech (Tomeš, 2012).

Důležitým aspektem je rovněž i globálně ekonomický význam sportu, který zahrnuje výdaje na infrastrukturu, výrobu sportovního zboží, pořádání sportovních akcí a příjmy z reklam, vstupného nebo sázení. Sportovní průmysl se na světovém HDP již kolem roku 2011 podílel na 480–620 miliardách dolarů a od té doby se toto odvětví setkává s rostoucím zájmem a investicemi, což poukazuje na jeho neustálý růst a rozvoj. Většina finančního příjmu v oblasti sportu pochází zejména z USA a západní Evropy, již v roce 2010 se sportovní průmysl podílel 3 % na celkovém HDP Spojených států amerických, což je vyšší podíl než v případě výkonného primárního sektoru (Tomeš, 2012). V rámci Evropské unie se sportovní průmysl podílel na 2,12 % celkového HDP v roce 2020, a to celkovou částkou 280 miliard euro. Sportovní sektor se v zemích EU podílel na 2,7 % celkové zaměstnanosti, tzn. přibližně každý 37. zaměstnaný člověk v EU je zaměstnán ve sportovním průmyslu (EOC EU Office, 2024).

Z předešlých poznatků tedy vyplývá, že výzkum a analýza geografie sportu představují významnou a stále se rozvíjející disciplínu, která nabízí široké spektrum možností pro studium vztahu mezi sportem, společností a prostředím, v němž žijeme.

Fotbal jako globální fenomén

Fotbal je kolektivní sportovní hra, ve které se utkávají dvě družstva o 11 hráčích s cílem skórovat co nejvíce gólů do soupeřovy brány za použití kulatého míče. V každém týmu je jeden hráč speciálně vyhrazený jako brankář, který má povolení hrát rukama, ale pouze v určeném brankovém území. Ostatních 10 hráčů v poli musí manipulovat s míčem bez použití rukou, což vyžaduje značnou dávku dovednosti a koordinace. Hra se odehrává na obdélníkovém hřišti s brankami na obou koncích. Zápas jsou rozděleny do dvou poločasů po 45 minutách s 15 minutovou přestávkou. Fotbalová pravidla dále specifikují ofsajd, druhy kopů (přímé, nepřímé, pokutové) nebo způsoby obnovení hry (např. vhazování, rohový kop) po jejím

přerušeni. Respekt k rozhodčím a dodržování pravidel fair play jsou nezbytné pro udržení sportovního ducha a pořádku na hřišti. Zápas vyhrává tým, který vstřelí více gólů než jeho soupeř. V případě, že oba týmy skončí se stejným počtem branek, je výsledkem remíza (Štumbauer et al., 2013).

Historie fotbalu, jak ho známe dnes, má své kořeny ve Velké Británii, přesněji v Anglii, kde se zrodil během 60. let 19. století. Historicky se však můžeme setkat i s ostatními sporty, které se dají považovat za předchůdce moderního fotbalu. Již ve starověku lidé hráli různé míčové hry, jejichž součástí byl míč – ve starém Řecku se používaly míče vycpané nebo plněné vzduchem. Tato tradice se rozvinula v Římě, kde bylo známo několik druhů míčů a hra „haspartum“, která se později prostřednictvím římských legií rozšířila do Anglie a Francie. Dle teorií se právě tato hra mohla stát předchůdcem moderního fotbalu. První zmínky o hře podobné fotbalu byly zaznamenány v Londýně roku 1175. Ve 12. a 13. století se hra rozšířila do ulic anglických měst a vesnic, kde se konaly hry s účastí stovek lidí, často doprovázené zraněními a ničením majetku. Reakcí na tyto excesy byla řada královských zákonů, které se v průběhu 14. a 15. století snažily fotbal regulovat nebo dokonce zakázat, ovšem ne s příliš velkým úspěchem královského dvora. Významným milníkem pro fotbal byl konec první poloviny 19. století, kdy se na soukromých středních školách začal hrát organizovanější fotbal. Škola v anglickém městě Rugby se stala historickým místem, neboť zde byla sepsána první pravidla fotbalu, která zahrnovala i možnost hraní rukama. Následovala snaha o unifikaci pravidel, která vyvrcholila založením první fotbalové asociace na světě (The Football Association) dne 26. 10. 1863. Tento krok položil základ organizovanému a jednotnému chápání fotbalu, jak jej známe dnes a začal rychle získávat na popularitě (Štumbauer et al., 2013).

Následný rozvoj a šíření fotbalu v Anglii bylo úzce spjato se sociálně-ekonomickými a geografickými faktory. Ve svých začátcích se fotbal nejvíce rozšířil mezi dělnickými třídami. I přesto, že první kluby vznikaly často ve vzdělávacích institucích, kvalitnější kluby se formovaly v průmyslových regionech. Industriální oblasti střední a severovýchodní Anglie se staly epicentry kvalitního fotbalu, na rozdíl od bohatšího jihu, kde mimo Londýn kvalitní kluby vznikaly spíše výjimečně. Tento rozdíl v distribuci fotbalových klubů reflektují i historické tabulky, podle kterých většina úspěšných týmů pochází z průmyslovějších regionů. Anglie se rovněž velkou mírou podílela na globalizaci a šíření fotbalu mimo své hranice, neboť fotbal byl již ke konci 19. století rozšířen za pomoci Britského impéria přibližně do 2/3 zemí světa, což položilo základ pro dnešní globálně propojený fotbalový svět (Tomeš, 2012).

Fotbal se postupem času upevnil jako nejpobulárnější sport naší planety. Jeho dominance je zřejmá nejen napříč diváckými metrikami (od sledovanosti televizních a internetových přenosů, přes celkový počet diváků na stadionech až po ekonomické aspekty), ale také množstvím aktivních hráčů. Fotbal se totiž těší obrovské hráčské popularitě na celém světě, což je způsobeno i jeho jednoduchostí a univerzálností, neboť ke hraní je zapotřebí pouze míč a rovná plocha. S více než 270 miliony aktivních hráčů (což představuje okolo 4 % celosvětové populace a 10 % mužů ve věku nad 15 let), se fotbal řadí na špičku mezi sporty s největším počtem aktivních sportovců. Tato hra se těší popularitě ve všech klimatických a geografických podmínkách, což ukazuje na její adaptabilitu a všestrannost. Všechny tyto faktory – od masové sledovanosti přes širokou aktivní účast až po globální rozšíření – přispívají k postavení fotbalu nejen jako sportu, ale i kultovního fenoménu, který odráží a ovlivňuje sociální a kulturní prostředí po celém světě (Tomeš, 2012).

4.2 Mezinárodní fotbalová migrace

Migrace fotbalistů má své kořeny zasazené hluboko v historii tohoto sportu, neboť od samotných začátků fotbalu hráči překračovali různé geografické hranice za účelem hraní fotbalu. Tento fenomén, zaznamenaný již v raných fázích vývoje fotbalu, nabral na intenzitě s jeho rostoucí popularitou a globalizací. Přestože existuje množství studií, které se zabývají migrací jednotlivých sportovců, specifických klubů, regionů nebo ligových soutěží, podrobně rozebraných v podkapitolách 4.2.1 a 4.2.2, výzkumy poskytující komplexní pohled na migraci fotbalistů od svého počátku až do 21. století jsou méně časté. Výjimku tvoří kniha „*Moving with the Ball*“ od autorů Lanfranchi a Taylor (2001), která nabízí podrobný přehled na problematiku mezinárodní fotbalové migrace včetně historických a kulturních souvislostí. Tato kapitola tak vychází především z klíčových poznatků zmíněných autorů, neboť právě jejich publikace se stala základním kamenem pro komplexní analýzu mezinárodní migrace fotbalistů.

Historický vývoj mezinárodní migrace fotbalistů odráží nejen rozvoj samotného sportu, ale i jeho rostoucí schopnost překonávat geografické a kulturní bariéry. Již v prvních desetiletích 20. století se země otevíraly cizím hráčům, kteří přicházeli obohatit jejich národní ligy. Zatímco ve státech jako Francie nebo Itálie byla přítomnost zahraničních fotbalistů vnímána jako vítané oživení domácí scény, ve Velké Británii byla mezinárodní migrace hráčů dlouhodobě považována za méně přijatelnou, až do chvíle, kdy globalizace fotbalu a jeho komerční význam přinesl zásadní změnu. Talentovaní fotbalisté z Argentiny, Brazílie nebo bývalé Jugoslávie odcházeli v hojném počtu hrát do zahraničních soutěží, čímž přispěli k tomu, že se fotbalisti stali

jedním z hlavních exportních komodit těchto zemí po více než 70 let. Rozvoj dopravních technologií a rozhodnutí v případě Bosman z roku 1995, které odstranilo omezení na počet zahraničních hráčů v týmech EU, znamenaly průlom v migraci fotbalistů, čímž se vytvořil skutečně globální trh s fotbalovou pracovní silou. Fotbal rovněž poukázal na pozitivní přístup integrace přistěhovalců, což ilustruje např. triumf francouzského národního týmu na mistrovství světa v roce 1998, kdy převážnou část týmu tvořili hráči cizího původu (Lanfranchi a Taylor, 2001).

Legislativní rámec mezinárodní fotbalové migrace

Legislativní rámec mezinárodní fotbalové migrace se vyvíjel paralelně s proměnou globálního fotbalového prostředí, přičemž zásadní roli v tomto procesu sehrály fotbalové asociace, včetně Mezinárodní federace fotbalových asociací, zkr. FIFA (*Fédération Internationale De Football Association*). Tento vývoj byl úzce propojen s obecnějšími migračními trendy a byl formován širokým spektrem ekonomických, politických a sociálních faktorů. Na počátku 20. století, kdy se fotbal začal šířit za hranice svého britského původu, neexistovaly žádné univerzálně aplikovatelné mezinárodní regulační mechanismy pro přesun fotbalistů. V různých zemích se tak uplatňovaly odlišné přístupy k angažování cizinců, které odrážely lokální podmínky a národní politiky. Zatímco např. Anglická fotbalová liga zaujala v meziválečném období ochránářský postoj vůči svým fotbalistům, nově vzniklá francouzská liga umožnila svým klubům nasazovat až pět cizích hráčů v každém utkání (Lanfranchi a Taylor, 2001).

První pokusy o formování pravidel pro mezinárodní přestupy vedly v založení a rozvoj mezinárodního transferového systému pod dohledem FIFA. Jako globální řídicí autorita fotbalu měla FIFA klíčovou roli ve stanovování pravidel týkajících se registrace a smluvních práv hráčů překračujících národní a kontinentální hranice. Tento systém mezinárodního transferového trhu zajistil, že nemohli profesionální fotbalisté přestoupit z jednoho klubu do druhého bez předchozího souhlasu jak původního, tak i budoucího týmu – zaměstnavatele, na rozdíl od ostatních migrujících zaměstnanců. Zásadní obrat v legislativě týkající se mezinárodní migrace fotbalistů nastal s rozhodnutím Evropského soudního dvora v případě Bosman v roce 1995. Toto rozhodnutí zrušilo omezení na počet hráčů z členských států EU v týmech a umožnilo volný pohyb hráčů v EU stejně jako ostatním migrujícím pracovníkům. Hráči tak od této doby mohou po ukončení smlouvy přestoupit do jiného klubu v EU bez poplatku původnímu klubu. Dopad tohoto rozhodnutí významně proměnil mezinárodní fotbal, jelikož posílil mobilitu hráčů a vedl k rozšíření počtu cizinců v národních ligách, čímž výrazně přispěl k další globalizaci

fotbalového trhu. Přes svou klíčovou roli v historii, Bosmanovo rozhodnutí představuje jen část širšího legislativního rámce mezinárodní fotbalové migrace, který zahrnuje i pravidla týkající se cizinců v národních ligách, kritéria pro mezinárodní reprezentaci nebo otázky občanství. Tyto aspekty poukazují na složitou dynamiku mezi fotbalem, národní identitou a mezinárodním právem, reflektující proměnlivou podobu mezinárodní fotbalové migrace v globalizujícím se světě (Lanfranchi a Taylor, 2001).

Klíčové faktory ovlivňující mezinárodní fotbalovou migraci

V kontextu mezinárodní migrace fotbalistů je klíčové rozlišovat mezi ekonomickými a politickými faktory, které tuto migraci pohánějí. I když byly politické události (např. španělská občanská válka nebo povstání v Budapešti v roce 1956) impulzem pro migraci některých hráčů, většina fotbalových migrantů je motivována především ekonomickými faktory. To potvrzuje i současná situace, kde finanční nestabilita některých národních ekonomik spolu s ekonomickou krizí mají za následek nízké finanční ohodnocení fotbalistů a hráči mají větší motivaci k hledání lepších finančních příležitostí v zahraničí. Faktory, které ovlivňují mezinárodní fotbalovou migraci lze kategorizovat do tří hlavních oblastí. První oblastí jsou push a pull faktory, druhou oblastí je role zprostředkovatelů a třetí oblastí je vliv technologického rozvoje dopravy a komunikace (Lanfranchi a Taylor, 2001).

Push faktory, neboli faktory, které fotbalisty „vytlačují“ z jejich původních zemí, zahrnují ekonomické obtíže, omezené příležitosti pro profesionální rozvoj nebo neshody s klubem, což lze demonstrovat např. na konkrétním příběhu rakouského fotbalisty Lea Baumgartnera a jeho rozhodnutí opustit Rakousko a přestoupit do Austrálie kvůli finančním sporům s klubem. Pull faktory, tedy faktory „přitahující“ fotbalisty do nových destinací, zahrnují lepší ekonomické a profesionální příležitosti, vyšší kvalitu fotbalu nebo lákavé aspekty života v nové zemi. Baumgartner byl např. přitahován klimatickými podmínkami a mentalitou lidí v Austrálii, kterou měl možnost poznat během jeho předešlé návštěvy (Lanfranchi a Taylor, 2001).

Zprostředkovatelé, jako jsou kluby, agenti nebo fotbalové federace, hrají klíčovou roli ve zjednodušení a organizaci migrace fotbalistů. Jejich působení se neomezuje jen na zjednodušení administrativních a právních procesů, ale rozšiřuje se i do oblasti vyjednávání smluv, zajišťování pracovních a životních podmínek pro hráče a jejich rodiny nebo pomoc s adaptací v novém kulturním a profesionálním prostředí. V případě Baumgartnera byla jeho migrace zorganizována s pomocí klubových a federálních úředníků, kteří mu a jeho rodině usnadnili

přesídlení do Austrálie. Efektivní zprostředkovatelé nejenže umožňují hladký přechod hráčů mezi zeměmi, ale také zvyšují pravděpodobnost jejich profesionálního úspěchu.

Technologický rozvoj dopravy a komunikace také významně usnadnil mezinárodní migraci fotbalistů. Zlepšení v dopravě umožnilo snazší a rychlejší přesuny hráčů mezi kontinenty, zatímco pokroky v komunikaci pomohly udržovat kontakty mezi hráči, kluby, fanoušky a federacemi napříč různými zeměmi.

Sociální a kulturní faktory, včetně jazyka, kulturních tradic a historie kolonialismu, mají rovněž klíčový vliv na směry a dynamiku mezinárodní fotbalové migrace. Tyto faktory nejenže formují migrační trasy, ale také usnadňují integraci hráčů v nových zemích, což je dobře vidět na příkladu afrických fotbalistů v Evropě. Kulturní a jazyková blízkost, stejně jako historické a koloniální vazby mezi zeměmi, hrají zásadní roli v tvorbě specifických migračních tras.

Všechny faktory ovlivňující mezinárodní fotbalovou migraci jsou formovány dynamickým a komplexním prostředím globálního systému fotbalu. Tento systém je ovlivněn nejen historickým a politickým vývojem jednotlivých zemí, ale také politikami států a fotbalových federací, jež reagují na globální ekonomické a sociopolitické změny. Přestože globalizace a otevření hranic významně rozšířily možnosti pro mezinárodní pohyb fotbalistů, některé pracovní trhy zůstávají v mnohých aspektech orientovány národně, což zdůrazňuje klíčovou roli, kterou státy mají v regulaci migrace profesionálních fotbalistů. Mezinárodní migrace fotbalistů se tak nejeví jako statický či jednosměrný jev, ale spíše jako proces, který je neustále formován a přetvářen reakcí na ekonomické cykly, politické změny a zásahy regulačních autorit. Tyto proměny a regulace ovlivňují nejen směry, kterými se fotbalová migrace ubírá, ale také složení a charakter fotbalové „pracovní síly“. V důsledku toho migrace fotbalistů odráží širší trendy v mezinárodní migraci pracovních sil, přičemž v sobě zrcadlí jak globální aspirace a snahy jednotlivců o lepší životní podmínky, tak i proměny mezinárodního fotbalového trhu a politik jednotlivých států (Lanfranchi a Taylor, 2001).

4.2.1 Případové studie mezinárodní fotbalové migrace v zahraničí

Mezinárodní migrace fotbalových hráčů byla v rámci odborných publikací zkoumána prostřednictvím několika studií, jež se zaměřily na specifický okruh fotbalistů. V této podkapitole je prezentován stručný přehled vybraných studií, se zaměřením na použitou metodiku výzkumu a následné výsledky.

Studie autorů Storm et al. (2022) s názvem *Every Boy's dream: A mixed method study of young professional Danish football player's transnational migration* se zaměřila na mezinárodní migraci profesionálních dánských fotbalistů. Cílem autorů bylo nejen analyzovat migrační zkušenosti mladých dánských profesionálních fotbalistů, kteří přešli do zahraničních klubů za lepšími fotbalovými příležitostmi, ale také zjistit, jak a proč vztahová podpora ovlivnila jejich proces mezinárodní migrace. Autoři nejdříve provedli analýzu dánských fotbalistů, kteří přestoupili do lepších fotbalových lig oproti dánské lize (podle žebříčku UEFA a FIFA) mezi lety 2007 a 2017. S pomocí tamní fotbalové unie zaslali dotazník celkem 73 hráčům, kteří splňovali tato kritéria. Dotazník vyplnilo 36 hráčů, z nichž 8 fotbalistů následně provedlo s autory práce polostrukturované rozhovory, přičemž některých se zúčastnili i jejich rodiče. Pouze jeden hráč byl v době rozhovorů starší 23 let (32 let), až na jednu výjimku se tak jedná o výzkum mezi stejnými vrstevníky. Ve zjištěných poznatcích autoři zmiňují nedílnou součást fotbalových agentů, kteří mají funkci nejen zprostředkovatele přestupu do zahraničí, ale také podporovatele při adaptaci v novém místě pobytu. Nicméně dle zjištění autorů rodiče zůstávají jako ti s největším vlivem pro zvládnutí osobních výzev spojených s migrací. Po přestupu mají hráči tendenci se adaptovat nejdříve ve fotbalovém prostředí, což zahrnuje sociální postavení mezi spoluhráči a prostředím ve fotbalovém klubu. Až po úspěšné adaptaci v tomto prostředí je zahájena poslední fáze adaptace, tzv. socio-kulturní, která zahrnuje i adaptaci mimo fotbalové prostředí. Autoři rovněž zdůrazňují potřebu brát v úvahu věk fotbalistů a jejich potřeby jako mladých lidí během celého procesu migrace. Závěrem autoři konstatují to, že aby se hráči mohli správně a zdravě vyvíjet jak ve fotbalovém prostředí, tak v tom mimo fotbalovém, je zapotřebí významná sociální podpora nejen v jejich domovském prostředí (rodina, kamarádi), ale také v hostitelském prostředí, do kterého hráč migruje. Společné úsilí všech zúčastněných je pak klíčem k úspěšné adaptaci v novém prostředí.

Studie autorů Lally et al. (2022) s názvem *Exploring migration experiences of foreign footballers to England through the use of autobiographies* se zabývá zkušenostmi zahraničních fotbalistů, jenž přestoupili do nejvyšší anglické soutěže – Premier League. Hlavní závěry ukazují na významnou roli aklimatizace a adaptace v novém prostředí, včetně potřeby zvládnout anglický jazyk, porozumět charakteristikám anglického fotbalu, získat pozitivní podpory od klubu a zvýšit mediální „dohled“. Tyto zkušenosti byly zkoumány prostřednictvím autobiografií 10 hráčů Premier League, kteří přišli z pěti vybraných evropských lig. Metodika výzkumu zahrnovala sběr dat z autobiografií daných hráčů, což umožnilo hloubkové porozumění výzvám, se kterými se hráči setkávali při migraci a jejich kariérním postupu

v anglickém fotbale. Z výzkumu vyplynulo, že úspěšná integrace do nového kulturního a profesionálního prostředí vyžaduje komplexní podporu, včetně pomoci s jazykovou bariérou, adaptací na fyzické a herní požadavky anglického fotbalu a pozitivních vztahů v rámci klubu. Výzkum dále zdůrazňuje vliv médií na veřejné vnímání fotbalistů, což může mít významný dopad na jejich profesionální a osobní život. Zjištění poukazují na potřebu dalšího zkoumání a porozumění procesu migrace sportovců v mezinárodním kontextu, s cílem zlepšit podmínky pro jejich adaptaci a úspěch.

Studie Abramse (2017) s názvem *Social support and the transnational migration of football players* je zaměřena na sociální podporu související s mezinárodní migrací fotbalistů. Výzkum používá metodu polostrukturovaných rozhovorů s 6 profesionálními fotbalisty, kteří absolvovali alespoň jednu mezinárodní fotbalovou migraci. Tyto rozhovory umožňují hlubší porozumění zkušenostem hráčů s migrací a sociální podporou, kterou během tohoto procesu obdrželi. Zjištění studie poukazují na to, že během přechodu se hráči setkávali s různorodými výzvami v nové kultuře, komunitě nebo sportovním prostředí, přičemž jejich sociální síť byla během tohoto přechodu klíčová pro zvládnání jednotlivých výzev. Typ podpory, kterou poskytovali různí aktéři se lišil a doplňoval se, přičemž podpora od rodiny byla považována za nejcennější. Studie tak dospěla k závěru, že aby byl přechod hráčů do zahraničí bezproblémový, zásadní je pro hráče jejich tzv. podpůrná síť. Autor rovněž zjistil, že motivace fotbalistů přestoupit do zahraničí úzce souvisela s možností hrát v kvalitnější fotbalové soutěži.

Studie publikovaná Evropskou klubovou asociací – ECA (2023) s názvem *Early international migration of youth players in Europe and their career paths (2011-2022)* nabízí komplexní analýzu migrace mladých fotbalových hráčů v Evropě a sleduje jejich kariérní cesty v období od roku 2011 do roku 2022. Tento výzkum, který je výsledkem spolupráce mezi FIFA a ECA využívá data z platformy k zaznamenávání přestupů *Transfer Matching System* a poskytuje cenné poznatky o geografických dynamikách migrace mladých hráčů a o vlivu této migrace na jejich kariérní rozvoj. Hlavní zjištění studie upozorňují na rostoucí trend mezinárodní migrace nezletilých hráčů, které motivuje především snaha o kariérní růst v kvalitnějších fotbalových klubech. Tento trend byl mírně omezen během pandemie covid-19, ale po jejím ukončení opět vzrostl, což naznačuje dlouhodobý zájem o mladé hráče na mezinárodním trhu. Studie se rovněž zaměřuje na vliv Brexitu, který snížil možnost britských klubů přivádět nezletilé hráče ze zemí mimo Spojené království, což vedlo k posílení aktivit klubů v jiných zemích, především v Itálii a Německu. Mezi hlavní exportéry nezletilých hráčů pak patří Francie a Irsko. Metodika výzkumu zahrnuje analýzu více než 3 000 případů migrace nezletilých hráčů, kde se zkoumá,

z jakých zemí a do jakých klubů migrace směřuje, a také se sleduje kariérní vývoj více než 1 200 hráčů, kteří migrovali před dosažením 18 let. Tato analýza umožňuje identifikovat klíčové trasy migrace a vytvořit profil typického fotbalového migranta, včetně jeho původu, destinace a kariérního rozvoje. Závěry studie ukazují, že i přes počáteční výhody, které mezinárodní migrace může mladým hráčům nabídnout, jako je přístup k lepšímu tréninku a vyšší konkurenci, pouze malý podíl těchto hráčů se nakonec prosadí v prvních týmech svých nových klubů. Mnozí z nich se před dosažením 23 let vrací do svých původních zemí nebo končí s profesionálním fotbalem. Toto zjištění naznačuje, že přes všechny potenciální výhody, mezinárodní migrace mladých fotbalistů nenabízí žádné záruky kariérního úspěchu.

Studie autorů Berlinschi et al. (2012) s názvem *When drains and gains coincide: migration and international football performance* se zabývá vlivem migrace fotbalových hráčů na výkonnost národních týmů jejich původu. Klíčovým zjištěním je, že migrace hráčů do zahraničních klubů má pozitivní dopad na mezinárodní výkonnost národních týmů, zejména v případě, že fotbalové kluby v jejich domovských zemích jsou nižší kvality. Tento efekt je důsledkem zlepšení dovedností hráčů díky vyšší kvalitě tréninku a soutěží v zahraničí. Výzkum využívá teoretický model, který předpokládá, že migrace do zahraničních klubů umožňuje hráčům zlepšit své dovednosti. Pro ověření tohoto modelu autoři shromáždili údaje o klubech, za které národní hráči hrají, a sestavili originální index migrace, který zohledňuje kvalitu zahraničních klubů, v nichž jsou hráči zaměstnáni. Analýza potvrzuje teoretickou předpověď, že migrace hráčů národních týmů zlepšuje mezinárodní fotbalovou výkonnost, obzvláště pro země s nižší kvalitou ligových soutěží. Studie také diskutuje nad důsledky migrace fotbalových talentů pro vývoj fotbalu v původních zemích hráčů. Zatímco klubový fotbal v těchto zemích může být negativně ovlivněn odlivem kvalitních fotbalistů, národní týmy mohou naopak profitovat ze zvýšení kvalitativních dovedností hráčů, jenž se vrací do národních týmů s nově nabytými schopnostmi.

4.2.2 Případové studie mezinárodní fotbalové migrace v českém kontextu

Mezinárodní migrace fotbalových hráčů byla v českém prostředí podrobně zkoumána v rámci několika akademických prací. Jde o 4 diplomové práce obhájené studenty Univerzity Karlovy v letech 2008 až 2009, které tvoří základní kámen pro porozumění této problematice v českém kontextu. V této podkapitole jsou představeny práce Kolandy (2009), Michala (2009), Matušika (2008) a Musila (2009), kteří se ve svých diplomových pracích zaměřili na různé aspekty mezinárodní fotbalové migrace. Zatímco Kolanda se věnuje fotbalové migraci komplexně,

zbývající autoři zasadili své práce do českého prostředí. Jejich publikace tak umožňují lépe pochopit, jak se mezinárodní migrace fotbalistů odráží v českém fotbalovém prostředí a jaký má na něj dopad.

Diplomová práce Kolandy (2009) s názvem *Geografické aspekty fotbalu: Migrace profesionálních fotbalistů* se věnuje geografickým aspektům migrace profesionálních fotbalistů s hlavním zaměřením na mezinárodní fotbalovou migraci, zejména v rámci Evropy. Práce poskytuje komplexní pohled na fenomén fotbalové migrace a snaží se o integraci teoretických přístupů, historického vývoje a vlastní analýzy migračních toků a jejich proměn v čase. V teoretické části jsou shrnuty klíčové koncepty a teorie migračních studií aplikovatelné na sportovní geografii, jako jsou teorie světových systémů, nekolonialismus, teorie závislosti, teorie sítí a další, které pomáhají vysvětlit dynamiku a faktory ovlivňující migraci fotbalistů. Důležitým přínosem práce je podrobná historická analýza, která mapuje hlavní migrační proudy fotbalistů od počátků fotbalu v Anglii, přes vývoj v 20. století, až po současné globální migrační toky. Tato část ukazuje, jak se migrační toky fotbalistů proměňovaly v důsledku geopolitických, ekonomických i sociálních změn. Zvláštní pozornost je věnována klíčovému migračním proudům 20. století, vlivu případu Bosmana na liberalizaci přestupového trhu v 90. letech a současnou „migrační revolucí“. Vlastní analytická část práce se opírá o databázi portálu Transfermarkt a zaměřuje se na analýzu migračních toků, jejich časoprostorové změny, ekonomické aspekty migrace a její dopad na fotbalové kluby a národní soutěže. Práce se snaží zhodnotit stabilitu či proměnlivost geografického obrazu fotbalových migrací, identifikuje klíčová emigrační a imigrační centra a posuzuje vliv migrace na ekonomiku a výkonnost klubů i reprezentací. Závěry práce reflektují významný vliv ekonomických faktorů, včetně role sponzorů a televizních práv, na migrační tok fotbalistů, stejně jako vliv legislativních změn, které radikálně změnila pravidla fotbalové migrace v Evropě. Práce dále překvapivě poukazuje na rostoucí věk migrujících fotbalistů a zdůrazňuje, že migrace může zlepšovat kvalitu klubových soutěží, ale zároveň mít negativní vliv na výkonnost národního týmu hostitelské země.

Diplomová práce Michala (2009) s názvem *Vliv migrace hráčů na kvalitu 1. české fotbalové ligy* je zaměřena na dopad migrace fotbalistů na kvalitu české nejvyšší ligy. Teoretická část podrobně zkoumá historii migrace fotbalistů v České republice, včetně klíčových milníků, které ovlivnily současný stav. Analyzuje jak odchody českých hráčů do zahraničí, tak příchody cizinců do české ligy, a to jak před vznikem samostatné české ligy, tak po jejím vzniku. Autor analyzuje vliv těchto migrací na kvalitu domácí soutěže, ekonomickou situaci klubů a celkovou

konkurenceschopnost českého fotbalu na mezinárodní úrovni. Výzkumná část je založena především na dotazníkovém šetření mezi majiteli klubů, trenéry a hráčskými agenty, které se zaměřuje na zjištění jejich postojů a zkušeností s mezinárodní migrací hráčů. Cílem práce je analyzovat, jak migrace hráčů ovlivňuje ekonomickou situaci klubů, kvalitu ligy a výkony českých týmů v mezinárodních soutěžích. Práce formuluje několik hypotéz ohledně vlivu migrace na kvalitu ligy a na ekonomickou situaci klubů. Závěry práce naznačují, že odchody českých hráčů do zahraničí mají dvojí vliv na kvalitu domácí ligy. Na jednu stranu představují ekonomický přínos pro kluby díky přestupovým poplatkům, na druhou stranu mohou vést k oslabení kvality ligy kvůli odchodu nejlepších hráčů. Zatímco odchody nejlepších českých hráčů do zahraničních lig mají tendenci snižovat kvalitu a konkurenceschopnost domácí soutěže, příchody cizinců tento efekt částečně kompenzují. Michal dospívá k názoru, že pro udržení a zvýšení kvality ligy je nezbytné najít správnou rovnováhu mezi odchody a příchody hráčů, a to i v kontextu ekonomických omezení a možností českých fotbalových klubů. Práce také poukazuje na významné ekonomické a sportovní úspěchy českých klubů získané díky účasti v evropských pohárech, které jsou často financovány z příjmů z transferů hráčů.

Diplomová práce Matušíka (2008) s názvem *Mezinárodní migrace ve sportu: Fotbalisté ze zahraničí v české 1. lize* je zaměřena na mezinárodní migraci zahraničních fotbalistů hrajících v české nejvyšší lize. Práce kombinuje teoretické poznatky z oblasti geografie sportu a migrace s empirickým šetřením, kde autor analyzuje migraci fotbalistů do České republiky. Ve své teoretické části práce poskytuje přehled o geografii sportu, teoretických základech a specifikách migrace sportovců, včetně typologií sportovních migrantů a teoretických konceptů vysvětlujících migraci ve sportu. Dále se věnuje právním aspektům a důsledkům migrace sportovců, přičemž klade důraz na změny, které přinesl případ Bosmana pro mezinárodní migraci sportovců. Empirická část práce je zaměřena na analýzu migrace fotbalistů do České republiky, zahrnující statistický přehled zahraničních fotbalistů v české 1. lize v období od 1993/94 až 2006/07 a kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozhovorech se zahraničními fotbalisty a odborníky z českého fotbalového prostředí, zaměřený na osobní zkušenosti hráčů, jejich motivaci k migraci a adaptaci na české prostředí. Z výsledků kvalitativního výzkumu vyplývá, že hlavním motivem pro angažmá zahraničních fotbalistů v České republice bylo vnímání české ligy jako odrazového můstku do prestižnějších evropských soutěží. České kluby tyto hráče angažují kvůli nedostatku domácích hráčů odpovídající kvality. Zjištění rovněž poukazují na to, že významnou roli v mezinárodní migraci hráčů hrají fotbaloví agenti.

Diplomová práce Musila (2009) s názvem *Světový systém fotbalu: Mezinárodní migrace českých hráčů a role hráčských agentů* se zaměřuje na mezinárodní migraci českých fotbalových hráčů a klade zvláštní důraz na roli hráčských agentů v tomto procesu. V rámci práce autor nabízí komplexní a obsáhlou analýzu migračních toků profesionálních fotbalistů na globální i evropské úrovni. Práce se opírá o širokou škálu teoretických konceptů migračních studií, jako jsou teorie světového systému, teorie sítí, neoklasická ekonomická teorie, teorie dvojího trhu nebo institucionální teorie a aplikuje je na specifický kontext mezinárodní migrace fotbalistů. Autor zdůrazňuje, že fotbalový trh je ovlivněn jak makroekonomickými faktory, tak mikroekonomickými rozhodnutími jednotlivců a je silně formován existujícími institucemi a sítěmi, které usnadňují pohyb hráčů mezi kluby a zeměmi. Tuto síť tvoří i hráčští agenti, jimž autor věnuje zvýšenou pozornost, neboť hrají klíčovou roli v mezinárodní migraci fotbalistů. Fotbaloví agenti jsou zprostředkovateli, kteří nejenže pomáhají hráčům najít angažmá v zahraničních klubech, ale také formují migrační toky díky svým sítím a znalostem trhu. Autor poukazuje na to, že v důsledku globalizace a komercializace fotbalu narůstá význam a vliv agentů, čemuž se následně věnuje i ve výzkumném šetření své diplomové práce. V něm byla klíčovou metodou sběru dat série polostrukturovaných rozhovorů s licencovanými FIFA hráčskými agenty a jejich spolupracovníky. Tato část práce byla realizována za účelem získání hlubšího porozumění mechanismům a podmínkám, které ovlivňují mezinárodní migraci českých fotbalových hráčů. Autor se snažil zkoumat jakou roli hrají hráčští agenti v migračním procesu, zejména v kontextu zprostředkování přestupů českých hráčů do zahraničních klubů. Dle výsledků agenti hrají zásadní roli v mezinárodní migraci českých fotbalistů, neboť aktivně formují migrační toky a mají významný dopad na kariérní rozvoj hráčů. Agenti uplatňují různé strategie a přístupy při zprostředkování přestupů, včetně budování dlouhodobých vztahů s kluby a skauty. V závěru práce Musil zdůrazňuje potřebu dalšího výzkumu v této oblasti, která by mohla být zaměřena na kvalitativní výzkum mezi českými hráči v zahraničí, jenž by zahrnoval zkušenosti jednotlivých hráčů či jejich motivace k zahraničnímu angažmá.

5 Česká nejvyšší fotbalová soutěž

První česká fotbalová liga (od sezóny 2018/19 sponzorským názvem Fortuna:Liga) představuje nejvyšší profesionální fotbalovou soutěž v systému českých fotbalových soutěží. V podkapitole 5.1 je popsána historie a vývoj nejvyšší fotbalové soutěže hrané na českém území, zatímco další podkapitoly se věnují mezinárodní fotbalové migraci hráčů v rámci této soutěže.

5.1 Historie a vývoj ligy

Za první celostátní fotbalovou soutěž hranou na českém území je považována tzv. Asociační liga, jejíž první ročník odstartoval v roce 1925. Během své historie se nejvyšší fotbalová soutěž potýkala s řadou vynucených organizačních změn souvisejících zejména s komunistickým režimem v Československu: *„Neslavně se v tomto směru do historie ligy zapsaly zejména organizační změny v začátcích komunistického režimu spojené se vznikem nových umělých klubů, nespravedlivými administrativními sestupy či dočasným přechodem na sovětský režim jaro-podzim“* (CSFotbal, 2023). Nejvyšší fotbalová soutěž se stabilizovala na konci 50. let 20. století, přičemž od té doby docházelo pouze k drobným úpravám herního systému, jako bylo testování modelu pouze s jedním sestupujícím (který se neosvědčil) či navýšení počtu účastníků ze 14 na 16 týmů, které proběhlo v sezóně 1977/78. Od tohoto soutěžního ročníku se československá nejvyšší soutěž hrála tradičně s 16 účastníky a dvěma přímými sestupujícími, kteří skončili na posledním a předposledním místě tabulky (CSFotbal, 2023). Československá nejvyšší fotbalová liga probíhala do roku 1993, kdy v důsledku rozdělení Československa došlo k reorganizaci soutěží a rozdělení na samostatnou Českou ligu a Slovenskou ligu.

Česká nejvyšší fotbalová liga tak plynule navázala na rozdělení československé soutěže a v létě 1993 odstartoval 1. ročník samostatné české nejvyšší ligy. V této práci tyto dvě soutěže stejně jako v naprosté většině statistických a odborných publikací nejsou rozdělovány, protože soutěže na sebe vzájemně navazují a v obou případech se jednalo o nejvyšší fotbalovou liguovou soutěž hranou na území dnešní České republiky. Česká liga navázala na tu československou i v totožném herním systému: české nejvyšší soutěže se každoročně účastnilo 16 prvoligových celků v třicetikolovém systému, kde každý účastník hraje s každým 2x – doma (na stadionu týmu, který má lokální příslušnost) a venku (na stadionu hostujícího týmu). V sezóně 1994/95 však bylo zavedené nové pravidlo, které stanovovalo zisk tří bodů za výhru místo dosavadních dvou. Až do sezóny 2017/18 poslední dva týmy automaticky sestupovaly do 2. ligy, což se

změnilo startem sezóny 2018/19, kdy došlo k reorganizaci herního modelu a vytvoření nadstavbové části (CSFotbal, 2023). Po odehrání základní části (30 zápasů dvoukolově) dochází k rozdělení tabulky a příslušných týmů do 3 skupin – skupiny o titul, skupiny o umístění a skupiny o záchranu. Po rozdělení do skupin týmy mezi sebou hrají další zápasy, kde se snaží zlepšit své pozice pro konečné umístění v soutěži nebo bojovat o záchranu v lize. Přímo sestupuje pouze poslední tým ze skupiny o záchranu. Poté se v baráži utkají 15. a 14. tým nejvyšší soutěže s 2. a 3. týmem druhé nejvyšší soutěže, ve které se sportovně rozhodne o tom, kdo příští sezónu bude působit v nejvyšší soutěži (Fortuna:Liga, 2024). Mírné vynucené organizační změny zažili fanoušci za doby celosvětové pandemie covid-19, kdy vlivem nakažení některých hráčů nebylo možné odehrát všechny zápasy v závěru sezóny 2019/20 a Ligová fotbalová asociace, řídicí orgán ligy, rozhodla o tom, že z nejvyšší soutěže žádný klub nesešoupí z důvodu nemožnosti řádně dokončit sezónu. Z 2. ligy však dva nejúspěšnější týmy postoupily a tak v soutěžním ročníku 2020/21 poprvé v nejvyšší soutěži působilo 18 týmů (Novák, 2020). Z nich však po sezóně tři týmy sestoupily přímo a od následující sezóny až do současnosti se hraje tradičně s 16 účastníky a herním modelem platným od sezóny 2018/19.

Nejúspěšnějším týmem nejvyšší ligové soutěže (dle počtu získaných bodů i titulů) je AC Sparta Praha, následovaná dalším pražským klubem, SK Slavia Praha. Pořadí 10 nejúspěšnějších klubů nejvyšší ligové soutěže hrané na českém území dle bodového zisku lze zhlédnout níže v tab. 1. Je však třeba brát v úvahu, že 3 body za vítězství se začaly udělovat až se zahájením soutěžního ročníku 1994/95, předtím to byly body 2. Počet bodů za remízu (1) zůstal nezměněn.

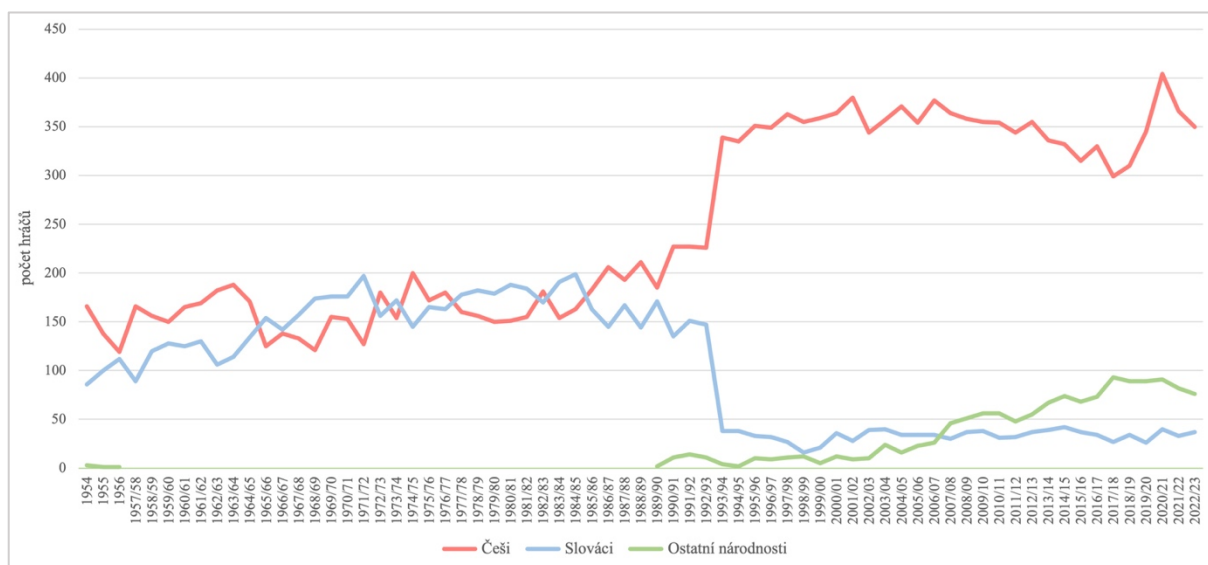
Tab. 1: Historická tabulka 10 nejúspěšnějších klubů nejvyšší fotbalové soutěže hrané na českém území dle bodového zisku (1925–2022/23)

pořadí	klub	sezóny	zápasy	výhry	remízy	prohry	skóre	body
1.	AC Sparta Praha	97	2565	1480	508	577	5495:2873	4025
2.	SK Slavia Praha	94	2490	1287	529	674	5166:3174	3590
3.	FC Baník Ostrava	79	2234	867	572	795	3295:3066	2601
4.	FC Viktoria Plzeň	59	1629	681	356	592	2596:2521	2098
5.	Bohemians Praha 1905	74	1950	694	480	776	2975:3103	2046
6.	FC Zbrojovka Brno	65	1808	633	431	744	2570:2853	1942
7.	FK Dukla Praha	54	1510	654	361	495	2506:1931	1745
8.	FK Teplice	48	1406	502	376	528	1771:1874	1673
9.	SK Sigma Olomouc	38	1158	444	319	395	1561:1419	1518
10.	ŠK Slovan Bratislava	49	1292	585	302	405	2234:1641	1472

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat CSFotbal (2024)

5.2 Internacionalizace ligy

Československá nejvyšší fotbalová soutěž měla téměř nulové zastoupení cizinců, neboť samotné Československo bylo pod vlivem komunistického režimu od února 1948, kdy proběhl komunistický převrat, až do listopadu 1989, kdy byl komunistický režim svržen. Během této doby byla jakákoliv mezinárodní migrace, včetně té sportovní, silně omezena. Zahraniční hráči neměli možnost působit v československé soutěži, a stejně tak pro československé fotbalisty bylo velmi obtížné získat povolení k odchodu do zahraničí, což mělo za následek izolaci československého fotbalu od mezinárodního vývoje a trendů. Tato data potvrzuje obr. 1 níže, kde je možné analyzovat vývoj počtu hráčů dle jejich národnosti v československé a navazující české nejvyšší soutěži v období od ročníku 1954 do ukončení sezóny 2022/23 (prvoligový ročník 1954 představuje 1. ročník, kde jsou dostupná data o národnosti hráčů).

Obr. 1: Vývoj počtu hráčů dle jejich národnosti v 1. lize (1954–2022/23)

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat CSFotbal (2024)

Od ročníku 1954 do závěru sezóny 1989/90 nastoupilo celkem 2 894 hráčů, z nichž bylo pouze 6 cizinců – 2 hráči maďarské národnosti, 1 hráč bulharské národnosti, 1 hráč řecké národnosti a 2 hráči ruské národnosti. Tito hráči však v československé nejvyšší soutěži velkou stopu nezanechali a jejich působení rovněž nezřídka úzce souviselo s vazbami na Československo: maďarský útočník László Németh působil v nejvyšší soutěži jako repatriant po druhé světové válce, bulharský Bozhin Laskov emigroval do Československa, kde následně získal občanství a reprezentoval jej ve fotbale. Řecký Nikos Fotiadis byl rovněž imigrantem, který tvořil součást řecké menšiny v Československu po ukončení řecké občanské války (CSFotbal, 2024). Prvními

hráči, jenž skutečně přišli pouze ze sportovních důvodů, byli ruští bratři Oleg a Vitaliy Sharapovovi, kteří přišli do Sigmy Olomouc měsíc před sametovou revolucí z ruského klubu FK Spartak Moskva. Dle Kubíčka (2024), tehdejšího manažera Olomouce, měli bratři Sharapovovi přijít výměnou za olomoucké hráče do Spartaku Moskva, k tomu nakonec nedošlo, i přesto se nakonec tito dva Rusové vydali působit do České republiky a stali se tak prvními 2 zahraničními hráči, jenž do Československa přestoupili po 2. světové válce (Holly et al., 2019). Jejich působení však nemělo dlouhého trvání a dohromady odehráli jen 6 ligových zápasů.

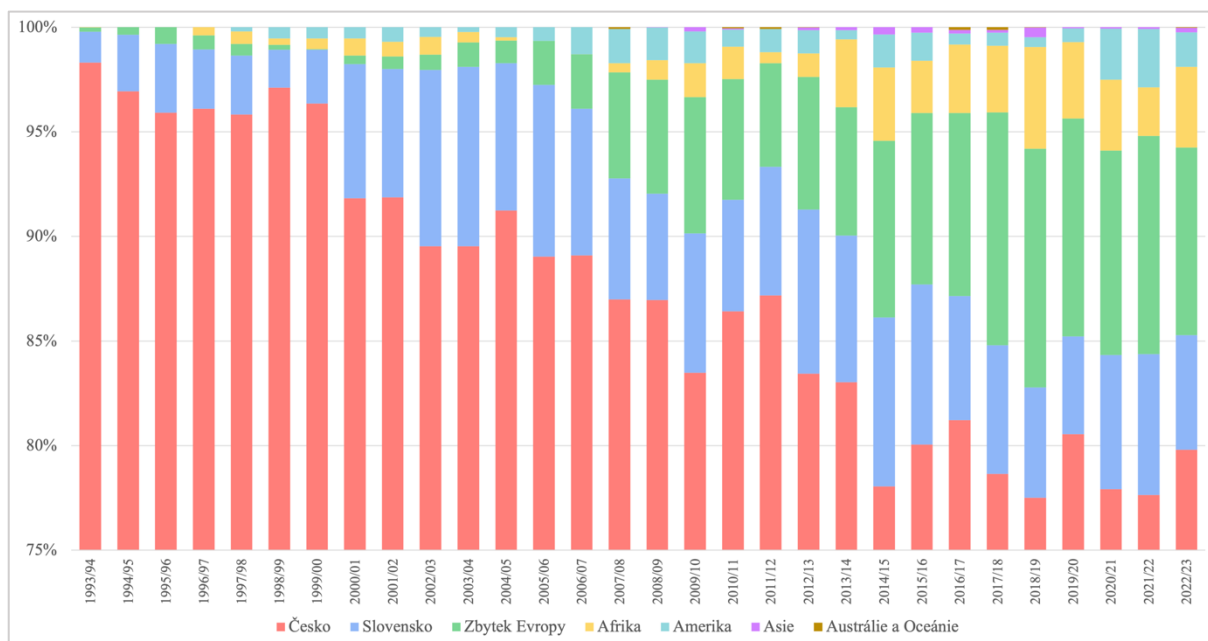
Pádem komunistického režimu v listopadu 1989 došlo k otevření země zahraničním vlivům, včetně sportu. To umožnilo příchod zahraničních hráčů do československé, potažmo později do české ligy. V 1. kole československé ligy 1990/91 proti sobě nastoupila pražská Sparta Praha a Sigma Olomouc. Zápas se konal dne 19. 8. 1990 a byl specifický tím, že se v něm proti sobě utkali 2 cizinci, jenž se stali prvními porevolučními hráči cizí národnosti v československé lize. V dresu Sigmy Olomouc nastoupil běloruský fotbalista Alexander Bokij, zatímco v dresu pražské Sparty se představil Stephen Trittschuh z USA (CSFotbal, 2024).

Za příchodem Alexandra Bokije v červenci 1990 stál olomoucký manažer Jiří Kubíček, který tímto příchodem navázal na spolupráci olomouckého klubu s ruským FK Spartak Moskva, odkud již v říjnu 1989 přišli bratři Sharapovovi. Dle slov Kubíčka (2024) měl do Olomouce ve stejném období zamířit i brankář Aleksei Prudnikov, ten však upřednostnil bosenský FK Velež Mostar. Stephen Trittschuh zaujal spartánské činovníky během zápasu Mistrovství světa 1990 proti Československu, a tak se jej rozhodli v létě přivést společně se zambijským útočníkem Timothy Mwitvou, který však v lize nastoupil až ve 2. kole. Oba spartánské hráči si připsali rekordy související s jejich původem – Trittschuh se stal prvním hráčem USA, který si kdy zahrál evropské poháry, zatímco Mwitva se stal prvním Afričanem v historii ligy. Společně s Bokijem byli na podzim 1990 prvními a jedinými cizinci v československé lize (Novák, 2018) a jejich příchody symbolizovaly počátek mezinárodní migrace v českém fotbale. Tyto přestupy nejenže znamenaly „kulturní šok“ pro československý fotbal, ale také položily základ pro budoucí integraci zahraničních hráčů do ligových týmů, kteří postupně začali cizince přivádět a pozvolna začleňovat.

Během 3 ligových ročníků (1990/91, 1991/92 a 1992/93), které zároveň tvořily poslední sezóny československé fotbalové ligy, nastoupilo celkově 644 hráčů. Z nich bylo 381 Čechů, 240 Slováků a 23 zahraničních hráčů – zastoupení mělo 7 hráčů z Ruska, 5 hráčů z Ukrajiny,

2 hráči z Jugoslávie a 2 hráči z USA. Po jednom hráči byli zastoupeni fotbalisté z Alžírsko, Arménie, Běloruska, Kostariky, Maďarska, Srbska a Zambie (CSFotbal, 2024).

Se zahájením prvního ročníku samostatné české ligy v sezóně 1993/94 došlo k logickému podstatnému poklesu počtu slovenských hráčů a naopak k výraznému nárůstu počtu českých hráčů, což lze detailněji pozorovat na obr. 1. To bylo zapříčiněno odchodem slovenských klubů, které byly nahrazeny kluby českými, neboť počet týmů zůstal nezměněn – 16 prvoligových celků. Rozdělením československé ligy rovněž došlo k opětovnému snížení zahraničních hráčů, první ročník samostatné české ligy 1993/94 odehrálo 339 Čechů, 38 Slováků a pouze 4 hráči jiných národností, po 1 hráči měla zastoupení Gambie, Kamerun, Rusko a Ukrajina (CSFotbal, 2024). Do úvodních 4 kol ročníku 1993/94 samostatné české ligy dokonce nastoupili pouze 4 Slováci a 1 Ukrajinec, zatímco o 30 let později, v úvodních 4 kolech ročníku 2023/24 nastoupilo 93 cizinců pocházejících z 36 různých zemí (Kašpárek, 2023). Na obr. 2 níže lze porovnat podíl českých a zahraničních hráčů na celkovém počtu odehraných minut v samostatné české lize. Data znázorňují, že největší podíl cizinců na odehraných minutách tvoří evropští hráči mimo Česko a Slovensko a fotbalisté pocházející z Afriky. Podíl Čechů na celkové minutáži postupně klesá, zatímco se zvyšuje podíl cizinců na odehraných minutách. Vzhledem k pozorovaným datům a datům z probíhající sezóny 2023/24 se dá předpokládat, že minutáž cizinců v následujících sezónách se bude přibližovat k hranici 25 %.

Obr. 2: Podíl hráčů dle jejich národnosti na odehraných minutách v 1. lize (1993/94–2022/23)

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat Kašpárek (2023)

Počet některých cizinců, jenž mohou nastoupit do ligového utkání v 1 týmu je však regulován v soutěžním řádu, podle nějž se musí všechny kluby řídit. Dle § 34 soutěžního řádu Fotbalové asociace České republiky má v soutěžním utkání oprávnění nastoupit „nejvýše 5 hráčů, kteří nejsou občany členského státu Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru nebo kandidátských zemí Evropské unie“ (FAČR, 20, 2023). Tato regulace pak vede ke komplikacím zejména pro týmy, jenž mají velké zastoupení mimoevropských hráčů jako je v posledních letech pozorovatelné na příkladu SK Slavia Praha. Její aktuální trenér Jindřich Trpišovský však konstatoval: „České pravidlo o cizincích jde sice aktuálně proti nám, ale já tvrdím: budme za něj rádi. Jsme menší země a musíme myslet na to, aby naši domácí mladí hráči dostávali příležitost“ (Čihák, 2022). Přestože regulace cílí primárně na hráče mimo Evropu a nabízí tak domácím hráčům větší příležitosti, je důležité si uvědomit, že čeští hráči automaticky nemají zaručené místo v sestavě. Jejich pozice můžou zaujmout další hráči z jiných států EU, EHP nebo kandidátských zemí EU, kteří se dle legislativy Evropské Unie mohou bez omezení zapojit do všech zápasů. Důkaz tohoto tvrzení potvrzuje ligový zápas Sparty Praha hraný 29. 7. 2018 proti Jablonci, kdy v základní sestavě pražské Sparty nastoupil pouze jediný Čech (Čihák, 2022). Přítomnost zahraničních hráčů v české nejvyšší soutěži tak vede k vysoké konkurenci a stimulaci českých hráčů k neustálému rozvoji. Z těchto důvodů je evidentní, že regulace počtu cizinců v českém fotbalu slouží nejen jako ochranný mechanismus pro domácí hráče, ale také jako stimul pro jejich růst a vývoj ve vysoce konkurenčním prostředí.

Na obr. 1 můžeme rovněž pozorovat výrazný nárůst zejména českých hráčů v sezóně 2020/21. Tento údaj je úzce spjat s organizací daného ročníku vysvětlované v předchozí kapitole. Jak již bylo zmíněno, kvůli pandemii covid-19 nebylo možné odehrát všechna ligová utkání v závěru sezóny 2019/20, z tohoto důvodu žádný klub nesestoupil, ačkoliv dva kluby z 2. ligy postoupily (Novák, 2020). To vedlo k tomu, že sezóna 2020/21 měla výjimečně 18 účastnících se týmů a tato změna přirozeně zapříčinila nárůst celkového počtu hráčů v soutěži. Celosvětová pandemie rovněž přispěla k pravidlové úpravě související s počtem nastupujících hráčů, neboť od téže sezóny je v platnosti pravidlo, dle kterého může do 1 zápasu nastoupit až pět střídajících hráčů místo dosavadních tří. Toto pravidlo bylo zavedeno pravidlovou komisí IFAB společně s FIFA jako dočasné kvůli vyčerpání hráčů při nabitém programu v dohrávání zápasů po uvolnění koronavirových opatření. Pravidlo však bylo komisí IFAB několikrát prodlouženo a od ročníku 2022/23 bylo v pravidlech zavedeno natrvalo (FIFA, 2022).

V rámci nejvyšší ligové soutěže jde rovněž pozorovat vzestupný trend celkového počtu hráčů, jenž nastoupí v 1 sezóně. Zatímco do začátku 80. let byl průměrný počet hráčů kolem 300, v období od sezóny 1980/81 do sezóny 1999/00 průměrný počet hráčů vzrostl na cca 370 hráčů a v novém tisíciletí se průměrný počet hráčů v 1 sezóně pohybuje kolem 440 (CSFotbal, 2024). Tento vzestupný trend se tak dá očekávat i v následujících sezónách, a to i s přihlédnutím k výše komentovanému pravidlu, jenž umožňuje nasadit až 5 střídajících hráčů během základní hrací doby. Tato pravidlová úprava poskytuje trenérům větší flexibilitu v nasazování hráčů a umožňuje zapojení nových hráčů v situacích, kdy je výsledek zápasu již rozhodnut, což zvyšuje jejich šance na účast v zápasu. Vlivem ukotvení tohoto pravidla byl rovněž navýšen počet hráčů, jenž mohou být nominováni k zápasu na 22 hráčů, tj. 11 hráčů v základní sestavě a 11 hráčů připravených ke střídání. Před tímto navýšením bylo umožněno do zápisu o utkání zařadit max. 7 hráčů připravených ke střídání (FAČR, 2023).

5.3 Migrace českých hráčů do zahraničí

Během období komunismu v Československu (1948–1989) byla migrace lidí, včetně sportovců, do zahraničí silně omezena, neboť socialistický režim pevně kontroloval mezinárodní pohyb obyvatelstva. V kontextu fotbalu to znamenalo, že českoslovenští hráči byli výrazně omezeni ve svých možnostech přestoupit do zahraničních klubů, což je izolovalo od vývoje a konkurence v mezinárodním fotbale. Přes striktní omezení byly některé výjimky, hráči však museli splňovat předem dané podmínky – jednalo se především o věkovou hranici nad 30 let nebo pozitivní reprezentaci státu. Po emigraci slovenského fotbalisty Alexandra Horvátha, jenž zůstal v Belgii i po vypršení hráčské smlouvy v roce 1972 bylo na odchody do zahraničí uvaleno embargo. To bylo zčásti uvolněno po Mistrovství Evropy 1976, jenž Československo vyhrálo a tím se zesílil tlak ze zahraničí, neboť zahraniční kluby měly velký zájem o působení československých hráčů v jejich ligových soutěžích. Úplné embargo bylo zrušeno, došlo však k přísnějším omezením, než dřív – věková hranice 32 let a min. 50 startů v reprezentaci, „*V době vydání tohoto nařízení je ze stovek fotbalistů v zemi splňovali pouze dva: Ivo Viktor a František Veselý*“ (Křiklan, 2023). Pro hráče, kteří dostali povolení odejít, byl proces přestupu složitý a často podléhal politickým a byrokratickým bariérám. Bylo potřeba získat řadu povolení od státních a sportovních úřadů, navíc část jejich výdělků v zahraničí musela být odevzdána státu, což znamenalo, že i když měli hráči možnost v zahraničí výrazně si přivydělat, neměli možnost si všechny peníze ponechat (Jelínek et al., 95, 2005).

Někteří fotbalisté se rozhodli jít cestou emigrace, která však měla pro hráče značný psychologický a sociální dopad. Čelili nejen výzvě adaptace na nové kulturní a fotbalové prostředí, ale také izolaci od svých blízkých, nejistotě a strachu z možné represe. Hráči, kteří se rozhodli k takovému kroku, museli počítat s tím, že se možná nikdy nevrátí domů a že jejich kariéra bude ovlivněna nejen sportovními, ale i politickými faktory. Mezi nejznámější české fotbalisty, jenž se rozhodli emigrovat patří Ivo Knoflíček a Luboš Kubík, kteří emigrovali během soustředění v Západním Německu v létě 1988. Dle Kaliby a Schusterové (2014) totiž *„fotbalisté na rozdíl od většiny spoluobčanů díky účasti v evropských pohárech, kvalifikačním zápasům na světové a evropské šampionáty, nebo i díky soustředěním a turnajům, jezdili do kapitalistické ciziny“*.

S pádem komunismu po listopadu 1989 se situace dramaticky změnila. Nově nabytá svoboda pohybu umožnila českým fotbalistům přestoupit do zahraničních lig, což vedlo k významnému rozšíření jejich kariérního uplatnění v mezinárodním fotbale. Odchod do zahraničí se netýkal pouze špičkových hráčů, ale rozšířil se i mezi hráče na sklonku kariéry, kteří hledali finančně výhodnější angažmá. Působení v zahraničních klubech tak výrazně zvýšilo finanční ohodnocení českých hráčů, jenž ve velkém odcházeli i do nižších soutěží: *„v květnu 1990 pouhého půl roku po listopadovém převratu, působilo již v zahraničí 176 našich hráčů a 32 trenérů, z toho celkem 143 jen v sousedním Rakousku, ovšem pouze 3 v první lize!“* (Michal, 12, 2009).

Nejlepší čeští a slovenští hráči, jenž odcházeli do zahraničí zejména ze sportovních důvodů pak nabyté zkušenosti uplatňovali i v reprezentaci: na Mistrovství světa 1990, konaného 7 měsíců po sametové revoluci bylo na soupisce československého mužstva již 8 tzv. legionářů, tj. hráčů, jenž působili v zahraničí. Zastoupení českých reprezentantů v zahraničí postupně rostlo i po rozpadu Československa, což dokazují soupisky České reprezentace na vrcholných turnajích, kterých se zúčastnila – Mistrovství Evropy 1996 se účastnilo 7 českých legionářů, Mistrovství Evropy 2000 se účastnilo 12 českých legionářů, Mistrovství Evropy 2004 se účastnilo 18 českých legionářů a Mistrovství světa 2006 se zúčastnilo dokonce 21 českých legionářů a pouze 2 hráči z české ligy (Transfermarkt, 2024).

Tento odliv tak zcela logicky představoval zároveň výzvu i pro domácí ligové kluby, které musely čelit odchodu svých nejlepších hráčů do bohatších a prestižnějších zahraničních klubů. Avšak z dlouhodobého hlediska tento trend přispěl k rozvoji a modernizaci českého fotbalu, neboť hráči získávali cenné zkušenosti v zahraničí, které pak aplikovali v reprezentaci a po návratu i v domácí ligové soutěži.

6 Fotbalový klub SK Sigma Olomouc

SK Sigma Olomouc, celým názvem *Sportovní klub Sigma Olomouc, akciová společnost* je český fotbalový klub založený v roce 1919 se sídlem v Olomouci. V sezóně 2023/24 klub působí v české nejvyšší fotbalové soutěži (sponzorským názvem Fortuna:Liga) a své domácí zápasy hraje na Andrově stadionu s kapacitou 12 453 míst k sezení. SK Sigma Olomouc do 1. ligy postoupila poprvé po sezóně 1981/82, kdy zvítězila v České národní fotbalové lize (2. nejvyšší soutěž) – ligová sezóna 1982/83 se tak stala prvním ročníkem Sigmy v nejvyšší soutěži. Nicméně po skončení ročníku nastal sestup do 2. nejvyšší soutěže, kterou však Sigma suverénně ovládla a ihned postoupila zpět. V 1. lize pak působila nepřetržitě od sezóny 1984/85 do ročníku 2013/14, kdy po více jak 30 letech sestoupila do 2. nejvyšší soutěže. Následující 3 sezóny působila střídavě ve 2. lize a v nejvyšší soutěži, kde opětovně působí bez přerušení od soutěžního ročníku 2017/18 (Holly et al., 2019). Od postupu do nejvyšší fotbalové soutěže, tj. v uplynulých 41 sezónách, tak Sigma Olomouc mezi českou fotbalovou elitou chyběla pouze 3x, což poukazuje na významnou stabilitu a tradici klubu v českém fotbalovém prostředí.

V historické tabulce samostatné české nejvyšší fotbalové soutěže (tj. 1993/94–2022/23) se dle počtu získaných bodů nachází na 6. místě (viz tab. 2), zatímco v celkové historické tabulce (1925–2022/23) se dle bodového zisku nachází na 9. místě (viz tab. 1), přestože se zúčastnila pouze 38 prvoligových sezón z 97 možných.

Tab. 2: Historická tabulka 10 nejúspěšnějších klubů samostatné české nejvyšší fotbalové soutěže dle bodového zisku (1993/94–2022/23)

pořadí	klub	sezóny	zápasy	výhry	remízy	prohry	skóre	body
1.	AC Sparta Praha	30	924	575	195	154	1748:773	1902
2.	SK Slavia Praha	30	924	503	236	185	1605:835	1729
3.	FC Slovan Liberec	30	921	394	252	275	1231:1007	1423
4.	FC Viktoria Plzeň	26	804	392	190	222	1224:875	1354
5.	FK Jablonec	29	894	348	253	293	1203:1063	1297
6.	SK Sigma Olomouc	28	858	325	244	289	1096:997	1205
7.	FC Baník Ostrava	29	895	309	262	324	1175:1140	1175
8.	FK Teplice	27	829	293	237	299	1024:1052	1116
9.	FC Zbrojovka Brno	26	789	255	206	328	914:1069	961
10.	FK Mladá Boleslav	19	590	237	155	198	880:775	866

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat CSFotbal (2024)

Analýza statistických dat CSFotbal (2024) rovněž odhaluje informace, které dokládají silnou historickou konkurenceschopnost a úspěšnost klubu. V poměru získaných bodů na 1 sezónu se Sigma Olomouc v rámci 10 nejúspěšnějších klubů (dle bodového zisku) nejvyšší fotbalové soutěže hrané na českém území (1925–2022/23) řadí na 2. místo za AC Spartu Praha (s průměrem 39,95 bodu na 1 sezónu). V poměru získaných bodů na 1 zápas se pak Sigma Olomouc v rámci těchto klubů řadí na 3. místo za AC Spartu Praha a SK Slavii Praha (s průměrem 1,31 bodu na 1 zápas). Mezi všemi českými kluby, jenž odehrály alespoň 30 ligových sezón se Sigma Olomouc nachází na 5. místě v průměrném počtu bodů na 1 zápas.

6.1 Historie a vývoj klubu

Historie SK Sigma Olomouc sahá až do roku 1919, kdy se na olomouckém předměstí Hejčín zformovala skupina kluků, vedená 16letým Karlem Tatíčkem, s myšlenkou založit fotbalový tým. Začínali ve skromných podmínkách – namísto fotbalového míče používali kožený obal nafouknutý měchýřem a jednotnou výstroj tvořily košile s našitými čtverci, na kterých byly vytisknuty iniciály FKH, což značilo název *Fotbalový klub Hejčín*. První utkání sice skončilo debaklem 1:19, ale nezlomilo to jejich odhodlání a vůli pokračovat a sehrát další utkání. Vznik klubu byl ovlivněn spojením dvou konkurenčních skupin z Hejčína a Mrštíkova náměstí. Po vzájemném utkání v 1920, které rozhodlo o novém názvu klubu, se zvolil název *Sportovní klub Hejčín* a dresem se staly hnědé skautské košile. Klub se potýkal s výzvou najít vhodné hřiště a nakonec získal možnost hrát na vojenském cvičišti na Šibeníku, kde hráči sekali trávu, terén hřiště však nebyl ideální, neboť byl svažité. Klub se následující roky postupně etabloval a díky podpoře Aloise Trefila, ruského legionáře a prvního mecenáše, došlo k profesionalizaci vybavení a standardizaci klubových barev na černo-bílou (Růžička et al., 2004).

V roce 1925 byly oficiálně schváleny stanovy klubu prostřednictvím zemského úřadu v Brně, což umožnilo jeho registraci a začlenění mezi řádné členy fotbalové župy. SK Hejčín se zúčastnil mistrovských soutěží, ale první velké úspěchy na sebe nechaly dlouho čekat, částečně i kvůli tehdejší organizacním náležitostem. V té době klub prošel řadou změn, včetně přejmenování a reorganizace, které odrážely sociální a ekonomické proměny v zemi. Až do 30. let 20. století se klub potýkal s mnoha výzvami, včetně neochoty dalších olomouckých klubů sehrávat mistrovská utkání s SK Hejčín nebo tragické smrti jednoho z hráčů vlivem prudkého zásahu míčem během jednoho ze zápasů sezóny 1932/33. Přesto se klubu podařilo v tomto ročníku udržet v II. třídě a dokonce se v následujících letech zaměřil na profesionalizaci, i když s omezenými zdroji (Růžička et al., 2004).

V polovině 20. století došlo k významným změnám, přičemž rok 1947 představoval zásadní milník v historii klubu SK Hejčín. Klub byl v tomto roce sloučen s dělnickou tělovýchovnou jednotou Moravských železáren, což se odrazilo i v přejmenování názvu klubu – *Hejčínský Sportovní Klub Báňské a Hutní Olomouc*. Tento název nicméně dlouho nevydržel, vlivem společenských a politických změn a také sloučením s dalšími spolky došlo k několikanásobnému přejmenování. Důležitým faktorem bylo to, že olomoucký fotbalový klub mohl i nadále počítat s podporou velkého průmyslového celku. V roce 1951, po úspěšném postupu do krajského přeboru, klub s názvem *Základní sportovní jednotu Moravské železáreny Olomouc* vstoupil do nové éry své existence. S novými hráči ze zaniklého konkurenčního klubu *Sokol Obchodní domy Olomouc* a významnou podporou ze strany Moravských železáren se klub stal silnějším a ambicióznějším, což potvrdil vítězstvím v krajském přeboru 1955 a postupem do divize, kde však působil pouze 1 sezónu a poté sestoupil (Holly et al., 2019).

Následovaly ročníky na rozmezí mezi krajským přeborem a divizí. Další úspěch se dostavil v sezóně 1962/63, kdy olomoučtí fotbalisté v krajském přeboru zvítězili a postoupili do 2. nejvyšší fotbalové ligy, kde se udrželi 2 sezóny a po ročníku 1964/65 sestoupili. Rok 1965 značí další milník v klubové historii, protože došlo ke vstupu silného partnera – místního koncernu Sigma. To se samozřejmě projevilo i v názvu klubu, neboť od této chvíle má olomoucký fotbalový klub Sigmu ve svém názvu – *Tělovýchovná jednotu Sigma Moravské železáreny Olomouc*. Došlo rovněž k přijetí modré barvy namísto černé a od roku 1965 se klubové barvy vyznačují modrou a bílou. Po sestupu z 2. ligy následujících 9 sezón olomoucký fotbalový klub působil v divizi, kterou ovládl v ročníku 1973/74 pod vedením hrajícího trenéra Karla Brücknera a postoupil do 3. ligy, ve které Sigma působila 3 soutěžní ročníky. Vlivem reorganizace soutěží došlo v sezóně 1976/77 po 12 letech opětovně k postupu do 2. nejvyšší soutěže, ve které olomoučtí fotbalisté působili až do konce soutěžního roku 1981/82 (Holly et al., 2019).

Den 26. 6. 1982 se stal jedním z nejvýznamnějších v dějinách olomouckého klubu. Tým vedený Vlastimilem Zemanem zamířil k utkání posledního kola 2. ligy do Třince, přičemž mu stačila alespoň remíza, aby oslavil historický postup do nejvyšší soutěže. To se za přítomnosti stovek olomouckých fanoušků podařilo, neboť Sigma zvítězila v Třinci 1:0 brankou Petra Čermáka a oslavila tak historický milník v její historii. V soutěžním ročníku 1982/83 tak *Tělovýchovná jednotu Sigma Závodů těžkého strojírenství Olomouc* poprvé působila v nejvyšší fotbalové soutěži. Nicméně to nemělo dlouhého trvání, neboť Sigma doplatila i na nedostatek prvoligových zkušeností a skončila na 16. sestupovém místě, následující ročník 2. ligy 1983/84

však suverénně ovládla a postoupila zpět mezi fotbalovou elitu, kde se napevno usadila a působila v ní nepřetržitě následujících 30 let (Nevrlý et al., 2004).

V sezóně 1985/86 se olomoucký klub umístil na 4. místě, což znamenalo první účast v mezinárodním Poháru UEFA a další průlomový okamžik v historii olomouckého fotbalu. Přestože byla vyřazena švédským IFK Göteborg, pozdějším vítězem soutěže, Sigma prokázala odhodlání a schopnost měřit síly s evropskou špičkou (Růžička et al., 2004).

Začátkem 90. let došlo k začlenění mladých talentů do mužstva a návratu Karla Brücknera na trenérský post. Díky tomu zažila Sigma v sezónách 1990/91 a 1991/92 jedno ze svých nejúspěšnějších období v historii, když dvakrát obsadila 3. místo v lize a vybojovala si účast v Poháru UEFA. V něm měla možnost poměřit se s evropskou elitou, v sezóně 1991/92 postoupila přes velšský Bangor City FC, ruské Torpedo Moskva, favorizovaný německý Hamburger SV a až ve čtvrtfinále těsně podlehla jednomu z nejúspěšnějších klubů v historii fotbalu – španělskému Realu Madrid CF, se kterým však v domácím prostředí remizovala 1:1. V následujícím ročníku Poháru UEFA Sigma vyřadila rumunský CS Universitatea Craiova, turecký Fenerbahçe SK celkovým skórem 7:2 a opět ji zastavil až gigant světového formátu – italský Juventus FC, který v daném ročníku soutěž vyhrál (Holly et al., 2019).

V roce 1996 došlo k transformaci olomouckého klubu na akciovou společnost, načež došlo k přejmenování klubu. *Sportovní klub Sigma Moravské železářny Olomouc* adoptoval nový název, kterým se stal *Sportovní klub Sigma Olomouc, akciová společnost*, který je v platnosti dodnes (SK Sigma Olomouc, 2023a). V rámci plynulosti a srozumitelnosti textu jsou nadále v diplomové práci historické názvy olomouckého klubu nahrazeny aktuálním zkráceným názvem –Sigma Olomouc.

Sigma Olomouc si připsala mnoho dalších utkání na evropské scéně konaných pod záštitou UEFA, mezi další úspěchy patří účast ve finále Poháru Intertoto v roce 2000 nebo účast v semifinále téže soutěže v roce 2005. Španělská Sevilla FC, která Sigmu Olomouc vyřadila v 4. předkole Evropské ligy UEFA 2018/19, představuje k roku 2024 poslední zahraniční tým, který na Andrův stadion zavítal v rámci soutěží pořádaných UEFA. Sezóna 1995/96 byla nejúspěšnější na domácí ligové scéně, neboť se Sigma Olomouc stala vicemistrem české ligy. K dalším významným ligovým úspěchům se řadí pět 3. míst v sezónách 1990/91, 1991/92, 1997/98, 2000/01 a 2003/04. Mezi největší úspěchy klubu rovněž patří zisk Českého poháru v sezóně 2011/12 a Českého superpoháru v červenci 2012 (Holly et al., 2019).

6.2 Vybrané charakteristiky prvoligových hráčů

V dresu Sigmy Olomouc do konce kalendářního roku 2023 v nejvyšší ligové soutěži nastoupilo celkem 350 hráčů. Z těchto 350 hráčů je 70 cizinců, zatímco zbývajících 280 hráčů tvoří Češi. Ze všech ligových hráčů je 119 odchovanců olomouckého klubu, tj. odchovanci tvoří 42,5% zastoupení v poměru českých hráčů a 34% zastoupení v poměru všech hráčů, kteří nastoupili za Sigmu Olomouc v 1. lize (SK Sigma Olomouc, 2024). Termín „odchovanec“ označuje hráče, kteří v klubu strávili významnou část svého vývoje a klub tak měl klíčový podíl na jejich fotbalovém vzdělání a rozvoji. Unie evropských fotbalových asociací (UEFA) definuje odchovance jako hráče, který strávil alespoň tři sezóny v jednom klubu mezi 15. a 21. rokem svého věku, včetně sezón, během kterých slavil své 15. a 21. narozeniny (UEFA, 2014). Z této definice pak vycházejí i údaje o odchovancích Sigmy Olomouc.

Na základě výše analyzovaných dat lze konstatovat, že každý 3. ligový fotbalista, jenž vyběhl na trávník v dresu Sigmy Olomouc je jejím odchovancem. Tato statistika potvrzuje, že Sigma Olomouc je jedním z nejúspěšnějších klubů v oblasti počtu odchovanců v profesionálních soutěžích. Toto tvrzení je dále podloženo daty a studiemi v následující podkapitole 6.3.

V rámci mezinárodních přestupů přišlo do olomouckého klubu 70 cizinců, jejichž národností složení lze zhlédnout v následující tab. 3.

Tab. 3: Národnostní složení prvoligových hráčů Sigmy Olomouc (1981–2023)

stát	počet hráčů	stát	počet hráčů
Argentina	1	Nizozemsko	1
Bělorusko	1	Pobřeží slonoviny	1
Bosna a Hercegovina	2	Polsko	1
Brazílie	6	Rusko	4
Černá Hora	2	Senegal	1
Česká republika	280	Severní Makedonie	1
Demokratická rep. Kongo	1	Slovensko	32
Francie	1	Slovinsko	2
Chorvatsko	1	Spojené státy americké	1
Litva	1	Srbsko	1
Lotyšsko	1	Španělsko	1
Nigérie	5	Venezuela	2

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat SK Sigma Olomouc (2024) a CSFotbal (2024)

70 cizinců v klubové historii představuje 20 % z celkového počtu prvoligových hráčů Sigmy Olomouc. Nejpočetnější skupinu cizinců tvoří Slováci, kterých v Sigmě hrálo 32 (do této skupiny jsou zařazeni i hráči narození před rokem 1993 na území dnešního Slovenska), avšak pouze 2 z nich působili v Sigmě před rozdělením Československa. Kromě hráčů z dalších evropských zemí v Sigmě působil také řada hráčů z Jižní Ameriky (9 hráčů) či Afriky (8 hráčů), nicméně značná část zemí je zastoupena pouze 1 hráčem. Nejvyšší zastoupení ze zmíněných regionů tvoří hráči z Brazílie (6) a Nigérie (5), tj. nejlidnatější státy svých světadílů. V rámci 1. ligy v Sigmě Olomouc doposud nepůsobil žádný hráč z Asie nebo z Austrálie a Oceánie (SK Sigma Olomouc, 2024).

Na základě analýzy prvoligových statistik SK Sigma Olomouc (2024) lze vysledovat další zajímavé údaje, jako je průměrný věk debutu v lize za Sigmu Olomouc, který činí 23,1 let. Ten však vychází z celkového počtu všech hráčů, včetně těch přichozích v pozdějším věku. Pokud se zaměříme pouze na odchovance Sigmy, průměrný věk hráčů při ligovém debutu činí 19,5 let. Průměrný počet prvoligových sezón strávených v klubu je 3,8 sezóny u odchovanců a 1,8 sezóny u cizinců. Čeští hráči, kteří nejsou odchováni olomouckým klubem v něm průměrně stráví 2,7 sezóny. Zaměříme-li se na průměrný počet prvoligových zápasů, jedná se o průměrný počet 59 zápasů u odchovanců a 23 zápasů u cizinců. Čeští hráči, kteří nejsou odchováni olomouckým klubem v něm odehrají průměrně 47 zápasů.

6.3 Mládežnická základna

Fotbalový klub Sigma Olomouc má silnou tradici v rozvoji mladých fotbalistů, kteří se dokáží prosadit v profesionálním fotbale a patří k evropské špičce dle počtu odchovanců, kteří hrají profesionální fotbal napříč evropskými soutěžemi. Důkazem jsou nejen historické přestupy olomouckých odchovanců do renomovaných fotbalových klubů (podrobněji analyzované v kapitole 7), ale i aktuální statistická data z fotbalové observatoře CIES – *Centre International d'Etude du Sport*, nezávislé výzkumné organizace sídlící ve Švýcarsku. V roce 2020 se dle jejich dat olomoucký klub umístil na 22. místě v počtu odchovanců, kteří působí v 31 nejlepších evropských ligách. V rámci České republiky ji v tomto ohledu předčila pouze pražská AC Sparta Praha, která se umístila na 13. místě (CIES, 2020). V evropské konkurenci klubů z 31 nejlepších evropských soutěží se následující rok Sigma Olomouc umístila na 41. místě (CIES, 2021a) a o 2 roky později na 31. místě (CIES, 2022).

Ve statistice, která analyzuje procentuální zastoupení minut odchovanců v mateřském klubu, se Sigma Olomouc v sezóně 2020/21 umístila na 3. místě mezi všemi kluby z 27 nejlepších evropských lig. V základní části sezóny 2020/21 za olomoucký klub nastoupilo celkem 17 odchovanců, kteří se podíleli na 52% minutáži celkového herního času. Sigma se počtem 17 odchovanců v 1 sezóně společně s francouzským AS Saint-Étienne umístila na 1. místě v žebříčku, který zkoumá celkový počet odchovanců, kteří nastoupili v nejvyšší ligové soutěži za mateřský klub (CIES, 2021b). Tento statistický rekord si Sigma v závěru ligové sezóny 2020/21 vylepšila o 3 hráče na celkový počet 20 odchovanců, kteří nastoupili v 1 ligové sezóně, neboť v nadstavbové části v prvním mužstvu debutovali odchovanci Jan Fiala, Filip Uriča a Matěj Hadaš (SK Sigma Olomouc, 2024).

Dalším důkazem dlouhodobě úspěšné práce s výchovou mladých talentovaných fotbalistů je nejen pravidelné výrazné zastoupení odchovanců v mládežnických reprezentacích, ale i množství odchovanců Sigmy Olomouc, jenž nastoupili v seniorském národním týmu.

K 1. 1. 2024 za seniorskou reprezentaci Československa a České republiky nastoupilo 52 hráčů, kteří působili v Sigmě Olomouc, z nichž bylo celkem 25 odchovanců olomouckého klubu. Z 52 seniorských reprezentantů bylo 24 hráčů v době reprezentačního debutu hráčem Sigmy Olomouc, tento statistický údaj však přímo nesouvisí s počtem olomouckých odchovanců v reprezentaci, neboť někteří hráči si připsali reprezentační start až po přestupu ze Sigmy Olomouc, zatímco v době svého působení v Sigmě Olomouc si připsali reprezentační start i hráči odchovaní v jiných klubech (SK Sigma Olomouc, 2024).

Pro účely analýzy můžeme rovněž prozkoumat i samostatnou českou reprezentaci, ve které od 1. zápasu v únoru 1994 do konce roku 2023 nastoupilo 284 hráčů (CSFotbal, 2024). Z těchto 284 hráčů je 25 hráčů odchovanců olomouckého klubu, to znamená, že přibližně každý jedenáctý seniorský reprezentant České republiky je odchovancem Sigmy Olomouc.

Kompletní seznam hráčů (seřazený chronologicky dle debutu v reprezentaci), kteří ve své kariéře působili v Sigmě Olomouc a zároveň oblékli dres reprezentačního mužstva je k vidění v následující tab. 4, která má pokračování i na další straně.

Tab. 4: Hráči, kteří působili v Sigmě Olomouc a reprezentovali Československo/Českou republiku v seniorské reprezentaci (1946–2023)

pořadí	příjmení a jméno	datum narození	debut v reprezentaci	hráč Sigmy v době debutu	odchovanec SK Sigma Olomouc
1.	Nožíř Otakar	12. 03. 1917	1946	ne	ne
2.	Kramerius Antonín	10. 07. 1939	1967	ne	ne
3.	Knapp Lubomír	19. 11. 1950	1974	ne	ne
4.	Petržela Vlastimil	20. 07. 1953	1982	ne	ne
5.	Knoflíček Ivo	23. 02. 1962	1983	ne	ne
6.	Drulák Radek	12. 01. 1962	1984	ne	ne
7.	Lauda Vladislav	25. 01. 1955	1985	ano	ne
8.	Grussmann Alois	06. 09. 1964	1988	ne	ne
9.	Sedláček Roman	12. 02. 1963	1990	ano	ne
10.	Hapal Pavel	27. 07. 1969	1991	ano	ano
11.	Látal Radoslav	06. 01. 1970	1991	ano	ano
12.	Kotůlek Martin	11. 09. 1969	1991	ano	ano
13.	Maroši Jan	04. 11. 1965	1991	ano	ne
14.	Samec Petr	14. 02. 1964	1994	ne	ne
15.	Baranek Miroslav	10. 11. 1973	1995	ano	ne
16.	Lasota Edvard	07. 03. 1971	1995	ne	ne
17.	Rada Karel	02. 03. 1971	1995	ano	ne
18.	Kerbr Milan	09. 06. 1967	1996	ano	ne
19.	Machala Oldřich	04. 08. 1963	1996	ano	ano
20.	Heinz Marek	04. 08. 1977	2000	ne	ano
21.	Vlček Stanislav	26. 02. 1976	2000	ano	ne
22.	Ujfaluši Tomáš	24. 03. 1978	2001	ne	ano
23.	Vaniak Martin	04. 10. 1970	2002	ano	ne
24.	Kováč Radoslav	27. 11. 1979	2004	ne	ano
25.	Rozehnal David	05. 07. 1980	2004	ne	ano
26.	Rajnoch Jan	30. 09. 1981	2008	ne	ne
27.	Černý Jaroslav	26. 06. 1979	2009	ne	ne
28.	Hubník Roman	06. 06. 1984	2009	ne	ano
29.	Zlámal Zdeněk	05. 11. 1985	2009	ne	ne
30.	Hubník Michal	01. 06. 1983	2010	ano	ano
31.	Kušnír Ondřej	05. 04. 1984	2010	ne	ne
32.	Pilař Václav	13. 10. 1988	2011	ne	ne
33.	Vacek Kamil	18. 05. 1987	2011	ne	ano
34.	Kalas Tomáš	15. 05. 1993	2012	ne	ano
35.	Hořava Tomáš	29. 05. 1988	2012	ano	ano

pořadí	příjmení a jméno	datum narození	debut v reprezentaci	hráč Sigmy v době debutu	odchovanec SK Sigma Olomouc
36.	Ordoš Michal	27. 01. 1983	2012	ano	ne
37.	Pospíšil Martin	26. 06. 1991	2012	ano	ano
38.	Novák Filip	26. 06. 1990	2015	ne	ne
39.	Falta Šimon	23. 04. 1993	2017	ano	ano
40.	Houska David	29. 06. 1993	2017	ano	ano
41.	Doležal Martin	03. 05. 1990	2018	ne	ano
42.	Kalvach Lukáš	19. 07. 1995	2019	ne	ano
43.	Ševčík Petr	04. 05. 1994	2019	ne	ano
44.	Mandous Aleš	21. 04. 1992	2020	ano	ne
45.	Jemelka Václav	23. 06. 1995	2020	ano	ano
46.	Breite Radim	10. 08. 1989	2020	ano	ne
47.	Růsek Antonín	22. 03. 1999	2020	ne	ne
48.	Zima David	08. 11. 2000	2021	ne	ano
49.	Chytil Mojmir	29. 04. 1999	2022	ano	ano
50.	Navrátil Jan	13. 04. 1990	2022	ano	ano
51.	Zmrzlý Ondřej	22. 04. 1999	2022	ano	ano
52.	Chorý Tomáš	26. 01. 1995	2023	ne	ano

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat SK Sigma Olomouc (2024) a CSFotbal (2024)

Spolupráce SK Sigma Olomouc se vzdělávacími institucemi

Klíčovým faktorem v rozvoji mládežnických talentů je spolupráce olomouckého fotbalového klubu se vzdělávacími institucemi, jelikož tato spolupráce mladým fotbalistům umožňuje skloubit kvalitní vzdělání s intenzivním sportovním tréninkem. Tímto způsobem jsou mladí sportovci připravováni nejen na možnou budoucí profesionální kariéru ve fotbale, ale získávají i potřebné vzdělání pro osobní či profesní rozvoj. Mezi středními školami, s nimiž Sigma Olomouc spolupracuje, patří především Gymnázium Olomouc, Čajkovského 9 a Střední škola logistiky a chemie Olomouc. V rámci základního vzdělávání je pak klíčovým partnerem Základní škola Olomouc, Heyrovského 33, s níž klub udržuje dlouhodobou a úspěšnou spolupráci (SK Sigma Olomouc, 2023b). V následujících odstavcích je popsána konkrétní spolupráce těchto dvou subjektů, neboť žáci zmíněné základní školy tvoří významnou část respondentů ve výzkumném šetření této diplomové práce.

Základní škola Olomouc, Heyrovského 33 od počátku školního roku 1997/98 úzce spolupracuje s fotbalovým klubem SK Sigma Olomouc a podílí se na vývoji a úspěších mladých talentovaných fotbalistů. Škola svým žákům nabízí nejen stabilní zázemí pro jejich osobní

rozvoj, ale také integraci rozšířené výuky tělesné výchovy se zaměřením na fotbal během povinné školní docházky. První třída s rozšířenou výukou tělesné výchovy se zaměřením na fotbal byla otevřena dne 1. 9. 1997 a tato specializace je pro žáky školy k dispozici dodnes. Tyto specializované sportovní třídy jsou ve studijním plánu otevírané v 5. ročníku a žáci navštěvují tyto třídy až do konce základního vzdělávání. Nové 5. třídy se otevírají každoročně, s výjimkou školního roku 2022/23, kdy trenéři nevybrali dostatečný počet talentovaných žáků, aby se nová 5. třída mohla otevřít (Balíková, 2024).

Dle slov zástupkyně ředitele pro 2. stupeň Mgr. Ludmily Balíkové (2024) je přechod na novou školu v 5. ročníku základního vzdělávání ideální, neboť si žáci bez problému zvyknou na nové prostředí i režim školy kombinovaný s rozšířenou výukou tělesné výchovy se zaměřením na fotbal. Snahou školy je *„co nejlépe skloubit oblast jejich sportovních zájmů s běžnými školními povinnostmi, respektovat osobnost žáka sportovce a ... zajistit našim žákům co nejlepší podmínky k jejich přípravě a sportovnímu růstu“* (ZŠ Olomouc, Heyrovského 33, 2024).

Počátkem školního roku 2016/17 škola začala spolupracovat s Regionální fotbalovou akademií Olomouckého kraje, která je projektem Fotbalové asociace České republiky. Spolupráce navázala na dlouhodobou kooperaci s fotbalovým klubem Sigmy Olomouc a tradici tříd s rozšířenou výukou tělesné výchovy se zaměřením na fotbal. Starší žáci z Olomouckého kraje (7–9. třída), kteří úspěšně projdou výběrovými koly a kritérii Regionální fotbalové akademie Olomouckého kraje mohou na doporučení šéftrenéra akademie a po schválení ředitele školy nastoupit do již otevřených fotbalových tříd. Žáci školy působící v Regionální fotbalové akademii Olomouckého kraje jsou úspěšní i v porovnání s akademii působícími v ostatních krajích, neboť zvítězili v posledních dvou ročnících (2022 a 2023) turnaje Regionálních fotbalových akademií s názvem *Akademie Cup – O pohár Karla Poborského*. Škola, SK Sigma Olomouc a Regionální fotbalová akademie Olomouckého kraje spolupracují v souladu a společně nastavují výukový program a tréninkový proces žáků. Škola žákům dle potřeby také umožňuje uvolnění na sportovní soustředění, fotbalové utkání a turnaje nebo pravidelné testování pohybových schopností a dovedností (ZŠ Olomouc, Heyrovského 33, 2023).

Kromě vytvoření a následné aplikace školního vzdělávacího programu „Škola v pohybu“, který respektuje specifické vzdělávací potřeby žáků – sportovců se škola snaží žákům zajistit co nejlepší podmínky a prostředí, ve kterém mohou rozvíjet svůj osobní i sportovní růst. Škola disponuje rozsáhlým sportovním areálem, kde jsou k dispozici hřiště s přírodním i umělým povrchem, rekonstruované šatny se sprchami a zázemím pro hráče a trenéry. Škola žákům

věnuje zvýšenou pozornost rovněž i ve stravování, neboť školní jídelna kromě obědů žákům fotbalových tříd připravuje i snídaně a svačiny. Dle školy sportovní činnost systematicky vede žáky ke zdravému životnímu stylu, formuje jejich charakter a vede je k sebeovládání a týmovému duchu. Škola vnímá sportovní zaměření a výchovu i jako „výraznou prevenci sociálně patologických jevů, jako jsou agresivita, vandalství, gamblerství, případně závislosti na alkoholu nebo jiných návykových látkách“ (ZŠ Olomouc, Heyrovského 33, 2023).

Tab. 5: Seniorští reprezentanti ČR, jenž jsou absolventy ZŠ Olomouc, Heyrovského 33

pořadí	příjmení a jméno	datum narození	věk v době debutu	datum debutu
1.	Vacek Kamil	18. 05. 1987	24 let, 0 měsíců	04. 06. 2011
2.	Kalas Tomáš	15. 05. 1993	19 let, 5 měsíců	14. 11. 2012
3.	Pospíšil Martin	26. 06. 1991	21 let, 4 měsíce	14. 11. 2012
4.	Falta Šimon	23. 04. 1993	24 let, 6 měsíců	08. 11. 2017
5.	Houska David	29. 06. 1993	24 let, 4 měsíce	11. 11. 2017
6.	Doležal Martin	03. 05. 1990	28 let, 6 měsíců	15. 11. 2018
7.	Kalvach Lukáš	19. 07. 1995	24 let, 2 měsíce	14. 10. 2019
8.	Ševčík Petr	04. 05. 1994	25 let, 6 měsíců	14. 11. 2019
9.	Zima David	08. 11. 2000	20 let, 4 měsíce	24. 03. 2021
10.	Chytil Mojmir	29. 04. 1999	23 let, 6 měsíců	16. 11. 2022
11.	Navrátil Jan	13. 04. 1990	32 let, 7 měsíců	16. 11. 2022
12.	Zmrzlý Ondřej	22. 04. 1999	23 let, 6 měsíců	16. 11. 2022
13.	Chorý Tomáš	26. 01. 1995	28 let, 9 měsíců	20. 11. 2023

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat SK Sigma Olomouc (2024) a CSFotbal (2024)

Úspěchy fotbalového klubu s výchovou talentovaných fotbalistů tedy nejsou pouze výsledkem talentu a tvrdé práce jednotlivých fotbalistů, ale také důsledkem dlouhodobé a úzké spolupráce mezi ZŠ Olomouc, Heyrovského 33 a SK Sigma Olomouc. Důkazem může být celkový počet olomouckých odchovanců, kteří si připsali minimálně 1 ligový start a jsou absolventy ZŠ Heyrovského – 51 prvoligových hráčů ke konci roku 2023. Z těchto 51 hráčů se celkem 13 hráčů stalo seniorskými reprezentanty České republiky, jmenný seznam všech reprezentantů lze nalézt v tab. 5 výše.

7 Analýza mezinárodní migrace hráčů

SK Sigma Olomouc

Ve fotbalovém klubu SK Sigma Olomouc působilo mnoho českých fotbalistů, kteří následně hráli i v zahraničních soutěžích. Zatímco někteří z nich přestoupili přímo do zahraničních týmů, jiní zvolili mezistupeň v podobě přestupu do jiného českého klubu, odkud následně zamířili do zahraničí. U těchto hráčů je pak obtížně prokazatelné jakou mírou se na tomto přestupu podílel olomoucký fotbalový klub a jakou mírou jejich následující klub. Tato kapitola je tak zaměřena převážně na analýzu přestupů hráčů (včetně hostování), kteří se přesunuli ze Sigmy přímo do zahraničních klubů (vyjma Slovenska). Analýza dat o přestupech vychází z internetového statistického portálu Transfermarkt (2024), jenž se mimo jiných statistických dat specializuje na fotbalové přestupy. Data jsou následně ověřena interními daty SK Sigma Olomouc (2024).

Prvním hráčem, jenž přestoupil ze Sigmy Olomouc přímo do zahraničí se stal československý reprezentant Vladislav Lauda, který dostal v létě 1986 povolení přestoupit do prvoligového kyperského celku AEL Limassol. O rok později do zahraničí zamířil další útočník, Miroslav Příložný, jenž v létě 1987 přestoupil do druholigového rakouského klubu SK Vorwärts Steyr, kde strávil rok a poté rovněž přestoupil do kyperského AEL Limassol, kde nahradil končícího Vladislava Laudu. Tito hráči se stali prvními a zároveň jedinými fotbalisty Sigmy, jenž přestoupili přímo do zahraničí před změnou politického režimu v Československu.

Listopad 1989 přinesl do československé společnosti významné změny, které otevřely hráčům možnost přestupu do zahraničních soutěží. Tato nově otevřená cesta však nevedla k hromadným přesunům olomouckých hráčů do zahraničí, nýbrž k tomu docházelo postupně. Prvními průkopníky se stali Jiří Doležilek, Leoš Kalvoda a Miroslav Kouřil, jenž se v létě 1990 rozhodli odejít do zahraničí. Miroslav Kouřil ve svých 29 letech zamířil do kyperského AEL Limassol, kde nahradil Miroslava Příložného, zatímco Jiří Doležilek a Leoš Kalvoda se ve svých 32 letech rozhodli odejít působit do nižších rakouských soutěží.

Následoval je Radek Drulák v lednu 1991, který ve svých 28 letech přestoupil do druholigového německého celku VfB Oldenburg. Během dalšího léta přestoupila ze Sigmy Olomouc rovnou čtveřice hráčů do německých klubů – Zdeněk Ďuriš (26 let v době přestupu) a Petr Mrázek (30 let) přestoupili do třetiligového 1. FC Schweinfurt 05, zatímco Oldřich Machala (27 let) s Romanem Sedláčkem (28 let) se přesunuli do prvoligového klubu FC Hansa Rostock. Tito

hráči se tak stali prvními porevolučními fotbalisty Sigmy, kteří na základě svých výkonů dosáhli přestupu do zahraniční prvoligové soutěže. V rámci zahraničních přestupů následně došlo k poněkud klidnějšímu období a stabilizaci olomouckého kádru, přičemž v následujících několika letech docházelo pouze k ojedinělým přestupům do zahraničí. V létě 1992 odešel 22letý odchovanec Pavel Hapal, jenž si svými výkony zejména v Poháru UEFA vysloužil přestup do německého prvoligového klubu Bayer 04 Leverkusen. Tento transfer olomouckému klubu přinesl významné finanční prostředky, které se Sigma Olomouc rozhodla investovat do rekonstrukce hlavního hřiště a do vybudování umělého osvětlení (Holly et al., 2019).

Tab. 6: Zahraniční přestupy z SK Sigma Olomouc v období 1990–1999

příjmení a jméno	věk	datum přestupu	klub	země
Hanus Roman	28	01. 09. 1994	Kazma SC	Kuvajt
Kouřil Miroslav	29	01. 07. 1990	AEL Limassol	Kypr
Drulák Radek	28	01. 01. 1991	VfB Oldenburg	Německo
Machala Oldřich	27	01. 07. 1991	FC Hansa Rostock	Německo
Mrázek Petr	30	01. 07. 1991	1. FC Schweinfurt 05	Německo
Sedláček Roman	28	01. 07. 1991	FC Hansa Rostock	Německo
Ďuriš Zdeněk	26	01. 07. 1991	1. FC Schweinfurt 05	Německo
Hapal Pavel	22	01. 07. 1992	Bayer 04 Leverkusen	Německo
Muchka Rudolf	27	01. 07. 1993	FSV Salmrohr 1921	Německo
Látal Radoslav	24	01. 07. 1994	FC Schalke 04	Německo
Guzik Martin	22	13. 08. 1996	1.FC Bocholt	Německo
Homola Jiří	22	01. 02. 1997	SpVgg Greuther Fürth	Německo
Kerbr Milan	30	01. 07. 1997	SpVgg Greuther Fürth	Německo
Onderka Radek	23	01. 07. 1997	KFC Uerdingen 05	Německo
Balcárek Jiří	26	01. 07. 1999	1. FC Union Berlin	Německo
Doležilek Jiří	32	01. 07. 1990	SC Wienerfeld	Rakousko
Kalvoda Leoš	32	01. 07. 1990	SV Sigleß	Rakousko
Rada Karel	26	01. 07. 1997	Trabzonspor Kulübü	Turecko

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat Transfermarkt (2024) a SK Sigma Olomouc (2024)

Po další sezóně v Poháru UEFA 1992/93 se podařilo kádr olomouckých fotbalistů udržet téměř pohromadě, neboť odešel pouze 27letý Rudolf Muchka do německého třetiligového celku FSV Salmrohr. V létě 1994 však klub opustila dvojice českých hráčů, jenž byli do té doby pro klub oporou – Radoslav Látal (24 let) odešel na hostování do prvoligového německého celku FC Schalke 04, které jej následně koupilo na trvalý přestup a Roman Hanus (28 let) zamířil do

Kuvajtu (klub Kazma SC). Roman Hanus se stal prvním a doposud jediným českým hráčem, jenž zamířil ze Sigmy Olomouc rovnou mimo Evropu (nepočítáme-li země na pomezí Asie a Evropy, které jsou součástí Unie evropských fotbalových asociací – Kazachstán, Kypr, Rusko a Turecko). Do konce 20. století následovalo období, v němž nedocházelo k významným přestupům do zahraničních soutěží. Od roku 1995 do roku 2000 ze Sigmy do zahraničí přestoupilo 6 hráčů – Martin Guzik (3. německá liga), Jiří Homola (3. německá liga), Milan Kerbr (2. německá liga), Radek Onderka (2. německá liga), Karel Rada (1. turecká liga) a Jiří Balcárek (3. německá liga). Tyto přestupy tak ilustrují rozdílné ekonomické podmínky, jenž hráče motivovaly působit i v nižších zahraničních soutěžích. Souhrnný seznam přestupů do zahraničních týmů v období 1990–1999 je prezentován v předchozí tab. 6, zatímco v následující tab. 7 je prezentován seznam přestupů v období od začátku 20. století po rok 2009.

Tab. 7: Zahraniční přestupy z SK Sigma Olomouc v období 2000–2009

příjmení a jméno	věk	datum přestupu	klub	země
Rozehnal David	22	01. 07. 2003	Club Brugge KV	Belgie
Caha Robert	28	01. 07. 2004	CSKA Sofia	Bulharsko
Šavrnák Martin	25	14. 09. 2000	Holbæk B&I	Dánsko
Kobylík David	21	01. 01. 2003	RC Strasbourg Alsace	Francie
Heinz Marek	22	01. 07. 2000	Hamburger SV	Německo
Ujfalusi Tomáš	22	05. 12. 2000	Hamburger SV	Německo
Barbořík Jiří	28	04. 01. 2001	SV Reutlingen 05	Německo
Kovář Michal	27	01. 07. 2001	SV Reutlingen 05	Německo
Siegl Patrik	27	01. 01. 2004	SSV Jahn Regensburg	Německo
Kobylík David	24	01. 07. 2005	DSC Arminia Bielefeld	Německo
Kučera Radim	31	01. 07. 2005	DSC Arminia Bielefeld	Německo
Vacek Kamil	18	01. 01. 2006	DSC Arminia Bielefeld	Německo
Horáček Martin	26	01. 01. 2007	Eintracht Braunschweig	Německo
Hudec Martin	27	01. 07. 2009	TuS Koblenz	Německo
Bajer Lukáš	23	01. 07. 2008	Heracles Almelo	Nizozemsko
Schulmeister Vojtěch	24	16. 08. 2008	Heracles Almelo	Nizozemsko
Štrbík Lubomír	25	29. 07. 2003	SV Weitra	Rakousko
Urbánek Aleš	23	01. 07. 2003	FK Spartak Moskva	Rusko
Vlček Stanislav	27	01. 01. 2004	FK Dynamo Moskva	Rusko
Hubník Roman	22	01. 01. 2007	FK Moskva	Rusko
Vaniak Martin	34	01. 07. 2005	Panionios FC	Řecko
Černý Tomáš	22	01. 07. 2007	Hamilton Academical FC	Skotsko

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat Transfermarkt (2024) a SK Sigma Olomouc (2024)

Na počátku 21. století však klub zaznamenal dva ekonomicky významné přestupy. Během roku 2000 přestoupila do prvoligového německého celku Hamburger SV dvojice olomouckých odchovanců – Marek Heinz a Tomáš Ujfaluši. Finanční prostředky získané zejména prodejem Marka Heinze umožnily výstavbu severní tribuny Androva stadionu, která byla z 50 % financována ze zdrojů získaných zahraničními přestupy (Holly et al., 2019, 4). Oba hráči poté v zahraničí prožili velmi úspěšnou kariéru napříč vícero kluby a zeměmi. Mezi další odchovance olomouckého klubu s úspěšnou kariérou v zahraničí se rovněž řadí David Rozehnal, jehož prvním zahraničním celkem byl belgický klub Club Brugge KV, kam přestoupil z Olomouce v létě 2003 ve svých 22 letech. V následujících 20 letech rovněž proběhlo vícero přestupů do zahraničí, přičemž mezi sportovně nejvýznamnější se zařadily přestupy odchovanců Romana Hubníka do ruského FK Moskva (2007), Tomáš Kalase do anglického Chelsea FC (2010), Jakuba Plška do maďarského Puskás Akadémia FC (2020) nebo přestupy Davida Kobylíka, Radima Kučery a Kamila Vacka do německého DSC Arminia Bielefeld v letech 2005–2006.

Souhrnný seznam všech přestupů do zahraničních týmů ve 21. století je prezentován v tab. 7 a tab. 8, přičemž v tab. 7 je prezentován seznam přestupů od roku 2000 do roku 2009 a v tab. 8 níže je prezentován seznam přestupů od roku 2010 po rok 2023.

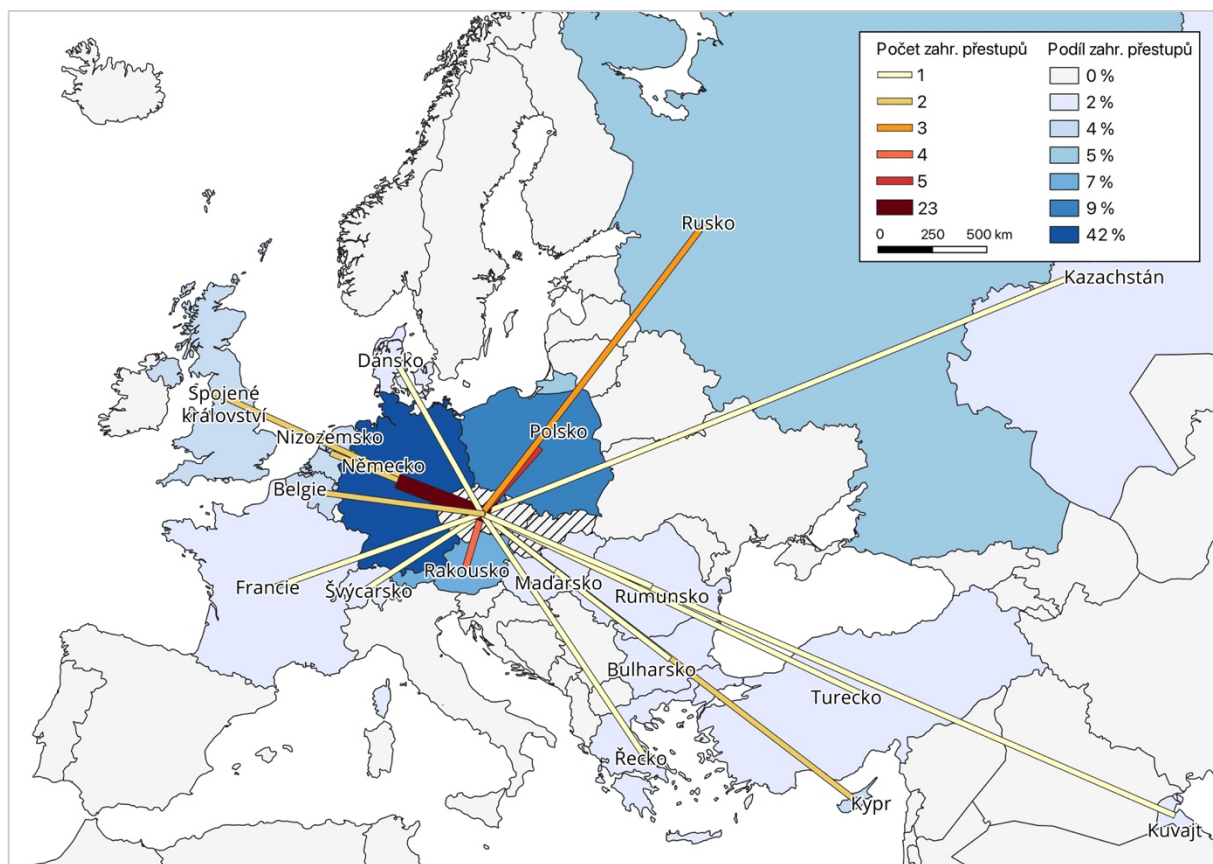
Tab. 8: Zahraniční přestupy z SK Sigma Olomouc v období 2010–2023

příjmení a jméno	věk	datum přestupu	klub	země
Kalas Tomáš	17	01. 07. 2010	Chelsea FC	Anglie
Jemelka Václav	25	05. 10. 2020	Oud-Heverlee Leuven	Belgie
Bajer Lukáš	27	01. 01. 2012	FK Aktobe	Kazachstán
Ordoš Michal	33	15. 08. 2016	Karmiotissa FC	Kypr
Plšek Jakub	26	22. 01. 2020	Puskás Akadémia FC	Maďarsko
Hubník Michal	27	01. 02. 2011	Legia Warszawa	Polsko
Šultes Pavel	25	01. 07. 2011	KS Polonia Warszawa	Polsko
Yunis Jakub	21	19. 07. 2017	GKS Katowice	Polsko
Habusta Jakub	24	21. 07. 2017	OKS Odra Opole	Polsko
Sedlák Jan	28	04. 02. 2023	KS Ruch Chorzów	Polsko
Ordoš Michal	28	01. 07. 2011	Kapfenberger SV	Rakousko
Kušnír Ondřej	31	07. 08. 2015	FC Rapid București	Rumunsko
Bystroň David	33	01. 07. 2016	FC Linth 04	Švýcarsko

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat Transfermarkt (2024) a SK Sigma Olomouc (2024)

Od roku 1990, tj. po změně politického režimu v Československu bylo celkem zaznamenáno 53 přestupů českých hráčů z SK Sigma Olomouc do zahraničních klubů (s výjimkou Slovenska). V období 1990–1999 bylo zaznamenáno 18 přestupů, v období 2000–2009 bylo zaznamenáno 22 přestupů a od roku 2010 do 2023 bylo zaznamenáno 13 přestupů českých hráčů do zahraničních týmů. Na celkovém počtu 53 přestupů se podílelo 50 jednotlivců, neboť 3 hráči se přesunuli ze Sigmy Olomouc přímo do zahraničí 2x – Lukáš Bajer (Nizozemsko a Kazachstán), David Kobylík (Francie a Německo) a Michal Ordoš (Rakousko a Kypr). Průměrný věk hráčů při odchodu do zahraničí činil 26 let a z celkového počtu 50 hráčů je 27 odchovanců olomouckého fotbalového klubu.

Nejčastější zahraniční destinací olomouckých fotbalistů bylo Německo, kam ze Sigmy Olomouc přestoupilo celkem 23 českých hráčů. Celkem 5 hráčů zamířilo do Polska, 4 do Rakouska, 3 do Ruska, 2 do Belgie, 2 na Kypr, 2 do Nizozemska a 2 do Spojeného království (Anglie a Skotsko). Další země jsou zastoupeny pouze jedním příchodem hráče z SK Sigma Olomouc a jsou reprezentovány na obr. 3 níže, kde je v mapovém zobrazení znázorněno všech 53 přestupů z SK Sigma Olomouc do zahraničí.

Obr. 3: Přestupy českých hráčů z SK Sigma Olomouc do zahraničí (1990–2023)
zdroj: vlastní zpracování v QGIS s využitím dat Transfermarkt (2024) a WFP (2022)

Zahraniční přestupy nejenže ovlivnily sportovní trajektorii samotných hráčů, ale také měly značný dopad na ekonomickou situaci a chod olomouckého klubu, což bylo ilustrováno na příkladech transferů Pavla Hapala nebo Marka Heinze. Nejvýnosnějším přestupem v historii klubu se stal přestup Tomáše Kalase, jenž v roce 2010 ve svých 17 letech přestoupil do anglické Chelsea FC. Druhým ekonomicky nejziskovějším přestupem se stal přesun 23letého Romana Hubníka do ruského FK Moskva v roce 2007. Celkem 15 ekonomicky nejúspěšnějších přestupů z olomouckého klubu do zahraničí lze zhlédnout níže v tab. 9. Václav Jemelka a Michal Hubník opustili olomoucký klub na základě dohody o placeném hostování. Tato částka byla natolik významná, že se jejich hostování zařadilo mezi 15 ekonomicky nejúspěšnějších přestupů, z tohoto důvodu jsou i jejich přesuny zahrnuty v seznamu. Částka transferů je přepočtena a zaokrouhlena na celé miliony Kč dle středového kurzu eura České národní banky k 1. 4. 2024.

Tab. 9: Ekonomicky nejúspěšnější zahraniční přestupy z SK Sigma Olomouc (1990–2023)

pořadí	příjmení a jméno	věk	datum přestupu	klub	částka (Kč)
1.	Kalas Tomáš	17	01. 07. 2010	Chelsea FC	152 mil.
2.	Hubník Roman	23	01. 07. 2007	FK Moskva	63 mil.
3.	Heinz Marek	22	01. 07. 2000	Hamburger SV	40 mil.
4.	Ujfalusi Tomáš	22	05. 12. 2000	Hamburger SV	38 mil.
5.	Hopal Pavel	22	01. 07. 1992	Bayer 04 Leverkusen	32 mil.
6.	Rozehnal David	22	01. 07. 2003	Club Brugge KV	13 mil.
7.	Plšek Jakub	26	22. 01. 2020	Puskás Akadémia FC	13 mil.
8.	Jemelka Václav	27	05. 10. 2020	Oud-Heverlee Leuven	10 mil.
9.	Látal Radoslav	24	01. 07. 1994	FC Schalke 04	*9 mil.
10.	Kobylík David	24	01. 07. 2005	DSC Arminia Bielefeld	9 mil.
11.	Kučera Radim	31	01. 07. 2005	DSC Arminia Bielefeld	8 mil.
12.	Hubník Michal	27	01. 02. 2011	Legia Warszawa	8 mil.
13.	Černý Tomáš	24	01. 07. 2009	Hamilton Academical FC	6 mil.
14.	Šultes Pavel	25	01. 07. 2011	Polonia Warszawa	6 mil.
15.	Horáček Martin	27	01. 07. 2007	Eintracht Braunschweig	4 mil.

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat Transfermarkt (2024)

*Radoslav Látal odešel do FC Schalke 04 nejdříve na placené hostování za 125 000 € a po skončení hostování přestoupil do FC Schalke 04 na trvalý přestup za 225 000 €, konečná suma tak zahrnuje součet obou částek.

Je důležité zmínit, že podstatnou část příjmů z transferů tvořily i vnitrostátní přestupy. Celkově se mezi 30 ekonomicky nejúspěšnějších přestupů českých hráčů ze Sigmy řadí 18 přestupů do zahraničí (15 z nich je prezentovaných v tab. 9 výše) a 12 přestupů v rámci české ligy, které

proběhly výhradně do klubů FC Viktoria Plzeň (5), AC Sparta Praha (4) a SK Slavia Praha (3). Tento přístup úzce souvisí s pozorovatelným trendem, kdy zejména v posledních letech nadějní odchovanci místo do zahraničí odcházejí do českých špičkových klubů, ve kterých se nadále rozvíjejí s nadějí případného přestupu do zahraničí. Tento přístup může ilustrovat přestup Davida Zimy do SK Slavia Praha v roce 2020, odkud následně přestoupil do italského Torino FC nebo přestup Tomáše Chorého do FC Viktoria Plzeň v roce 2018, odkud odešel v roce 2020 na hostování do belgického SV Zulte Waregem. Mezi další v zahraničí úspěšné odchovance olomouckého klubu, jenž neodešli rovnou do zahraničí se řadí reprezentanti Radoslav Kováč a Martin Pospíšil. Radoslav Kováč přestoupil v roce 2005 do ruského Spartaku Moskva přes AC Sparta Praha, zatímco Martin Pospíšil zamířil do polského klubu Jagiellonia Białystok z FK Baumit Jablonec v roce 2017. Mezi další odchovance SK Sigma Olomouc, jenž působili v prvoligové zahraniční soutěži bez přímého přestupu do zahraničí z SK Sigma Olomouc dále patří Martin Doležal (Polsko), Pavel Dreksa (Ázerbájdžán, Kypr), Jiří Krohmer (Lotyšsko), Petr Pižanowski (Řecko), Tomáš Příkryl (Polsko) a Pavel Zavadil (Izrael, Švédsko).

V následující tab. 10 je prezentován seznam 10 nejúspěšnějších odchovanců Sigmy Olomouc dle počtu zápasů v nejvyšších zahraničních ligových soutěžích. Z těchto 10 hráčů přestoupilo ze Sigmy Olomouc přímo do zahraničí 7 hráčů, zatímco zbývající 3 se do zahraničí dostali přestupem z jiných českých klubů (Martin Pospíšil, Radoslav Kováč a Tomáš Příkryl).

Tab. 10: Nejúspěšnější odchovanci Sigmy Olomouc dle počtu zápasů v nejvyšších zahraničních ligových soutěžích (1990–2023)

pořadí	příjmení a jméno	zápasů	země a počet prvoligových zápasů
1.	Ujfaluši Tomáš	361	Německo (105), Itálie (123), Španělsko (92), Turecko (41)
2.	Rozehnal David	347	Belgie (117), Francie (148), Anglie (21), Itálie (38), Německo (23)
3.	Černý Tomáš	259	Skotsko (199), Bulharsko (49), Řecko (11)
4.	Heinz Marek	188	Německo (90), Turecko (18), Francie (28), Rakousko (27), Maďarsko (25)
5.	Látal Radoslav	187	Německo (187)
6.	Pospíšil Martin	182	Polsko (182)
7.	Kováč Radoslav	174	Rusko (101), Anglie (53), Švýcarsko (20)
8.	Vacek Kamil	118	Německo (1), Itálie (31), Polsko (58), Izrael (26), Dánsko (2)
9.	Hapal Pavel	117	Německo (86), Španělsko (31)
10.	Příkryl Tomáš	116	Polsko (116)

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat Transfermarkt (2024) a SK Sigma Olomouc (2024)

8 Analýza postojů hráčů SK Sigma Olomouc k mezinárodní migraci

V této kapitole je analyzováno výzkumné šetření zaměřené na postoj hráčů SK Sigma Olomouc k mezinárodní migraci. V podkapitole 8.1 jsou popsány podrobnosti realizace výzkumného šetření a následně v podkapitole 8.2 jsou prezentovány informace o 60 účastnících, kteří se jej zúčastnili. Podkapitola 8.3, která slouží zejména jako kontext pro kapitolu 8.4, se věnuje vyhodnocení dotazníků, které je interpretováno grafickou vizualizací a následným komentářem k jednotlivým otázkám, zatímco poslední podkapitola 8.4 se věnuje interpretaci a vyhodnocení polostrukturovaných rozhovorů.

8.1 Realizace výzkumného šetření

Šetření proběhlo mezi 60 českými fotbalisty, kteří mají zkušenost s působením ve fotbalovém klubu SK Sigma Olomouc a bylo provedeno v období od prosince 2023 do března 2024. Respondenti byli předem rozděleni do 3 skupin – prvních 20 respondentů tvoří fotbalisté SK Sigma Olomouc aktuálně působící v žákovských kategoriích U12–U15. Zbývajících 40 respondentů je či bylo profesionálními hráči, kteří mají prvoligové zkušenosti (alespoň 1 ligový zápas) ve fotbalovém klubu SK Sigma Olomouc. Z těchto 40 respondentů je polovina hráčů stále aktivních, zatímco zbývajících 20 hráčů již ukončilo svou profesionální fotbalovou kariéru. Podrobnosti o účastnících výzkumu jsou popsány v další podkapitole. Šetření probíhalo polostrukturovanými rozhovory, které byly doplněny dotazníkovým šetřením s Likertovou škálou. Dotazník byl vytvořen ve dvou verzích, které jsou téměř identické v obsahu, ale liší se ve formulaci otázek, které jsou přizpůsobeny zkušenostem respondentů (formulace tvrzení v dotaznících pro hráče bez zahraniční zkušenosti byly formulovány podmiňovacím způsobem). Obě verze dotazníků jsou dostupné k nahlédnutí v přílohách 5 a 6 diplomové práce. Poznatky z rozhovorů s žáky byly zaznamenávány písemnou formou, zatímco rozhovory s aktivními a bývalými hráči byly za jejich souhlasu zaznamenány na diktafon pro pozdější analýzu. Rozhovory s nimi byly po souhlasu účastníků nahrávány a následně přepsány pro další analýzu. Rozhovory s aktivními hráči trvaly průměrně 12 min, zatímco rozhovory s bývalými hráči trvaly průměrně 18 min. Důležitým aspektem, který ovlivňoval dobu trvání rozhovoru bylo především to, zda hráči mají zkušenosti s fotbalovou zahraniční migrací či nikoliv. Další podrobnosti k metodice výzkumu jsou upřesněny v 3. kapitole této diplomové práce.

8.2 Účastníci výzkumného šetření

Výzkumné šetření bylo realizováno s 60 českými hráči, jenž byli záměrně rozděleni do 3 skupin:

A. Hráči SK Sigma Olomouc v žákovských kategoriích U12–U15

Šetření s žáky proběhlo prezenčně na ZŠ Olomouc, Heyrovského 33 mezi 20 hráči, kteří aktuálně působí v žákovských kategoriích Sigmy Olomouc U12–U15. Respondenti byli vybráni po dohodě s trenéry jednotlivých kategorií a jejich rodiče písemně odsouhlasili účast dětí ve výzkumu. Bylo zvoleno co nejrovnoměrnější zastoupení jednotlivých věkových skupin, tudíž byli zastoupeni žáci z 5. až 9. ročníku základního vzdělávání. Průměrný věk respondentů z této kategorie činí 13,1 let. Jejich jména a přesné datum narození jsou v rámci této práce anonymizovány, proto je v tab. 11, kde je k dispozici kompletní seznam respondentů ve výzkumu, pouze údaj o roku narození jednotlivých žáků – fotbalistů.

B. Aktivní profesionální hráči s prvoligovými zkušenostmi z SK Sigma Olomouc

Šetření mezi aktivními hráči se zúčastnilo 20 profesionálních fotbalistů, z nichž 13 hráčů k 1. 1. 2024 působilo v Sigmě Olomouc. Celkem 6 z 20 aktivních profesionálních fotbalistů má zkušenosti se zahraniční fotbalovou migrací (Beneš Vít, Jemelka Václav, Juliš Lukáš, Novák Filip, Plšek Jakub a Pospíšil Martin), zatímco zbývajících 14 hrálo jen v českých fotbalových soutěžích, případně na Slovensku. Jak bylo zmíněno v metodice práce, někteří respondenti dostali vzhledem ke svým časovým možnostem příležitost vyplnit dotazník a absolvovat rozhovor na dálku, toho využilo 13 respondentů, se zbylými 7 aktivními hráči bylo šetření realizováno osobně. Věkový průměr všech respondentů z této kategorie je 25,75 let.

C. Bývalí profesionální hráči s prvoligovými zkušenostmi z SK Sigma Olomouc

Šetření se rovněž zúčastnilo 20 bývalých profesionálních fotbalistů, z nichž 15 působilo v zahraničí mimo Českou republiku a Slovensko. Šetření mezi bývalými hráči bylo realizováno výhradně prezenční formou. Zastoupeni jsou hráči různých věkových kategorií – nejmladší respondent měl 42 let, nejstarší respondent měl 74 let, mezi zúčastněnými se tak nachází i ti hráči, kteří vlivem komunistického režimu v zahraničí působit nemohli. Průměrný věk respondentů z této kategorie činí 57,6 let.

Níže je k vidění tab. 11, kde je prezentován seznam všech 60 respondentů ve výzkumném šetření včetně údaje o roku jejich narození.

Tab. 11: Seznam fotbalistů účastnících se výzkumného šetření

A. fotbalisté U12–U15	rok narození	B. aktivní fotbalisté	rok narození	C. bývalí fotbalisté	rok narození
hráč 1	2012	Beneš Vít	1988	Balcárek Jiří	1973
hráč 2	2010	Hadaš Matěj	2003	Doležilek Jiří	1958
hráč 3	2012	Hapal Ondřej	2001	Drulák Radek	1962
hráč 4	2009	Houska David	1993	Heinz Marek	1977
hráč 5	2010	Jemelka Václav	1995	Janošťák Jan	1965
hráč 6	2011	Juliš Lukáš	1994	Kalvoda Leoš	1958
hráč 7	2011	Kramář Denis	2003	Kerbr Milan	1967
hráč 8	2012	Látal Radek	1997	Kobylík David	1981
hráč 9	2011	Novák Filip	1990	Kotůlek Martin	1969
hráč 10	2011	Plšek Jakub	1993	Kovář Michal	1973
hráč 11	2009	Pospíšil Martin	1991	Kučera Radim	1974
hráč 12	2010	Slaviček Filip	2002	Kučerňák Ladislav	1954
hráč 13	2013	Spáčil Jiří	1999	Machala Oldřich	1963
hráč 14	2011	Stoppen Tadeáš	2003	Mrázek Petr	1961
hráč 15	2010	Šindelář Martin	1991	Mucha Josef	1967
hráč 16	2011	Šíp Jáchym	2003	Rozehnal David	1980
hráč 17	2012	Trefil Jakub	2001	Sedláček Roman	1963
hráč 18	2011	Uriča Filip	2003	Uličný Petr	1950
hráč 19	2009	Zlatohlávek Tomáš	2000	Vaniak Martin	1970
hráč 20	2010	Zmrzlý Ondřej	1999	Vít Jiří	1949

Zdroj: vlastní zpracování

V přílohách 8 a 9 této diplomové práce jsou pro úplný kontext prezentovány profily respondentů, jenž nejsou v tomto výzkumu anonymizováni. V nich lze naleznout statistické údaje, historickou klubovou příslušnost včetně doby působení či největší kariérní úspěchy. Pro srozumitelnost a plynulost jsou historické názvy olomouckého klubu nahrazeny názvem aktuálním – SK Sigma Olomouc, názvy ostatních klubů odpovídají období, ve kterém hráči působili. Statistické údaje a klubové příslušnosti jednotlivých hráčů jsou platné k 1. 1. 2024. Statistické informace o počtu prvoligových zápasů odpovídají počtu odehraných zápasů

v nejvyšších soutěžích napříč všemi zeměmi. Statistické informace o počtu zápasů v pohárové Evropě odpovídají počtu odehraných zápasů v klubových soutěžích pořádaných Unií evropských fotbalových asociací (UEFA) jako je Pohár Intertoto, Pohár UEFA, Evropská liga UEFA nebo Liga mistrů UEFA. Statistické informace o počtu soutěžních zápasů v SK Sigma Olomouc reprezentují celkový počet odehraných soutěžních zápasů v „A“ týmu Sigmy Olomouc, tj. ligové soutěže a pohárové soutěže (evropské soutěže UEFA a Český/Československý pohár). Zdrojem statistických dat a informací o přestupech a úspěších jednotlivých hráčů jsou 3 zdroje podrobněji popsány v metodice práce (kapitola 3) – CSFotbal (2024), Transfermarkt (2024) a interní klubová statistická data SK Sigma Olomouc (2024). Bylo zkontrolováno, že ty údaje, které se nachází ve dvou či všech třech zdrojích, jsou ve vzájemném souladu.

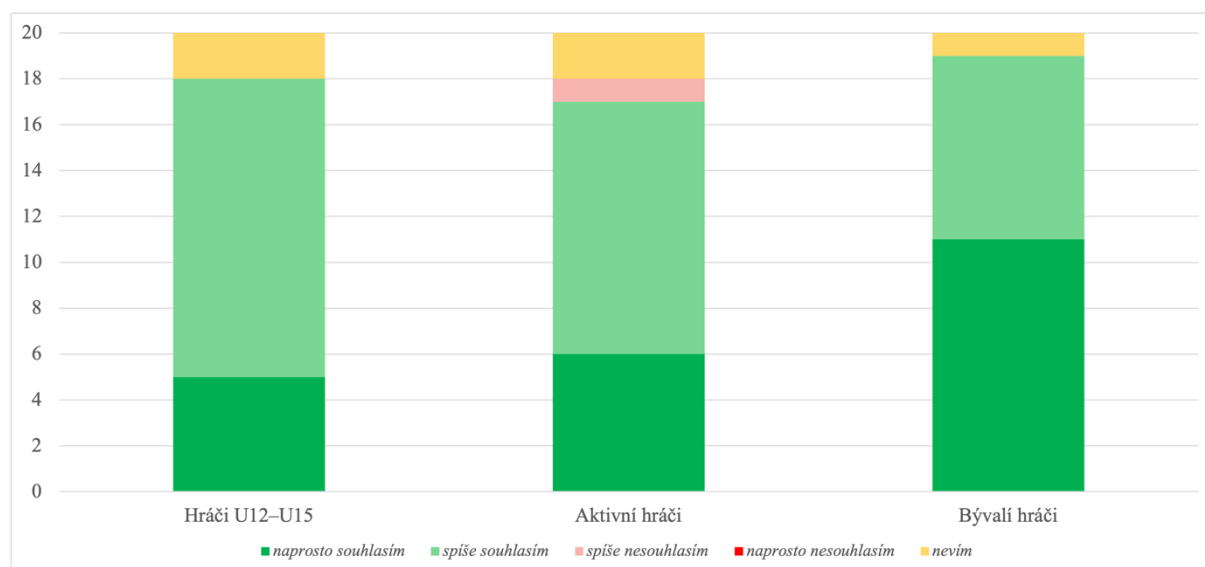
8.3 Interpretace a vyhodnocení dotazníků

Na následujících stranách je vyhodnocen dotazník, který se skládá z 20 tvrzení s Likertovou škálou a 1 úkolu, ve kterém měli hráči seřadit 8 zahraničních fotbalových destinací dle atraktivity založené na jejich osobních preferencích. Jak již bylo zmíněno v metodice samotného šetření, dotazníky byly přizpůsobeny zkušenostem respondentů – formulace tvrzení v dotaznících pro hráče bez zahraniční zkušenosti byly formulovány podmiňovacím způsobem. Vzhledem k tomu, že 39 z 60 respondentů (téměř dvě třetiny) nemá zkušenosti se zahraniční fotbalovou migrací, tvrzení níže jsou v rámci vyhodnocování zachována v podmiňovacím způsobu i pro účely vyhodnocení odpovědí hráčů, jenž zkušenosti se zahraniční fotbalovou migrací mají. Obě nezměněné verze dotazníků jsou k nahlédnutí v přílohách 5 a 6 diplomové práce.

Hráčům, kteří působili ve 2 a více zahraničních klubech bylo sděleno, že tvrzení týkající se konkrétního klubu nebo prostředí mají vždy vztahovat k prvnímu zahraničnímu angažmá, na které narazili ve své profesionální kariéře.

Grafické zobrazení odpovědí je interpretováno pomocí skládaných sloupcových grafů pro 3 skupiny hráčů podle tab. 11 a získaná data z dotazníků jsou následně okomentována. K tomu jsou využity i poznatky, které hráči sdělili během realizovaných rozhovorů a souvisí s analyzovaným tvrzením.

1. Mezinárodní migrace by měla pozitivní vliv na můj osobní rozvoj.

Obr. 4: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 1, zdroj: vlastní zpracování

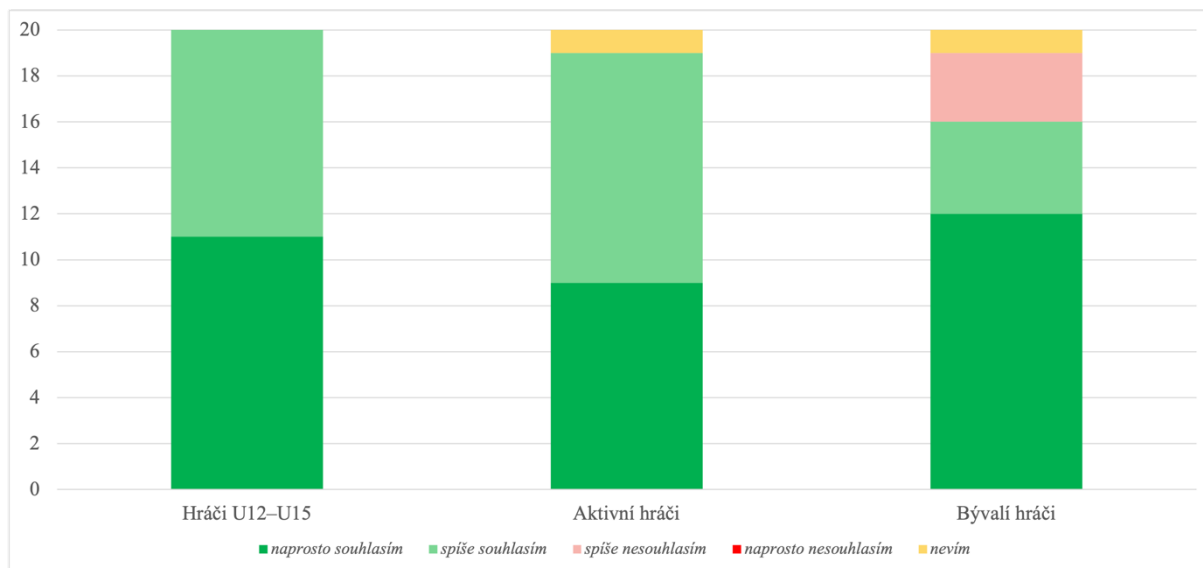
Většina hráčů v kategoriích U12–U15 (13 z 20) vyjádřila spíše souhlas s tímto tvrzením, což poukazuje na to, že i v mladém věku hráči vidí mezinárodní migraci jako příležitost pro svůj osobní rozvoj. 5 hráčů vyjádřilo naprostý souhlas a žádný hráč nevyjádřil nesouhlas. 2 hráči uvedli odpověď „nevím“, což může značit, že si nejsou jisti, co mezinárodní migrace obnáší nebo jaké má důsledky pro osobní rozvoj.

Skupina aktivních hráčů má podobné rozdělení odpovědí jako hráči U12–U15, i když je zde o 1 hráče víc, který s tvrzením naprosto souhlasí. To může naznačovat, že s narůstajícím věkem a zkušenostmi hráči více vnímají přínosy mezinárodní migrace. Pouze jeden hráč vyjádřil spíše nesouhlas, ten však nemá se zahraniční migrací zkušenosti. 2 hráči z této kategorie uvedli, že nevědí, ale také se jedná o hráče, jenž v zahraničí doposud nepůsobili.

Bývalí hráči vykazují nejvyšší míru naprostého souhlasu (11 z 20), což může odrážet jejich zpětné hodnocení kariéry a reflexi zkušeností, které získali v zahraničí. Osm hráčů vyjádřilo spíše souhlas. Tyto výsledky naznačují, že bývalí hráči mají po ukončení kariéry čas na reflexi a většina z nich považuje mezinárodní migraci za přínosnou pro osobní rozvoj. Pouze 1 hráč uvedl odpověď „nevím“, přičemž tento hráč v zahraničí působil.

Celkově je z obr. 4 patrné, že mezi všemi skupinami převažuje pozitivní postoj k mezinárodní migraci ve vztahu k osobnímu rozvoji, s nejsilnější mírou souhlasu od bývalých hráčů, což může odrážet jejich celoživotní zkušenosti a pochopení hodnoty mezinárodních zkušeností.

2. Mezinárodní migrace by mi umožnila významně zlepšit mé fotbalové dovednosti a sportovní výkonnost.

Obr. 5: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 2, zdroj: vlastní zpracování

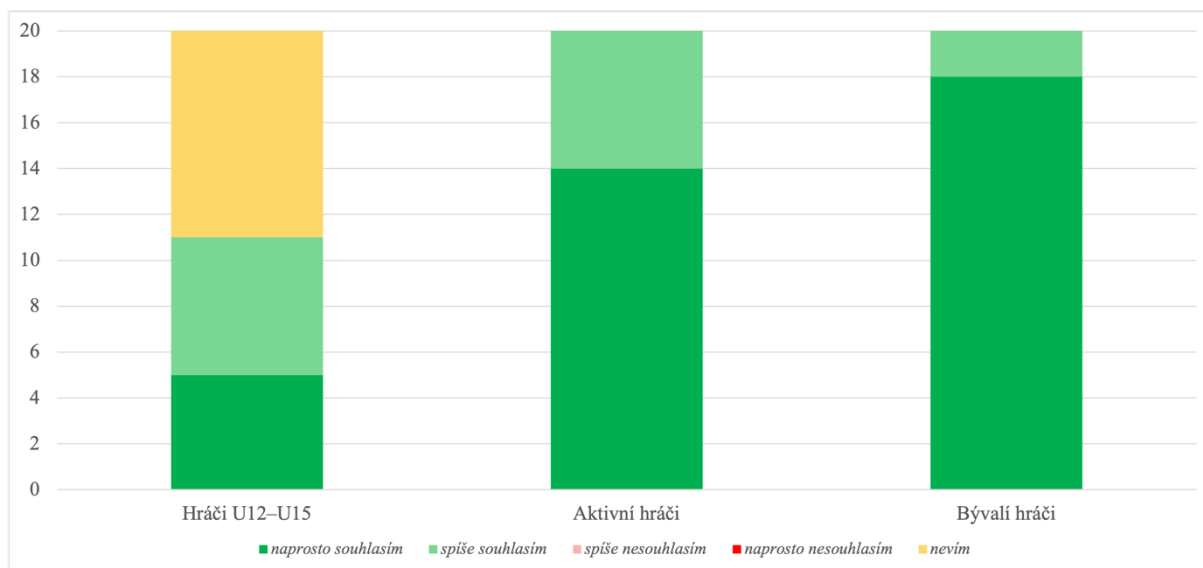
Všichni hráči v kategoriích U12–U15 vyjádřili souhlas s tímto tvrzením, přičemž většina (11 z 20) vyjádřila naprostý souhlas. To poukazuje na to, že mladí hráči vnímají mezinárodní migraci jako velmi důležitou pro zdokonalení jejich fotbalových dovedností. Zajímavé je, že v této skupině nebylo tvrzení nikým zodpovězeno jako „nevím“ což indikuje, že mladí hráči mají pevněji stanovené představy o významu zahraniční zkušenosti pro jejich sportovní rozvoj.

Aktivní hráči vyjádřili také silný souhlas, s mírně menším počtem hráčů vyjadřujících naprostý souhlas (9 z 20) ve srovnání s mladšími hráči. Podobně i zde žádný z hráčů nevyjádřil naprostý nesouhlas, což naznačuje obecné přesvědčení o pozitivním vlivu mezinárodní migrace na sportovní výkonnost. Jedna odpověď „nevím“ zde může signalizovat nepatrnou nejistotu ohledně toho, zda zahraniční zkušenost automaticky vede ke zlepšení sportovních dovedností. Hráč jenž zodpověděl „nevím“ v zahraničí doposud nepůsobil.

Mezi bývalými hráči je také silná tendence s tvrzením souhlasit, nicméně 3 hráči vyjádřili spíše nesouhlas. Jedná se však o 3 hráče, kteří v zahraničí působili v pokročilejším věku, proto nepovažovali mezinárodní migraci za aspekt, který by dále zlepšil jejich sportovní dovednosti. Hráč jenž zodpověděl „nevím“ v zahraničí nepůsobil.

Celkově lze z odpovědí na obr. 5 konstatovat, že pozitivní postoj k mezinárodní migraci a jejímu vlivu na fotbalové dovednosti a sportovní výkonnost je silný mezi všemi skupinami.

3. Mezinárodní migrace by mi umožnila lepší finanční příležitosti.

Obr. 6: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 3, zdroj: vlastní zpracování

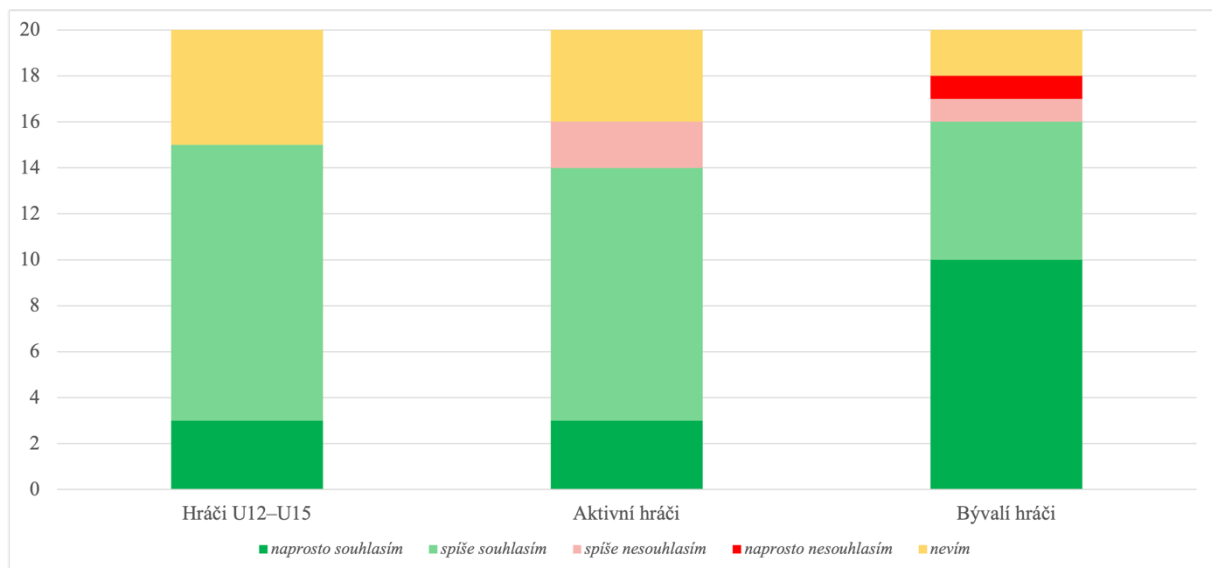
Ve skupině hráčů U12–U15 je zřetelná nejistota s tímto tvrzením, což ilustruje počet 9 odpovědí „nevím“. To naznačuje omezené porozumění finančním aspektům sportovní kariéry v zahraničí mezi fotbalisty ve starším školním věku. Nicméně 5 hráčů vyjadřuje naprostý souhlas a 6 spíše souhlas, což naznačuje, že ti, kteří mají názor na tuto záležitost, obecně považují mezinárodní migraci za finančně výhodnou.

Ve skupině aktivních hráčů je jasný konsenzus, že mezinárodní migrace je spojována s lepšími finančními příležitostmi, s velkou většinou (14 z 20) vyjadřující naprostý souhlas. Žádný z aktivních hráčů nevyjádřil nesouhlas nebo nejistotu, což může odrážet jejich osobní zkušenosti v profesionálním fotbale.

Skupina bývalých hráčů se vyznačuje nejvyšší mírou naprostého souhlasu (18 z 20), což poukazuje na to, že bývalým hráčům mezinárodní migrace skutečně umožnila lepší finanční příležitosti. Absence odpovědí „nevím“ nebo jakéhokoliv nesouhlasu naznačuje silný a jednotný názor v této skupině založený na osobních zkušenostech.

Z celkového srovnání na obr. 6 lze vyvodit, že přesvědčení o finančních přínosech mezinárodní migrace se zvyšuje s věkem a zkušenostmi respondentů. Zatímco mladší hráči jsou ještě v procesu formování svých názorů a nejsou si jisti, aktivní a bývalí hráči jsou si finančních výhod zahraniční migrace vědomi a souhlasí s tím, že poskytuje lepší finanční příležitosti.

4. Kontakty, které bych si vytvořil během působení v zahraničí, by byly klíčové pro můj kariérní růst.

Obr. 7: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 4, zdroj: vlastní zpracování

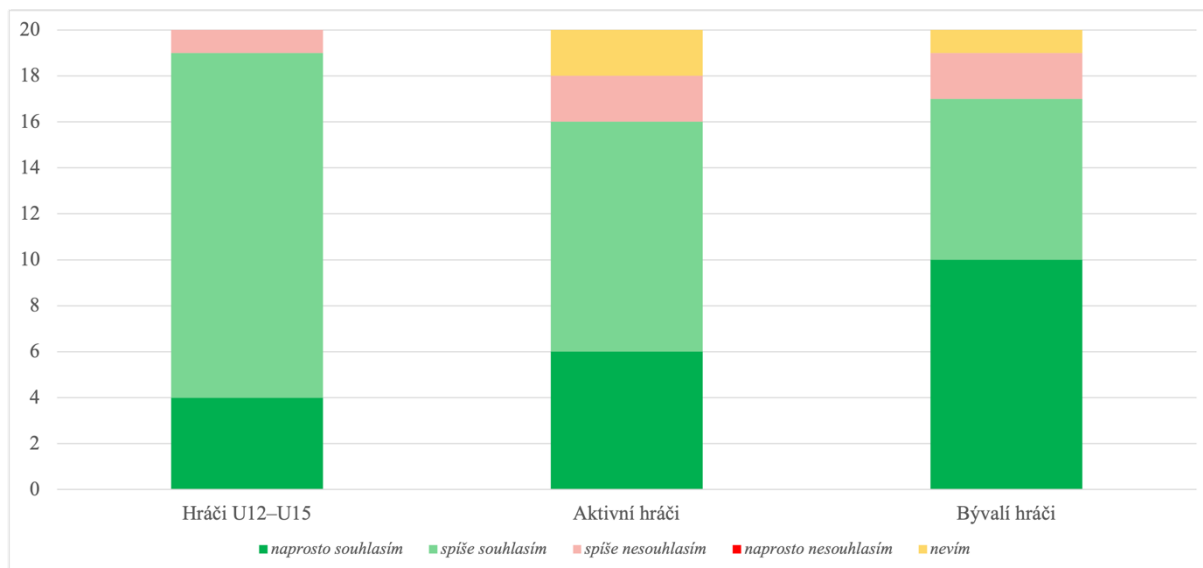
Ve skupině hráčů U12–U15 je menší počet (3 z 20) odpovědí vyjadřujících naprostý souhlas, ale většina (12 z 20) spíše souhlasí s tvrzením, že zahraniční kontakty jsou klíčové pro kariérní růst. Pět respondentů uvedlo „nevím“, což opět může být odrazem jejich věku a omezené schopnosti ocenit význam kontaktů pro kariérní růst v oblasti profesionálního fotbalu.

Z aktivních hráčů vyjadřují 3 hráči naprostý souhlas, zatímco většina (11 z 20) souhlasí spíše. 2 hráči odpověděli, že spíše nesouhlasí a 4 uvedli „nevím“, což naznačuje, že aktivní hráči si možná nejsou tak jisti významem zahraničních kontaktů, nebo že ještě nemají dostatek zkušeností, aby mohli hodnotit jejich důležitost, neboť hráči, jenž odpověděli „nevím“ v zahraničí nepůsobili.

Skupina bývalých hráčů má nejvyšší počet naprostého souhlasu (10 z 20) a 6 hráčů spíše souhlasí. 2 hráči s tímto tvrzením vyjádřili nesouhlas, přestože se jedná o hráče, jenž v zahraničí působili. Rovněž 2 hráči se zkušenostmi ze zahraničí uvedli „nevím“, což poukazuje na to, že hodnocení významu kontaktů se může u jednotlivých hráčů lišit. Ačkoliv většina bývalých hráčů považuje zahraniční kontakty za klíčové pro kariérní růst, existuje i malá část, kteří to vidí jinak.

Celkově lze z dat na obr. 7 konstatovat, že vnímání významu zahraničních kontaktů se může lišit na základě věku a jednotlivých zkušeností hráčů, s různou mírou jistoty mezi skupinami.

5. Mít v životopise zkušenost s hraním v zahraničním klubu by bylo pro mě důležitým faktorem při rozhodování o zahraničním angažmá.

Obr. 8: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 5, zdroj: vlastní zpracování

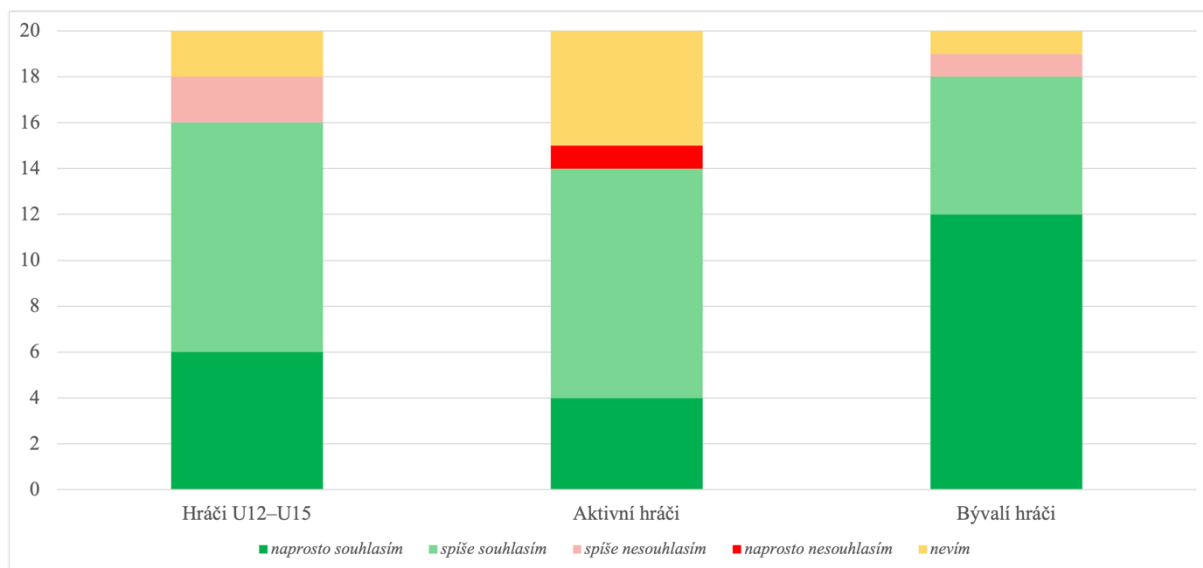
Skoro všichni hráči (19 z 20) ve skupině U12–U15 souhlasí, že mít zkušenost s hraním v zahraničním klubu je důležitým faktorem při rozhodování o případném zahraničním angažmá, s většinou vyjadřující spíše souhlas (15 z 20) a 4 vyjadřujícími naprostý souhlas. Pouze 1 hráč vyjádřil spíše nesouhlas, což ukazuje, že zahraniční angažmá je v této skupině vnímáno jako významný milník ve fotbalové kariéře.

Aktivní hráči vykazují silnou tendenci k souhlasu s tímto tvrzením, i když méně výraznou než hráči U12–U15. Naprostý souhlas vyjadřuje 6 hráčů a spíše souhlasí 10 hráčů. Zde jsou však 2 odpovědi vyjadřující spíše nesouhlas a 2 odpovědi „nevím“ od hráčů, jenž v zahraničí působili. Výsledky poukazují na to, že existuje nejistota nebo rozdílné názory na toto tvrzení.

Ve skupině bývalých hráčů je opět silný souhlas s analyzovaným tvrzením (17 z 20), s větší vahou na naprostý souhlas (10 z 20). V této skupině jsou však 2 hráči, kteří spíše nesouhlasí a 1 hráč, který uvedl „nevím“. Všichni tito 3 hráči v zahraničí působili.

Celkově převažuje názor, že mít v životopise zkušenost s hraním v zahraničním klubu je pro hráče důležitým faktorem při rozhodování o zahraničním angažmá s několika málo výhradami povětšinou mezi aktivními a bývalými hráči, což dokazuje interpretace odpovědí na obr. 8. Mladší hráči mají tendenci souhlasit s tvrzením bez velkých výhrad, což naznačuje, že mít v životopise zkušenost se zahraničním angažmá je pro ně atraktivním cílem.

6. Mezinárodní migrace hráčů je nezbytná pro rozvoj kariéry fotbalisty.

Obr. 9: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 6, zdroj: vlastní zpracování

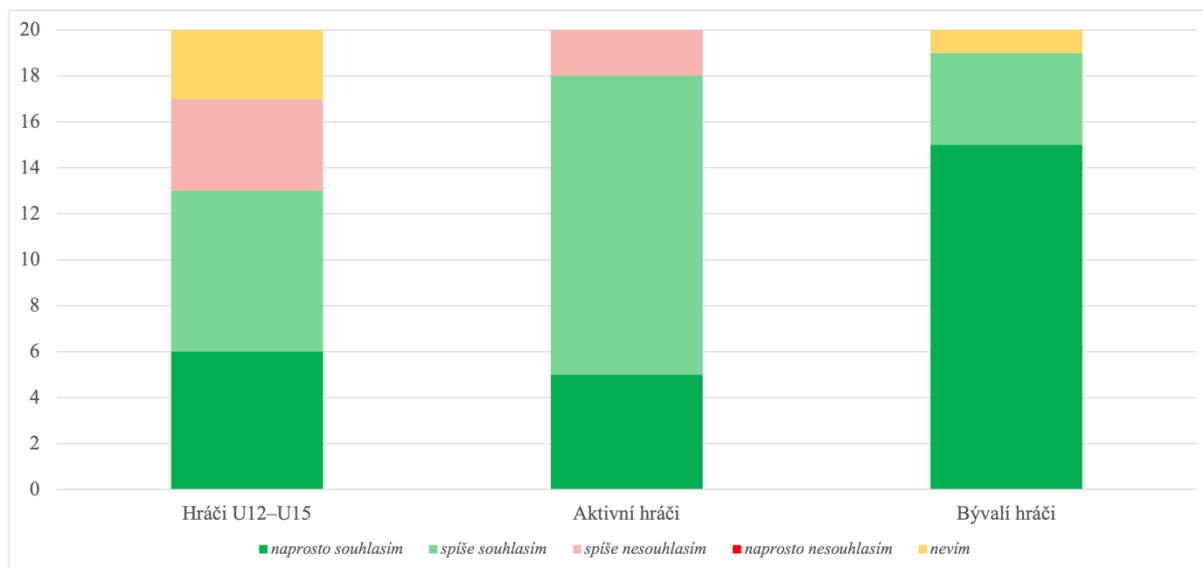
Ve skupině hráčů U12–U15 je pozorovatelný souhlasný postoj k tvrzení, že mezinárodní migrace je nezbytná pro rozvoj kariéry fotbalisty. Většina hráčů s tímto tvrzením vyjadřuje souhlas (16 z 20), přičemž 6 vyjádřilo naprostý souhlas a 10 spíše souhlas. 2 hráči nesouhlasí a další dva uvedli „nevím“, což může ukazovat na nejistotu nebo nedostatečné informace o tom, jak mezinárodní migrace ovlivňuje kariérní růst fotbalistů.

Mezi aktivními hráči většina souhlasí s tím, že mezinárodní migrace je pro kariéru fotbalisty nezbytná (14 z 20), i když s menším důrazem na naprostý souhlas. Je zde jeden hráč, který vyjádřil naprostý nesouhlas s analyzovaným tvrzením. 5 odpovědí „nevím“ ukazuje na výraznější nejistotu v této skupině, která může být způsobena osobními zkušenostmi nebo rozdílnými cestami, které hráči ve svých kariérách absolvovali.

Bývalí hráči vykazují největší shodu s tím, že mezinárodní migrace je nezbytná pro rozvoj kariéry fotbalisty, s velkou většinou vyjadřující souhlas (18 z 20). Pouze jeden hráč spíše nesouhlasí (v zahraničí působil) a jeden hráč neví (v zahraničí nepůsobil). Vysoký počet souhlasných odpovědí může být způsoben retrospektivním pohledem na jejich vlastní kariéry a pochopením příležitostí, které jim mezinárodní migrace nabídla.

Celkově grafická interpretace odpovědí na obr. 9 ukazuje, že přes menší rozdíly mezi skupinami je mezi fotbalisty rozšířený názor, že mezinárodní migrace hráčů je nezbytná pro rozvoj kariéry fotbalisty, přičemž nejvyšší míra nejistoty je pozorována u aktivních hráčů.

7. Mezinárodní migrace hráčů je nezbytná pro zvýšení konkurenceschopnosti a úspěchu fotbalového klubu.

Obr. 10: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 7, zdroj: vlastní zpracování

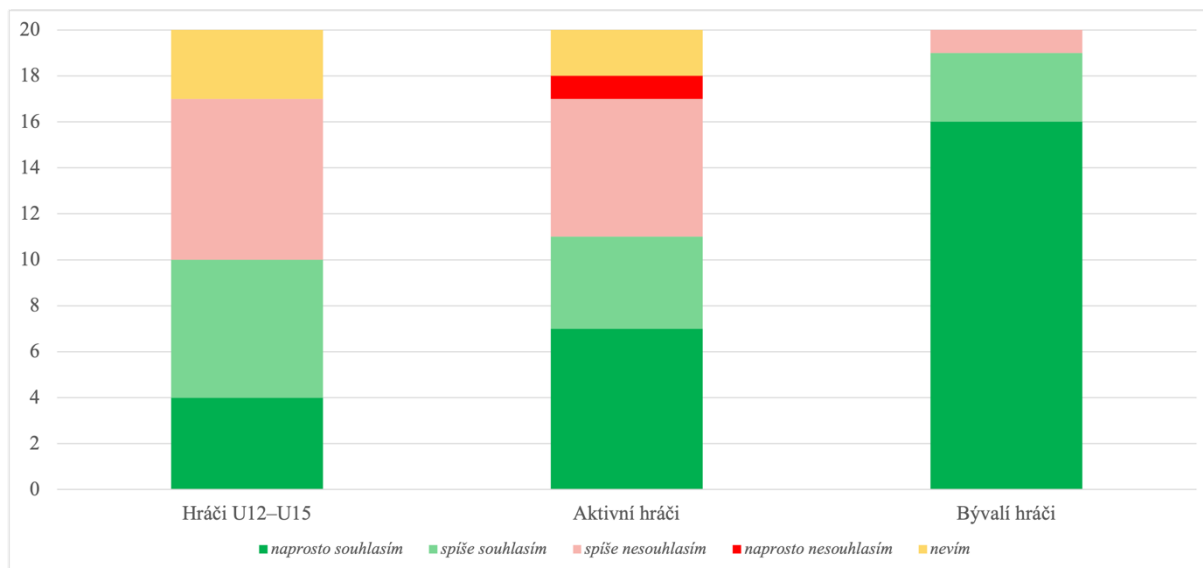
Ve skupině hráčů U12–U15 je pozorovatelný rozdílný postoj k tomuto tvrzení. Většina hráčů (13 z 20) vyjádřila souhlas (6 naprostý souhlas, 7 spíše souhlas), zatímco 4 hráči vyjádřili spíše nesouhlas. 3 hráči zvolili odpověď „nevím“, což může odrážet nedostatek zkušeností mezi mladými hráči ohledně toho, jak přítomnost cizích hráčů ovlivňuje konkurenceschopnost a úspěšnost fotbalového klubu.

Mezi aktivními hráči převažuje souhlas s tím, že mezinárodní migrace je pro klub nezbytná (18 z 20), ale jen 5 z nich vyjádřilo naprostý souhlas. Dva hráči vyjádřili spíše nesouhlas, což naznačuje, že i mezi aktivními profesionálními fotbalisty je určitá variabilita názorů na tento aspekt fotbalu.

Bývalí hráči se staví souhlasně k postoji o významu mezinárodní migrace pro zvýšení konkurenceschopnosti a úspěchu klubů, s většinou (15 z 20) vyjadřující naprostý souhlas. Pouze jeden respondent si není jistý, což může být odrazem osobní zkušenosti (v zahraničí nepůsobil) nebo pozorování v průběhu let.

Celkově z odpovědí prezentovaných na obr. 10 vyplývá, že mezi bývalými a aktivními hráči existuje silná shoda s tvrzením, že mezinárodní migrace hráčů je nezbytná pro zvýšení konkurenceschopnosti a úspěchu fotbalového klubu, zatímco mladší hráči mají více smíšené pocity a méně definitivních názorů k tomuto postoji.

8. Jazyková bariéra by představovala významnou výzvu při mém příchodu do zahraničního klubu.

Obr. 11: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 8, zdroj: vlastní zpracování

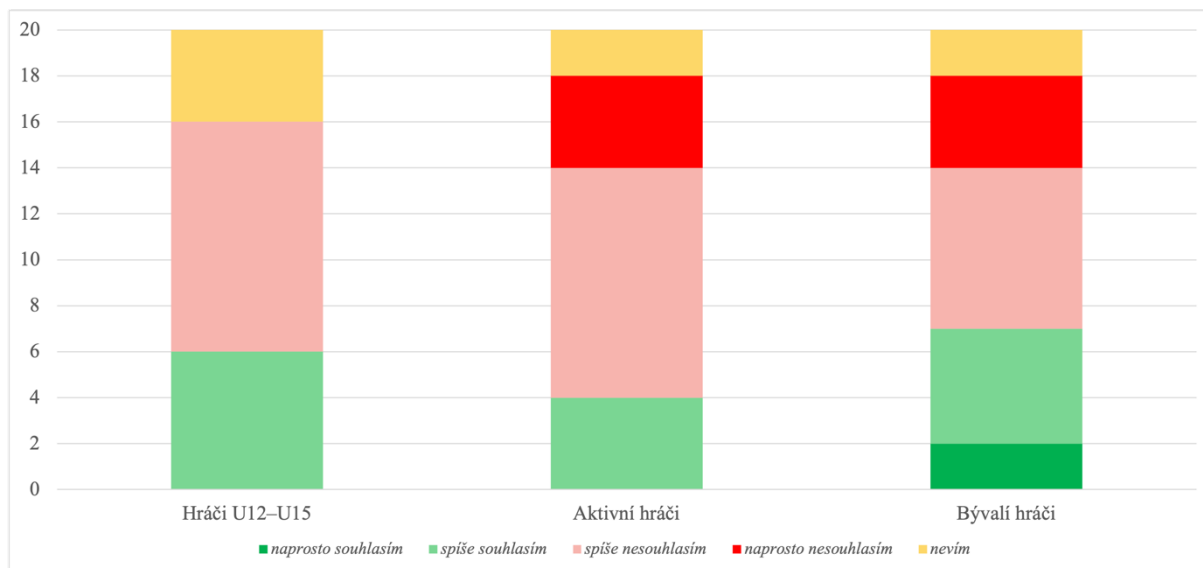
Nejvíce hráčů v kategoriích U12–U15 (7 z 20) odpovědělo, že spíše nesouhlasí s analyzovaným tvrzením, přestože celkový součet souhlasných tvrzení (naprosto souhlasím a spíše souhlasím) je vyšší (10 z 20). Tři respondenti odpověděli „nevím“, což poukazuje na to, že si nemusí být plně vědomi výzev spojených s jazykovými bariérami.

U aktivních hráčů je názor rozdělenější s lehce vyšším počtem souhlasů (11 z 20), nicméně značný počet spíše nesouhlasů (6 z 20) a jeden naprostý nesouhlas naznačuje, že zkušenosti s jazykovou bariérou jsou individuální a mohou se lišit. Dva hráči uvedli „nevím“, což může být důsledkem nedostatku zahraničních zkušeností, neboť tyto 2 hráči v zahraničí nepůsobili.

Bývalí hráči souhlasí s tvrzením, že jazyková bariéra je významnou výzvou při příchodu do zahraničního klubu (19 z 20). Tato skupina má nejvíce zkušeností, a tudíž jejich názor odráží osobní zkušenosti s jazykovými překážkami během jejich kariér v zahraničních klubech a individuální schopnosti jazykové adaptace mezi hráči.

Z celkového srovnání na obr. 11 vyplývá, že většina hráčů ve všech skupinách vnímá jazykovou bariéru jako významnou výzvu při přechodu do zahraničního klubu, s nejsilnějším souhlasem mezi bývalými hráči. Mladší hráči a aktivní hráči mají různorodější pohledy, což může být ovlivněno jejich menšími zkušenostmi nebo zvýšenou individuální jazykovou schopností, neboť oproti bývalým hráčům mají jiné příležitosti v podobně učení se vícero jazyků.

9. Setkání s významnými kulturními rozdíly by komplikovalo můj přechod do nového prostředí.

Obr. 12: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 9, zdroj: vlastní zpracování

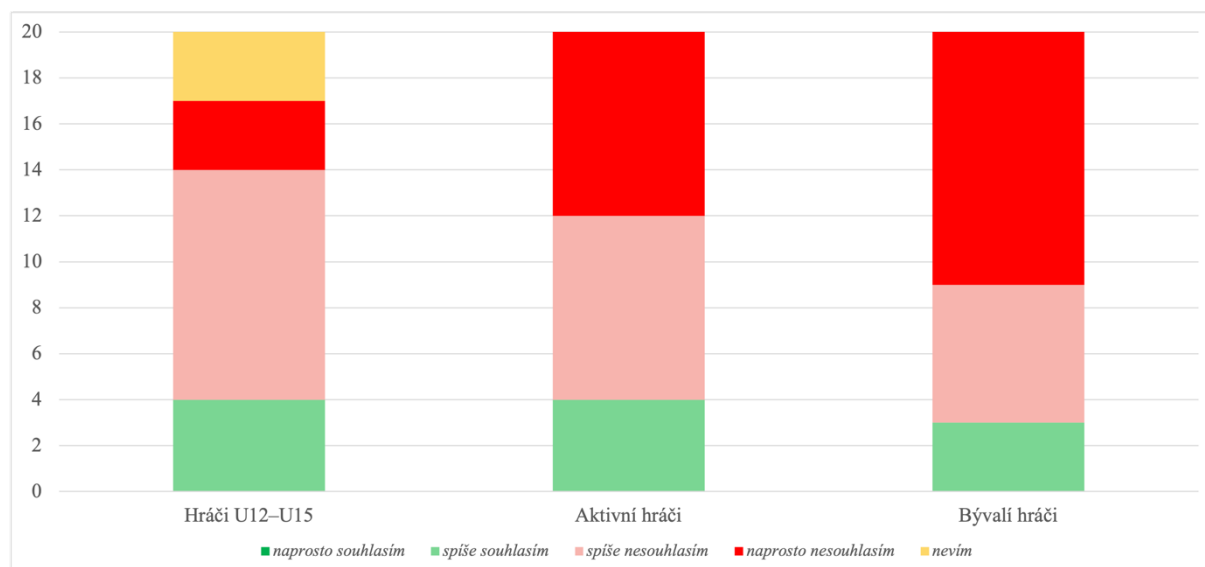
Žádný z hráčů U12–U15 nevyjadřuje naprostý souhlas s analyzovaným tvrzením. Většina (10 z 20) spíše nesouhlasí s tím, že kulturní rozdíly by komplikovaly přechod do nového prostředí. Dalších 6 hráčů spíše souhlasí a 4 uvedli „nevím“, což naznačuje určitou nejistotu nebo nedostatek zkušeností s odlišnou kulturou.

Aktivní hráči jsou ve svých názorech rozdělení. 10 z nich spíše nesouhlasí a další 4 vyjadřují naprostý nesouhlas – z těchto 4 hráčů 3 v zahraničí nepůsobili a 1 ano. Pouze 4 hráči spíše souhlasí a 2 si nejsou jistí.

Bývalí hráči jsou ve svých názorech rovněž rozdělení. 2 hráči vyjadřují naprostý souhlas (v zahraničí působili), 5 hráčů spíše souhlasí, 7 hráčů spíše nesouhlasí a 4 hráči naprosto nesouhlasí, zbývajících 2 hráči si nejsou jistí. Tyto rozdílné postoje mohou odrážet různorodé zkušenosti hráčů s přechodem do různých kulturních prostředí.

Celková interpretace odpovědí na obr. 12 naznačuje, že názory na vliv kulturních rozdílů na přechod do nového prostředí se liší napříč pozorovanými skupinami. Zatímco někteří to vidí jako významnou výzvu a komplikaci při adaptaci, jiní nesouhlasí nebo mají rozdílné zkušenosti. U žáků je rovněž pozorovatelné to, že nemají definitivní názory na tuto problematiku, neboť jako jediní neuvodili odpověď „naprosto souhlasím“ nebo „naprosto nesouhlasím“.

10. Rozdíly ve stravovacích zvyklostech a kvalitě potravin by byly překážkou při adaptaci na život v zahraničním klubu.

Obr. 13: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 10, zdroj: vlastní zpracování

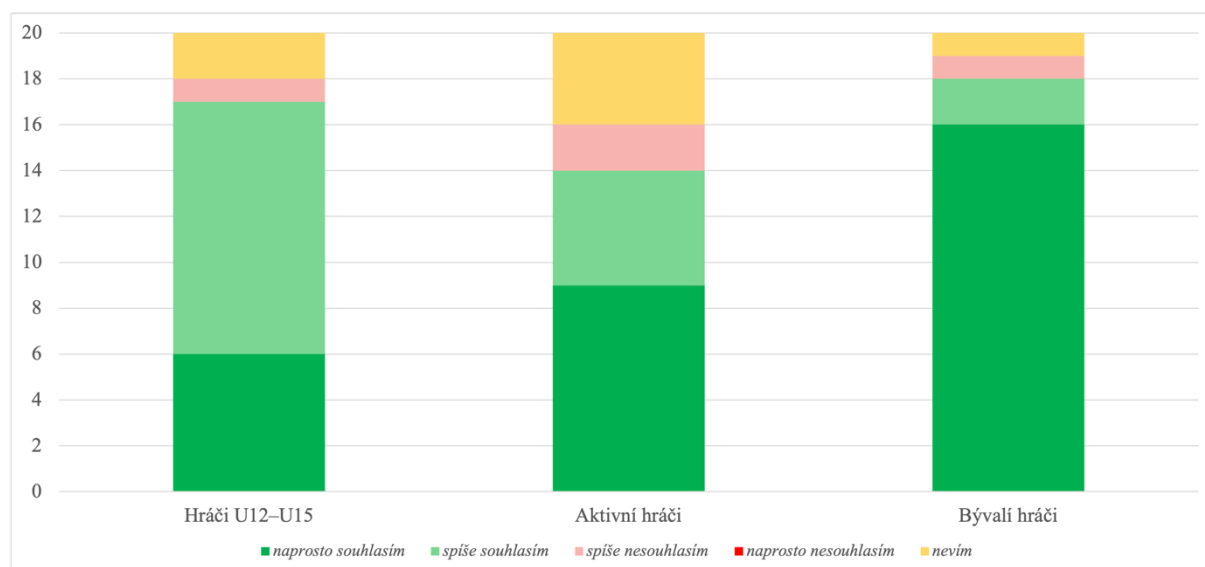
Žádný z hráčů U12–U15 nevyjádřil naprostý souhlas, většina hráčů (10 z 20) spíše nesouhlasí a 3 hráči vyjádřili naprostý nesouhlas, což naznačuje, že rozdílné stravovací zvyklosti a kvalitu potravin nevnímají jako významnou překážkou při adaptaci v zahraničním klubu. 3 hráči si nejsou jistí, což může být způsobeno omezenou zkušeností s cestováním nebo představě o životě v zahraničí.

Většina aktivních hráčů (16 z 20) odpověděla, že rozdíly ve stravovacích zvyklostech a kvalitě potravin nejsou překážkou při adaptaci na život v zahraničním klubu. U skupiny lze pozorovat vyrovnané rozdělení mezi nesouhlasnými odpověďmi (8 naprosto nesouhlasí, 8 spíše nesouhlasí). Pouze 4 hráči spíše souhlasí s tvrzením, že by to pro ně bylo překážkou při adaptaci, tito 4 hráči v zahraničí doposud nepůsobili.

Největší počet bývalých hráčů vyjadřuje nesouhlas (17 hráčů) s tímto tvrzením, přičemž 11 z 20 naprosto nesouhlas, což naznačuje, že tato skupina nevnímá rozdíly ve stravovacích zvyklostech jako problém při adaptaci v zahraničí, což odráží jejich osobní zkušenosti. Jen 3 hráči spíše souhlasí, přičemž 2 z nich mají zkušenosti se zahraniční fotbalovou migrací.

Celkové odpovědi na obr. 13 odhalují, že mezi skupinami je lehce odlišný pohled na to, jak významné jsou rozdíly ve stravovacích zvyklostech pro adaptaci v zahraničí, přičemž jako nejmenší překážka se jeví u bývalých hráčů, jenž s nimi mají největší přímé zkušenosti.

11. Bezpečnost života v cílové zemi by pro mě byla stejně důležitá jako sportovní faktory.

Obr. 14: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 11, zdroj: vlastní zpracování

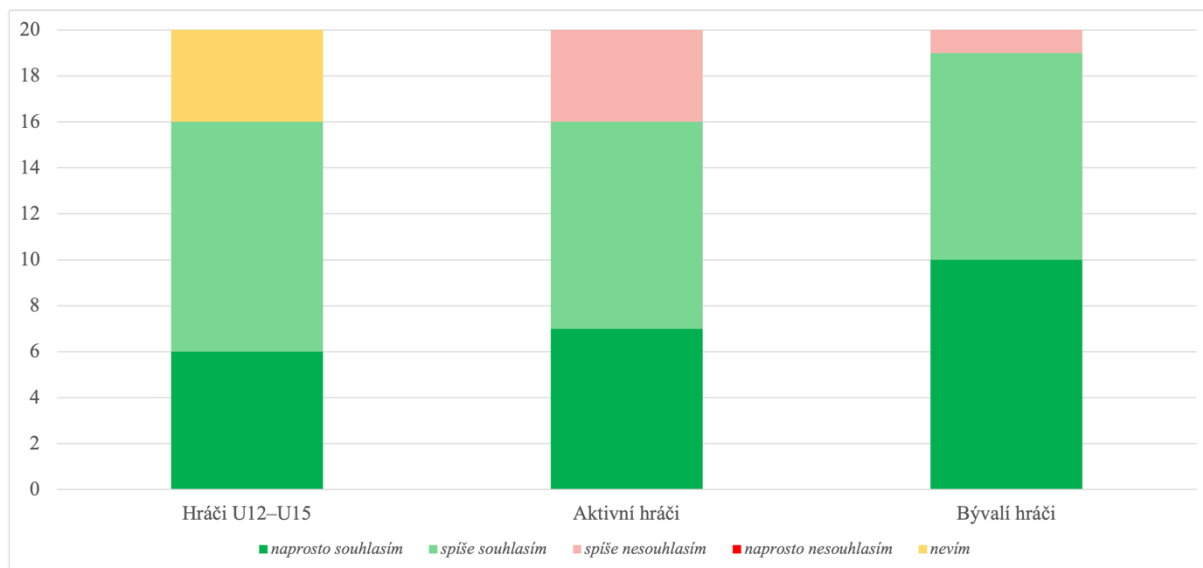
Ve skupině hráčů U12–U15 převažuje souhlas (17 z 20) s tím, že bezpečnost života je stejně důležitá jako sportovní faktory, 6 z nich vyjadřuje naprostý souhlas a 11 spíše souhlas. Pouze 1 hráč spíše nesouhlasí a 2 si nejsou jisti, což může naznačovat, že tyto hráči mají tendenci považovat bezpečnost za důležitou, ale možná ještě nemají dostatek životních zkušeností k jejímu plnému ocenění.

Aktivní hráči povětšinou vyjádřili souhlas s analyzovaným tvrzením (14 z 20), přičemž 9 hráčů naprosto souhlasí a 5 hráčů spíše souhlasí. Zde jsou však i 2 hráči, kteří spíše nesouhlasí a 4 hráči, kteří zvolili odpověď „nevím“, což poukazuje na to, že pro některé aktivní hráče mohou být sportovní faktory důležitější než bezpečnostní otázky. 3 z hráčů s odpovědí „nevím“ v zahraničí nepůsobili, zatímco 1 hráč ano.

Bývalí hráči ukazují silný souhlas (18 z 20) s důležitostí bezpečnosti života, většina z bývalých hráčů vyjadřuje naprostý souhlas (16 hráčů). To může odrážet zralý pohled na jejich zahraniční angažmá, kde bezpečnost života a s tím související osobní pohoda byla stejně důležitá jako sportovní faktory. Přesto 2 hráči, jenž v zahraničí působili zvolili jiné odpovědi – 1 hráč zvolil odpověď „nevím“ a 1 hráč s analyzovaným tvrzením spíše nesouhlasí.

Z celkové interpretace odpovědí na obr. 14 je zřejmé, že napříč všemi skupinami existuje obecný konsenzus s tím, že bezpečnost v cílové zemi je důležitou součástí rozhodovacího procesu při zvažování zahraničního angažmá, s nejsilnějším důrazem mezi bývalými hráči.

12. Celková kvalita života v cílové zemi by pro mě byla stejně důležitá jako sportovní faktory.

Obr. 15: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 12, zdroj: vlastní zpracování

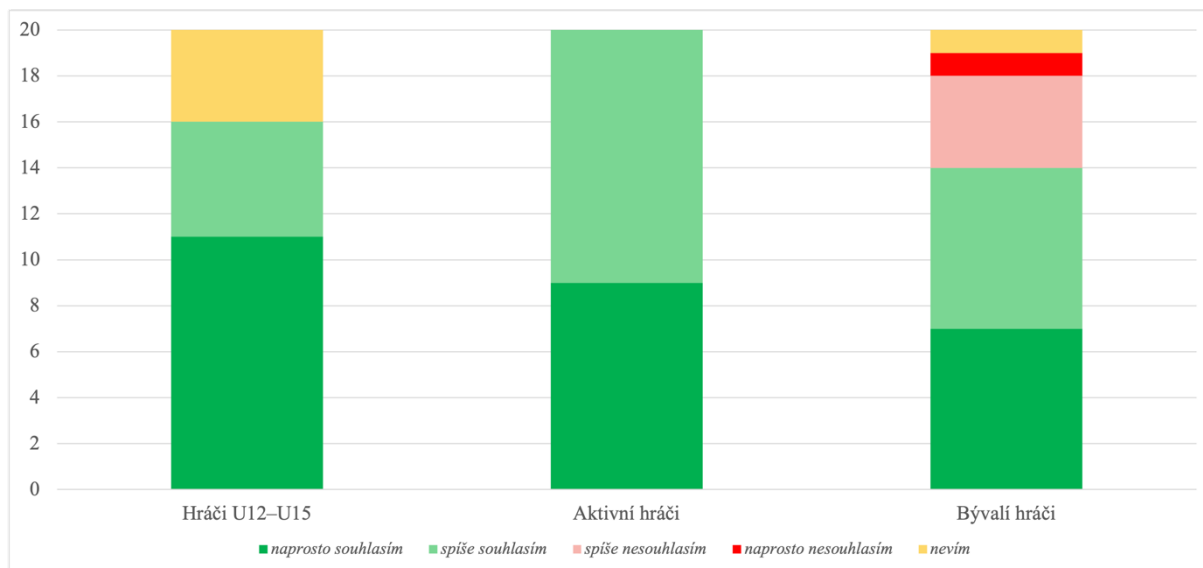
Mezi hráči U12–U15 je vidět silný souhlas s tím, že kvalita života v cílové zemi je stejně důležitá jako sportovní faktory. S tvrzením souhlasí 16 z 20 hráčů (6 naprostý souhlas a 10 spíše souhlas). Nicméně, 4 hráči uvedli „nevím“, což ukazuje na určitou míru nejistoty v této věkové kategorii, zřejmě kvůli nedostatku životních zkušeností.

Aktivní hráči mají také tendenci s analyzovaným tvrzením souhlasit (16 z 20), ale s větším počtem naprostých souhlasů (7 hráčů) než u mladších hráčů. 4 hráči vyjádřili spíše nesouhlas, což naznačuje, že při rozhodování o zahraničním angažmá považují sportovní faktory za primární. 2 z těchto 4 hráčů v zahraničí působili, zatímco zbývající 2 nikoliv.

Bývalí hráči vykazují velký souhlas s důležitostí kvality života (19 z 20 souhlasících), což může odrážet jejich životní zkušenosti a možná i celkové pochopení toho, jak kvalita života může ovlivňovat celkové štěstí a pohodu.

Celkově interpretace odpovědí na obr. 15 ukazuje, že ve všech skupinách existuje obecná shoda na tom, že celková kvalita života v cílové zemi je stejně významná jako sportovní faktory. S rostoucím věkem a zkušenostmi roste i uznání důležitosti kvality života vedle sportovních faktorů.

13. Měl bych mít dostatek informací a zdrojů k tomu, abych se mohl připravit na výzvy spojené s mezinárodní migrací.

Obr. 16: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 13, zdroj: vlastní zpracování

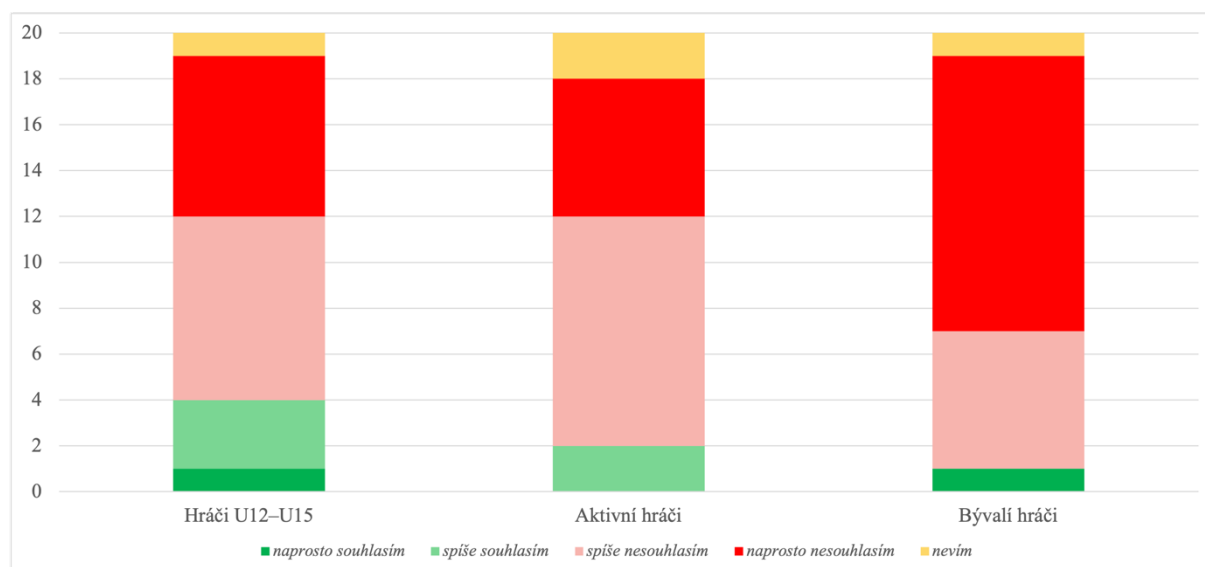
Většina hráčů U12–U15 (16 z 20) souhlasí s tím, že mají schopnosti a příležitosti najít si potřebné informace spojené s mezinárodní migrací, přičemž 11 hráčů zcela souhlasí s analyzovaným tvrzením a 5 hráčů souhlasí spíše. 4 hráči odpověděli „nevím“, což může naznačovat nedostatečné povědomí o tomto aspektu mezinárodní migrace.

Všichni aktivní hráči jsou přesvědčeni o své schopnosti najít si relevantní informace a zdroje a shodují se na dostupnosti informací, přičemž 9 hráčů zcela souhlasí s analyzovaným tvrzením a 11 hráčů souhlasí spíše.

Bývalí hráči většinou souhlasí (14 z 20), ale zároveň se objevuje i významný počet nesouhlasů (5), což odráží to, že v době jejich aktivní kariéry nebyly informace tak přístupné a hledání informací a souvisejících zdrojů bylo obtížné, neboť 4 hráči, kteří odpověděli „spíše nesouhlasím“ v zahraničí působili. 1 hráč, který s tvrzením naprosto nesouhlasí v zahraničí nepůsobil a 1 hráč, jenž zodpověděl „nevím“ v zahraničí působil.

Celkově výsledky na obr. 16 poukazují na dostupnost relevantních informací a zdrojů, jenž mohou hráčům pomoci při přípravě na zahraniční angažmá, přesto lze pozorovat postupný pokles v míře naprostého souhlasu mezi skupinami, což může odrážet různé faktory, včetně změn v dostupnosti informací, technologického pokroku nebo rozdílů v individuálních zkušenostech. Zejména názory bývalých hráčů poukazují na určité překážky v minulosti.

14. Mezinárodní migrace by negativně ovlivnila mé rodinné a osobní vztahy.

Obr. 17: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 14, zdroj: vlastní zpracování

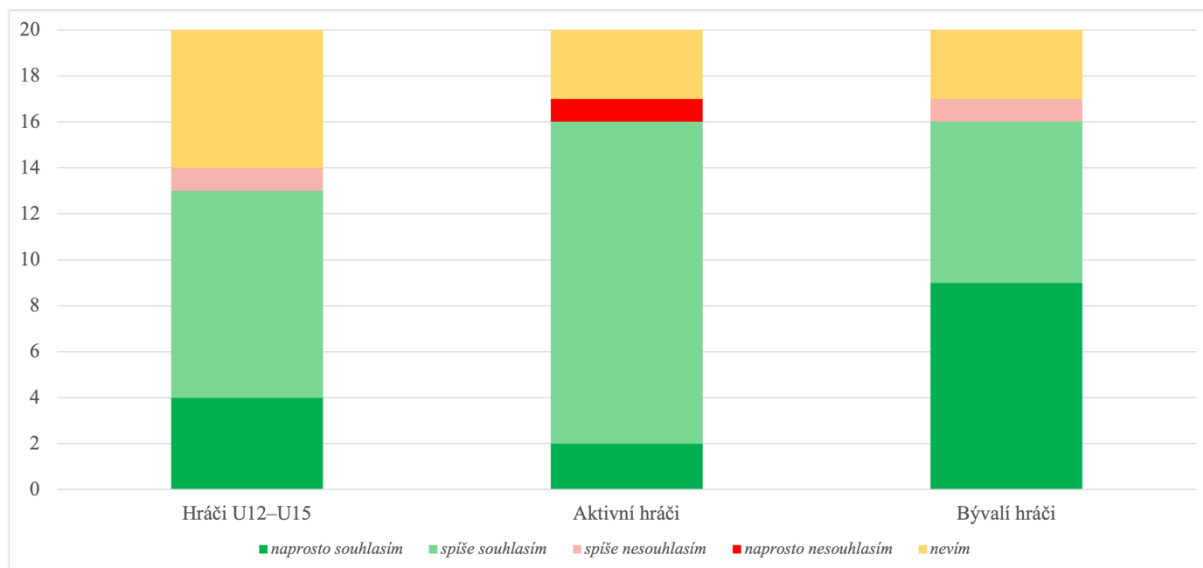
Hráči U12–U15 se povětšinou neztotožňují s názorem, že mezinárodní migrace by negativně ovlivnila jejich rodinné a osobní vztahy, přičemž 8 spíše nesouhlasí a 7 naprosto nesouhlasí. Pouze malý počet hráčů (4 z 20) souhlasí s tímto tvrzením, což ukazuje, že v této věkové skupině není vnímána mezinárodní migrace jako zásadní riziko pro osobní vztahy.

Ve skupině aktivních hráčů také převažuje nesouhlas s analyzovaným tvrzením (10 spíše nesouhlasí, 6 naprosto nesouhlasí). Pouze 2 hráči spíše souhlasí, ale ani 1 z nich v zahraničí nepůsobil. Zbývající 2 hráči jenž zvolili odpověď „nevím“ v zahraničí doposud nepůsobili.

Bývalí hráči mají tendenci ještě více nesouhlasit, neboť celkem 18 hráčů vyjadřuje nesouhlas (6 spíše nesouhlasí, 12 naprosto nesouhlasí). To naznačuje, že podle jejich zkušeností nebyly rodinné a osobní vztahy negativně ovlivněny mezinárodním působením. Jediný hráč, jenž s tímto tvrzením souhlasí v zahraničí působil a 1 hráč, jenž označil „nevím“ v zahraničí nepůsobil.

Z celkového srovnání na obr. 17 je zřejmé, že většina hráčů v každé věkové skupině nepovažuje mezinárodní migraci za hrozbu pro jejich rodinné a osobní vztahy, přičemž bývalí hráči to vnímají jako nejméně problémové.

15. Zkušenosti s mezinárodní migrací by pro mě byly cennější než jakékoliv potenciální nevýhody.

Obr. 18: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 15, zdroj: vlastní zpracování

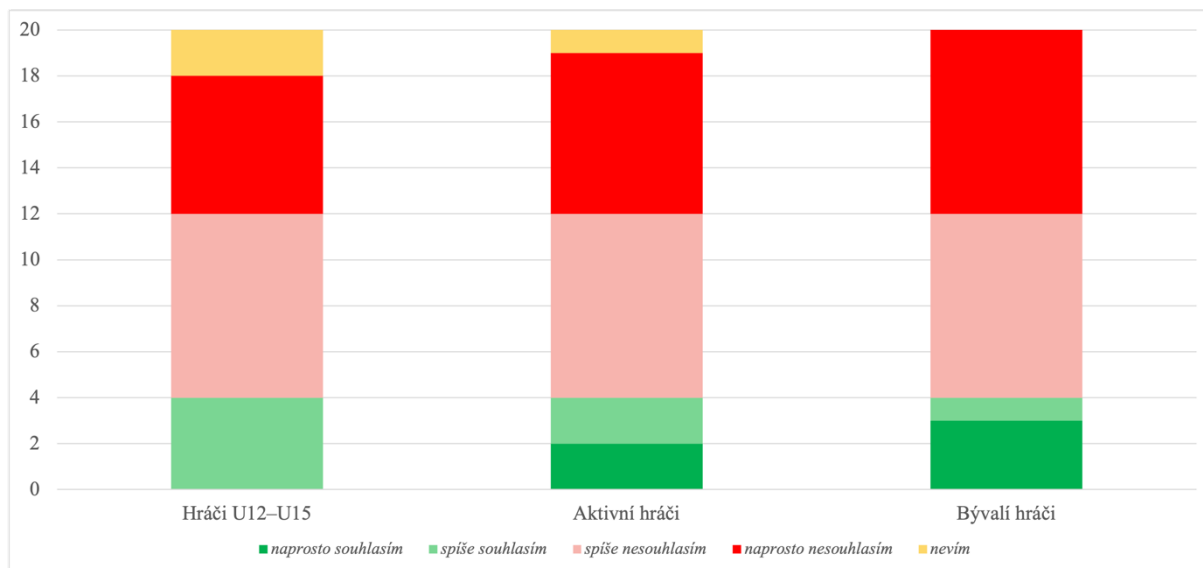
Ve skupině U12–U15 celkem 13 hráčů souhlasí s tím, že zkušenosti s mezinárodní migrací jsou cennější než jakékoliv potenciální nevýhody (4 naprosto souhlasí a 9 spíše souhlasí). 1 hráč spíše nesouhlasí a je pozorovatelný poměrně vysoký počet hráčů (6), jenž si nejsou jisti a zvolili odpověď „nevím“, což může odrážet jejich nezkušenost a nejistotu ohledně přesných výhod a nevýhod mezinárodní migrace.

Aktivní hráči vykazují silnou tendenci souhlasit (16 z 20), přičemž většina z nich spíše souhlasí (14). Pouze jeden hráč naprosto nesouhlasí (v zahraničí nepůsobil), a 3 hráči si nejsou jisti (v zahraničí nepůsobili). Tato odpověď naznačuje, že aktivní hráči obecně cítí, že přínosy mezinárodní migrace převažují nad jejími potenciálními nevýhodami.

U skupiny bývalých hráčů 9 vyjadřuje naprostý souhlas s analyzovaným tvrzením a 7 hráčů souhlasí spíše, což ukazuje, že ze zpětného pohledu vnímají, že zkušenosti, které získali byly cennější než případné nevýhody. Pouze 1 spíše nesouhlasí (v zahraničí působil) a 3 odpověděli „nevím“ (2 z nich v zahraničí působili), což může naznačovat určitou nejistotu nebo proměnlivost zkušeností.

Z celkové interpretace odpovědí na obr. 18 lze vyvodit, že většina hráčů ve všech skupinách považuje zkušenosti s mezinárodní migrací za výhodnější než potenciální nevýhody, s vyšším stupněm nejistoty mezi nejmladší věkovou kategorií.

16. Vzdálenost od mého domovského města by byla významným faktorem při volbě zahraničního klubu.

Obr. 19: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 16, zdroj: vlastní zpracování

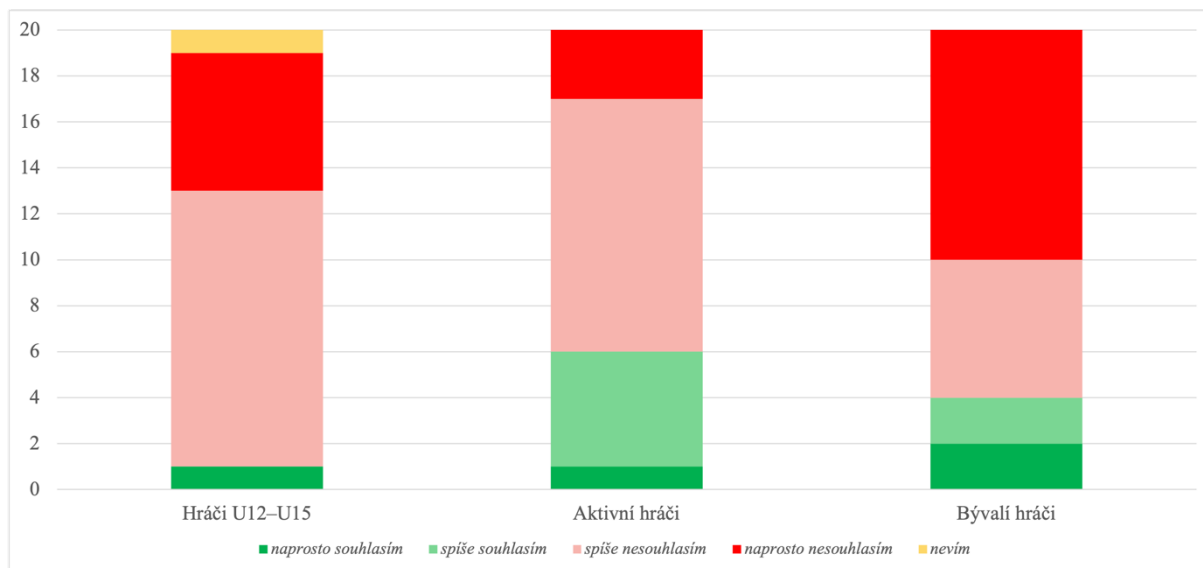
Žádný z hráčů U12–U15 nevyjádřil naprostý souhlas s tvrzením, že by vzdálenost od domovského města byla významným faktorem při volbě zahraničního klubu. Většina (14 z 20) se přiklání k nesouhlasu s analyzovaným tvrzením a 2 hráči si nejsou jisti, což může být známkou nedostatečného uvědomění si tohoto aspektu v tak mladém věku.

U aktivních hráčů 15 z 20 nesouhlasí s tím, že by vzdálenost byla významným faktorem při rozhodování o zahraničním angažmá. To by mohlo značit, že pro aktivní hráče mohou být důležitější jiné faktory, jako jsou sportovní příležitosti nebo finanční podmínky. S tvrzením naprosto souhlasí 2 hráči, jenž v zahraničí působili (Maďarsko), zatímco 2 hráči, jenž odpověděli "spíše souhlasím" v zahraničí působili.

Rovněž mezi bývalými hráči převažuje nesouhlas, přičemž 16 z 20 hráčů nesouhlasí s tím, že by vzdálenost byla významným faktorem při rozhodování (8 hráčů naprosto nesouhlasí, 8 hráčů nesouhlasí spíše). Ze 4 hráčů, jenž s tvrzením souhlasí celkem 3 hráči působili v zahraničí (Německo a Rakousko), zatímco zbývající 1 hráč v zahraničí nepůsobil. V této skupině nebyla zaznamenána žádná odpověď „nevím“, což značí pevné přesvědčení založené na osobních zkušenostech.

Celkově lze na základě prezentovaných dat na obr. 19 konstatovat, že vzdálenost od domova není pro většinu hráčů hlavním rozhodujícím faktorem při volbě zahraničního klubu.

17. Klimatické podmínky by hrály podstatnou roli při rozhodování o mém zahraničním angažmá.

Obr. 20: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 17, zdroj: vlastní zpracování

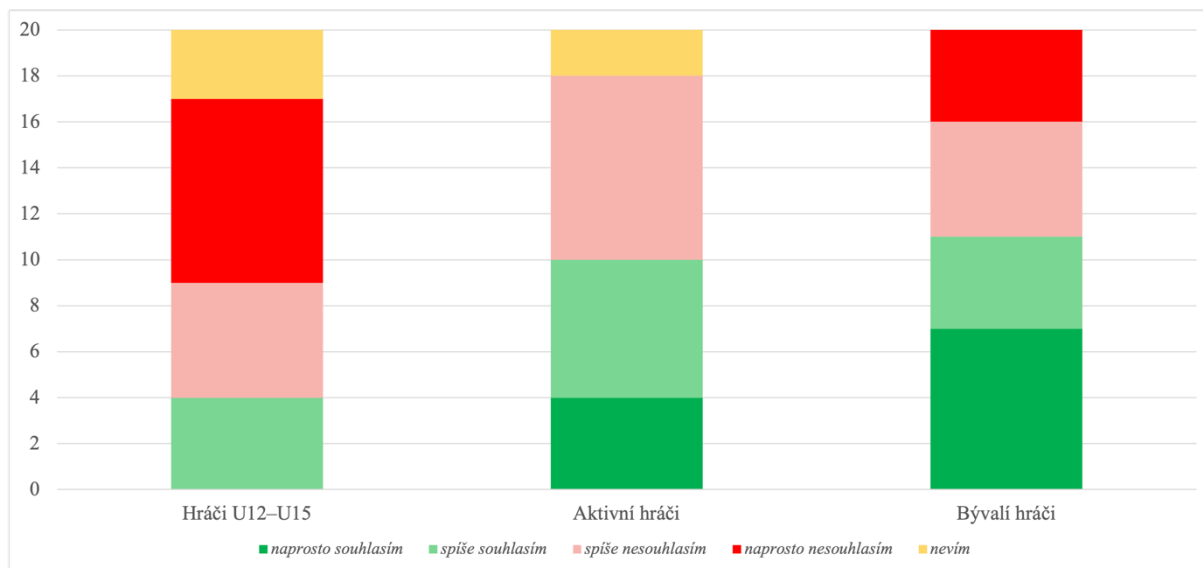
Většina hráčů U12–U15 nesouhlasí s tím, že by klimatické podmínky hrály podstatnou roli při rozhodování o mém zahraniční angažmá, přičemž 12 z nich spíše nesouhlasí a 6 naprosto nesouhlasí. Pouze 1 hráč souhlasí a 1 neví, což naznačuje, že mladší hráči klimatické podmínky nepovažují za klíčový faktor, ačkoliv je třeba brát v potaz, že mohou mít o této záležitosti omezené znalosti nebo zkušenosti.

Mezi aktivními hráči s tvrzením převládá nesouhlas (14 z 20), ale s menším množstvím hráčů, kteří naprosto nesouhlasí (3) ve srovnání s hráči U12–U15. 6 hráčů však považuje klimatické podmínky za důležité, což ukazuje, že pro některé hráče může být tento faktor v rozhodování o zahraničním angažmá relevantní. Z těchto 6 hráčů celkem 2 působili v zahraničí, jednalo se však o Maďarsko, tj. zemi s podobnými klimatickými podmínkami.

Bývalí hráči vykazují nejsilnější nesouhlas s tvrzením (16 z 20), přičemž 10 hráčů vyjádřilo naprostý nesouhlas. Tento výsledek naznačuje, že bývalí hráči měli během své kariéry tendenci nepřikládat klimatickým podmínkám významnou roli. Z hráčů, jenž s tvrzením souhlasí, 2 hráči v zahraničí působili (Německo, Řecko), zbývající 2 hráči nikoliv.

Celkově je z interpretace odpovědí na obr. 20 patrné, že všechny skupiny hráčů mají tendenci nesouhlasit s tvrzením, že by klimatické podmínky byly podstatným faktorem při výběru zahraničního angažmá, i když mezi aktivními hráči je větší variabilita v jejich názorech.

18. Hraní na umělém trávníku v zemích s chladnými klimatickými podmínkami je pro mě nepříjemné a ovlivnilo by to moje rozhodnutí o přijetí tamního angažmá.

Obr. 21: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 18, zdroj: vlastní zpracování

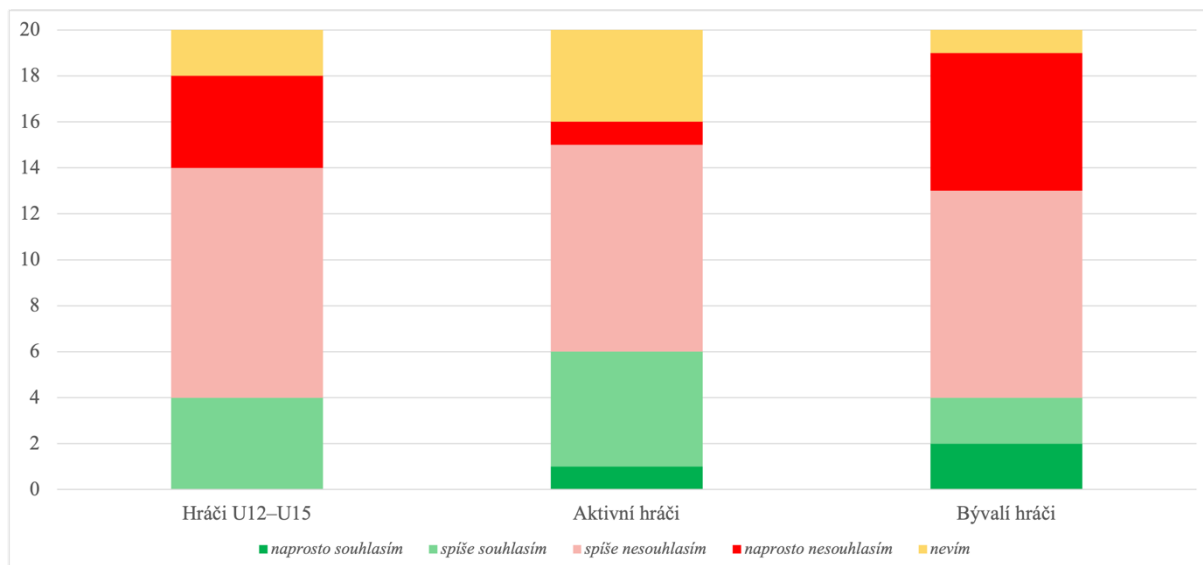
Většina hráčů ve skupině U12–U15 (13 z 20) nesouhlasí s tím, že hraní na umělém trávníku v chladných klimatických podmínkách je pro ně nepříjemné a ovlivnilo by to jejich rozhodování. 4 hráči s tvrzením souhlasí a 3 zvolili odpověď „nevím“.

Ve skupině aktivních hráčů je názor rozdělenější. 8 hráčů vyjádřilo nesouhlas, zatímco 10 hráčů souhlasí s tím, že by hraní na umělém trávníku ovlivnilo jejich rozhodnutí o přijetí angažmá (4 naprosto souhlasí, 6 spíše souhlasí). 2 hráči na tuto problematiku nemají jasný názor a odpověděli „nevím“.

Z bývalých hráčů 11 z 20 vyjádřilo souhlas s tím, že hraní na umělém trávníku v chladných klimatických podmínkách je pro ně nepříjemné a ovlivnilo by to jejich rozhodování (7 naprosto souhlasí, 4 spíše souhlasí). Zbývajících 9 hráčů s analyzovaným tvrzením nesouhlasí (5 spíše nesouhlasí, 4 naprosto nesouhlasí).

Z dat na obr. 21 je zřejmé, že hráči všech pozorovaných skupin mají různorodé a individuální pohledy na hraní na umělém trávníku, přesto lze pozorovat určité rozdíly mezi skupinami. Hráči U12–U15 jsou převážně toho názoru, že hraní na umělém trávníku by nebylo významným faktorem při jejich rozhodování o zahraničním angažmá. To může souviset s tím, že oproti bývalým hráčům mají více zkušeností s hraním na umělých trávnících, neboť v době působení bývalých hráčů nebylo k dispozici tolik ploch s umělým trávníkem.

19. Adaptace na rozdílné klimatické podmínky (např. teplota, vlhkost) by pro mě byla významnou výzvou.

Obr. 22: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 19, zdroj: vlastní zpracování

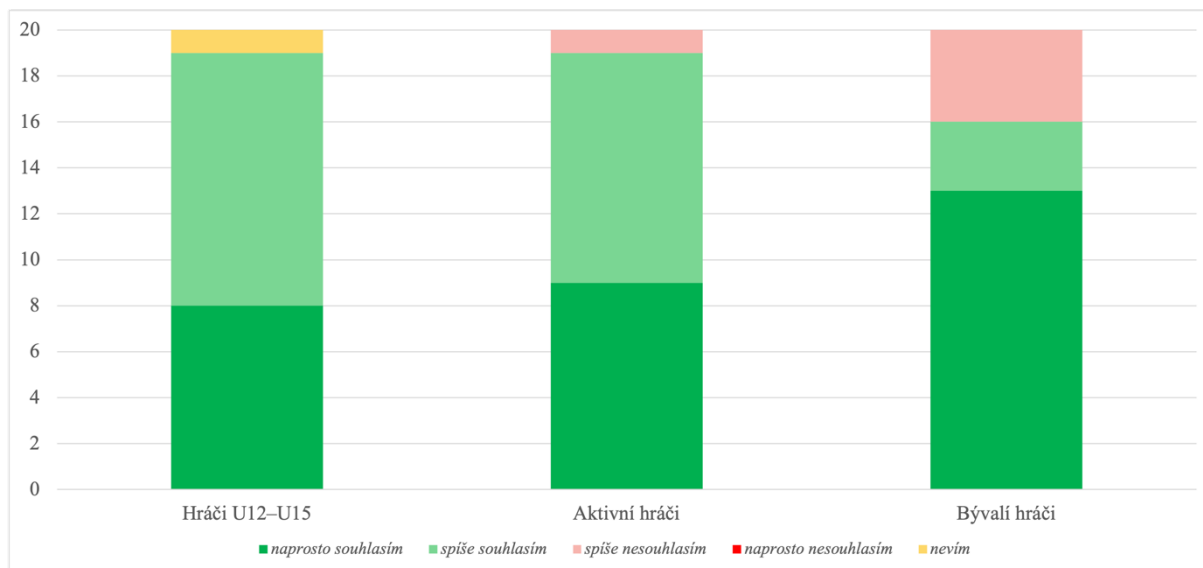
Ve skupině hráčů U12–U15 většina vyjádřila nesouhlas (14 z 20) s tím, že by adaptace na rozdílné klimatické podmínky v nové zemi byla významnou výzvou (4 naprosto nesouhlasí, 10 spíše nesouhlasí). 4 hráči souhlasí s tvrzením, zatímco zbývající 2 zvolili odpověď „nevím“, což může odrážet jejich absenci zkušeností s rozdílnými klimatickými podmínkami v jejich věku.

Mezi aktivními hráči je 10 hráčů, jenž s tvrzením nesouhlasí a 4 hráči zvolili odpověď „nevím“. 5 hráčů s analyzovaným tvrzením souhlasí, což celkově může poukazovat na více rozmanitých zkušeností s rozdílnými klimatickými podmínkami.

Ve skupině bývalých hráčů celkem 15 z nich nesouhlasí s tím, že by adaptace byla významnou výzvou (9 spíše nesouhlasí, 6 naprosto nesouhlasí), zatímco 4 hráči s tímto tvrzením souhlasí. Z těchto 4 hráčů celkem 3 hráči v zahraničí působili (Malajsie a 2x Německo), zatímco 1 zbývající hráč v zahraničí nepůsobil.

Z celkových dat prezentovaných na obr. 22 je patrné, že adaptace na klimatické podmínky není vnímána jako významná výzva mezi většinou hráčů ve všech skupinách. Nicméně je důležité si uvědomit, že mladší hráči mohou mít o této záležitosti omezené znalosti, zatímco aktivní a bývalí hráči mohou mít více přímých zkušeností.

20. Možnost cestovat a poznávat různé geografické oblasti jako součást mého zahraničního angažmá by byla atraktivní.

Obr. 23: Grafická interpretace odpovědí na tvrzení č. 20, zdroj: vlastní zpracování

Skupina hráčů U12–U15 silně souhlasí s přitažlivostí cestování jako součástí fotbalové kariéry, přičemž 19 hráčů vyjádřilo souhlas (8 naprosto souhlasí a 11 spíše souhlasí), zatímco jen jeden hráč není rozhodnut a zvolil odpověď „nevím“.

Téměř všichni aktivní hráči vidí možnost cestování jako atraktivní aspekt kariéry v zahraničí, přičemž 9 hráčů s analyzovaným tvrzením naprosto souhlasí a 10 hráčů souhlasí spíše. Pouze 1 hráč s tvrzením spíše nesouhlasí, jedná se o hráče, který v zahraničí doposud nepůsobil.

Mezi bývalými hráči je cestování jako součást zahraničního angažmá hodnoceno přitažlivě, neboť 16 hráčů vyjádřilo souhlas s tímto tvrzením (13 naprosto souhlasí a 3 spíše souhlasí). 4 hráči s analyzovaným tvrzením nesouhlasí, přičemž 3 z nich v zahraničí nepůsobili a 1 ano (Rakousko).

Celkově lze na základě interpretovaných odpovědí na obr. 23 konstatovat, že možnost cestovat a poznávat různé geografické oblasti jako součást zahraničního angažmá je hráči vnímáno pozitivně a je považováno za jeden z lákavých benefitů fotbalové kariéry napříč všemi věkovými analyzovanými skupinami.

Jaké země jsou pro vás z hlediska fotbalové mezinárodní migrace nejatraktivnější?

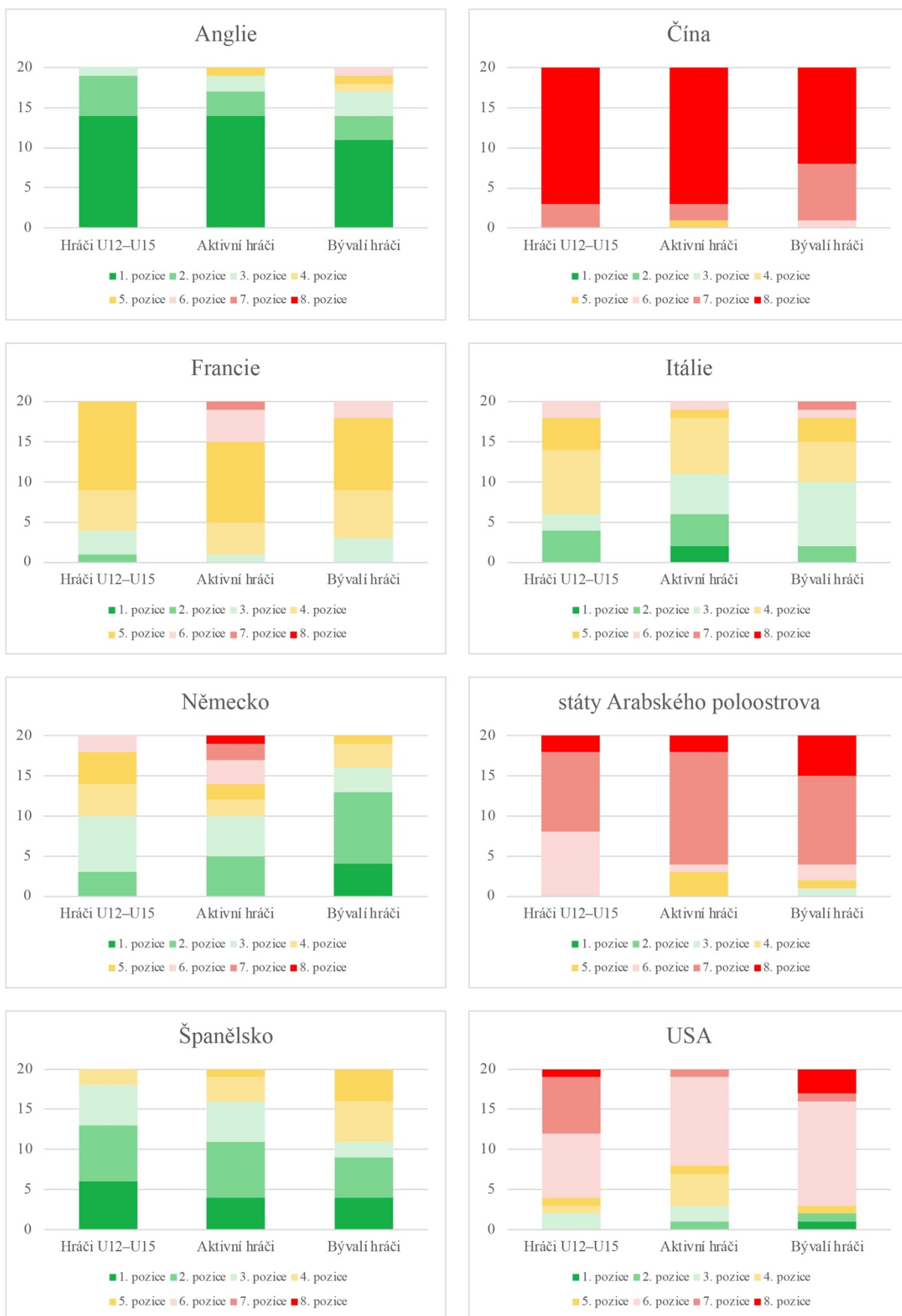
V závěru dotazníku měli hráči za úkol seřadit 8 fotbalových destinací dle atraktivity založené na jejich vnímání mezinárodní fotbalové migrace. Do těchto destinací bylo zařazeno 5 evropských zemí, jejichž prvoligové soutěže se dle dlouhodobého žebříčku UEFA (2024) řadí mezi nejlepší v Evropě. Tyto země byly doplněny 3 destinacemi, které v posledních letech získávají na popularitě zejména kvůli ekonomickým podmínkám, jež nabízejí přichozím hráčům. Jedná se o Čínu, státy Arabského poloostrova a Spojené státy Americké, pro potřeby dotazníku uváděné jako USA. Cílem zařazení těchto destinací bylo posoudit, zda se z hlediska atraktivnosti mezinárodní fotbalové migrace mohou tyto destinace měřit s nejúspěšnějšími evropskými ligami, které svou fotbalovou kvalitou převyšují uvedené destinace.

Získaná data jsou znázorněna pomocí grafických interpretací, jež odráží jednotlivé aspekty umístění analyzovaných destinací. Grafická reprezentace na obr. 24 znázorňuje všechny destinace pomocí 8 skládaných sloupcových grafů, ve kterých lze analyzovat jednotlivé pořadí od všech respondentů rozdělených do 3 analyzovaných skupin. Následně jsou prezentovány 4 boxploty, přičemž 1. boxplot (obr. 25) reprezentuje získaná data od všech 60 respondentů a následující 3 boxploty (obr. 26–28) reprezentují odpovědi jednotlivých skupin. Boxploty bývají v češtině označovány jako krabicové grafy, neboť se v nich nachází tzv. „krabice“, jež jsou ohraničeny 1. a 3. kvartilem. Tyto krabice znázorňují jednotlivé země a vedou z nich tzv. „vousy“, které označují proměnlivost dat pod 1. kvartilem a nad 3. kvartilem, zatímco odlehle hodnoty jsou znázorněny jednotlivými body. Plné čáry značí medián (tj. 2. kvartil) a přerušované čáry značí průměrné hodnoty, které jsou pro přehlednost rovněž vyznačeny v následující tab. 12.

Tab. 12: Průměrná hodnota pořadí atraktivity jednotlivých fotbalových destinací

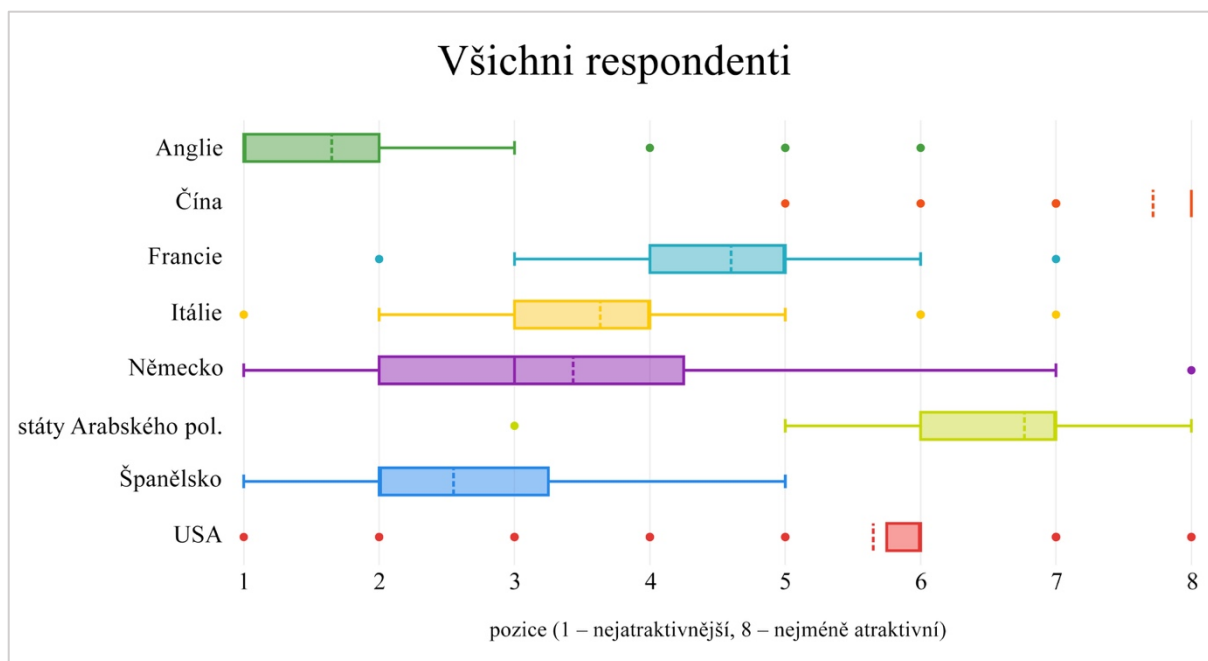
skupina respondentů	Anglie	Čína	Francie	Itálie	Německo	Arabský pol.	Španělsko	USA
žáci U12–U15	1,35	7,85	4,30	3,90	3,75	6,70	2,15	6,00
aktivní hráči	1,55	7,75	5,00	3,20	4,15	6,75	2,50	5,10
bývalí hráči	2,05	7,55	4,50	3,80	2,40	6,85	3,00	5,85
všichni resp.	1,65	7,72	4,60	3,63	3,43	6,77	2,55	5,65

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 24: Grafická interpretace odpovědí všech respondentů na atraktivitu fotbalových destinací

Zdroj: vlastní zpracování

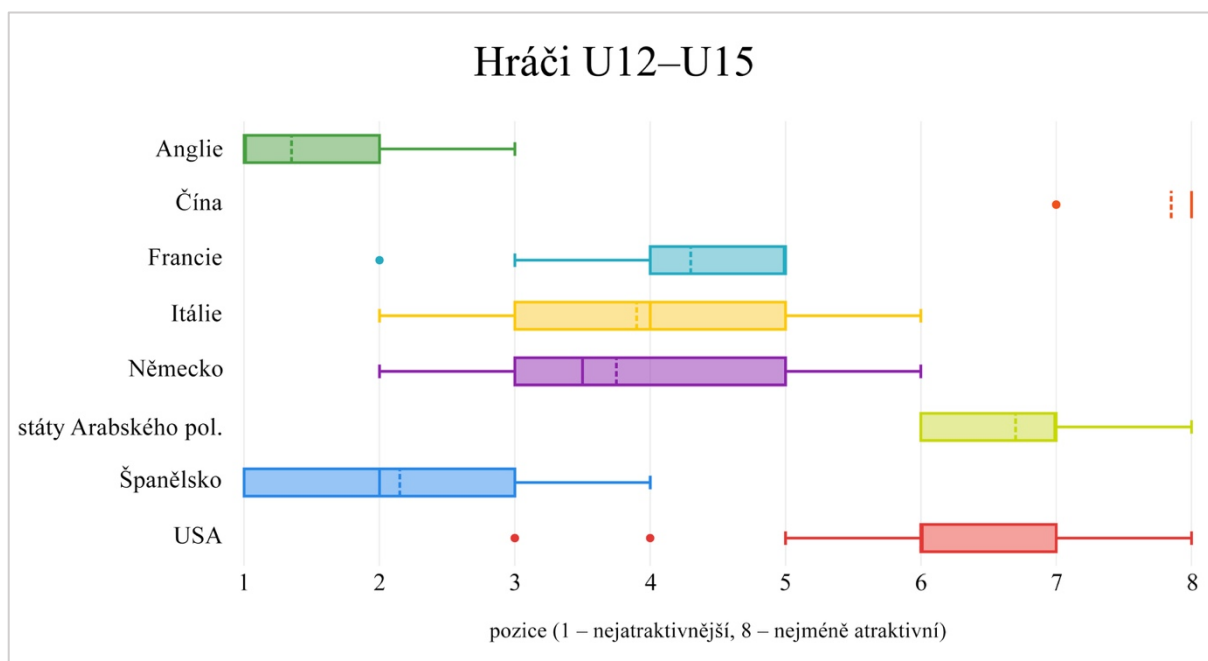

Obr. 25: Grafická interpretace odpovědí všech respondentů na atraktivitu fotbalových destinací
Zdroj: vlastní zpracování

Na základě dat z grafické interpretace na obr. 25 a tab. 12 je možné konstatovat, že při vyhodnocení všech respondentů dohromady se stala nejatraktivnější zemí pro fotbalovou migraci Anglie s průměrnou hodnotou 1,65. Tato země je reprezentována svou Premier League, která je často považována za jednu z nejlepších fotbalových soutěží na světě, což odráží vysokou shodu mezi všemi respondenty. Shrnutí důvodů, proč hráči zařadili Anglii na první místo ukazuje, že klíčovými faktory jsou historie a kultura fotbalu, kvalita Premier League a osobní preference a sny o hře v této lize. Hráči vnímají Anglii jako kolébku fotbalu, kde se nachází nejlepší fotbalová soutěž na světě, vynikající podmínky a silná podpora fanoušků. Někteří hráči zmiňují dlouhodobé sledování anglického fotbalu a podporu konkrétních týmů, což utvrdilo jejich preference. Důležitým aspektem je také možnost zdokonalení se v anglickém jazyce, což ukazuje, že při volbě nehrály roli pouze sportovní, ale i osobní a kariérní důvody.

Na druhém místě se umístilo Španělsko s průměrnou hodnotou 2,55, což reflektuje silnou pozici španělské ligové soutěže La Liga. Hráči, jenž zařadili Španělsko na první příčku, zdůrazňují technický styl fotbalu, fotbalovou kulturu a kvalitní ligovou soutěž La Liga, případně možnost hrát proti špičkovým týmům jako je Barcelona a Real Madrid. Dalšími významnými faktory, které hráče přitahují do Španělska jsou klimatické podmínky a životní styl. Dle zjištění je Španělsko vnímáno jako atraktivní destinace nejen pro svou fotbalovou kvalitu, ale i pro celkovou kvalitu života, včetně teplého podnebí, moře a přátelské atmosféry.

Německo (\bar{x} 3,43) a Itálie (\bar{x} 3,63) jsou také vnímány jako spíše atraktivní, ukazující na silné pozice Serie A a Bundesligy v evropském fotbale. Respondenti, jenž zařadili Německo a Itálii na vyšší příčky poukazují na kvalitu obou soutěží či klimatické podmínky a životní styl v Itálii. Francie, reprezentovaná Ligue 1, má průměrnou hodnotu atraktivity 4,60, což ji řadí na 5. místo v celkovém žebříčku. Méně atraktivní pro respondenty byly země jako USA (\bar{x} 5,65), státy Arabského poloostrova (\bar{x} 6,77) a na posledním místě se umístila Čína s průměrnou hodnotou atraktivity 7,72. Toto vyhodnocení může odrážet skutečnost, že i přes ekonomické výhody, které tyto země nabízejí, nemají mezi respondenty z hlediska fotbalové kvality tak silnou reputaci jako evropské země. V boxplotech na obr. 25 je vidět, že např. pro USA a státy Arabského poloostrova jsou charakteristické širší rozptyly s odlehlými hodnotami, což poukazuje na rozdílnost názorů mezi respondenty. V případě Číny převažuje názor, že se jedná o nejméně atraktivní destinaci.

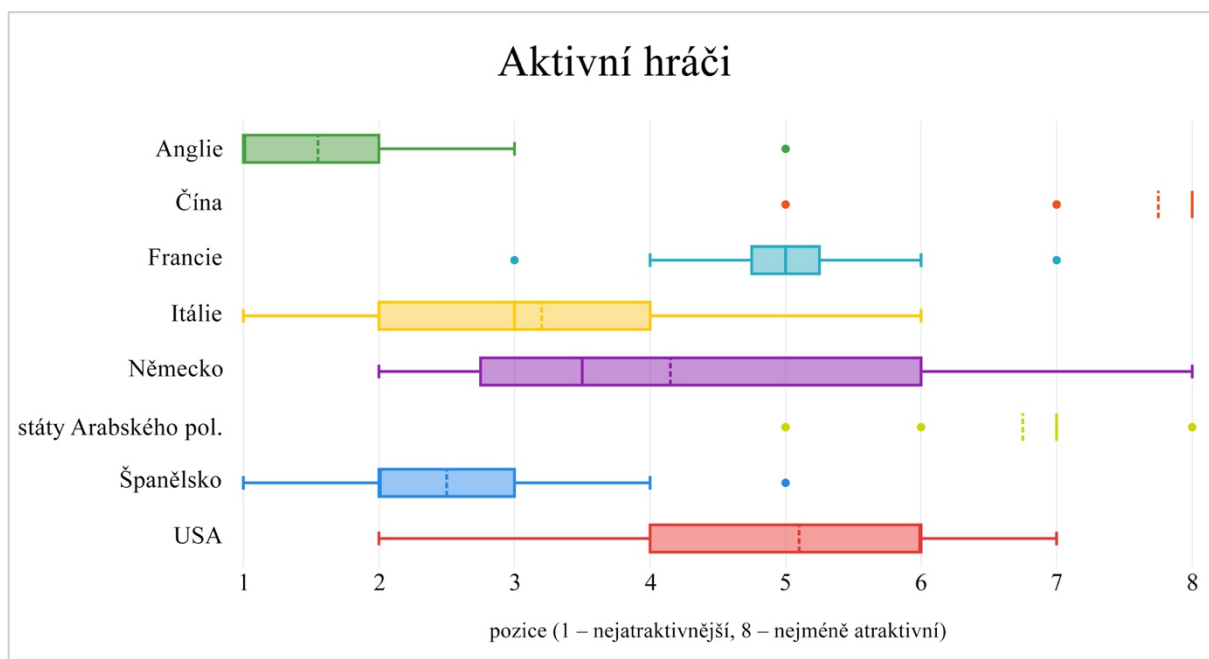

Obr. 26: Grafická interpretace odpovědí hráčů U12–U15 na atraktivitu fotbalových destinací

Zdroj: vlastní zpracování

Jak dokazuje grafická interpretace na obr. 26, Anglie je u žáků vnímána jako nejatraktivnější destinace s průměrnou hodnotou 1,35, což je ještě nižší hodnota než u celkového průměru všech respondentů. To ukazuje na velký zájem o anglický fotbal mezi mladšími hráči. Španělsko drží silnou pozici i v této věkové skupině s průměrnou hodnotou 2,15. Žáci při volbě svých předních preferencí jako Anglie a Španělsko zmiňovali vysokou kvalitu soutěží, jejich volba byla také nezdědka podpořena sledováním a fanouškovskou podporou jejich oblíbených klubů. Itálie

(\bar{x} 3,90) a Německo (\bar{x} 3,75) jsou žáky vnímány o něco méně atraktivně v porovnání s celkovým průměrem, avšak stále se umísťují výše než Francie, která má hodnotu 4,30.

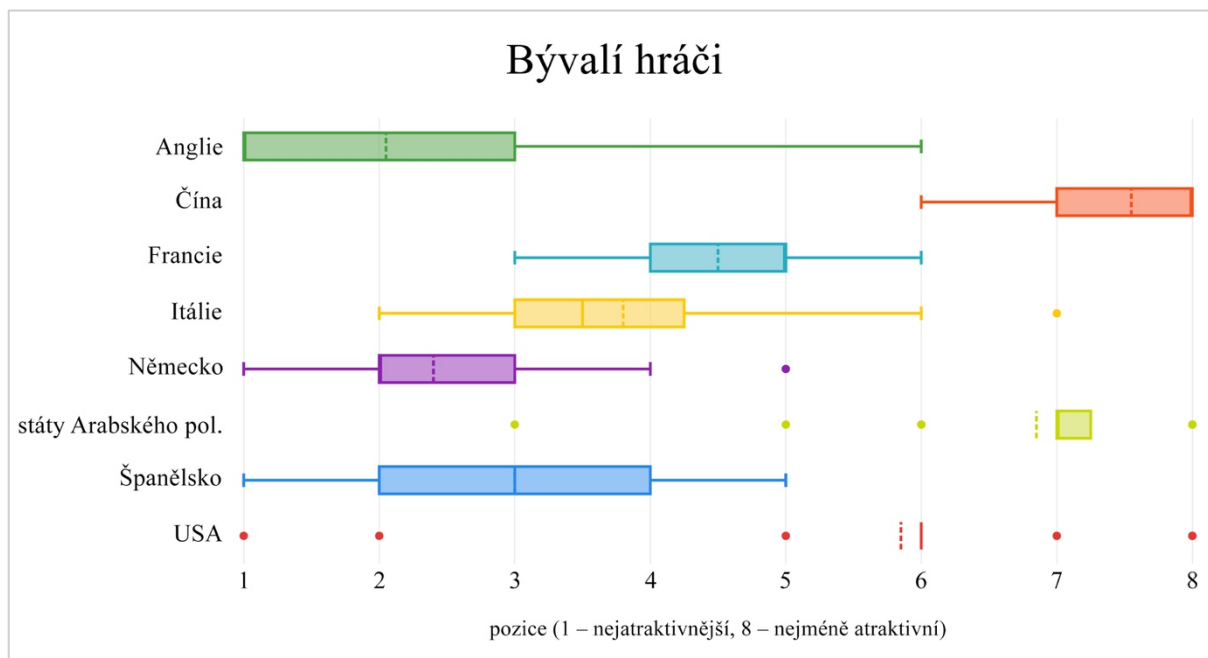
Obr. 27: Grafická interpretace odpovědí aktivních hráčů na atraktivitu fotbalových destinací

Zdroj: vlastní zpracování

U skupiny aktivních hráčů lze pozorovat, že jejich preference jsou trochu jiné než u žáků, ale stále existuje několik konzistentních trendů. Z obr. 27 vyplývá, že Anglie si zachovává svou přední pozici s průměrnou hodnotou atraktivity 1,55, což je mírně horší než u žáků, zatímco Španělsko se umístilo druhé s průměrem 2,50, což je trochu výše než u žáků. Itálie se umístila na třetím místě s průměrnou hodnotou 3,20. Její pozice je lepší než u žáků, což poukazuje na vyšší atraktivitu italského fotbalu mezi hráči, kteří jsou již aktivně zapojeni do fotbalu na nejvyšší úrovni. Na čtvrtém místě se umístilo Německo s průměrem 4,15 následované Francií s průměrnou hodnotou 5,00.

Aktivní hráči byli v rámci dotazníku nejbliže k tomu, aby posunuli jednu z mimoevropských destinací do prvních pěti nejatraktivnějších zemí. S průměrným hodnocením atraktivity Francie (\bar{x} 5,00) a USA (\bar{x} 5,10) byl rozdíl ve vnímání atraktivity mezi těmito dvěma zeměmi minimální. To ukazuje na zvýšený zájem o americkou MLS (Major League Soccer) mezi aktivními hráči, který je téměř srovnatelný s prestižní evropskou ligou. Hráči, kteří umístili USA na předních příčkách svých žebříčků vnímají USA jako vyspělou zemi s atraktivním životním stylem, velkými městy a finančními možnostmi. Místní kultura a případná možnost života v USA po kariéře jsou také důležitými aspekty. Někteří hráči vyjadřují dlouhodobý zájem o USA, který

je ovlivněný i sledováním konkrétních hráčů jako byl např. David Beckham. Celkově vnímání USA jako fotbalové destinace zahrnuje kombinaci aktuálního „hype“ kolem konkrétních týmů a hráčů jako je Inter Miami CF s Lionelem Messim, dlouhodobých osobních zájmů a přitažlivosti amerického životního stylu.

Obr. 28: Grafická interpretace odpovědí bývalých hráčů na atraktivitu fotbalových destinací

Vyhodnocení preferencí bývalých fotbalistů na obr. 28 poukazuje na to, že Anglie si udržuje vedoucí pozici s průměrnou hodnotou atraktivity 2,05. Toto hodnocení je mírně horší než u celkového průměru všech respondentů a mladších věkových kategorií. Na rozdíl od žáků a aktivních hráčů se Německo mezi bývalými hráči umístilo na druhém místě s průměrnou hodnotou 2,40. To odráží osobní zkušenost mnoha respondentů, kteří v Německu aktivně působili a jejich vnímání Bundesliga jako prestižní a vysoce kvalitní soutěže. Dalším faktorem je geografická blízkost k České republice, neboť umožňuje lepší dostupnost a udržování kontaktů s rodinou a přáteli. Třetí Španělsko stále zůstává vysoko v preferencích a reflektuje tak atraktivitu španělské fotbalové kultury, která je významně ceněna i mezi bývalými hráči. Itálie a Francie, reprezentované průměrnými hodnotami 3,80 a 4,50 si udržují pozice v polovině žebříčku.

Celkové výsledky ukázaly, že mezi všemi skupinami respondentů nebyla žádná mimoevropská destinace hodnocena dost vysoko na to, aby se zařadila mezi 5 nejvíce preferovaných evropských destinací. Nejblíže k tomu byli aktivní hráči, kteří projevili zvýšený zájem o americkou MLS, přesto se USA umístilo až na 6. místě stejně jako u ostatních respondentů.

Celkové preference tak poukazují na to, že z hlediska mezinárodní fotbalové migrace je pro hráče klíčovým faktorem při volbě destinace kvalita ligy a možnost rozvoje v profesionálním fotbale, což převažuje nad ekonomickými výhodami, které mohou jiné regiony nabízet.

Jaké evropské země jsou pro vás z hlediska fotbalové mezinárodní migrace nejméně atraktivní a proč?

V rámci návaznosti na předchozí úkol v dotazníku byla hráčům položena volná otázka zaměřující se na evropské destinace, jenž jsou pro hráče z hlediska mezinárodní fotbalové migrace nejméně atraktivní. Mnoho hráčů na otázku nedokázalo odpovědět, což zdůvodnili tím, že by zvažovali každou nabídku a z celkového hlediska o tom nikdy nepřemýšleli. Tento pohled nabízeli především hráči v žákovských kategoriích.

Níže tak jsou analyzovány odpovědi hráčů, jenž na otázku odpověděli. Odpovědi hráčů byly rozdílné, neboť někteří hráči zmínili jednu zemi, zatímco jiní jich vyjmenovali více. Celkově bylo zaznamenáno 23 územních celků od 37 respondentů. Pro vhodnou reprezentaci je na obr. 29 níže prezentován tzv. „word cloud“, jenž znázorňuje četnost výskytu jednotlivých destinací dle velikosti písma. Ve vyhodnocení se nenachází jen konkrétní země, ale i dvě geografické oblasti, které hráči explicitně zmiňovali – Balkán a Skandinávie.

Obr. 29: Grafická interpretace odpovědí hráčů na nejnižší atraktivitu evropských destinací

Zdroj: vlastní zpracování

Ze získaných dat prezentovaných na obr. 29 a v tab. 13 níže lze shrnout, že pro fotbalové hráče jsou z hlediska mezinárodní fotbalové migrace nejméně atraktivními destinacemi v Evropě především Balkán, Rusko a Bělorusko. Balkán a některé jeho země včetně Rumunska jsou vnímány jako méně atraktivní kvůli nízké kvalitě fotbalu, životní úrovni, rozdílné mentalitě a stylu života, který někteří hráči nepovažují za slučitelný s jejich osobními preferencemi. Podobné důvody byly zmiňovány i u Moldavska a u zemí na pomezí Evropy a Asie jako je Gruzie a Kazachstán. Tyto země jsou považovány za méně atraktivní kvůli nižší kvalitě fotbalu a životní úrovni ve srovnání se zeměmi západní Evropy. Pro Rusko a Bělorusko jsou klíčovými faktory aktuální politická situace a konflikty, které ovlivňují vnímání těchto zemí jako vhodných destinací pro fotbalovou migraci. V souvislosti s touto situací byla respondenty rovněž zmiňována i Ukrajina. Skandinávie a její země byly některými hráči označeny jako méně atraktivní kvůli odlišnému fotbalovému stylu a chladnějšímu klimatu, v podobném kontextu byly zmíněny i Pobaltské země. Překvapivě byly uvedeny i země v západní Evropě, které se vyznačují zvýšenou kvalitou ligových soutěží oproti České republice. Těmito zeměmi jsou Francie a Belgie, které byly uvedeny v souvislosti s bezpečnostními obavami a multikulturním prostředím, které je pro některé hráče méně přitažlivé. V podobném kontextu bylo rovněž zmíněno Turecko, které se v žebříčku dle koeficientu UEFA (2024) také řadí před Českou republiku.

Tab. 13: Četnost odpovědí hráčů na nejnižší atraktivitu evropských destinací

země/oblast	hráči U12–U15	aktivní hráči	bývalí hráči	země/oblast	hráči U12–U15	aktivní hráči	bývalí hráči
Albánie	0	3	3	Maďarsko	0	0	2
Balkán	1	7	5	Moldavsko	1	2	2
Belgie	0	0	1	Norsko	0	1	1
Bělorusko	0	5	3	Rumunsko	1	3	3
Bulharsko	1	3	1	Rusko	1	5	4
Finsko	0	1	1	Skandinávie	0	1	3
Francie	0	0	1	Slovinsko	0	2	0
Gruzie	0	2	0	Srbsko	0	2	3
Chorvatsko	0	2	0	Švédsko	0	1	1
Kazachstán	0	1	1	Turecko	1	0	3
Litva	0	0	1	Ukrajina	1	5	0
Lotyšsko	0	0	1				

Zdroj: vlastní zpracování

Hráči U12-U15 mají dle četností odpovědí prezentovaných v tab. 13 méně vymezené preference ohledně destinací pro fotbalovou migraci a zřídka zmiňovali konkrétní destinace, což může být důsledkem omezenějších zkušeností a menšího povědomí o mezinárodním fotbalovém prostředí. Aktivní i bývalí hráči vyjadřovali konkrétnější preference a častěji zmiňovali specifické země nebo regiony i s konkrétními důvody. Celkově analýza nejméně atraktivních destinací tak odhaluje, že kromě sportovních faktorů jsou zejména pro hráče v dospělosti rozhodující také sociální, kulturní, ekonomické a politické aspekty. To poukazuje na složitost faktorů, které hráči zvažují při rozhodování o své kariéře v zahraničí a zdůrazňuje, že atraktivita destinace není dána pouze její fotbalovou kvalitou, ale mnoha dalšími aspekty.

8.4 Interpretace a vyhodnocení polostrukturovaných rozhovorů

V následující podkapitole jsou slovně vyhodnoceny postoje všech respondentů k zahraniční fotbalové migraci, které jsou založeny na realizaci polostrukturovaných rozhovorů. V rámci celkového kontextu je u některých hráčů zmíněn věk respondentů, který je aktuální k 1. 4. 2024. Pro účely tohoto vyhodnocení byly 3 analyzované skupiny rozděleny do následujících 5 kategorií:

- hráči U12–U15
- aktivní hráči bez zkušeností s mezinárodní fotbalovou migrací
- aktivní hráči se zkušenostmi s mezinárodní fotbalovou migrací
- bývalí hráči bez zkušeností s mezinárodní fotbalovou migrací
- bývalí hráči se zkušenostmi s mezinárodní fotbalovou migrací

Hráči U12–U15

Vzhledem k věku žáků a potřebě dodržovat určité regulační a právní požadavky ohledně zahraničních přestupů nemají hráči v žákovských kategoriích U12–U15 žádné zkušenosti s mezinárodní fotbalovou migrací. Ačkoliv by se mohlo zdát, že tito hráči tak nemají žádné migrační zkušenosti v rámci fotbalu, opak je pravdou. Mnoho z respondentů, kteří nepochází z Olomouce se kvůli své dosavadní kariéře přestěhovalo do Olomouce, kde pracovní dny tráví na internátu a domů se vrací na víkendy, jedná se např. o hráče ze Šumperka nebo Uničova. Někteří respondenti z této skupiny mají rovněž zkušenosti s pravidelným dojížděním z jiných okolních měst a obcí, protože ne všichni pocházejí přímo z Olomouce. Mezi pravidelně dojíždějící patří hráči ze Šternberka, Prostějova nebo Mostkovic.

Vzhledem k absenci zkušeností se zahraniční fotbalovou migrací tak rozhovory s hráči této skupiny byly zaměřeny zejména na jejich představu o své budoucí fotbalové kariéře a jejich pohled na případný přesun do zahraničí. Všech 20 respondentů má dle svých slov ambice hrát v zahraničí, přesto lze pozorovat rozdíly v přístupech některých hráčů.

Naprostá většina hráčů vyjádřila touhu pokračovat v rámci českého fotbalového systému a postupnými kroky se dostat do prvního týmu Sigmey Olomouc. Velká část z těchto hráčů by se následně chtěla přesunout do úspěšnějších českých týmů s výhledem na přestup do kvalitnějších zahraničních soutěží.

Jak již bylo zmíněno v 7. kapitole této diplomové práce, v poslední době lze pozorovat trend, kdy místo do zahraničí Sigma své hráče prodává do úspěšnějších českých klubů, ve kterých se hráči vyvíjejí s případnou vidinou a nadějí kariérního posunu do zahraničí. Tento trend se projevuje i v názorech žáků, neboť mnoho z nich by při ideálním scénáři své fotbalové kariéry volilo právě tuto cestu. Nejčastěji zmiňované kluby byly Sparta Praha a Slavia Praha, přičemž jeden žák rovněž uvedl FC Viktorii Plzeň.

Tento přístup může ilustrovat postoj hráče 19: *„Chtěl bych se nejdřív dostat do A týmu Sigmey a pak do nějakého lepšího týmu v české lize jako je Sparta nebo Slavia“*, postoj hráče 15: *„Chtěl bych začít v Sigmě a pak bych chtěl nějaký větší přestup v rámci české ligy“*, postoj hráče 16: *„Chtěl bych se prvně dostat do kvalitních českých týmů jako je třeba Sparta a potom postupně do zahraničí“* nebo postoj žáka 2: *„Nejlíp bych chtěl začít v Sigmě a pak jít třeba do Slavie jak Ondřej Zmrzlý, co byl celou dobu tady a teď je ve Slavii. Následně bych chtěl ze Slavie někam do zahraničí“*.

Jednotky hráčů rovněž vyjádřily touhu odejít do zahraničí přímo z olomouckého klubu: *„Kdyby to šlo rovnou ze Sigmey do zahraničí, tak bych šel“* (hráč 8), případně na tuto problematiku neměli jasný názor: *„Jestli bych měl udělat mezistupeň v rámci české ligy třeba do Sparty nebo Slavie, nebo jít ze Sigmey rovnou do zahraničí je mi jedno“* (hráč 13).

Čtyřem hráčům by přišlo zajímavé přestoupit do zahraničí i v dorosteneckém věku. Tento přístup může ilustrovat postoj hráče 6: *„Klidně bych šel do zahraničí i v dorosteneckém věku a vyvíjel se tam“*, postoj hráče 5: *„Lákalo by mě odejít do zahraničí v dorosteneckém věku, třeba v 17 letech a rozvíjet se tam“*, nebo postoj hráče 12: *„Možná bych i chtěl rovnou do nějakého zahraničního týmu v dorosteneckém věku, ale musel bych vědět, že tam budu hrát“*.

Zajímavý pohled na tuto problematiku nabízí hráč 9, který zdůrazňuje význam dobrého zakotvení v českém fotbalovém prostředí před samotným přechodem do zahraničí: „*Asi bych začal v Česku, protože spousta hráčů, kteří šli v mládežnických kategoriích do zahraničí, tak se tam třeba tolik neprosadili. Takže za mě je lepší se nejdřív prosadit v Česku, být viditelný tady a potom jít do toho zahraničí, kde by si mě vyhlédl nějaký dobrý klub*“. Tento postoj naznačuje uvážlivý přístup k mezinárodní migraci, kde je důležité mít pevné zázemí a naplno se prosadit v české lize před samotným přesunem do zahraničí.

Jeden z hráčů (hráč 18) rovněž vyjádřil touhu přestoupit do jiného českého klubu již v dorosteneckém věku a nadále se rozvíjet tam: „*Chtěl bych ted' přestoupit do mládeže Slavie, prosadit se v prvním týmu a pak jít někam do zahraničí. Myslím si, že kdybych tam byl už v dorosteneckém věku, tak by mě kvalita a konkurence ve Slavii posunula víc než v Sigmě*“.

Někteří hráči rovněž zmiňovali konkrétní představy a sny o své fotbalové budoucnosti, což ilustruje tvrzení hráče 20: „*Chtěl bych hrát v Premier League, nejlépe za Manchester City*“ nebo hráče 5: „*Můj fotbalový cíl i sen je hrát v anglické lize, ideálně za Manchester United*“.

Všechny tyto postoje a přání hráčů v kategoriích U12–U15 odhalují společný trend mezi mladými hráči – silnou touhu po mezinárodním působení a kariérním postupu, ať už přímo ze Sigmy Olomouc nebo skrze postupné kroky prostřednictvím jiných českých klubů. Tato touha je povětšinou kombinována s realistickým uznáním potřeby prosazení se v české nejvyšší lize a nabytí potřebných zkušeností pro uplatnění se v zahraničních klubech.

Aktivní hráči bez zkušeností s mezinárodní fotbalovou migrací

Do kategorie aktivních hráčů bez zkušeností s mezinárodní fotbalovou migrací spadá celkem 14 respondentů, přičemž následujících 11 z nich se nachází ve věkové kategorii 20–25 let: Matěj Hadaš (20 let), Ondřej Hapal (22 let), Denis Kramář (20 let), Filip Slavíček (21 let), Jiří Spáčil (25 let), Tadeáš Stoppen (20 let), Jáchym Šíp (21 let), Jakub Trefil (23 let), Filip Uriča (20 let), Tomáš Zlatohlávek (23 let) a Ondřej Zmrzlý (24 let).

Všichni z těchto 11 hráčů projevíli ambice působit v zahraničí, což může ilustrovat např. tvrzení Zmrzlého: „*Mám ambice hrát v zahraničí, je to i můj cíl do zbytku kariéry*“, Slavíčka: „*Určitě bych se chtěl prosadit v zahraničí*“, Stoppena: „*Pokud v budoucnu budu cítit, že jsem překročil level české ligy, tak bych se rád posunul do zahraničí a poznal něco nového*“, Uriči: „*Snem by bylo přestoupit do jakékoliv z top 5 evropských lig*“, Spáčila: „*Samozřejmě mám ambice působit*

v zahraničí“ nebo Kramáře: „*Bylo by super si někdy vyzkoušet zahraniční angažmá*“. Kromě osobního a sportovního rozvoje hráče k mezinárodní fotbalové migraci rovněž motivuje příležitost k naučení se nového jazyka a poznání nových kultur.

Z celkového počtu 14 hráčů jsou v této kategorii celkem 3 hráči, kteří v minulosti obdrželi nabídku působit v zahraničí – jedná se o Davida Housku (30 let), Radka Látala (26 let) a Martina Šindeláře (33 let).

David Houska (30) obdržel nabídku z klubu sídlícího v Podněsterské moldavské republice, kterou se dle svých slov rozhodl nepřijmout kvůli životu v dané zemi a rodinným důvodům: „*Dlouhodobě bych nebyl nikde, kde bychom jako rodina nebyli spokojeni*“. V jeho představách o zbytku své fotbalové kariéry již působení v zahraničí nehraje podstatnou roli: „*Chci hrát co nejdéle na nejvyšší úrovni a aby se mi vyhýbala zranění, zahraničí by muselo dávat smysl pro mou rodinu, neupínám se k tomu*“.

Radek Látal (26) po úspěšné stáži ve 2 německých klubech (Hamburger SV, FC St. Pauli) v dorosteneckém věku obdržel nabídku působit v klubu FC St. Pauli, tuto nabídku však vzhledem k osobním důvodům nepřijal, neboť dokončoval střední školu s maturitou a po dohodě s rodiči se rozhodl nabídku nepřijmout: „*Rodiče chtěli, ať si dodělám školu, takže hlavně tím to padlo. Myslím si, že kdybych do toho Německa odešel, tak už tu školu nikdy nedodělám*“. Při zpětném pohledu se zamýšlí nad tím, že v Německu by se možná mohl lépe fotbalově rozvíjet než tady, k čemuž mu mohla dopomoci i znalost německého jazyka. Stále má ambice hrát v zahraničí, kromě typických evropských destinací jej rovněž láká Polsko, ke kterému má osobní vazbu a několikrát jej navštívil, neboť v něm jako trenér působil jeho otec: „*Polsko by mě hodně lákalo. Tím, že tam táta působil jako trenér, tak jej vnímám úplně jinak a byl jsem překvapen, jaké to tam je. Poláci ten fotbal vnímají úplně jinak než my, mají krásné stadiony, mnoho fanoušků a celkově tím fotbalem žijí, což se mi moc líbí*“.

Martin Šindelář (33) měl během své dosavadní kariéry více možností působit v zahraničí, např. v Polsku, Rumunsku, Řecku, Bělorusku, Ázerbájdžánu nebo na Kypru. Jeho rozhodnutí odmítnout zmíněné destinace však úzce souvisely s mnoha faktory, z nichž nejvýznamnějšími byly rodina a životní podmínky v daných zemích: „*Na prvním místě je kvalita života pro mou rodinu v místě angažmá*“. Při odchodu ze Sigmy měl nabídku působit v Polsku, upřednostnil však sportovní faktory a přestoupil do Baníku Ostrava. Následně měl nabídku z Rumunska, ta však nebyla finančně lákavá natolik, aby ospravedlnila přesun do země, kde by musel být

oddělen od své rodiny: „*To jsem odmítl, protože se mi měla narodit malá, byl Covid a byl bych bez rodiny, tak to jsem zrušil, protože zas takové peníze bych tam nevydělal*“. Dle jeho slov by nešel do „divočiny“, čímž poukazuje na životní podmínky v některých zemích: „*Měl jsem nabídku z Běloruska ještě před válkou, ale říkal jsem si, co tam budu s rodinou dělat na takovém místě, peníze byly pěkné, ale co z toho pak ve výsledku máš. Když jsem končil v Karviné, tak tam bylo nějaké Řecko, Kypr i Ázerbájdžán, ale mám už rodinu a člověk ani neví, jestli tam ty peníze uvidí, jestli se s nimi bude muset soudit nebo jaký tam bude život. Pokud tam bude život o ničem, já to na hřišti nějak přežiji, protože jsem v práci, ale co tam má dělat žena a děti*“.

Aktivní hráči se zkušenostmi s mezinárodní fotbalovou migrací

Mezi respondenty je celkem 6 aktivních hráčů, kteří působili v zahraničí: Vít Beneš (35 let), Václav Jemelka (28 let), Lukáš Juliš (29 let), Filip Novák (33 let), Jakub Plšek (30 let) a Martin Pospíšil (32 let). Zatímco Filip Novák působil ve 3 zahraničních ligových soutěžích (Dánsko, Turecko a Spojené arabské emiráty), zbývajících 5 respondentů spojilo svou kariéru pouze s jednou zahraniční zemí – Vít Beneš a Jakub Plšek působili v Maďarsku, Václav Jemelka v Belgii, Lukáš Juliš ve Španělsku a Martin Pospíšil v Polsku.

Filip Novák (33) přestoupil do dánského klubu FC Midtjylland z FK Jablonec v srpnu 2015. Při vzpomínání na svůj přestup z FK Jablonec do dánského klubu popisuje, jak zaujal dánské skauty během zápasů Evropské ligy: „*Myslím, že když jsme hráli Evropskou ligu proti Kodani a vyřadili je, tak jsem se jim dostal do povědomí. Hledali levého beka a tam si mě asi vytipovali*“. Důležitým aspektem jeho angažmá bylo používání datové analýzy dánským klubem, což vedlo k jeho vytipování jako potenciální posily. Novák byl rozhodnutý odejít a udělat další krok v jeho kariéře a dánský klub byl v té době jedinou možnou volbou: „*Nabídka na přestup přišla jen z Dánska, což mě trochu i mrzelo, protože po průlomové sezóně, kdy jsem z pozice obránce vstřelil 11 gólů jsem očekával větší zájem. Ale jsem vděčný za to, že jsem tam mohl jít, protože to byl kariérní posun a to angažmá mi dalo hodně*“. Proces adaptace v Dánsku byl pro Nováka relativně snadný díky podpoře klubu: „*Tam bylo super, že o auto i byt se postaral klub, přičemž jsem dostal i nějaké peníze jako příspěvek a výběr byl na mně. Klub měl své byty a domy, ze kterých jsem si mohl vybrat a ze strany klubu bylo vše úplně v pohodě*“. Klub mu nabídl učitele na doučování angličtiny, Nováka však překvapilo, že jeho jazyková úroveň byla dostatečná a kurzů se účastnit nemusel: „*Když jsem přišel na první hodinu angličtiny, tak mi učitel řekl, že nemusím chodit, jenom mám prostě mluvit a rozmluvit se*“. Život v Dánsku byl pro Nováka klidný, přičemž kultura města Herning mu připomínala jeho

rodný Přerov: „*Bylo to menší městečko, kde byl úplný klid. V soboty a neděle bylo vše zavřeno, což mě překvapilo*“. Během dánského angažmá měl blízko k přestupu do vysněné Anglie, konkrétně do Brentfordu, ale transfer nevyšel kvůli špatné registraci: „*Nevyšlo to jenom díky tomu, že se to špatně a pozdě zaregistrovalo*“. Nakonec toho Novák nelituje, protože poté dostal příležitost působit v Turecku: „*Jsem nakonec spokojený jak to dopadlo, protože se mi pak naskytl možnost přestoupit do Trabzonspor, kde jsem pak tu kariéru celkem nastartoval*“. Novák tak v lednu 2018 přestoupil do Turecka, kde nejdříve působil v klubu sídlícího v Trabzonu (Trabzonspor Kulübü) a poté v klubu z Istanbulu (Fenerbahçe). Přejech z dánského poklidného města do Turecka tak byl pro něj kulturním šokem, zejména kvůli intenzitě fanouškovské kultury: „*Fanoušci mě vítali hned na letišti, byly jich stovky*“. V Turecku tak zažil velkou vášeň místních fanoušků, což bylo zpočátku příjemné, ale postupem času to začalo být v některých aspektech obtížné, zejména na veřejnosti: „*Ze začátku si to člověk užívá, ale pak už chce mít člověk klid, třeba u jídla. Když přijela rodina nebo kamarádi, nemohli jsme se ani pořádně najíst, protože lidé neustále přicházeli pro fotky. Nikdo se moc neptal, jestli můžou, jen přišli, vzali telefon a dali mi ho přímo před obličej. To nebylo příjemné, ale oni to tam tak mají. Ted' když jsem zpět v Česku, tak mi paradoxně trochu chybí ten zájem a fanatismus, který tady není*“. Na životě v Turecku si pochvaloval proces adaptace v daných klubech, což může ilustrovat příchod do Trabzonu: „*Dostal jsem na výběr asi ze 4 bytů a hned jsem si jeden vybral. S výběrem mi určitě pomohlo to, že tam byli 4 Slovinci a jeden hráč končil, jeho byt mi zamluvili předem, abych mohl bydlet blízko nich. Všichni jsme tak bydleli ve stejném domě, což bylo skvělé. Naše rodiny tam byly pohromadě a měli jsme tam takovou československou rodinu*“. V Turecku se povětšinou bez problémů domluvil anglicky, vyzdvihl však přístup obou klubů, neboť při jakémkoliv problému měl k dispozici klubového překladatele: „*Měli jsme k dispozici překladatele 24/7, ať se dělo cokoliv. Kdykoliv jsme potřebovali pomoc ve městě nebo kdekoliv jinde, stačilo mu zavolat, aby nám vše přeložil nebo vysvětlil co a jak*“. Kromě zvýšeného fanatismu však velké kulturní rozdíly oproti Dánsku příliš nepocíťoval: „*Kulturní rozdíly jsem tam moc nevnímal, samozřejmě ve městě jezdí auta zprava doleva a nikdo to neřeší. V Evropě se tyhle věci dodržují, ale tam byla situace volnější, kdo je rychlejší, ten jede a červená není zed*“. V září 2022 mu bylo oznámeno, že s ním Fenerbahçe dále nepočítá: „*Sdělili mi, že se mnou pro zbytek sezony nepočítají a jediný otevřený trh byl ve Spojených arabských emirátech, kde se jim v klubu Al Jazira zranil stoper. Zjistil jsem, že se jedná o fotbalový klub v Abú Dhabí a jelikož jsme již dříve byli několikrát v Emirátech na dovolené a prostředí jsem lehce znal, řekl jsem si, proč to nevyzkoušet, než abych zbytek sezóny seděl na lavičce nebo byl úplně mimo tým*“. Při přestupu do SAE zažil Novák další kulturní změnu: „*Emiráty byly úplně jiné. Tam*

všichni dodržovali ramadán, modlili se několikrát denně a dodržovali to mnohem striktněji než v Turecku. Během ramadánu v Turecku púst někteří fotbalisté nedodržovali, protože věděli, že potřebují dostatečný příjem, aby mohli odehrát kvalitní zápas, ale tam se dodržovalo úplně všechno“. Celková adaptace v Emirátech byla hladká s výjimkou nutnosti získání místního řidičského průkazu: „Abych mohl řídit, potřeboval jsem arabský řidičák. Musel jsem normálně chodit na hodiny a strávit hodiny za volantem, přičemž mi celkem trvalo asi měsíc, než jsem jej získal. Nefungovalo to jako v Turecku, kde člověk přimhouřil oko, že někdo je fotbalista. V Emirátech člověk ani nemůže překročit žádné rychlostní limity, protože každých 500 m je kamera, která snímá rychlost, pásy nebo telefon v ruce. Navíc tam byly takové pokuty, že si to nikdo nedovolil“. Od začátku tam byl i s manželkou, arabská kultura však pro ni nepředstavovala žádnou překážku: „Manželka neměla žádný problém, musím říct, že kdyby to byla Saúdská Arábie nebo něco podobného, situace by byla asi trochu jiná. Emiráty se mi zdají být více evropské. Samozřejmě jsme vždy respektovali místní zvyky, ať už v Turecku, nebo kdekoli jinde“. Po konci angažmá v SAE, který byl zapříčiněn sportovními důvody podepsal smlouvu s Olomoucí, kde působí nyní. Celkově Novák reflektuje všechny své zkušenosti pozitivně a uvádí, že by se rád v budoucnu podíval na další zahraniční angažmá, přestože by v dlouhodobém horizontu chtěl zůstat v České republice: „Ambici působit v zahraničí pořád mám, rád bych se ještě někam podíval, ale po kariéře bych chtěl být tady v Olomouci, kde to máme rádi, máme tu rodinu a kamarády“.

Vít Beneš (35) přestoupil v létě 2017 do maďarského týmu Vasas SC po vypršení smlouvy v FK Jablonec. Již v minulosti měl nabídky působit v zahraničí např. v Turecku, v Německu nebo v Polsku, to mu však nebylo umožněno především přístupem jabloneckého klubu, kde měl podepsanou smlouvu: „Když přišla nějaká nabídka ze zahraničí nebo i z jiného českého týmu, tak byla odmítnuta, takže jediná šance byla dokončit smlouvu a někam odejít. Nejprve to byla Sparta Praha a pak tam byly otevřené dveře do Kasimpaşy v Turecku, v jednu chvíli tam byla i Hertha Berlín a později i Jagiellonia Białystok v Polsku“. Touha po změně a nových zkušenostech v zahraničí jej po skončení smlouvy v Jablonci přivedla ke 2 zahraničním nabídkám. Beneš se rozhodoval mezi Maďarskem a Kazachstánem, přičemž jako důvod pro volbu Maďarska uvedl: „Vasas byl tým z Budapešti a tým z toho Kazachstánu byl pro mě úplně neznámý. Při rozhodování mi i pomohl internet, trochu jsem si to vše progooglil a našel jsem si pár informací, které převážily pro to Maďarsko“. Po přesunu do Maďarska klub zajistil vše potřebné pro jeho adaptaci: „Starali se o mě v tom samotném zapojení do klubu, včetně papírování, abych tam mohl pracovat. Na to měli přímo člověka v klubu, který se o nás cizince

staral“. Jazyková bariéra pro něj nebyla velkým problémem, protože „*vesměs se tam mluvilo anglicky“*. Ačkoliv si některá maďarská slovíčka osvojil, celkově nebylo nutné maďarštinu aktivně používat, neboť i německý trenér mluvil anglicky. Proces adaptace usnadňovalo i to, že tam byl od začátku se svou snoubenkou, s níž se během prvního roku oženil. Vzhledem k relativní geografické blízkosti Maďarska a České republiky udržoval pravidelné vazby i se svými přáteli a rodinou, kteří byli i častými hosty v Maďarsku: „*Budapešť je super, i co se týká památek a města celkově. Každých 14 dní k nám někdo jezdil, že chce poznat nové město“*, ale také se pravidelně vracel do České republiky: „*Manželka je z Uherského Hradiště, takže to cestování bylo úplně v pohodě. Je to kolem 3 hodin vlakem i autem, někdy jela manželka sama a někdy jsme jeli spolu, třeba jednou za měsíc jsem se tady ukázal“*. Přestože sportovní výsledky nebyly vždy podle očekávání a vedly k jeho přesunu mezi kluby a nakonec k návratu do České republiky, hodnotil Beneš své zkušenosti s mezinárodní migrací pozitivně. Život v Maďarsku popsal slovy: „*Co se týká života, tak ta země mě nezklamala, protože ten život tam byl super“*.

Jakub Plšek (30) aktuálně působí v maďarském klubu Puskás Akadémia FC, kam se přesunul po svém působení v Sigmě Olomouc v lednu 2020. Proces přesunu začal v létě 2019, kdy Plšek poprvé zaznamenal zájem maďarského klubu. Jak sám řekl, původně nebral nabídku příliš vážně, neboť nebyl se situací v klubu obeznámen: „*první mi volal manažer, že tam je zájem z Puskás Akadémie, tak jsem si říkal ve srandě jako nějaká akademie, mám 26 let, tak to asi nebude moc akademie“*. Po zjištění okolností jej však nabízené zahraniční angažmá začalo zajímat: „*Nějak mě to ze začátku nelákalo, že nějaké Maďarsko, neměl jsem vůbec ponětí do čeho bych šel, no jenže pak jsem si začal zjišťovat nějaké podrobnosti a vzhledem k tomu, že už mi bylo 26 let a předtím nějaké nabídky nedopadly, tak už jsem měl chuť si to zkusit“*. V tomto období však přestup nebyl realizován kvůli několika překážkám: „*Nějak to nedopadlo na první ani na druhý kontakt, což už jsem docela dával za vinu i agentovi, že netlačil víc na pilu, takže jsem s ním rozvázal smlouvu“*. V dalším pokusu o přestup na konci roku byl již bez zastoupení agenta a komunikoval s klubem sám, což vedlo k následné dohodě: „*Byl jsem bez agenta a oni mě samotného kontaktovali po konci podzimní části v prosinci, že kluby jsou mezi sebou dohodnuté. Pak už jsem to s nimi v podstatě řešil já, prostřednictvím WhatsAppu jsme spolu komunikovali, poslali mi návrh smlouvy a předběžně jsme se domluvili“*. Jakmile přišel do Maďarska, čekala na něj dobře organizovaná podpora pro nově příchozí hráče. Klub poskytl podrobné informace o infrastruktuře a nabídl asistenci v běžných záležitostech, včetně ubytování a dopravy: „*Týmový manažer mě vozil kam jsem potřeboval, na cizineckou nebo mi zařizoval takové ty klasické věci. Na výběr jsem dostal 3 byty, vysvětlil mi, že jedna lokalita je*

třeba blízko k dálnici a mimo centrum, takže lepší když jedeš na trénink, protože tam nejsou kolony, pak třeba druhý byt byl v centru, to mi ale řekl, ať počítám s tím, že to je 20 minut cesty navíc než z toho 1. bytu a nějakým způsobem mi takhle se vším radili“. Plšek také zdůraznil, jak důležité bylo pro něj zdokonalení jazykových dovedností. Přestože jeho původní úroveň angličtiny byla omezená, snažil se ji zlepšit: *„Já jsem se anglicky začal víc učit, když už tam byl náznak, že bych mohl odejít, to už jsem měl doučování 2x týdně tady“.* Při příchodu se rovněž snažil pochytit základy maďarštiny: *„když spoluhráči vidí, že umíš nějaké fráze, umíš něco maďarsky, tak tě samozřejmě přijmou líp“.* Dle jeho slov se v Budapešti téměř bez problému všude domluví s angličtinou, ale není pro něj překážkou si o cokoli říct v maďarštině. Plšek také zdůraznil, jak relativní blízkost Maďarska k České republice usnadňuje pravidelné návštěvy domů a udržování kontaktů s rodinou: *„Výhoda je v tom, že v podstatě sedneš do auta, celou dobu jedeš po dálnici a za 3 hodiny jsi doma. Tohle je jako jedna z největších výhod, že jsi fakt pojízdný, řekneš si jedu domů a jedeš domů, takže není problém když někdy něco potřebuju vyřešit v Olomouci nebo vozíme dceru za rodinou. Jezdíme domů často“.* Přechod do Puskás Akadémia nebyl pouze sportovní výzvou, ale také kulturním a osobním obohacením. Plšek ocenil příjemné prostředí a otevřenost lidí ve městě i v klubu, což mu umožnilo cítit se v Maďarsku jako doma: *„Jsme tam už přes 4 roky, protože jsme tam fakt maximálně spokojeni. Budapešť je nádherné město a doufám, že tam budu pokračovat i nadále. Přestože tam byla nějaká nabídka a mohl jsem odejít, když jsem si dal dohromady plusy a mínusy, tak jsem se rozhodl zůstat a prodloužit tam smlouvu“.*

Václav Jemelka (28) odešel ze Sigmy Olomouc do belgického klubu Oud-Heverlee Leuven na hostování v říjnu 2020. V lednu téhož roku měl nabídku působit v kazašském klubu FC Kairat Almaty, kde o něj velmi stál trenér a samotný Jemelka projevil velký zájem odejít, Olomouc jej však neuvolnila. Při přesunu ze Sigmy Olomouc do belgické Lovaně prošel Jemelka náročným procesem, který byl dokončen v poslední den přestupového období. Toto placené hostování bylo vyústěním dlouhodobého zájmu a intenzivního jednání obou klubů, které trvalo přibližně měsíc. Proces přesunu do Belgie byl však pro samotného hráče rychlý a náhlý: *„Ráno před zápasem s Plzní mi volal manažer, že se kluby dohodly, já si sbalil pár věcí a hned po zápase jsem odcestoval do Prahy, kde mě manažer vzal autem do Belgie. Ani jsme neletěli, protože bychom to nestihli. V Belgii jsme v poslední den přestupového období podepsali smlouvu a stihlo se to tak tak. V rozhodování jsem moc času neměl, musel jsem hned říct zda ano nebo ne, sbalit si základní věci a vyrazit“.* Hlavním motivačním faktorem pro Jemelku byla touha po nové výzvě a působení v lepší lize. Významnou roli hrálo to, že si trenér přál jeho

příchod, což mu dodávalo jistotu, že jde o správné rozhodnutí. Jemelka také zdůraznil, že má rád výzvy, které ho posouvají: „*Mám rád když člověka hodí do vody a musí se o sebe postarat, protože si myslím, že tím se nejvíc naučí*“. Po příchodu do Belgie bydlel sám na hotelu, zatímco hledal stálé bydlení: „*Manželka s malou za mnou přicestovali asi měsíc po příchodu*“. Proces adaptace v nové zemi mu usnadňoval samotný klub: „*Byl tam člověk, který se staral o nové hráče, ten mi hned druhý den sehnal auto nebo mi pomáhal založit účet v bance, aby mi na něj mohli posílat peníze. Se vším mi v klubu pomáhali*“. Největší výzvou byla pro Jemelku v novém prostředí jazyková bariéra: „*Jazyk byl pro mě určitě největší výzvou, protože se tam mluví anglicky, vlámsky i francouzsky. Takže i v té kabině se mluvilo všelijak a bylo těžké pochytit nějaká slova*“. Ačkoliv se v kabině mluvilo různými jazyky, Jemelka používal převážně angličtinu. Klub mu poskytl podporu včetně jazykového kurzu angličtiny, což mu pomohlo lépe se začlenit do týmu a místní společnosti. Jemelka působil v Belgii během celosvětové pandemie covid, tato situace byla pro něj a jeho rodinu náročná, neboť zkomplikovala cestování a rodinné návštěvy: „*Vlastně jsem se s rodinou 8 měsíců neviděl, protože k nám cestovat v podstatě nemohli a ani já jsem nemohl letět zpátky, protože bych musel do karantény. Měli jsme volno asi jen týden, ale já bych musel na 14 dní do karantény a nestihl bych přípravu*“. Rovněž vyjádřil lítost, že z obdobných důvodů během svého působení nezažil fanoušky na stadionech: „*Vzhledem ke covidu jsem ani nezažil fanoušky na tribunách. První zápas, co jsem tam přicestoval jsme hráli na Anderlechtu, ale to jsem ještě nehrál. To už bylo omezené, ale bylo tam několik tisíc fanoušků. V dalším zápase se to ale utlo úplně a bylo to bez fanoušků po celou dobu až do doby, kdy jsem odešel*“. I přes tyto okolnosti však Jemelka celkově považuje své zahraniční působení za úspěšné a byl spokojen s tím, jak byl přijat v klubu, že mohl pravidelně nastupovat a poznat zahraniční prostředí.

Lukáš Juliš (29) odešel v lednu 2023 do španělského celku UD Ibiza na půlroční hostování z AC Sparta Praha. Nejednalo se o první možnost působit v zahraničí, neboť začátkem roku 2021 měl možnost odejít do italského klubu UC Sampdoria sídlícího v Janově, tuto nabídku se však rozhodl nepřijmout: „*Neměl jsem v té době zájem odcházet, byl jsem útočník č. 1 ve Spartě a cítil jsem se tam opravdu šťastný. Když se mi někde daří, nejsem typ, který by vycítil, že se mu za půl roku nebude dařit nebo že se zraní a bude muset odejít*“. V lednu 2023 mu však Sparta sdělila, že již nebude součástí týmu pro nadcházející soustředění a Juliš se společně s agentem rozhodl hledat nové angažmá. První variantou byl klub z Japonska, tento transfer však nedopadl: „*Nakonec se v tom týmu rozhodli pro dánského útočníka, protože tam byl dánský trenér. Bylo spíše zájmem Sparty, abych tam šel, protože jsem měl půl roku do konce smlouvy*“.

a dostali by za mě ještě nějaké peníze“. Když možnost působit v Japonsku ztroskotala, objevila se tak příležitost na Ibize: *„Pak mě vlastně na dobré slovo, že jsem jim nikdy nedělal žádné problémy, pustili zadarmo na hostování na Ibiza, abych se ještě půl roku netrápil ve Spartě“.* Nabídka působit ve španělské Ibize přišla velmi náhle a Juliš reagoval s jistou rezervou: *„Zavolal mi manažer, že Japonsko padlo, ale že je tady Ibiza a ať pošlu pas. Říkám si, tak pošlu pas a nebudu to zatím moc řešit, ale už za 3 hodiny mi volal, jestli tam teda chci jít“.* Rozhodnutí a samotný přesun na Ibiza tak bylo učiněno velmi rychle: *„Během dvou dnů jsem tam letěl, takže to byla trošku taková hysterie“.* Proces adaptace na nové prostředí byl podle Juliše efektivně zvládnut díky podpoře klubu, jehož zaměstnanci mu pomohli se vším od bydlení po zajištění automobilu: *„Bylo super, že jsem přiletěl a za týden jsem to měl všechno vyřešený. Ukázali mi 4 byty, 3 na pláži a 1 dál, dali mi peníze do smlouvy na bydlení, auto mi hned sehnali, takže tohle všechno bylo na top úrovni a po 14 dnech za mnou přiletěla rodina“.* Za největší výzvu považoval Juliš jazykovou bariéru, která souvisela i se sociální izolací, což mu komplikovalo začlenění do týmu: *„Kdo mě zná, tak ví, že já potřebuju mluvit, být součástí toho týmu a tam jsem to tak neměl. Bylo tam hodně Španělů a Argentinců, ale oni v angličtině taky moc zdatní nejsou, takže jsme si řekli u oběda pár vět, což bylo třeba na minutu. A oni pak vždy tak hodinu obědvávali, takže jsem u toho stolu jen tak seděl celou hodinu“.* Juliš se ze začátku snažil španělštinu naučit, nedostala se mu však podpora od samotného klubu: *„učitele mi nesehnali, protože tam nikdo neuměl česky a já anglicky neuměl natolik, abych se učil z angličtiny do španělštiny“.* Dle svých slov se tak začal učit sám s rodilým Španělem, jenž uměl česky, tato výuka však probíhala přes videohovory a neměla dlouhého trvání, což bylo zapříčiněno i sportovními důvody. Konec angažmá totiž úzce souvisel se sportovními výsledky, protože tým se neúspěšně snažil udržet ve 2. španělské lize. Při udržení by se aktivovala klauzule ve smlouvě, jenž by Julišovi zajistila smlouvu na další 2 roky: *„Ted' s postupem času mě mrzí, že jsem tam nevydržel déle. Kdybychom se zachránili a zůstal jsem tam další 2 roky, možná bych se ten jazyk opravdu naučil. Ale po 3 měsících jsem už věděl, že ta záchrana stejně asi nevyjde, takže jsem ty poslední 2 měsíce pojal dovolenkově s tím, že tam skončím a jazyk jsem se už nedoučoval“.* Celkově Juliš vnímal svůj pobyt na Ibize pozitivně, přestože se fotbalově nedařilo tak, jak by si přál. Angažmá mu přineslo nové perspektivy a zkušenosti, které obohatily jeho život i kariéru, i když se kvůli rodině rozhodl vrátit zpět do České republiky, konkrétně do Olomouce: *„Olomouc mě kontaktovala ještě měsíc před koncem na Ibize, takže už jsem to měl v hlavě. Tenkrát se mi tu dařilo a chtěl jsem zase hrát fotbal. Podepsal jsem smlouvu hned začátkem léta 15. června, i když přestupové období končilo asi za 2 nebo 3 měsíce. Mohl jsem čekat na jiné nabídky, ale vzhledem k tomu, že ze Sparty, kde jsme si*

vždycky mysleli, že nás chce celý svět, moc nabídek nebylo, tak jsem nechtěl trávit 2 měsíce čekáním a běháním po lese. Chtěl jsem se tak připravit a být nachystaný na sezónu, zvláště když mám rodinu. Na Ibize se nám líbilo, ale děti tam nebyly moc spokojené, protože jsme tam byli celou dobu jen ve čtyřech“. Juliš své 2 dcery na Ibize neměl ani ve školce, protože nerozuměli španělsky ani anglicky. Při hledání školky tak vždy narazili na problém, neboť se u dětí předpokládala alespoň znalost angličtiny. Je tak rád, že se vrátil zpět: „*Ted, když vidím, jak se tady v Olomouci holky projevují ve školce nebo jak se skamarádili s dětmi od spoluhráčů, jsem si uvědomil, že i když to zní divně, jsme více šťastnější v Olomouci než na Ibize*“.

Martin Pospíšil (32) přestoupil v červenci 2017 z FK Jablonec do polského klubu Jagiellonia Białystok. Již v roce 2015 měl některé nabídky ze zahraničí, nebyl však uvolněn jabloneckým klubem: „*Po mém prvním úspěšném roce v Jablonci, kdy jsme skončili na třetím místě a bojovali o titul de facto až do posledních kol, se objevily nabídky z Bundesligy a z tureckých klubů, které nabízely výrazně vyšší částky, než kolik za mě klub nakonec dostal. Majitel Miroslav Pelta ale tehdy nechtěl vůbec slyšet o tom, že bych odcházel z Jablonce po jediném roce. Byl jsem klíčovým hráčem a hráli jsme opravdu dobře, takže ani já jsem neměl hlavu nastavenou tak, že bych po roce chtěl odejít pryč*“. Transfer do polského Białystoku byl výsledkem dlouhodobého zájmu a nakonec se uskutečnil až po několika pokusech. Původně byl kontaktován polským klubem rok před jeho skutečným přestupem, ale v té době nebyl Pospíšil o případném přestupu zcela přesvědčen: „*Klub mě kontaktoval už o rok dřív, na poprvé jsem je odmítl, protože jsem měl pořád ambice se dostat někam do nějaké lepší ligy než je ta polská*“. O půl roku později obdržel další nabídku, přičemž jej klub pozval přímo do Polska: „*To už mě pozvali, ať si to tam prohlídnu, ať se s manželkou seznámíme s městem, s klubem, jak to tam funguje. V té době to už na mě po té návštěvě udělalo větší dojem*“. V rozhodování hrály roli i neúspěchy jeho tehdejšího týmu v Jablonci, což ho nakonec přimělo zvážit změnu: „*V Jablonci už to nebylo tak úspěšné jako na začátku, takže už jsem věděl, že se chci někam posunout dál*“. Pospíšil tak byl již rozhodnutý do Polska přestoupit, ale majitel Miroslav Pelta jej neuvolnil s příslibem, že když nabídka přijde znovu, nebude mu v odchodu bránit: „*Nakonec ta Jagiellonia byla trpělivá a za půl roku to napotřetí zkusili. To už jsem byl přesvědčený, že tam chci přestoupit a prezident Pelta dodržel slib a uvolnil mě*“. Adaptace v Polsku probíhala hladce, klub se aktivně snažil zajistit pohodlí Pospíšila, včetně bydlení a jazykové podpory: „*Já jsem vůbec nevěděl jak to chodí nebo jak to funguje venku. Bylo tam plno lidí, co se o tebe staralo, ať už jde o bydlení nebo aby ses co nejrychleji naučil jejich jazyk a aby ses tam celkově cítil komfortně*“. Od začátku tam byl se svou manželkou, přičemž zanedlouho se jim narodila

dceru: „Byl jsem tam od začátku s manželkou, která byla těhotná. Já jsem tam přestoupil v červnu a rodili jsme v září, takže jsme tam přestoupili ještě ve dvou, ale v podstatě celou dobu jsme tam pak už strávili i s malou“. Pospíšil rovněž zmínil, že polská komunita Čechy obecně přijímá velmi pozitivně, což usnadnilo jeho adaptaci: „Poláci mají Čechy rádi, takže mě rychle začali brát za svého a byl jsem tam potom dost oblíbený. Po čase jsem se taky dozvěděl, že jsem narazil opravdu na dobré místo, což jsem před příchodem nevěděl. Lidi tam jsou totiž nápomocní a mentalita lidí v Polsku je nejlepší na tom severu. Říkali mi, že kdybych šel třeba do Krakova, tak bych tak od začátku spokojený nebyl. Všichni lidé nám po příchodu chtěli pomáhat, nejen v klubu, ale i na ulici. Když jsi fotbalista, tak jsi tam pro ně modla, zvlášť když se daří. Takže jdeš po ulici a všichni ti chtěli se vším pomoci, což na nás během toho prvního půlroku udělalo velký dojem a řekl bych, že nám to ulehčilo celkovou aklimatizaci“. Jazyková bariéra nebyla velkou překážkou, protože Pospíšil se rychle učil polsky v praxi, což bylo efektivnější než formální lekce: „Všichni cizinci měli 3x týdně povinnou docházku, aby se učili polštinu, ale po měsíci mi řekli, abych tam už nechodil, protože mě ti jiní zahraniční hráči, kteří nemají ten jazyk tak podobný, brzdili“. Vysvětluje, že polštinu se naučil především praktickou komunikací: „Polštinu jsem se naučil víceméně díky tomu, že mě kluci rychle přijali do svého kolektivu. Chodil jsem s nimi na večere nebo obědy a v kabině jsem to od nich naposlouchal, první rozhovor v polštině jsem tak byl schopný dát po půl roce“. Překvapen byl vyšším životním standardem v Polsku ve srovnání s Českou republikou: „My Češi jsme měli zažitě, že Polsko je v těchto ohledech za námi, ale když jsme se tam přestěhovali, tak jsme se ženou byli ohromeni. Polsko nás v mnohém předběhlo, ať už jde o kvalitu cest nebo čistotu ve městech, kde nevidíš téměř žádné bezdomovce. Opravdu mě to překvapilo, protože jsem očekával, že budou na stejné úrovni jako my, nebo dokonce trochu pod námi, ale realita byla úplně jiná“. Během polského angažmá se Pospíšilovi dařilo pravidelně navštěvovat domov: „Když byla reprezentační pauza, tak jsme dostávali 4–5 dní volno, během roku jsme se tak 4x podívali domů“. Jednou z nevýhod působení v zahraničí však pro Pospíšila byla rodinná situace spojená s jeho dcerou: „Co mě nejvíc mrzelo byla situace malé, že nemá ten klasický život, že nemá u sebe ty prarodiče a že je vidí pořádně jednou za půl roku, když jsme v Olomouci trávili třeba měsíc po sezóně. Vzhledem k tomu, že prožila celé předškolní období v Polsku pouze s námi, začal jsem tlačit na návrat domů. Chtěl jsem, aby si stihla zvyknout na český život a dobře se naučila česky, než půjde do školy. Celý svůj život totiž strávila v Polsku, kde si to velmi oblíbila, a proto bylo velmi těžké ji z Polska odvést, protože jako domov vnímala Polsko“. I přes úspěšnou kariéru a dlouhodobý pobyt v Polsku nikdy neuvažoval o tom, že by se tam mohl natrvalo usadit: „Už mě zkoušeli i lanařit, že jednou by byli rádi, kdybych tam třeba něco dělal a nějak se spojili i s tím mým

pokariéerním životem, ale já jsem takhle nastavený nikdy nebyl“. Jeho hlavní motivací pro návrat byly rodinné důvody i přání vrátit se jako hráč do rodné Olomouce, což nakonec realizoval v květnu 2023, i přes nabídky zůstat v Polsku: *„Já jsem věděl, že se jednou určitě budu chtít vrátit sem domů a doma je pro mě Olomouc. Ani jsem neuvažoval, že bych se vrátil do Česka někam jinam nebo, že bych šel v Polsku někam jinam. Byl jsem rozhodnutý, že v Polsku chci mít zapsanou jenom Jagiellonii a když se vrátím domů, tak do Olomouce“.* Dle svých slov se chtěl vrátit včas nejen kvůli dceři, ale i z profesionálních důvodů: *„Říkal jsem si, že se nebudu chtít vrátit v důchodovém věku, ale že se chci vrátit ještě v dobré formě, hrát ještě několik let a něco tady dokázat“.*

Bývalí hráči bez zkušeností s mezinárodní fotbalovou migrací

Mezi respondenty se nachází celkem 5 bývalých hráčů, jenž nemají zkušenosti s mezinárodní fotbalovou migrací: Martin Kotůlek (54 let), Ladislav Kučerňák (69 let), Josef Mucha (56 let), Petr Uličný (74 let) a Jiří Vít (74 let). Ladislav Kučerňák, Petr Uličný a Jiří Vít nemají zkušenosti s fotbalovou mezinárodní migrací, neboť během jejich aktivní kariéry kvůli již zmíněným aspektům komunistického režimu v Československu v zahraničí působit nemohli. Martin Kotůlek i Josef Mucha měli k zahraničnímu angažmá blíže, ale i přesto to nevyšlo kvůli různým faktorům a jejich fotbalová kariéra je tak vázaná pouze k českému prostředí.

Martin Kotůlek (54) měl během své kariéry blízko k zahraničnímu angažmá v nizozemském klubu FC Twente sídlícího ve městě Enschede, avšak tato šance nedopadla kvůli rozhodnutí zahraničního trenéra, který si vybral jiného hráče: *„Byl tam trenér ze zahraničí, který chtěl zkušeného stopera, ale nakonec si vybral krajana od něj z regionu“.* Kotůlek měl příslib Sigmuy Olomouc k odchodu a i on sám projevil zájem o samotný přestup: *„V té době už jsem zájem odejít měl. Motivací byla samozřejmě nová zkušenost a finanční zajištění, protože to už jsem měl kolem 30 let, takže jsem chtěl sebe a rodinu zabezpečit“.* Tato situace jasně ukazuje, jak někdy osobní rozhodnutí trenéra nebo konkrétní preference mohou ovlivnit kariéerní možnosti hráčů.

Josef Mucha (56) měl ke konci své kariéry více možností působit v zahraničí, žádná z nich ale následným přestupem nedopadla: *„Na sklonku kariéry jsem měl nabídku z arabského světa, to mě ale moc neoslovilo. Byl to Izrael, kde v té době působil Roman Pivarník, ale měl jsem s nimi jednání, moc na mě nezapůsobili a nakonec jsem to nevezal“.* Kromě této nabídky měl i nabídku z Kypru: *„Na konci kariéry jsem měl nabídku z Kypru, ale to mě tenkrát Sigma neuvolnila*

a potom to už byly jen nižší soutěže“. Mucha dále zmiňuje, že pokud by měl možnost vrátit se v čase, zvolil by jiný přístup: *„Ničeho nelituju, měl jsem krásnou kariéru v Česku, ale zpětně bych si dal za cíl dostat se někam do zahraničí, hlavně kvůli tomu, abych se naučil jazyk, získal zkušenosti a kontakty. Když dnes vidím kluky, kteří v tom zahraničí působili, tak jsou prostě dál“.* Tímto přístupem tak zdůrazňuje význam zahraničních zkušeností pro osobní i profesionální rozvoj nejen během hráčské kariéry, ale i po jejím ukončení. Mucha také zmiňuje, že osobní a rodinné vztahy byly klíčovým faktorem při jeho rozhodování o případném angažmá v zahraničí: *„Já bych bez rodiny nešel, těžko bych vydržel někde sám, vždy bych chtěl jít s rodinou“.* Toto vyjádření ukazuje, jak významně rodinné zázemí ovlivňuje rozhodnutí některých hráčů o přesunech do zahraničí.

Ladislav Kučerňák (69) je jedním z hráčů, jenž v zahraničí hrát nemohl: *„Za mě možnost působit v zahraničí nebyla, v době revoluce mi pak už bylo 35 let“*, což ukazuje, že až do pozdního stádia své kariéry neměl reálnou možnost působit v zahraničním angažmá, v době hráčské kariéry to však negativně nevnímal. Do některých zahraničních zemí alespoň nahlédl v dorosteneckém věku, neboť působil v československém reprezentačním výběru do 18 let. Kromě Sovětského svazu měl možnost navštívit např. Francii. Při zpětném pohledu by si přál, aby měl v mládí odlišný přístup k fotbalu: *„Víc bych dbal na životosprávu, více bych trénoval a celkově měl poctivější přístup k tomu fotbalu. My jsme ten fotbal dělali, protože jsme nemuseli do práce. Věděl jsem, že kdybych skončil s fotbalem a měl jsem střední průmyslovku, tak by mě za komunistů sehnali místo v nějaké kanceláři, kde bych dělal nějaké papíry až do důchodu. Takže z tohoto pohledu jsem moc neměl motivaci“.*

Petr Uličný (74) rovněž uvádí, že během své kariéry si neuvědomoval omezení, která byla v té době běžně spojená s případnou mezinárodní migrací. *„Tehdy jsme to tak nevnímali, hrát venku se podařilo jenom pár jednotlivcům jako Tondovi Panenkovi, ale já jsem o tom nějakým způsobem nesnil. Já jsem byl šťastný, že tady studuju vysokou školu, že jsem si tady zahrál ligu, že jsem udělal trenéra a že se tu perfektně můžu živit“.* Zároveň zpětně reflektuje, že mohl jako sportovec do zahraničí alespoň cestovat, což považuje za velké privilegium: *„Za komunistů jsme jediní my a hokejisti jezdili do západních států, kde se nikdo z normálních lidí nemohl dostat. Takže my jsme měli obrovské možnosti, podíval jsem se se Spartou do Brazílie nebo téměř po celé západní Evropě“.* Na otázku o tom, jestli by ve své kariéře udělal něco jinak odpovídá jasně a s přesvědčením: *„Ne, šel jsem do Sparty, potom do Plzně a pak do Olomouce, perfektně jsem si je rozhodil“.* To poukazuje na jeho spokojenost s průběhem své fotbalové kariéry bez ohledu na omezení daná politickou situací.

Jiří Vít (74) je jediným hráčem Sigmy Olomouc, jenž postoupil z divize až do nejvyšší soutěže, v klubu však plná profesionalizace přišla až v jeho pozdějším hráčském věku: „*Profesionálem jsem byl skoro až na konci, to bylo ve věku 32 let, což pro mě byl už takový zenit*“. V době své hráčské kariéry tak o případném angažmá v zahraničí ani nikdy neuvažoval, při zpětném pohledu však usuzuje, že jít do zahraničí by byl vhodný krok: „*Tenkrát se do zahraničí nemohlo, ale s odstupem času si myslím, že kdybych tu možnost měl a mohl v tom hráčském věku do zahraničí odejít, tak by to byl správný krok*“. Možnost poznávat zahraniční země a fotbalovou kulturu v jiných zemích však dostal alespoň prostřednictvím české fotbalové reprezentace, u které působil více jak 15 let jako masér. S reprezentací se zúčastnil desítek zápasů a 5 vrcholných turnajů (1x Mistrovství světa a 4x Mistrovství Evropy) konaných v zahraničí.

Bývalí hráči se zkušenostmi s mezinárodní fotbalovou migrací

Celkem 15 respondentů z řad bývalých hráčů působilo v zahraničí: Jiří Balcárek (50 let), Jiří Doležilek (65 let), Radek Drulák (62 let), Marek Heinz (46 let), Jan Janošťák (59 let), Leoš Kalvoda (66 let), Milan Kerbr (56 let), David Kobylík (42 let), Michal Kovář (50 let), Radim Kučera (50 let), Oldřich Machala (60 let), Petr Mrázek (63 let), David Rozehnal (43 let), Roman Sedláček (61 let) a Martin Vaniak (53 let).

Většina z bývalých hráčů, kteří jsou součástí výzkumného šetření, působila během své kariéry v Německu a Rakousku. V Německu působili Jiří Balcárek, Milan Kerbr, Michal Kovář, Radim Kučera, Oldřich Machala, Petr Mrázek, David Rozehnal a Roman Sedláček. Jiří Doležilek a Leoš Kalvoda působili v Rakousku, zatímco Radek Drulák, Marek Heinz a David Kobylík měli možnost hrát v obou zemích. Co se týče hráčů, kteří působili i mimo Německo a Rakousko, tak Marek Heinz hrál rovněž v Turecku, ve Francii a v Maďarsku. David Kobylík kromě Německa a Rakouska působil ve Francii, na Kypru a v Polsku, zatímco Petr Mrázek kromě Německa působil také na Islandu. David Rozehnal mimo Německo prožil část své kariéry v Belgii, Francii, Anglii a Itálii. Jan Janošťák působil v Malajsii a Singapuru, zatímco Martin Vaniak prožil své fotbalové zahraniční angažmá v Řecku. Zkušenosti jednotlivých hráčů tak poskytují unikátní perspektivy na různé destinace mezinárodní fotbalové migrace.

Jiří Doležilek (66) přestoupil do rakouského třetiligového celku SV Wienerfeld ze Sigmy Olomouc v červenci 1990. Stal se tak jedním z prvních hráčů, jenž ze Sigmy přestoupil do zahraničí: „*Otevřela se možnost jít do zahraničí, tak jsem se šel dohodnout s vedením na tom,*

aby mě uvolnili a za to, že jsem tam byl 17 let mi umožnili relativně bezplatný odchod“. Jeho motivace pro přestup do vídeňského klubu byla kombinací touhy po nových zkušenostech a finančních příležitostech: *„Musím říct, že v tom prostředí tady jsem už byl dlouho a samozřejmě mě lákalo poznat něco nového venku. Další věcí byla finanční motivace, protože tam byly vždy vyšší finanční možnosti než v té době u nás“.* Adaptace na život v Rakousku zahrnovala i vyřešení praktických záležitostí včetně ubytování: *„Všechno úplně bez problémů zařídili oni. Když jsme se o tom začali bavit, tak mi říkali, ať to vůbec neřeším a že se o vše postarají“* nebo naučení se novému jazyku: *„Já jsem byl schopný se domluvit anglicky, ale když jsem šel do Rakouska, tak jsem se začal intenzivně věnovat němčině“.* Doležilek také zdůrazňuje, jak byl překvapen kvalitou fotbalových zařízení ve Vídni a okolí: *„To byl pro mě šok, byly tam sice malé, ale krásné stadiony, kvalitní povrch, to bylo perfektní“.* Doležilek v Rakousku nebyl po celou dobu svého angažmá, neboť z Olomouce dojížděl. Po většinu svého šestiletého rakouského angažmá měl režim, kde přibližně půl týdne trávil v Rakousku a půl týdne v Olomouci: *„Většinou jsem tam jel ve středu večer, abych tam od čtvrtka byl. Zůstal jsem do zápasu, který jsme hráli většinou v sobotu a pak jsem se vrátil domů“.* Po ukončení hráčského angažmá měl možnost v klubu působit i nadále, ale nakonec odmítl zejména z rodinných důvodů: *„Mohl jsem tam zůstat ještě jeden rok jako hrající trenér a poté jako trenér, protože jsem měl vystudovanou potřebnou licenci. Ale to by znamenalo být tam celý týden, což v té době nešlo, protože jsem měl děti ve věku kolem 10 let. Navíc jsem dostal nabídku působit jako hlavní trenér v Holici, tak jsem se rozhodl vrátit“.*

Leoš Kalvoda (66) přestoupil do rakouského třetiligového celku SV Sigmee ze Sigmee Olomouc v červenci 1990 a stal se jedním z prvních hráčů, jenž ze Sigmee přestoupil do zahraničí. Své působení v Rakousku popisuje jako příležitost, kterou si chtěl vyzkoušet po otevření hranic: *„Dříve to nešlo, byly tam omezení týkající se věku a počtu startů v reprezentaci, ale pak už jsem mohl jít a chtěl jsem si to vyzkoušet, samozřejmě i kvůli finančním podmínkám, které tam byly mnohem vyšší než tady“.* Ve stejném období měl možnost přestoupit na Kypr, tuto nabídku však příliš nezvažoval: *„Měl jsem nabídku působit na Kypru jako Vladislav Laudu, ale už jsem měl malé děti, které začínaly chodit do školy. Takže jsem raději zvolil Rakousko, kde jsem mohl dojíždět, i když to bylo hodně náročné“.* Dojížděním tak Kalvoda mohl udržovat blízký kontakt s rodinou, která zůstala v Česku: *„Já jsem tam dojel v úterý na trénink a byl jsem tam až do zápasu, po zápase jsem se vrátil domů a takhle pořád dokola“.* Během pobytu v Rakousku bydlel na hotelu: *„Od sponzora jsme měli zdarma hotel, bydlel jsem tam se spoluhráčem Zdeňkem Válkem“.* Německy se snažil učit již před samotným příchodem, ale v regionu zjistil,

že jazyková situace je poněkud složitější, než očekával: „*Šel jsem do Burgenlandu, kde se mluví úplně jiným nářečím. Takže jsem začínal znovu od začátku. Je to podobné jako když někdo přijde do Čech a jde sem na Hanou, tak taky všemu nerozumí*“. V Rakousku působil celkem 3,5 roku a dle svých slov nikdy neuvažoval o tom, že by se v Rakousku usadil i po konci hráčské kariéry.

Radek Drulák (62) přestoupil do německého druholigového klubu Oldenburg ze Sigmy Olomouc v lednu 1991. Oldenburg se tak stal prvním zahraničním angažmá Druláka, přestože o něj byl zájem ze zahraničí již dříve. Před změnou politického režimu měl možnost emigrovat do Itálie, neboť v lednu 1988 byl společně se Sigmou Olomouc v Itálii, kde za ni v lednu 1998 odehrál 3 přátelská utkání s italskými celky. Jedním z nich byla italská FC Bologna, které vstřelil 3 góly: „*Mohl jsem zůstat v Boloni, po utkání za mnou přišli s milionem dolarů na hotel, ale měl jsem rodinu, takže to nepřicházelo v úvahu*“. Po otevření hranic měl v létě 1990 blízko k působení ve Francii, přičemž kontakt s kluby zprostředkovával Hugo Losenický, manažer, který tehdy žil ve Francii: „*Měl o mě zájem Le Havre. Letěl jsem do Paříže, pak jsme jeli do Le Havru a při zdravotní prohlídce doktor zjistil, že mám operovanou plotýnku, tak mě nepodepsali, že to je pro ně moc velké riziko*“. Krátce na to byl domluven s jiným francouzským klubem, FC Rouen: „*Po týdenní zkoušce byli nadšení, ani jsem nemusel projít zdravotní prohlídkou a řekli, že mě berou. Kluby byly domluvené, jel jsem s Kubičkem do Prahy, kde jsme měli podepsat smlouvu. Přijeli jsme do hotelu Internacional, kde na nás čekal prezident Rouenu a byly tam nachystané všechny smlouvy. Vše bylo vyplněné, stačilo podepsat. Najednou však Kubiček řekl, že se v klubu rozhodli, že mě nepustí a všechno padlo*“. V Olomouci tak vzhledem k situaci nadále působit nechtěl: „*Ze začátku jsem trucoval, ale nakonec jsem si říkal, že si asi moc nepomůžu a začal jsem hrát a zase dávat góly. V klubu se mi zaručili, že pokud mě někdo bude za půl roku nebo za rok chtít, tak už mě pustí*“. O Druláka ke konci roku 1990 projevil zájem německý Oldenburg, jeho cesta do Německa byla nečekaně rychlá: „*Bylo to strašně rychlé bez nějaké možnosti nějakého spekulování a rozhodování. Zavolał mi Pavel Mačák, bývalý hráč Baníku Ostrava, který v Německu tenkrát žil, jestli bych měl zájem přijet na týdenní zkoušku*“. Drulák se tak vydal na cestu do Německa, přičemž měl příslib od Sigmy, že může odejít: „*Měl jsem tu příslibený, že už mi nebudou dělat problémy a budu moct přestoupit. Tak jsem tam byl týden na zkoušce, oni souhlasili, domluvili si částku za přestup a během 14 dnů se to vše realizovalo*“. Hlavním motivem pro přestup do Oldenburgu byly dle Druláka lepší finanční příležitosti „*Hlavní motivací byly peníze, ale člověk samozřejmě chtěl jít ven, otevřely se hranice, předtím to nešlo*“. Adaptační proces v Německu byl pro Druláka obtížný, ať už

v orientaci v novém prostředí: „Když se člověk nevyzná a nemá mu kdo poradit, je to složité. Smlouvu jsem podepsal na základní plat 5 000 marek bez prémie a startovného, ale až jsem dostal výplatu, tak jsem zjistil, že to bylo brutto a dostal jsem to už zdaněné. Nedostal jsem tak to, co jsem podepsal na papíře“, tak i v procesu hledání nového domova: „Řekli mi, že bydlení si mám najít sám, což byl teda problém, německy jsem neuměl. Naštěstí tam byl Polák Krzysztof Zajac, který mě vzal pod křídla a nějak se mi věnoval a pomáhal mi, ale byt jsme nenašli. Před prvním ligovým zápasem jsem tak šel na vedení, že jestli nedostanu byt, tak končím a jedu domů, protože s rodinou nemíním bydlet na hotelu“. Drulák také zmiňuje, že klub mu neposkytl žádného člověka, který by se mu v začátcích věnoval a pomáhal mu „Musel jsem se sám přihlásit na město, vyběhat si veškeré papíry a postarat se sám o sebe, nikdo mi s ničím nepomohl“. Jazyk se učil převážně sám: „Učitele mi nesháněli a hodili mě do vody, ať plavu. Já jsem byl samouk, hned po příjezdu jsem na hotelu měl slovník, vzal jsem si papír, tužku a napsal jsem si věci, které potřebuju: mám žízeň, mám hlad, kde najdu toto, kde najdu tamto, jak se řekne přihrávka, jak se řekne střela, jak se řekne to a to, abych tam nebyl úplně za blbce“, ale pomáhal mu i již zmíněný polský fotbalista: „Měl jsem tam toho Krzysztofa, který tehdy byl kapitánem. Pořád jsme spolu mluvili česko-polsky, ale jednou jsme někam šli a on mi řekl, že odted' budeme mluvit jen německy. On mě pak opravoval a pořád mě zkoušel, jak se řekne tohle, jak se řekne támhleto a já mu odpovídal, takže jsem se od něj hodně naučil“. Přes všechny komplikace život v Oldenburgu Drulák hodnotil kladně, přičemž vnímal i kulturní rozdíly oproti českému prostředí: „Byl to úplně jiný život, člověk mohl jít kamkoliv a koupit si cokoli bez jakéhokoliv shánění. Nebyl tam nedopalek od cigarety na zemi, všude bylo uklizeno a čisto“. Tým z Oldenburgu v sezóně 1992/93 sestoupil z 2. Bundesligy, což mělo za následek konec jeho angažmá: „Oldenburg spadl a já měl smlouvu jenom pro profesionální fotbal, takže za mnou přišli a řekli mi, že už se mnou dál nepočítají“. Po konci v Oldenburgu měl přislíbeno přestoupit do Schalke 04, neboť tam přecházel manažer z Oldenburgu, který měl o něj zájem, z přestupu ale sešlo: „Rudi Assauer, který také odcházel mi říkal: nic nepodepisuj, já si tě vezmu do Schalke. Jenomže to strašně dlouho trvalo, nikdo se neozýval a my už se přestěhovali zpět do Olomouce. Jednou jsme byli někde mimo a volal nám syn, ať přijedeme domů, že tam na mě čekají z Německa“. Nebyli to však zástupci Schalke 04, ale Chemnitzer FC, do kterého následně Drulák přestoupil: „Byli jsme domluveni hned, protože jsem si říkal, že jinde než v Německu bych se asi těžko domluvil“. Zpětně toto rozhodnutí však nehodnotí kladně: „Myslím si, že to byla chyba a že jsem měl ještě vydržet. Bylo to tam sice dobré, dostal jsem lepší smlouvu, auto i byt, ale byl tam jiný styl hry a navíc jsem si těžko zvykal i na jiný styl života, protože to bylo východní Německo. Navíc jsem tam byl sám, protože jsme zrovna v Olomouci stavěli dům

a manželka byla s klukem doma, takže jsem pořád pendloval Chemnitz – Olomouc, což se projevilo i na fotbale a stálo to za nic“. Po skončení v Chemnitzeru působil v Drnovicích: „Po ukončení angažmá v Německu jsem se chtěl vrátit do Olomouce, tak jsem volal Kubičkovi, že jsem volný. Ten mi ale striktně řekl, že o mě nestojí, že ani neví jakou mám formu a jestli ještě vůbec umím hrát fotbal. Tak jsem si řekl, že dobrý a dostal jsem nabídku z Drnovic, kam jsem přestoupil. Čas ukázal, že neprohloupili“. Během sezón 1994/95 a 1995/96 se Drulák v Drnovicích stal nejlepším střelcem ligy a byl vyhlášený fotbalistou roku České republiky za rok 1995, ale po Mistrovství Evropy 1996 měl touhu opět odejít do zahraničí: „Po návratu z Eura mi novináři vše vyčítali a já jsem si říkal, že už tu nebudu hrát a chci odejít. Navíc v té době přišel trenér Bokša, se kterým jsem se nesnášel. Měl jsem jít do Izraele, do Tel Avivu, což mi tenkrát zajišťoval Pavel Paska. Nicméně mě Drnovice nepustily a zvýšením platu mě motivovaly abych zůstal“. V Drnovicích tak pokračoval, ale pouze půl roku, neboť v lednu 1997 přestoupil do prvoligového rakouského klubu FC Linz. Adaptace v klubu byla bezproblémová: „Majitelem byl šéf jedné z největší kamionové firmy v Rakousku, takže vše financoval a nebyl tam vůbec žádný problém. Mohl jsem si vybrat jestli chci byt nebo dům nebo jaké chci auto a co se týče financí, tak to bylo moje nejlepší angažmá“. V Linzi však působil jen půl sezóny, neboť po sezóně došlo k fúzi s jiným klubem, skončil majitel Franz Grad a klub, v němž Drulák působil de facto zanikl: „Měl jsem ještě smlouvu a říkali, že by si nějaké hráče vzali a mohl bych pokračovat, kdybych chtěl. Nebylo to ale upřímné, nebylo to od srdce, takové tak my si tě vezmeme no. Říkal jsem si, že radši půjdu domů“. O Druláka projevila zájem Sigma Olomouc: „Dozvěděl jsem se, že mě chce Olomouc, přitom jsem pro ně byl před 3 lety starý. Ale měl jsem jistotu, že nebudu bez angažmá a domluvili jsme se, že to podepíšeme. Později v ten den za mnou přijel ještě sportovní ředitel Drnovic, že má nařizené, aby mě přivezl zpátky do Drnovic a že mi dají stejné podmínky jako Olomouc“. Druláka to však příliš nepřesvědčilo: „Říkal jsem mu, že to začal špatně, jestliže mě někam chtějí, tak mi musí dát lepší nabídku. Tady jsem to měl za rohem a mimo smlouvu jsem měl slíbené, že po kariéře budu pomáhat Kubičkovi v manažerské pozici“. Rozhodl se tak podepsat v Olomouci: „Podepsal jsem smlouvu, seděli jsme a po podpisu smlouvy mi Kubiček říká: abych nezapomněl, máme nového trenéra, Bokšu. Já jsem říkal koho? Dej to sem, já to roztrhám. Kubiček mi říkal, že to bude dobré, no opak byl pravdou. Bokša mi o rok dřív ukončil fotbalovou kariéru“. V lednu 1999 ukončil profesionální kariéru a ze Sigmy přestoupil do olomouckého klubu HFK Olomouc, odkud se následně mohl ještě naposledy přesunout do zahraničí: „Když jsem hrál v Holici, to mi bylo 37, jsem byl na zkoušce v Číně, ale natrhl jsem si tam sval a bylo po angažmá. Ale já jsem věděl, že bych tam nešel“. Přestože Drulák měl možnost poznat některé destinace v zahraničí, po kariéře tam zůstat

nechtěl: „Nikdy jsem nepřemýšlel o tom, že bych se tam mohl usadit. Paradoxem je, že dnes bych si to dokázal představit, ale tehdy v žádném případě. Pořád tam byla nějaká bariéra v podobě řeči a navíc jsme tu oba měli rodiče, takže to nepřicházelo v úvahu“.

Petr Mrázek (63) přestoupil do německého klubu 1. FC Schweinfurt 05 ze Sigmy Olomouc v červenci 1991. Roli v přestupu hrál německý manažer a s ním spolupracující Pavel Mačák, bývalý český fotbalista, který po kariéře sháněl potenciální posily pro německé kluby: „On se nějak začal angažovat a zjišťoval, kteří hráči by byli v Sigmě k dispozici“. Jeho první zahraniční angažmá v Německu bylo silně motivováno příležitostí výrazně zlepšit svou finanční situaci: „Hlavní motivací byly finance, nedalo se to srovnat s tím, co bylo tady a chtěl jsem zabezpečit rodinu. Přestože jsem šel do nižší soutěže, najednou jsem měl 10x vyšší příjem než v Olomouci“. Petr Mrázek do klubu přestoupil společně se Zdeňkem Ďurišem a proces adaptace byl pro oba bezproblémový: „Přestože to nebyl plně profesionální klub, dostali jsme člověka, který se o nás staral a vše nám zařizoval. Se vším nám v klubu pomohli, zařídili a udělali vše potřebné. Nebyl žádný problém a vše bylo skvěle zorganizováno. Ať už se jednalo o zdravotní péči, školku pro děti nebo vyřizování přídatků a jiných záležitostí na úřadech, vše fungovalo bezvadně. Co se týče ubytování, nejdříve jsme byli na hotelu, potom jsme dostali provizorní byt, protože se čekalo na nový byt ve výstavbě“. Následně se Mrázek nastěhoval do nového bytu i s rodinou: „Byl jsem tam téměř od začátku s manželkou i s dětmi. Starší dcera tam chodila do školky a manželka byla s mladší dcerou doma na mateřské, protože se narodila několik měsíců před příchodem do Německa“. Klub Mrázkovi zařídil českého učitele pro výuku němčiny: „Dostal jsem učitele a byl tam i český doktor, takže když jsme měli jakýkoliv problém, byl k dispozici. Oba tam dlouho žili a se vším nám pomohli, byli vstřícní, nápomocní, vše vyřídili nebo poradili co udělat. Přítomnost dalších Čechů nám tam hodně pomohla“. Mrázek se rovněž snažil přiblížit, jakým způsobem byly v tehdejší době řešeny smlouvy a finance: „Smlouvy v té době musely být dělané přes Pragosport, kterému bylo potřeba odvádět určitou částku, myslím, že to bylo 10 %. Tehdy to bylo udělané tak, že zhruba 2 000 marek jsme dostali tam, zatímco 2 000 marek posílali na Pragosport, kterému se muselo následně odvádět těch 10 %“. Po 2 sezónách v Německu se Mrázek v květnu 1993 přesunul na Island: „Po prvním roce v Německu se mi najednou ozvali z Islandu, kde byl slovenský trenér. Já jsem jim řekl, ať mi zavolají později, že uvidíme jak to bude, protože mám v Německu smlouvu na 2 roky. Následně mi v Německu chtěli poměrně výrazně snížit plat, že už na tom nejsou až tak finančně dobře a že raději budou platit čtyři Němce, než jednoho cizince, takže jsem se rozhodl odejít“. Kromě Islandu měl Mrázek rovněž blízko k angažmá v Malajsii, nakonec to ale nedopadlo: „Oni volali do Německa, ale

vzala to manželka, která jim vůbec nerozuměla a nevěděla o co jde, takže z toho nějak sešlo. Kdybych byl doma já, tak bych to třeba zvažoval, ale nakonec jsem rád, že jsem skončil na Islandu, kam bych možná šel tak jako tak“. Život na Islandu byl pro Mrázka zcela odlišný od toho v Německu, výzvou bylo přizpůsobení se novému jazyku nebo odlišnému kulturnímu a klimatickému prostředí. Rodina ho doprovázela jen částečně: „Rodina na Islandu se mnou byla vždy jen část toho angažmá, protože starší dcera už chodila do školy. Když měli prázdniny, tak si manželka vzala neplacené volno a přijeli za mnou na 2–3 měsíce“. Mrázek popsal i svou zkušenost s učením se nového jazyka: „Ze začátku jsem se islandštinu vůbec neučil, ale později jsem tam začal i trénovat a vedl jsem tréninky pro muže, ženy i děti. Takže mě tím všichni postupně učili“. Vzhledem k porozumění islandské kultuře i jazyku bylo Mrázkovi na konci hráčského angažmá nabídnuto pracovat i mimo fotbal, tuto nabídku se však rozhodl z rodinných důvodů nevyužít: „Nabídli mi dobře ohodnocenou pracovní pozici, že bych mohl působit jako zprostředkovatel mezi českými a islandskými firmami pro obchod s komoditami a možná trochu zaštitovat i cestovní ruch. Manželka byla proti, protože tam nechtěla dlouhodobě žít, že tam je přes zimu pořád tma, v létě pořád světlo a celkově je tam zima, tak jsem to nakonec odmítl a doted' mě to trochu mrzí“. Přestože se nakonec rozhodl vrátit a usadit se v Olomouci, považuje Mrázek dle svých slov všechna svá zahraniční angažmá za cenná a obohacující.

Oldřich Machala (60) přestoupil do německého klubu FC Hansa Rostock ze Sigmy Olomouc v červenci 1991 a společně s Romanem Sedláčkem se stal prvním hráčem, jenž ze Sigmy přestoupil do zahraniční prvoligové soutěže. Před příchodem do Rostocku Machalu i Sedláčka sledoval jiný německý klub a projevil o oba hráče zájem, tento transfer se ale nakonec neuskutečnil: „My jsme s Romanem měli příslib, že by nás za jistých podmínek Sigma pustila ven. Pamatuji si, že se na nějaký zápas přijel podívat oddíl z 2. Bundesligy, tuším z východního Německa. Přišel za námi Jiří Kubíček, že máme jít nahoru, protože by s námi chtěli mluvit o podmínkách případného přestupu. Chtěli útočníka, to Roman byl, ale já ne. Takže jsem si to jen odseděl a dopadlo to tak, že se s Romanem nějak předběžně domluvili, za měsíc přijeli znova a zavolali si i mě, přičemž svůj zájem změnili. To už totiž chtěli i obránce a chtěli nás vzít oba, přičemž já jsem byl pro ně prioritou. Nakonec to ale nějak nedopadlo, kluby se nedomluvily na podmínkách a do toho klubu jsme tak nepřestoupili“. Nakonec později společně přestoupili do prvoligového klubu FC Hansa Rostock, přičemž velký vliv na přestup měl bývalý fotbalista angažující se v Německu: „Angažmá nám domlouval Pavel Mačák, který v Německu po hráčské kariéře začal dělat manažera“. Machala dále reflektuje svou motivaci pro odchod do zahraničí a zdůrazňuje, že hlavním lákadlem byla možnost hrát v jedné z nejlepších lig světa spojená

s finančními výhodami: „*Co se týče finančních podmínek, tak to se samozřejmě vůbec nedá srovnávat, ale když dostaneš nabídku z Bundesligy, tak prostě chceš jít a vyzkoušet si, jaké to je hrát v jedné z nejlepších lig vůbec*“. Adaptace v Německu nebyla jednoduchá, zejména kvůli jazykové bariéře: „*Němčina byla problém, já jsem neuměl vůbec nic, Roman na tom byl o něco lépe. Po půl roce jsem přestoupil do Oldenburgu a tam už to bylo lepší. Tam jsem se naučil lépe mluvit a dokonce jsem si začal sám vyřizovat věci v bance a podobně*“. Během svého půlročního angažmá v Rostocku bydlel pouze na hotelu: „*Já jsem bydlel celého půl roku na hotelu, až potom když chtěli, abych zůstal, tak se začal řešit nějaký byt, ale to už jsem šel pryč, takže z toho sešlo*“. Machalův konec v Rostocku úzce souvisel s legislativním rámcem platným v Německu, který v té době neumožňoval hrát více jak 2 cizincům v jednom klubu současně. „*Byli jsme tam tři – Roman, já a František Straka. Mohli jsme hrát jenom dva, což byl problém. Roman s Frantou měli profesionální smlouvu, zatímco já jsem měl amatérskou, kterou mi museli nějak upravit, abych tam mohl vůbec jít. Ještě se to hrálo na to, že máma mé manželky měla Němce, tak že dostanu německé občanství. Říkali, že to zařídí, ale nakonec se to nevyřídilo. Přesto jsem tam zůstal půl roku a střídali jsme se, ale nakonec jsem řekl, že odejdu, že nemá smysl takhle pokračovat. Normálně jsem z Rostocku ujel a vrátil jsem se na týden do Olomouce. Pak za mnou z klubu přijeli a chtěli, abych se vrátil. Řekl jsem Kubičkovi, že tam nezůstanu a nemíním tam být v režimu, aby jeden hrál, jeden nehrál a tak jsem skončil*“. Po konci angažmá v Rostocku se nabízelo působení v Dortmundu nebo ve Španělsku: „*Bylo tam takové lehké na'uknutí od Dortmundu, bylo tam ještě španělské mužstvo někde na konci tabulky, jméno si nepamatuji, možná Albacete*“. Z těchto klubů však na Machalu nepřišla oficiální nabídka a Machala přestoupil do jiného německého klubu: „*Odešel jsem za Radkem Drulákem do Oldenburgu, kde jsem vydržel rok a půl*“. Po příjezdu do Oldenburgu chvíli bydlel na hotelu, ale brzy si našel ubytování v prostředí, kde byl spokojen: „*Našel jsem si tam nějaký domek kousek od Oldenburgu. Bylo to tam pěkné, bylo to západní Německo, takže trochu rozdíl oproti Rostocku*“. Proces adaptace v Oldenburgu mu rovněž usnadnila přítomnost rodiny: „*V Oldenburgu už se mnou byla moje žena, takže tam už jsme bydleli normálně společně*“. Po konci v Oldenburgu se v červenci 1993 vrátil do Sigmy Olomouc. Na životě v Německu si pochvaloval především fanouškovskou základnu a přístup Němců k samotným sportovcům: „*První trénink v Německu přišlo 5 000 lidí, to jsme v Česku nikdy nezažili, zápasy proti Barceloně jsme odehráli v neskutečné atmosféře, sportovci a fotbalisté jsou v Německu vnímáni úplně jinak a váží si vás, byl jsem tam za celebritu. Od klubu jsme dostávali také mnoho vybavení, jako jsou teplákové soupravy a dokonce obleky i kabáty pro běžné nošení, což byl pro mě úplně jiný svět*“. Možnost

zůstat v Německu po kariéře Machalovi přišla zajímavá: „*Pokud bych získal německé občanství, určitě bych v Německu zůstal*“, nakonec se však rozhodl usadit v Olomouci.

Roman Sedláček (61) přestoupil do německého klubu FC Hansa Rostock ze Sigmy Olomouc v červenci 1991 a společně s Oldřichem Machalou se stal prvním hráčem, jenž ze Sigmy přestoupil do zahraniční prvoligové soutěže. Sedláček popisuje svůj přesun společně s Machalou do Německa jako relativně rychlý proces, který inicioval Pavel Mačák, žijící v té době v Německu: „*Tenkrát ještě nebyli žádní manažeři jak dnes. Kontaktoval nás Pavel Mačák, který žil tenkrát v Německu a měl zájem, abychom přestoupili do Rostocku. Takhle vznikl první kontakt a potom se to vše odehrálo rychle a přestoupili jsme tam, přestože jsme ještě měli nabídku z 2. francouzské ligy*“. Motivace k přestupu byla jasně definována: „*Určitě to byla finanční stránka, nemá smysl si nalhávat něco jiného. Byl to obrovský skok co se týče financí, chtěl jsem se zabezpečit rodinu, protože ta fotbalová kariéra je krátká*“. Adaptace v novém prostředí byla poměrně hladká, zvláště díky přítomnosti Františka Straky, který již v Německu dříve působil: „*S jazykovou bariérou nám pomohl Franta Straka, který už německy uměl. Já jsem měl nějaké základy a postupně jsem se sám učil, takže postupem času jsem byl schopný se domluvit*“. Během začátku působení bydlel na hotelu, ale následně klub Sedláčkovi sehnal byt, kde bydlel s rodinou: „*Byl jsem tam s rodinou a děti tam chodily do školy, což jim moc pomohlo zejména v tom, že se pořádně naučily jazyk*“. Po konci v Rostocku působil ještě ve 3 německých klubech, následně se v roce 1994 vrátil zpět do České republiky: „*Rodina tam už se mnou poslední rok nebyla, což byl jeden z hlavních důvodů, proč jsem se chtěl vrátit*“. Po návratu do České republiky jej další případné působení v zahraničí nelákalo: „*Já už jsem pak brzy skončil a žádnou nabídku jsem neměl, ale ani jsem už neměl zájem. Šel jsem do Jablonce, pak do Zlína, skončil jsem a začal jsem být živnostníkem*“. Celkově hodnotí své zahraniční angažmá pozitivně nejen z finančního hlediska, ale i z hlediska profesního rozvoje: „*Určitě to působení v zahraničí hodnotím pozitivně, hlavně jsem se tam naučil profesionalismu. Tréninkové metody tam byly jiné než u nás, což mi dokonce pomohlo prodloužit kariéru*“.

Jan Janošťák (59) přestoupil do malajského týmu Kedah FA z Brna začátkem roku 1994, přičemž přestup byl zprostředkován jeho bývalým spoluhráčem: „*Hrával jsem na vojně s Tiborem Szabanem, který už tam působil a vzpomněl si na mě, protože sháněli dalšího zahraničního hráče. Měl jsem zájem odejít i proto, že v Brně to s příchodem trenéra Táborského už nebylo ideální. Se svolením jsem tak vycestoval na týdenní zkoušku, nakonec jsem uspěl a měli zájem o to, abych tam zůstal*“. V procesu adaptace Janošťákovi pomáhal samotný klub: „*Dostal jsem dům, potom se koupily letenky manželce a dětem, přiletěli za mnou asi za měsíc*“.

Dle svých slov by Janošťák sám v zahraničí nepůsobil, nicméně se jednalo i o podmínku samotného klubu: „*Bylo zajímavé, že klub si to přímo vyžadoval a bylo podmínkou, abych tam byl s celou rodinou a nebyl jsem tam sám*“. Janošťák při příchodu do Malajsie neuměl anglicky, klub mu učitele nesehnal: „*Hodili mě do vody, ať plavu. V začátcích mi hodně pomáhal Tibor, který mi tam dělal takového překladatele, ale po 2–3 měsících už jsem bez problému rozuměl základním věcem a postupně jsem se naučil*“. Při přesunu se setkal s rozdílnými klimatickými podmínkami, což na něj mělo velký vliv: „*Když jsem odlétal z Česka, tak jsem měl kolem 92 kg a během měsíce jsem shodil asi 12 kg, což bylo způsobeno tím, že tam byla obrovská vlhkost. Když jsem vyšel ven, tak jsem byl hned kompletně mokrý a ještě jsem v tom musel trénovat. Jak za mnou po měsíci dorazila manželka, tak mě skoro nepoznala*“. Dle svých slov mu to však pomohlo, neboť se na hřišti cítil fyzicky lépe a celkové podmínky k životu se mu zamlouvaly: „*Životní podmínky tam byly bezvadné, byla tam krásná příroda a pořád tam bylo teplo, i v noci a ráno byla skoro pořád stejná teplota jako ve dne*“. Velký rozdíl spatřoval ve stravě: „*Ze začátku jsem měl několikrát problémy se žlučníkem, protože tam jsou hodně kořeněná a pálivá jídla, na to jsem nebyl zvyklý. Když dorazila manželka, tak začala normálně vařit naše klasická jídla z toho co šlo sehnat, takže se to pak uklidnilo a bylo vše v pohodě*“. Dalším faktorem, který mu neusnadňoval proces adaptace bylo časté létání: „*Na každý zápas jsme museli hodiny létat. Hrál jsem ve městě Alor Setar, odkud jsme vždy letěli do Kuala Lumpur a následně třeba na Sarawak nebo Sabah. Ze začátku jsem z toho byl úplně hotový, protože nemám rád létání a ty přelety mi nedělaly moc dobře. Ale byl jsem tam kvůli fotbalu, tak jsem to musel překonat*“. Během svého malajského angažmá se rovněž setkal s odlišnou kulturou: „*Byl jsem v Kedahu, který je více muslimský než třeba Kuala Lumpur. Muslimům jste musel dokázat, že jste trochu lepší než oni, nebo že jste alespoň na jejich úrovni, jinak to s nimi nešlo. Ale když viděli, že se mi daří a že pomáhám týmu, tak mě vzali mezi sebe. Nicméně tam pořád byla bariéra muslim – nemuslim, normálně se s vámi baví, ale člověk se otočí a oni zas mluví úplně jinak. Každopádně si na to člověk zvykne*“. Tyto kulturní rozdíly se rovněž projeví i v samotném náboženství: „*Na začátku se nás často ptali jaké máme vyznání a nedokázali pochopit, že jsme ateisté, protože podle nich musel mít každý nějakou víru. Takže časem jsme raději říkali, že jsme katolíci, protože to bylo lepší než říct, že nevěříme ničemu, což na ně působilo jako červený hadr na býka. Celkově jsme se s žádným rasismem vůči nám nesetkali, protože nikdo neřešil jak vypadáte, to prostředí tam bylo hodně multikulturní. Nechci říct, že tam jsou mezi sebou všichni kamarádi, ale prostě se tolerují*“. Po dvou letech působení v Malajsii se rozhodl přestoupit do klubu z nově vznikající singapurské ligy, přičemž Singapur měl možnost poznat už dříve: „*Když jsem hrál v Kedahu, tak malajská liga byla otevřená i pro singapurský národní tým,*

protože v Singapuru neměli svou ligu. Během angažmá v Malajsii jsem tak měl možnost dvakrát navštívit Singapur a byl jsem jak v Jiřikově vidění. Říkal jsem si, že bych tam chtěl někdy hrát“. Po 2 letech v Malajsii se mu tato možnost naskytla: „Singapurská vláda se rozhodla založit svou profesionální ligu a sháněli hráče všude možně. S Kedahem jsme byli úspěšní, tak o mě asi věděli a rozhodli se mě kontaktovat, jestli bych neměl o přestup zájem. Neváhal jsem ani vteřinu a doufal jsem, že se kluby domluví“. Následně došlo k domluvě mezi oběma kluby a přestupu Janošťáka do týmu Woodlands Wellington FC. V Singapuru poté působil 3 roky a takto popisuje rozdíly mezi jednotlivými zeměmi: „V Malajsii bylo vidět, že tam jsou velké rozdíly mezi jednotlivými vrstvami obyvatel, bylo tam hodně chudých a pak tam byli ti bohatí. V Singapuru se tyhle rozdíly stíraly, protože Singapur je jednou z nejbohatších zemí světa z hlediska životní úrovně. Taky se mi líbilo, že tam byla hodně multikulturní společnost plná cizinců“. Finanční podmínky v obou zemích popisuje následovně: „V Malajsii ani Singapuru v té době nebyly špatné peníze, ale nebyla to částka, kterou jsem se mohl zabezpečit do konce života. Kdybych se býval dostal třeba do Německa, mohlo to být o něčem jiném“. V roce 1998 propukla asijská finanční krize, která se následně dotkla i fotbalu: „Klub dal hráčům na výběr: buď přijmeme 30% snížení platu a budeme pokračovat, nebo nám vyplatí zbývající část kontraktu a pošlou nás domů. Manželka zrovna byla s dětmi kvůli škole v Česku a měla se za mnou brzy vrátit. Já jsem se tenkrát zbláznil, protože na mě dolehla nějaká depka. Byli jsme tu totiž vždy celý rok a domů jsme se vraceli jen na Vánoce, tak jsem si říkal, že už mě po 5 letech nebaví vidět pořád ty stejné obličejové tváře lidí tady a rozhodl jsem se nechat vyplatit. Manželka o tom ani nevěděla, zrušil jsem ji zpáteční letenku a přijel jsem za rodinou. Bylo to nejhorší rozhodnutí v mém životě, kdykoliv o tom manželka slyší, tak je pořád naštvaná, že jsme tam nezůstali“. Dle Janošťáka však pětileté působení v zahraničí zcela splnilo jeho očekávání a svých nabytých zkušeností ani trochu nelituje: „Jeli jsme tam do neznáma, ale celou dobu jsme si užili se vším všudy. Jako rodina jsme byli pořád spolu a nikdy jsme se od sebe nevzdálili, takže nás to stmelilo. Další výhodou bylo, že děti se tam naučily jazyky, po chvíli mluvily tak, jako by se tam narodily“.

Jiří Balcárek (50) přestoupil do německého klubu Union Berlín ze Sigmy Olomouc v červenci 1997. Jiří Balcárek vzpomíná na první kontakt, který vyústil v přestup do německého klubu sídlícího v Berlíně následovně: „Někde mě se Sigmou viděli hrát a pak přes nějakého manažera tenkrát oslovili mě a Sigmou, já jsem agenta neměl“. Balcárek se poté do klubu vydal na týdenní zkoušku: „Po zkoušce jsem se vrátil domů, kde jsem čekal na jejich rozhodnutí. Následně mi zavolal Jiří Kubíček, že o mě mají zájem a chtěli by mě na hostování s opcí. Já jsem měl velký

zájem odejít, hlavní motivací byly samozřejmě finanční podmínky, chtěl jsem zabezpečit rodinu“. Druhý den tak už měl Balcárek letenky a z Prahy odletěl na jejich soustředění: „Tam mě vyzvedli a asi v jednu ráno mě ubytovali v hotelu. Ráno jsem šel na snídani a kolem mě bylo najednou 40 lidí, kteří mluvili německy“. Po odjezdu ze soustředění přijel do Berlína, kde probíhala následná adaptace: „Po návratu ze soustředění jsem si začal vybírat bydlení, s čímž mi pomáhal člověk v klubu. Pro cizince tam měli vyhrazeného člověka, který měl na starosti celkovou agendu. Dodnes se scházíme a jsme v kontaktu“. Po vybrání nového domova a úvodním začlenění za ním dorazila i rodina: „Asi po dvou měsících za mnou přijela rodina. Poté jsme tam byli společně, náš syn začal chodit do školky a následně do školy“. Klíčovou částí jeho adaptace bylo překonání jazykové bariéry: „Jako cizinci jsme dostali učitelku, ale tam to bylo trochu komplikovanější, protože to byla Bulharka. V týmu totiž byli tři Bulhaři, jeden Nigerijec, jeden Polák a já, takže nám dali Bulharku“. Přestože to bylo náročné, Balcárek zdůrazňuje svou snahu o integraci a ochotu učit se německy i mimo výuku: „Chtěl jsem se začlenit, takže jsem pořád chodil s německou knížečkou a učil jsem se. Nejvíce mi pomohl pobyt na 14denním soustředění na Kypru, kde jsem byl na pokoji s Němcem. Snažil jsem se neustále ptát na běžné věci jako např. okno, dveře a světlo a on mi to vždy říkal co se jak řekne“. Balcárek v Německu zažil mnoho úspěšných let a získal tam mnoho kamarádů, nicméně se po kariéře rozhodl vrátit do Česka: „Zranění mi předčasně ukončilo kariéru. Byl jsem velmi spjatý s lidmi z klubu a žil jsem v části, kde bydleli i další členové týmu jako kustod, masér nebo ten člověk, který se stará o cizince. Vzájemně jsme se spřátelili, často jsme se scházeli, třeba na společné grilovačky. Dodnes za mnou jezdí, a já za nimi. Měl jsem možnost v klubu zůstat, ale nakonec mě to táhlo domů. Berlín je velké město s miliony obyvatel, ale já jsem zvyklý na život na vesnici v Leštině, kde mám své kamarády. Mám rád, když si vezmu kolo a můžu se jet projet do lesa, což je úplně jiný život než v takovém velkoměstě“.

Milan Kerbr (56) přestoupil do německého klubu Greuther Fürth ze Sigmy Olomouc v červenci roku 1997. Přestože se po úspěšném působení v Poháru UEFA probírala jeho možnost přestoupit do španělského Realu Madrid, nakonec k tomu nedošlo: „Nabídka z Realu asi přišla, protože už prý nebyli spokojeni se Sánchezem, kterého jsem měl nahradit. Ale já to nějak zvlášť neprožíval“. Sigma Olomouc tenkrát nechtěla oslabit tým, neboť již přestupoval Pavel Hapal do německého Leverkusenu. Klub z německého Fürthu se tak stal prvním zahraničním klubem Kerbra, přičemž pozornost německého Greuther Fürthu získal svým výkonem v ligovém utkání proti Viktorii Žižkov v březnu 1996: „Tenkrát jsem Žižkovu dal 2 góly a utkání se mi vydařilo. Zrovna tam seděl trenér Greuther Fürth a asi za 14 dnů mě kontaktovali, jestli bych k nim

nechtěl přestoupit“. Později do německého klubu přestoupil, hlavní motivací dle Kerbra bylo působit v zahraničí: „*Chtěl jsem si zkusit zahraniční ligu a byl jsem rád, že mi to bylo umožněno a mohl jsem přestoupit*“. Kerbr vzpomíná, že i přestože byla sportovní motivace silná, finanční aspekty byly rovněž výrazně rozdílné oproti Olomouci: „*Samozřejmě ty finance byly mnohem lepší než tady*“. Jeho největší obavou při přestupu byla jazyková bariéra, ale přišel do klubu společně s Petrem Škarabelou, který již roky v Německu působil a v začátcích mu pomáhal: „*Na začátku mi nejvíce pomáhal s překladem a zařizováním různých věcí třeba v bance, takže jsem se v jazyce moc nezlepšoval. Až po roce a půl, kdy jsem měnil působiště, jsem šel do klubu sám bez žádného Čecha a musel jsem se tu řeč pořádně naučit*“. O procesu adaptace v Německu Kerbr říká, že mu klub pomohl s ubytováním a dalšími praktickými záležitostmi: „*Měl jsem vybraný velký zařízený byt, protože jsem v té době už měl 2 děti a rodina tam byla od začátku se mnou. Takže jsem dostal vybavený byt i auto*“. Během svého angažmá musel z rodinných důvodů pravidelně cestovat zpět do České republiky: „*Děti navštěvovaly německou i českou školu. Musely proto každý měsíc dojíždět do České republiky, aby složily nějaké zkoušky, a poté se vracely zpět do Německa*“. Kerbr reflektuje i možnost usazení se v zahraničí po kariéře, kterou viděl jako reálnou: „*Já jsem tam našel spoustu kamarádů a dokázal bych si představit tam žít*“, přesto se rozhodl vrátit do Česka: „*S manželkou jsme pocházeli z jedné vesnice a měli jsme tu oba rodiče, tak kvůli nim i dětem jsme se vrátili, postavili jsme dům a usadili jsme se v Uherském Hradišti*“.

Marek Heinz (46) přestoupil do německého klubu Hamburger SV ze Sigmy Olomouc v červenci 2000. O zájmu z Hamburku se dozvěděl po zápase s Olympique Marseille: „*Již dříve mě některé kluby sledovaly v reprezentaci do 21 let, ale po domácím zápase s Marseille, kde jsem dal 2 góly a zviditelnil se, jsem se dozvěděl o dlouhodobém zájmu Hamburku, kam jsem po sezóně přestoupil*“. Heinz se tak začal připravovat na německé prostředí intenzivním studiem jazyka: „*Měl jsem základy němčiny, ze které jsem měl vždy jedničku, ale měl jsem soukromé hodiny od doby, co jsem se dozvěděl, že tam asi za půl roku přestoupím. Ale po příchodu to bylo stejně jiné*“. Proces adaptace v klubu popisuje Heinz následovně: „*Fungovalo to na perfektní úrovni, měl mě na starost člověk z klubu, který mi se vším pomáhal a vše zařizoval. Ze začátku jsem bydlel na hotelu společně s některými novými hráči, kteří mi ze začátku také pomohli. Byl tam třeba Sergej Barbarez, který už v Německu působil dříve, vozil mě na tréninky a pomáhal mi s čím bylo potřeba. Potom se pro mě našel menší domek a přijela za mnou rodina*“. V lednu 2003 odešel na půlroční hostování do DSC Arminia Bielefeld, tento transfer však neznamenal trvalou změnu bydliště: „*Zůstal jsem bydlet v Hamburku a dojížděl*

jsem do Bielefeldu, protože to bylo relativně kousek. Někdy jsem ale musel zůstat na hotelu, když jsme měli třeba trénink hned ráno“. Po konci v Hamburku se v létě 2003 vrátil na rok do České republiky, kde působil v Baníku Ostrava. Následně přestoupil do německého klubu Borussia Mönchengladbach, přestože to vše mohlo dopadnout jinak: *„Po Mistrovství Evropy 2004 jsem měl nabídku z portugalského klubu Sporting Lisabon, ale můj bývalý manažer už byl domluvený s Baníkem Ostrava na přestupu do Mönchengladbachu, protože z toho měli větší provize. Kromě toho o mě měly tehdy zájem i kluby ze Španělska, Celtic Glasgow nebo Juventus Turín, ale to mi lidé z tehdejšího vedení Baníku zatajili a chtěli ať jdu do Německa, kam se mi zpátky moc nechtělo“.* V srpnu 2005 jej koupil klub Galatasaray SK a Heinz tak přestoupil do klubu sídlícího v Istanbulu. Jazykovou bariéru při příchodu příliš nepocíťoval: *„Turecky jsem se neučil a ani jsem se učit nechtěl. Výhodou bylo, že trenér Eric Gerets i jeho asistenti mluvili německy. Navíc tam i hodně hráčů a skoro celé vedení klubu mluvilo německy. Celkově tam bylo hodně Turků narozených v Německu, takže mi k domluvení stačila němčina, případně angličtina a nepotřeboval jsem se učit turecky“.* V Turecku Heinz působil jen rok, přičemž si zcela nedokázal zvyknout na místní kulturní rozdíly: *„Měl jsem to v Turecku složité, protože jsem si házel klacky pod nohy. Měl jsem z toho prostředí celkově trochu strach, protože Turci jsou dost horkokrevní. Když jsem vyšel na ulici, tak se kolem mě lidé seběhli a to mi nedělalo dobře. Když mě někdo poznal, tak jeden zavolal na druhého, druhý na třetího a najednou kolem mě bylo 50 nebo 100 lidí. Měl jsem rád svůj klid, takže v tomto ohledu byl člověk trochu omezený, ale Istanbul je nádherné město a líbilo se mi tam, měl jsem moc rád i tureckou kuchyni. Když se na to dnes dívám zpětně, tak jsem nemusel mít takový strach a měl jsem té šance využít daleko víc“.* Po angažmá v Turecku následně působil ve 2 francouzských klubech, AS Saint-Étienne (2006–2007) a FC Nantes (2007–2008). V Saint-Étienne mu adaptaci usnadnil trenér Ivan Hašek, který tam zrovna působil: *„Ivan Hašek mi v začátcích pomáhal. Co se týče jazyka, tak rok jsem chodil po trénincích na lekce do školy, ale bylo to o ničem a skoro nic jsem se nenaučil“.* Po přestupu do Nantes dostal osobního učitele, který byl najat klubem: *„Ten mě za 2 měsíce naučil to, co jsem se v Saint-Étienne učil rok. Pořád byl se mnou a neustále na mě mluvil francouzsky. Byl i trochu psycholog a razil teorii, že kdokoliv se může naučit jakoukoliv řeč za 3 měsíce“.* Heinz také reflektuje rozdíly mezi Francií a Německem: *„V Německu se člověk domluví německy, ale i anglicky, zatímco Francouzi jsou nacionalisti a nechtějí mluvit ani německy, ani anglicky, protože byli okupovaní a je tam trochu cítit vzájemná nevraživost“.* Mezi jeho další zahraniční angažmá patřily angažmá v rakouském Kapfenberger SV (2009–2010) a maďarském Ferencvárosi TC (2010–2011), přičemž vzhledem ke vzdálenosti se mohl již častěji vracet domů do Olomouce: *„V rámci možností jsem se vracel*

domů, třeba když jsme po zápase dostali volno. Z Kapfenbergu to bylo asi 350 km a z Budapešti to bylo kolem 400 km“. Heinz tak celkem působil v 5 zahraničních zemích, nakonec se ale rozhodl usadit ve své rodné Olomouci: *„Nejvíce se nám jako rodině líbilo v Nantes, bydleli jsme v Carquefou, kde to bylo krásné a moc se nám tam líbilo. Uvažovali jsme o tom, že bychom tam klidně zůstali, ale já jsem patriot a mám to nejradši tady u nás v Olomouci“.* Celkově Heinz považuje mezinárodní migraci za významnou součást své fotbalové kariéry, která mu přinesla mnoho životních i fotbalových zkušeností.

Michal Kovář (50) přestoupil do německého SSV Reutlingen ze Sigmy Olomouc v červenci 2001. Přestup do Německa byl pro něj zásadním krokem, přičemž velkou roli v něm hráli bývalí spoluhráči: *„V Reutlingenu byl v té době Milan Kerbr a Jiří Barbořík, kteří mě doporučili, protože sháněli stopera. Vedení se na mě pak přijelo podívat, zalíbil jsem se jim a jednali se Sigmou, na to pan Kubiček ale úplně neslyšel“.* Kovář tak popisuje, že jednání nebylo úplně jednoduché: *„Neměl jsem žádného agenta, ale měl jsem klauzuli ve smlouvě, že můžu za nějakou částku odejít. Já jsem si ji potom uplatnil a v létě jsem tam odjel na přípravu a zůstal jsem tam, přestože pan Kubiček nechtěl, abych tam přestoupil“.* Ve stejném období se schylovalo i k možnosti působil v Rusku, nakonec to ale nedopadlo: *„V době, kdy jsem šel do Reutlingenu, jsem také mohl jít do Ruska, kde působil bývalý spoluhráč Marek Hollý. S manažerem se na mě přiletěli podívat a měli o mě zájem, ale už jsem byl domluvený na angažmá v Německu. Německo mě lákalo víc tou fotbalovou kvalitou, mělo to pro mě větší zvuk, tak z toho sešlo“.* O svém motivu k odchodu do zahraničí Kovář hovoří jasně: *„Chtěl jsem si zkusit zahraničí, každý fotbalista si to chce zkusit“.* Finanční motivace u něj nebyla nejdůležitější: *„V mém případě jsem v první moment vůbec nepřemýšlel o finanční stránce. Když jsme začali mluvit o možnosti odejít do Německa, nevěděl jsem, jaké finanční podmínky mě tam čekají a ani jsem to v tu chvíli neřešil. Pro mě byla příležitost přestupu do Německa hlavně jasným kariérním posunem“.* Adaptace v Německu probíhala hladce, zvláště díky podpoře ze strany klubu a samotných spoluhráčů, kteří mu se vším pomohli: *„Měl jsem to jednodušší, protože jak tam byl Milan s Jirkou, tak mi to hodně usnadnili. Vlastně jsem se ani nemusel úplně učit německy, i když jsem se samozřejmě učil, klub mi sehnal učitele a vyšli mi úplně vstříc ve všem“.* Po prvotní adaptaci a začlenění do německého prostředí za ním přicestovala rodina, která jej doprovázela i na dalším německém angažmá v Rostocku: *„V Reutlingenu jsem začínal sám, ale jak se zařídilo bydlení, tak asi za dva nebo tři měsíce za mnou rodina dorazila a byli jsme tam celou dobu. Domů jsme se vraceli jednou za půl roku, vždy jak byla delší pauza“.* Kovář také reflektuje odlišné zkušenosti v obou městech:

„V Reutlingenu jsme byli opravdu spokojeni jak s přístupem lidí, tak s atmosférou města. Lidé tam byli vstřícní a otevření, což bylo typické pro to západní Německo, našli jsme si tam spoustu přátel, se kterými jsme v kontaktu do teď a pořád tam jezdím. V Rostocku byla atmosféra jiná, tam se lidi moc nebavili, ani sousedi. Byli tam taková zvláštní“. Po konci angažmá v Rostocku měl nabídku působit ve 2. německé lize, rozhodl se však vrátit zpět do Olomouce: „Celkově mě to nějak táhlo zpět domů, ani nevím proč. Do Olomouce mě nakonec zlávalo i to, že Sigma v té době hrála evropské poháry“. O životu v Německu po kariéře příliš neuvažoval: „Nepřirostlo mi to k srdci natolik, abych tam zůstal, nejsem ten typ, mně se líbí v Česku. Kdybych býval žil někde jinde, třeba v Itálii, možná by to mohlo být jiné, ale i s ohledem na mentalitu Němců mě Německo nepřesvědčilo k tomu, že bych tam chtěl zůstat“.

David Kobylík (42) odešel na hostování do francouzského klubu RC Strasbourg ze Sigmy Olomouc v lednu 2003. Nejednalo se o první možnost Kobylíka odejít do zahraničí: *„Již dříve jsem měl nějaké možnosti hrát v zahraničí, mohl jsem jít třeba do italského klubu Salernitana, kde o mě měl zájem trenér Zdeněk Zeman. Měl jsem nabídku i z Lazia Řím, ale to na Sigmě shodili ze stolu a dozvěděl jsem se to až později“.* Následně se dohodl přestup do Štrasburku: *„Se Štrasburkem za mnou přišel manažer Pavel Paska, trénoval tam Ivan Hašek, takže mi to tenkrát přišlo zajímavé“.* Zpětně si ale není svým rozhodnutím jistý: *„Nebyla to úplně dobrá volba. Byl jsem v době přestupu poměrně drobný, ve Francouzské lize ale bylo mnoho Afričanů, proto se tam hrál silový fotbal a nebyl to úplně šálek mojí kávy. Kromě toho měl Štrasburk v té době finanční problémy a nemohli si mě dovolit koupit na trvalý přestup, byl jsem tam tak jen na hostování, které následně prodlužovali“.* Hlavní motivací přesunu do zahraničí byly dle Kobylíka nejen sportovní možnosti, ale také finanční příležitosti: *„Byli jsme tak nastavení, v naší době to bylo tak, že pokud se nedostaneme ven, tak si toho moc nevyděláme. Dnes je to jiné a kluci tu mají takové podmínky, že se nikam ven neženou“.* Proces adaptace v novém prostředí popisuje Kobylík následovně: *„Měl jsem velkou výhodu, že tam působil trenér Ivan Hašek, který mi v začátcích pomáhal. I za pomoci klubu jsem si hned našel bydlení. Ivan Hašek měl požadavek, abych v kabině nemluvil česky a zařídil mi přes klub jazykový kurz, kam jsem docházel 4x týdně. Měl jsem lektorku, která uměla jenom anglicky, takže jsem se učil z angličtiny, ve které jsem ale nebyl příliš pokročilý. Naštěstí mi v tom pomáhala moje bývalá žena, která tam se mnou byla a v začátcích mi s tou angličtinou pomáhala“.* Ve Francii rovněž pozoroval některé kulturní rozdíly: *„Štrasburk je alsaské město, bylo tam hodně staršího obyvatelstva, kteří na sebe byli hodně fixovaní. Považovali sami sebe za ty nejlepší a všeobecně bylo pro cizince velmi těžké mezi ně zapadnout. Já jsem hrál fotbal, což ty dveře trochu*

otevíralo, ale když nejste Francouz a nemluvíte francouzsky, tak se na vás mají potřebu povyšovat, protože oni jsou přece ti světoví a nechápou proč člověk mluví anglicky, když francouzština je podle nich světovým jazykem“. V červenci 2004 se vrátil do mateřské Olomouce, odkud o rok později přestoupil do německého klubu DSC Arminia Bielefeld: *„Adaptace v Německu už byla jednodušší, protože jsem měl nějaké zkušenosti a uměl jsem jazyky, včetně němčiny. Celkově mi bylo Německo mnohem bližší než Francie, od začátku jsem se tam cítil dobře a všechno klapalo jak mělo“.* Kromě Francie a Německa následně působil na Kypru, v Polsku a Rakousku. Přestože by si Kobylík dle svých slov některá angažmá vybral fotbalově jinak, celkově vyjadřuje vděčnost za zkušenosti nabyté prostřednictvím mezinárodní fotbalové migrace: *„Do života mi to moc pomohlo, to jsem docenil až po kariéře. Naučil jsem se anglicky, německy a francouzsky, díky tomu se uplatním na trhu práce a v zaměstnání mi to pomáhá dodnes“.* Dle svých slov neuvažoval nikdy o tom, že by se v zahraničí usadil: *„Nikdy jsem o tom nepřemýšlel, nebyl jsem ani ve věku, abych o tom uvažoval. Olomouc je můj domov“.*

David Rozehnal (43) přestoupil do belgického klubu Club Brugge KV ze Sigmy Olomouc v červenci 2003. Rozehnal přestup do belgického klubu popisuje následovně: *„Byla to moje první možnost odejít do zahraničí. Rok přede mnou tam šel spoluhráč Marek Špilár, který tam zanechal nějakou stopu a věděl o mně. Bruggy projevíly zájem, v průběhu sezóny jsme tam s manažerem odjeli a domluvili se. Nicméně jsem se k tomu neupínal a soustředil jsem se na sezónu v Olomouci, protože jsem věděl, že musím hrát dobře, aby ten zájem neopadl“.* Přestup do belgického klubu Rozehnal považoval za dobrý mezistupeň pro potenciální přesun do lepších lig: *„Na Mistrovství Evropy do 21 let jsem měl možnost se ukázat, dalším mým cílem tak bylo logicky působení v zahraničí. Myslím si, že byl dobrý krok jít do jedné z těch slabších lig oproti těm nejprestižnějším a prosadit se nejdříve tam a dostat se do podvědomí v Evropě více, než kdybych byl v Sigmě. V té době o mě měla zájem Sparta, ale pro mě bylo prioritou odejít do zahraničí“.* Proces adaptace v Belgii si pochvaluje: *„Měli jsme tam člověka, který se o nás staral. Sehnali mi ubytování a všechno bylo na vysoké úrovni“.* Rozehnal byl v Belgii s přítelkyní, která mu pomáhala překonat jazykovou bariéru: *„Ovládají tam angličtinu a jsou k tomu přístupní, ale byl jsem už dlouho po škole, takže jsem se rozjížděl postupně. Pomáhala mi v té době má přítelkyně, nynější manželka, která už v té době uměla anglicky dobře. Od začátku tam byla se mnou, ale posledním rokem studovala vysokou školu v Ostravě, takže vždy jednou za měsíc jela 17 hodin autobusem do Olomouce, respektive do Ostravy a za pár týdnů přijela opět za mnou. Bylo to takové bojové, ale byli jsme mladí a bezdětní, takže to nebyl problém“.* Rozehnal se také zamýšlí nad kulturními rozdíly, se kterými se v Belgii setkal: *„Když*

jsem přišel z Olomouce, byl to velký skok. Najednou jsem žil s mnoha menšinami, s arabsky mluvícími lidmi, s černochy, to jsem z Olomouce neznal. Byli to lidé s odlišnou mentalitou a jinými zvyky, to všechno pro mě bylo nové“. Po 2 letech působení v Belgii přestoupil do klubu Paris Saint-Germain FC: *„Bylo to tenkrát rychlé, byli jsme na dovolené a zavolal mi agent, že je zájem z Paříže. Rozsvítily se mi oči, protože už tenkrát byla Paříž top klubem ve Francii. Neváhal jsem ani chvíli a neřešil jsem v tu dobu, jestli mi nabídnou více peněz nebo ne. Cítil jsem, že je to velký posun v kariéře“.* Proces adaptace a francouzská kultura však byla pro Rozehnal odlišná: *„Adaptace tam byla složitější, protože Francouzi vůbec neřeší angličtinu a nejsou k ní otevření. Jsou velcí nacionalisté a přestože se angličtinu ve školách učí, používat to nechtějí, radši ať se trápím já. V klubu mi zařídili jazykovou školu, ale po pár lekcích jsem s tím skončil, protože ta kvalita a intenzita tréninků byla náročná a neměl jsem na to ani pomyslení. Naučil jsem se pak na hřišti se spolupráci“.* Po sezóně 2006/07 přestoupil do anglického klubu Newcastle United FC: *„Když jsem se upsal Newcastle, tak jsem byl trochu ovlivněný i mým agentem a okolím. Říkalo se, že nabídka z Anglie se neodmítá a že je to sen každého fotbalisty. Nechal jsem se tím trochu zviklat a rozhodl jsem se do Anglie přestoupit“.* Zpětně se však ke svému rozhodnutí staví takto: *„Možná jsem mohl počkat pár týdnů a splnit si můj sen hrát ve Španělsku, protože o mě měla zájem Sevilla, ale čekalo se na výsledek finále Poháru UEFA a Newcastle se musel vyřešit hned. Na druhou stranu svého rozhodnutí nelituji, protože vyzkoušet si a uvědomit si, že to prostě v tu chvíli nebyla liga pro mě a i po životní stránce to v Anglii nebylo ono, tak mě to nějakým způsobem obohatilo“.* Začátkem roku 2008 v Newcastle skončil a následovalo angažmá v Itálii, kde ocenil jednoduchost jazyka: *„Italština byla nejjednodušší jazyk. Základy jsem se naučil sám z knížky a protože nás přišlo více cizinců, tak za námi do tréninkového centra dojížděl učitel, který nás asi půl roku učil. Italštinu jsem pochytil ze všech jazyků nejrychleji“.* Během angažmá v římském S.S. Lazio měl možnost odejít do Ruska, tento transfer však nebyl realizován: *„Během angažmá v Laziu se o mě zajímal Petrohrad, měl jsem dokonce už zařízená víza na zdravotní prohlídku, ale nakonec mě Lazio nechtělo prodat“.* Po konci v Laziu následně Rozehnal působil v německém Hamburger SV, opětovně ve Francii (Lille OSC) a v Belgii (K.V. Oostende), kde v létě 2018 ukončil svou profesionální kariéru. Během angažmá v Oostende zůstal žít v Lille a do Belgie dojížděl: *„Po letech častých stěhování jsme byli v Lille už pět let a nechtěli jsme se zase stěhovat. Bylo to asi 80 km, hodinu cesty a dálnice vedla až přímo ke stadionu. Musel jsem vstávat asi o tři čtvrtě hodiny dříve, takže jsem se rozhodl obětovat ten čas strávený v autě a raději zůstat v Lille. Díky tomu, že jsme na stejném místě zůstali další dva a půl roku, jsme si tam našli přátele a mohli bychom se tam hned teď vrátit“.* Rozehnal uvažoval i o tom, že by se ve Francii usadil po konci

kariéry: „Upřímně jsme ke konci kariéry zvažovali, že bychom zůstali na jihu Francie kvůli sluníčku a dalším výhodám. Opravdu jsme o tom přemýšleli, ale nakonec jsme se rozhodli vrátit zpět kvůli zdravotním problémům manželky, které byly také důvodem, proč jsem ukončil kariéru. Navíc jsme potom viděli ty problémy spojené s daněmi nebo migrací, která tam stále narůstá. Obávám se, že to tam přestali zvládat a bude to tam jen horší a horší. Příkladem může být kriminalita v Paříži, tam byste mimo centrum vůbec neměl nosit drahé oblečení nebo hodinky, protože se tam stává, že vám klidně useknou zápěstí jenom proto, že na sobě máte rolexky“. Na bezpečnostní situaci ve Francii vzpomíná Rozehnal následovně: „Bezprostředně po té sérii teroristických útoků v roce 2015, kdykoliv jsme šli do restaurace, tak jsem se hned při vstupu díval, kde je nouzový východ, abych věděl, co kdyby náhodou. Bylo to nepříjemné. Ve Francii jsme žili nejdéle, byli jsme tam sedm a půl roku, ale už od začátku jsem tu bezpečnostní situaci vnímal. Nikdy jsem nebyl klidný, když manželka šla večer ven s kamarádkami. Ne že bychom se cítili přímo v nebezpečí, ale ta kriminalita byla rozhodně vyšší než tady. Nakonec jsem moc rád, že jsme se rozhodli zůstat v Olomouci, kde se ta bezpečnost života nedá ani porovnávat“. Sám Rozehnal se s kriminalitou v některých zemích setkal: „Ve Francii se mi dvakrát pokusili ukrást auto přímo před domem, dvakrát jsem na ně křičel a oni na mě vždy jen zařvali, ať zalezu. Tak jsem radši poslechl a zavolal policii. Tam to jsou povětšinou příslušníci migrantů, kteří se tam dostanou a snaží se tam takto žít. V Itálii nám vykradli dům, já jsem zrovna hrál venku na Fiorentině, zatímco manželka byla doma se synem. V noci nás vykradli, vzali peněženky, drahé věci, klíčky, vzali auto a odjeli. Manželka si toho všimla až ráno a bylo štěstí, že se synem neprobudili. To jsou přesně ty věci, u kterých si uvědomíte, že vydělávat peníze a hrát v Itálii nebo ve Francii je skvělé, ale ta bezpečnost života je důležitější“. Celkově Rozehnal reflektuje svou mezinárodní kariéru jako bohatou na zkušenosti, které ho formovaly jak profesionálně, tak osobně: „Věřím tomu, že ta moje kariéra byla dobrá a bohatá a každé angažmá mi toho spoustu dalo jak po fotbalové stránce, tak po té lidské. Nic bych neměnil“.

Radim Kučera (50) přestoupil německého klubu DSC Arminia Bielefeld ze Sigmy Olomouc v červenci 2005. Angažmá v německém Bielefeldu se tak stalo prvním zahraničním angažmá Kučery, přestože se nejednalo o první možnost působit v zahraničí: „Měl jsem již dříve nabídky působit v zahraničí, např. v Udinese, ale dozvěděl jsem se to až později. Klub mi to v té době zatajoval, i proto jsem si potom podepsal manažera, protože v té době jsem se zastupoval sám“. Kučera hovoří o svých motivacích k odchodu do zahraničí s důrazem na sportovní ambice a finanční přínosy: „Hlavní motivace byla to, že jsem si chtěl zahrát jednu z nejlepších

světových soutěží, Bundesliga má jméno. V neposlední řadě jsem si samozřejmě chtěl vydělat peníze“. Proces přesunu do Německa popisoval následovně: „Zájem mi potvrdila manažerská agentura Sport Invest, která spolupracovala s německým manažerem Thiesem Bliemeisterem. Potom se kluby nějakou dobu domlouvaly na částce transferu a po dohodě jsem už spolupracoval jen s tím německým manažerem, který se o mě ze začátku staral“. Adaptační proces tak byl podpořený nejen samotným klubem, ale i zmíněným německým manažerem: „Byl tam se mnou první týden, dořešili jsme smlouvu, sháněli jsme bydlení, řešili veškeré přihlášení, abych mohl být zaregistrovaný a dostal povolení pracovat. V té době tam byl zabydlený už i David Kobylík, který mi pomáhal s výběrem lokality, abychom bydleli poblíž“. Klub mu poskytl německého učitele, aby Kučera překonal jazykovou bariéru: „Klub mi sehnal učitele, pro mě byl ten problém, že jsem neměl vůbec žádné základy němčiny. V Herfordu, asi 20 km od Bielefeldu bydlela komunita Čechů, přičemž jedna učitelka, která tam už dlouho bydlela mě doučovala. Učil jsem se rok a půl a hradil mi to klub“. Po procesu adaptace v nové zemi se za ním přistěhovala rodina: „První tři měsíce jsem tam rodinu neměl, dojeli až později. Čekalo se, až najdu bydlení a připravím všechny podklady k tomu, aby děti mohly chodit do školky a abych je mohl přihlásit na úřadech“. V Německu se rovněž setkal s jiným přístupem lidí než očekával: „Za komunismu nás ve škole učili, že Němci vedli válku a jsou to despotové a chladní lidi, ale když jsem přišel do Německa, tak jsem byl překvapen, že jsou společenšší a vstřícní. Jako bundesligového hráče si mě tam vážili a brali mě tam jako osobnost, tady v Česku jsem to téměř nezažil“. Do České republiky se během svého pětiletého angažmá vracel s rodinou pravidelně: „Vraceli jsme se vždy v zimě na Vánoce, ale bylo to krátké, protože pauza byla jen 5 nebo 6 dní. Po sezóně jsme se vraceli většinou na 4 týdny, kdy sezóna skončila v květnu a v červnu jsem se vracel zpět“. Ke konci pětiletého angažmá dostal možnost v Německu pokračovat, tuto příležitost však nevyužil: „Dostal jsem nabídku, abych zůstal jako hrající asistent trenéra. Možná by to pro mě bylo lepší, protože když se člověk vrátí do Česka, tak už téměř nemá šanci jako trenér se vrátit zpět. Já jsem přesto šel domů do Sigmy, táhlo mě to domů k rodině, k rodičům, ke známým i přátelům. Postavili jsme si dům na Valašsku, což taky hrálo velkou roli v rozhodování“. Po návratu dovedl Sigmu jako kapitán mužstva k jediné trofeji v historii klubu, k zisku Českého poháru v sezóně 2011/12, přesto jej rozhodnutí nezůstat v Německu zpětně mrzí: „Postupně na mě dopadávalo to, že jsem tam měl zůstat“. Zkušenost z Německa považuje Kučera za přínosnou i po návratu do České republiky, a to jak v osobním, tak profesním životě: „Naučil jsem se německy, což bych se v Česku nikdy nepřinutil. Taky mi to pomáhá v tom, že když teď dělám trenéra, tak mám za sebou nějakou historii, která mi píše CV a působení v Bundeslize dává najevo, že mám něco za sebou“. Zpětně hodnotí své pětileté

působení v Německu jako vysoce pozitivní zkušenost: „*Bylo to pro mě neskutečných 5 let, se kterými jsem maximálně spokojený. Nejde jen o to, že jsem si zahrál Bundesligu, ale měl jsem možnost poznat novou kulturu, nové lidi a zaopatřit se*“.

Martin Vaniak (53) přestoupil do řeckého Panionios v červenci 2005. Do klubu sídlícího v řeckých Athénách přestoupil ze Sigmy Olomouc na popud tehdejšího českého trenéra: „*Šel tam trénovat Josef Csaplár a doporučil mě majiteli klubu, že by mě tam chtěl*“. Jednalo se o jeho první a jediné zahraniční angažmá, ačkoliv měl Vaniak dříve blízko k přestupu do turecké Ankary: „*Mohl jsem jít do Turecka, ale to padlo na poslední chvíli, přestože už jsem měl letenky. Velkou roli v tom hrály nějaké hrátky agentů a taky Sigma, kde došlo k nějakým komplikacím ohledně převodu peněz*“. Motivaci odejít do Řecka popisuje Vaniak následovně: „*Hlavní motivací bylo jednoznačně si zkusit jinou zemi, poznat něco nového a splnit si sen hrát v zahraničí. Byla to samozřejmě i záruka lepšího výdělků a taky fotbalového zlepšení, přestože už jsem měl svůj věk, tak mi to pak pomohlo k následnému angažmá ve Slávii*“. Do Řecka se vydal z rodinných důvodů sám: „*Šel jsem tam sám, protože moje dcera už chodila do 4. třídy a domluvili jsme se, že nebudeme tahat rodinu do nové metropole, když jsem měl smlouvu pouze na jeden rok a nevěděl jsem, jak to bude dál vypadat*“. Adaptace v řeckém prostředí byla usnadněna díky lidem z klubu, kteří mu pomáhali s překladem i ubytováním. Vaniak brzy začal studovat řecký jazyk s pomocí místní české komunity: „*Byla tam česká komunita, která byla za občanské války převedená sem a tady se narodila, takže já jsem se tam učil s pomocí jedné Řekyně, která uměla česky i řecky*“. Rovněž vzpomíná na klimatické rozdíly a na to, jak ho překvapila flexibilita Řeků mít více prací, což pochopil až v době ekonomické krize: „*Byl to úplně jiný život, zejména kvůli teplu, což se mi moc líbilo. Už v únoru tam bylo 15 °C, zatímco v Česku bylo -20 °C. Fotbal se tam hrál celoročně, což pro mě bylo nové, odjel jsem jen na Vánoce a hned po Vánocích jsem se vrátil zpátky. Co se týče života, byl to úplně jiný styl. Nechápal jsem, jak mohou mít někteří Řekové 3 práce, ale po určité době jak přišla krize jsem to pochopil*“. V Řecku nezůstal déle kvůli prodeji klubu novému majiteli, který se rozhodl neobnovovat smlouvy hráčům s končícími kontrakty, jeho pobyt v Řecku byl však z hlediska života obzvláště obohacující: „*Co se týče životních zkušeností a mentality Řeků, bylo to úžasné, lidé tam jsou srdeční, byla tam jiná strava, teplo. Naprosto to splnilo mé očekávání, zahrál jsem si celý rok v krásné zemi a v hlavním městě Athénách. Myslím si, že mi to dalo hodně zkušeností, ani ne tak fotbalových jako hlavně životních*“. Po návratu do České republiky již další nabídky zahraničního angažmá nedostal, ačkoliv zmiňuje zájem Josého Mourinha, aby šel dělat náhradního brankáře Petrovi Čechovi do anglické Chelsea: „*Ptal se na mě Mourinho, když jsem*

odchytal dvojzápas s Ajaxem Amsterdam, že by tam chtěl nějakého staršího zkušeného gólmana jako dvojku nebo trojku k Čechovi, ale to jsem se dozvěděl jen v meziřeči od českého skauta, který tam v té době působil“. Celkově Vaniak hodnotí své zkušenosti pozitivně a doporučuje mladým hráčům využít možností zahraničních angažmá k osobnímu růstu, i když upozorňuje na spokojenost s domácím prostředím, které může hráče odradit k odchodu do zahraničí: *„Mladí hráči mají dnes obrovské možnosti, akorát se jim moc nechce, protože jsou spokojení s tím co tady mají. Ty peníze a zázemí, které tu mají v těch velkých klubech, tak v zahraničí jako mladí nedostanou“.*

9 Diskuze

Výsledky této práce ukazují, že mezinárodní migrace fotbalistů z klubu SK Sigma Olomouc má značné historické kořeny související s politickou transformací v Československu a je ovlivněna jak sportovními, tak socioekonomickými faktory. Časoprostorové vzorce naznačují, že migrace je často spojena s úspěchy klubu v evropských soutěžích, což zvyšuje viditelnost hráčů a poptávku po nich ze strany zahraničních klubů. Analýza poukazuje nejen na různé motivace mezi generacemi hráčů, ale také na zvláštní postavení hráčů ve vztahu ke geografické blízkosti a kulturní přístupnosti zemí, příkladem jsou země jako Německo, Polsko nebo Rakousko. Zjištění o časoprostorových vzorcích a motivacích hráčů ke změně klubové příslušnosti jsou tak klíčové pro pochopení dynamiky a dopadů mezinárodní migrace ve fotbale a nalézají oporu v již analyzovaných studiích.

Studie Kolandy (2009) o geografických aspektech migrace fotbalistů a práce Michala (2009), která se zabývá dopadem migrace na kvalitu české fotbalové ligy, poskytují historický a geografický kontext, který je klíčový pro pochopení dlouhodobých trendů a ekonomických důsledků migrace. Moje analýza časoprostorových vzorců migrace potvrzuje, že sportovní a socioekonomické faktory, společně s legislativními změnami, jako byl případ Bosman, radikálně změnila pravidla migrace a otevřely nové možnosti pro hráče. Tyto aspekty jsem identifikoval při analýze, jak se migrace českých hráčů proměnila po roce 1989 a jaký to mělo dopad na domácí ligovou soutěž v postupném snižování zastoupení českých hráčů. Matušikova (2008) práce o mezinárodní migraci zahraničních fotbalistů do české ligy rozšiřuje pohled na to, jak migrace ovlivňuje český fotbal z opačného úhlu pohledu. Tato práce ukazuje, jak české kluby využívají mezinárodní hráče jako zdroj talentu, což je v kontrastu s migrací českých hráčů do zahraničí, kterou jsem zkoumal já. Moje zjištění o motivacích a vzorcích migrace českých hráčů, kteří hledají zahraniční angažmá pro lepší sportovní i ekonomické příležitosti, doplňují Matušikův pohled na atraktivitu české ligy pro zahraniční hráče jako odrazový můstek do prestižnějších evropských soutěží. V kontextu českého fotbalu můžeme vidět, že mezinárodní migrace má zásadní dopad na sportovní i ekonomickou dynamiku klubů i ligové soutěže. Studie Lally et al. (2022) zdůrazňuje význam aklimatizace a adaptace zahraničních hráčů v anglické Premier League, což koresponduje s mými zjištěními o důležitosti adaptace hráčů na nové kulturní a sportovní prostředí. V kontextu mé studie je adaptace klíčová pro úspěch českých hráčů v zahraničí, obzvláště ve vysoce konkurenčních ligách. Na klíčovou roli sociální podpory, která byla nezbytná pro adaptaci a celkový úspěch hráčů v novém prostředí poukazuje studie

Abramse (2017), což koresponduje i s mými výsledky šetření. Mé zjištění o významu sociální podpory, klubového zázemí a fotbalových agentů pro úspěšnou adaptaci hráčů rovněž korespondují s výsledky ve studii Storm et al. (2022), která zdůrazňuje, jak podpora rodiny a hráčských agentů pomáhá dánským fotbalistům přizpůsobit se v zahraničním prostředí. Tento aspekt se odráží i v mnou analyzovaných rozhovorech, kde podpora ze strany klubu, agentů a rodiny představuje zásadní faktor usnadňující integraci hráčů v nové zemi. Tato zjištění korespondují i se studií Musila (2009), který zdůrazňuje vliv hráčských agentů v migračním procesu, neboť aktivně formují migrační toky a mají významný dopad na kariéry hráčů. Toto zjištění se objevuje i v mých rozhovorech, kde hráči zmiňují důležitost agentů v jejich rozhodovacím procesu. Celkově moje zjištění o adaptaci a integraci hráčů v nových zemích podtrhují význam podpory, jakou hráči potřebují pro jejich úspěšné začlenění, což odráží výsledky všech zmiňovaných studií. Tato podpora může pocházet jak od klubů a agentů, tak od rodin hráčů a je klíčová pro zvládnutí nejen sportovních, ale i sociálních a kulturních výzev spojených s mezinárodní migrací. Pro pochopení a podporu mezinárodní migrace fotbalistů je nutné přistupovat multidisciplinárně, s důrazem na kombinaci sportovních, ekonomických a sociokulturních faktorů, které formují rozhodnutí hráčů o mezinárodní migraci.

Ve své diplomové práci jsem narazil na několik omezení, která mohou teoreticky ovlivňovat interpretaci zjištěných výsledků. Prvním omezením je metodika výzkumného šetření mezi některými aktivními profesionálními hráči, která nebyla jednotná s ostatními analyzovanými skupinami. Kvůli časovému vytížení některých hráčů jsem se s těmito hráči v rámci šetření nesetkal osobně. Tento přístup jsem se však snažil minimalizovat telefonicky vedeným rozhovorem, aby takto vedený rozhovor byl co nejvíce podobný osobnímu setkání. Tato interakce mohla teoreticky ovlivnit hloubku a kontext odpovědí, nicméně se domnívám, že tento přístup neměl zásadní vliv na kvalitu získaných informací, neboť se s hráči osobně znám a nejednalo se o mou první interakci s nimi. Jako další omezení může být vnímána velikost vzorku pro kvantitativní šetření, které zahrnovalo 60 respondentů, z nichž bylo 40 profesionálních fotbalistů. Přestože se může zdát, že počet respondentů je nízký, je třeba zdůraznit, že získání 40 profesionálních hráčů do výzkumného šetření považuji za velký úspěch. Počet 40 profesionálních hráčů představuje téměř 15 % z celkového počtu českých profesionálních hráčů v historii SK Sigma Olomouc, což považuji za významný a relevantní vzorek pro analyzované téma. Dotazníkové šetření bylo navíc pouze doplňující k hlavnímu kvalitativnímu šetření, a proto tento počet poskytuje dostatečnou šíři dat pro podporu zjištěných trendů a vzorců mezinárodní fotbalové migrace hráčů SK Sigma Olomouc. Nicméně je třeba

brát v úvahu, že získaná data nemusí plně reprezentovat všechny hráče, zejména pokud jde o různorodost jejich zkušeností a názorů.

Pro hlubší pochopení mezinárodní migrace fotbalistů by bylo prospěšné rozšířit výzkumné šetření na další kluby jak v českém prostředí, tak v mezinárodním kontextu. Tento přístup by umožnil porovnat, zda jsou vzorce a motivace zjištěné u hráčů SK Sigma Olomouc specifické pro tento klub, nebo jsou obecně aplikovatelné v různých fotbalových prostředích. Porovnání různých klubů by mohlo odhalit, jak různé strategie, kluby a lokální socioekonomické podmínky ovlivňují rozhodování hráčů o mezinárodní migraci. Kromě toho by bylo užitečné prozkoumat nejen migraci hráčů ze země, ale také migraci do země. Analyzovat příliv zahraničních hráčů do českých klubů by poskytlo odlišný pohled na mezinárodní migraci a její dopady na domácí ligovou soutěž a její týmy. Tento výzkum by mohl zahrnovat otázky, jak zahraniční hráči ovlivňují sportovní výkonnost, ekonomiku klubů a jak jsou integrováni do jednotlivých týmů a společnosti. Tento multidisciplinární přístup by poskytl cenné informace pro kluby, hráče i fanoušky a pomohl by lépe pochopit globální dynamiku fotbalové migrace v dnešním stále více globalizovaném sportovním světě.

Celkově tato diplomová práce přináší důležité poznatky o dynamice sportovní migrace ve fotbale se zaměřením na hráče fotbalového klubu SK Sigma Olomouc. Zjištění ukazují, že migrace má hluboký dopad na profesní a osobní životy hráčů a je ovlivněna množstvím faktorů včetně sportovních ambicí, socioekonomických příležitostí a kulturních aspektů. Mezinárodní migrace nabízí hráčům nové příležitosti pro osobní i profesní rozvoj, ale zároveň přináší výzvy v podobě nutnosti adaptace na nové prostředí a kulturu. Rozhodování o migraci je tedy komplexním procesem, který zahrnuje mnoho faktorů od lepších finančních příležitostí až po osobní a rodinné záležitosti. Výsledky této práce tak poskytují cenný příspěvek k pochopení toho, jak hráči vnímají mezinárodní fotbalovou migraci, což může informovat samotné kluby a hráče nejen o dopadech mezinárodní fotbalové migrace.

10 Závěr

Diplomová práce byla zaměřena na komplexní analýzu fenoménu sportovní migrace ve fotbale s důrazem na mezinárodní migraci hráčů fotbalového klubu SK Sigma Olomouc. Práce byla motivována nejen osobním zájmem a budoucím profesním směřováním autora, ale také snahou o hlubší porozumění dynamice fotbalové mezinárodní migrace, která má zásadní dopad na kariérní i osobní životy fotbalistů. Výzkum se specificky zaměřil na analýzu časoprostorových vzorců migrace a identifikaci klíčových faktorů, které ovlivňují rozhodování hráčů o mezinárodní migraci. Metodologicky byl výzkum založen na kombinaci kvantitativních a kvalitativních přístupů, které umožnily nejen analyzovat statistické vzorce mezinárodní fotbalové migrace, ale i prozkoumat osobní pohledy a zkušenosti hráčů napříč různými generacemi. Analyzovaná data byla doplněna o rozhovory s dotazníkovým šetřením mezi 60 hráči fotbalového klubu SK Sigma Olomouc, které bylo zaměřeno na postoje hráčů různých věkových skupin k mezinárodní fotbalové migraci. V následující části jsou prezentovány odpovědi na autorem stanovené výzkumné otázky.

Jaké časoprostorové vzorce lze vysledovat u hráčů Sigmy Olomouc z hlediska mezinárodní fotbalové migrace?

Analýza mezinárodní migrace českých hráčů Sigmy Olomouc odhaluje časoprostorové vzorce, které jsou ovlivněny nejen historickými a politickými faktory, ale i geografickými preferencemi. Historický kontext, zejména politické změny v Československu po roce 1989, zásadně ovlivnil rozsah a možnosti mezinárodní migrace fotbalistů. Před tímto rokem byly mezinárodní přestupy fotbalistů velmi omezené a téměř nerealizovatelné, zatímco po roce 1989 se brány pro mezinárodní migraci otevřely, což vedlo k postupnému nárůstu počtu olomouckých hráčů mířících za hranice. Časové vzorce migrace rovněž ukazují, že přestupy často následují po významných sportovních událostech nebo úspěších klubu v evropských soutěžích, což zvyšuje viditelnost hráčů a zájem zahraničních klubů. Od roku 1990 do roku 2023 bylo zaznamenáno celkem 53 přestupů českých hráčů z SK Sigma Olomouc do zahraničních klubů. Nejvyšší počet přestupů byl zaznamenán v období 2000–2009, kdy klub vykázal 22 přestupů s průměrným věkem hráčů 24,9 let. Toto desetiletí bylo ve znamení rostoucí reputace klubu a jeho hráčů na mezinárodní scéně, což svědčí o zájmu zahraničních klubů o mladší talentované fotbalisty. Naopak v období 1990–1999 bylo zaznamenáno 18 přestupů s průměrným věkem 26,8 let, neboť odcházeli i starší hráči do nižších zahraničních

soutěží s motivem vyššího finančního ohodnocení. Od roku 2010 do 2023 lze pozorovat klesající trend odchodu hráčů do zahraničí, neboť bylo zaznamenáno pouze 13 přestupů s průměrným věkem 26,5 let. Tento přístup souvisí s trendem, kdy úspěšní hráči odchází do českých špičkových klubů, ve kterých se nadále rozvíjejí s vidinou potenciálního přestupu do zahraničí. Z geografického hlediska byly nejčastějšími destinacemi Německo (23 přestupů), Polsko (5 přestupů) a Rakousko (4 přestupy). Tyto země jsou nejen geograficky blízké, ale také kulturně či jazykově přístupnější, což může snižovat kulturní bariéry při přesunech hráčů a usnadňovat jejich adaptační proces. Zastoupení Německa jako cílové destinace pro hráče Sigmy se významně změnilo v průběhu času. Zatímco v období 1990–1999 bylo zaznamenáno 72 % z celkových zahraničních přestupů do Německa, v období 2000–2009 to bylo pouze 45 % a od roku 2010 do 2023 nebyl zaznamenán žádný přestup do této země. Tento pokles tak signalizuje změny v preferencích klubů i hráčů, stejně jako dynamiku mezinárodního fotbalového trhu. Celkově časoprostorové vzorce migrace hráčů Sigmy odráží složitou síť faktorů, včetně historických změn, geografických preferencí a časování v kariérách sportovců, které společně formují dynamiku mezinárodní fotbalové migrace hráčů SK Sigma Olomouc.

Jaké geografické, sportovní a socioekonomické faktory ovlivňují rozhodování hráčů při mezinárodní migraci?

Rozhodování fotbalistů o mezinárodní migraci je ovlivněno kombinací geografických, sportovních a socioekonomických faktorů. Geografické faktory zahrnují především přístupnost a vzdálenost od domova, což hráčům umožňuje udržovat kontakt s rodinou a přáteli, a také klimatické podmínky nového prostředí, které mohou ovlivnit jak osobní pohodu, tak sportovní výkon. V oblasti sportovních faktorů je klíčová úroveň soutěže v cílové zemi. Hráči často hledají zahraniční angažmá jako příležitost pro profesní růst a výzvy v ligových soutěžích s vyšší kvalitou fotbalu, což může následně napomoci rozvoji jejich profesionální kariéry. Současně mohou být motivováni možnostmi pro osobní rozvoj, který může souviset s poznáním nového kulturního prostředí a učení se novým jazykům. Socioekonomické faktory hrají rovněž významnou roli při samotném rozhodování, zvláště finanční ohodnocení, které často slouží jako jeden z nejvýznamnějších motivačních faktorů pro zahraniční angažmá. Kromě toho, možnost žít v jiné zemi nabízí hráčům široké spektrum nových zkušeností, což může být osobně obohacující, ačkoli to může být zároveň i výzvou v případě složitější adaptace na nové sociální a kulturní prostředí. Rozhodnutí může být ovlivněno i rodinnými důvody, např. potřebou zůstat v blízkosti rodiny nebo naopak mít možnost přesunout celou rodinu do nového prostředí. Tato rozhodnutí jsou často důsledkem složité rovnováhy mezi různými motivy, reflektující nejen

profesní a osobní cíle hráče, ale také jeho sociální a rodinné faktory. Výsledné rozhodnutí o mezinárodní migraci tak představuje komplexní vyhodnocení všech různých aspektů.

Jaké jsou rozdíly v přístupech k mezinárodní migraci mezi různými generacemi hráčů?

Analýza přístupů k mezinárodní migraci mezi různými generacemi fotbalových hráčů ukazuje několik klíčových rozdílů, zvláště porovnáme-li hráče v žákovských kategoriích U12–U15, aktivní profesionální hráče a bývalé profesionální hráče. Tyto rozdíly jsou zřetelné jak v percepci pozitivních aspektů migrace, tak v názorech na atraktivní a neatraktivní fotbalové destinace. Hráči v žákovských kategoriích mají méně zkušeností a informací o mezinárodní fotbalové migraci, což se projevuje i v jejich názorech. Mnoho z nich vyjádřilo, že neví, jaký dopad by mezinárodní migrace měla na jejich finanční situaci nebo některé aspekty jejich kariéry. Nicméně je tato skupina fotbalistů optimistická ohledně možnosti zlepšení fotbalových dovedností skrze mezinárodní zkušenosti, což se odráží v silném souhlasu s tvrzením o zlepšení sportovní výkonnosti. Co se týče preferencí destinací, tyto hráči mají sklon vybírat si země dle atraktivity ligových soutěží, jako je anglická Premier League nebo španělská La Liga, které jsou u nich vnímány jako nejkvalitnější ligy s vysokou úrovní fotbalu. Aktivní profesionální hráči mají již konkrétní zkušenosti a tedy i jasnější názory na mezinárodní fotbalovou migraci. Jsou více otevření příležitostem, které migrace nabízí, zejména v kontextu osobního a profesního rozvoje. Aktivní hráči vyjádřili větší jistotu v odpovědích, zvláště ohledně vlivu mezinárodní migrace na jejich život. Se vzrůstajícím věkem se také ohlíží, aby mezinárodní migrace neměla negativní dopady na jejich rodinu. Ve skupině aktivních hráčů se objevuje zvýšený zájem o fotbal v USA, což odráží rostoucí popularitu fotbalu v této zemi a jeho možnosti pro profesionální rozvoj. Bývalí profesionální hráči mají bohaté zkušenosti s mezinárodní migrací a vykazují vysokou míru uvážení a ocenění přínosů, které jim mezinárodní fotbalová migrace přinesla. Jejich odpovědi ukazují silný souhlas s tvrzeními o pozitivních dopadech migrace na osobní rozvoj i sportovní výkonnost nebo umožnění lepších finančních příležitostí. Tato skupina oproti jiným také častěji zmiňuje Německo jako jednu z nejatraktivnějších destinací, což reflektuje jejich osobní zkušenosti a úspěšné angažmá v této zemi. Naopak, méně atraktivní jsou pro ně země s nižší kvalitou ligových soutěží, země s nižší životní úrovní a politicky nestabilní regiony. Celkově tato analýza ukazuje, jak různé skupiny hráčů vnímají mezinárodní migraci a jak se jejich názory liší v závislosti na jejich věku, zkušenostech a osobních preferencích. Mladší hráči jsou si méně vědomi některých výzev spojených s mezinárodní migrací, zatímco zkušenější hráči mají jasnější a realističtější pohled na to, co mezinárodní fotbalová migrace přináší pro jejich osobní i profesní rozvoj.

Summary

This thesis presents a comprehensive analysis of sports migration within football, focusing on the phenomenon as it pertains to players from SK Sigma Olomouc, a club renowned for both its local influence and its contribution to international player dynamics. The study investigates the spatial and temporal patterns of migration and delves into the key geographic, sport-related, and socio-economic factors influencing players' decisions to migrate. Through a mixed-methods approach, combining quantitative data analysis with qualitative interviews from three distinct player groups (youth players, current professionals, and retired professionals), the research illuminates the motivations and perspectives across different generations regarding international migration.

The thesis aims to provide an in-depth look at the spatial and temporal patterns of migration among SK Sigma Olomouc players, identifying the key factors influencing their decisions to move internationally. It seeks to understand the different approaches to migration across player generations and to evaluate the impact of these migrations on their personal and professional lives. A mixed-methods approach was employed, combining quantitative data analysis from sources like the CSFotbal database, Transfermarkt, and club records, with qualitative data from structured interviews and surveys conducted with current and former players. This methodology allowed for a nuanced understanding of the motivations behind and the impacts of players' migration decisions.

The findings reveal significant historical roots of migration linked to the political transformations in Czechoslovakia, with migration patterns heavily influenced by the club's performance in European competitions which elevated players' visibility. The analysis shows that younger players are optimistic about the benefits of international exposure, while more experienced players have a practical perspective, emphasizing personal and professional development. The study also highlights the importance of cultural and geographic proximity in migration decisions, with countries like Germany, Poland, and Austria being preferred due to cultural and linguistic accessibility.

The thesis concludes that international migration offers players valuable opportunities for growth but also presents challenges in adapting to new environments. It contributes to a deeper understanding of the dynamics of sports migration, emphasizing the need for a multidisciplinary approach in addressing the complex factors influencing migration decisions in football.

Seznam použitých zdrojů a literatury

- ABRAMS, Jochen (2017). *Social support and the transnational migration of football players* [online]. 2017 [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/47307/17093.pdf>
- BALE, John (1989). *Sports Geography*. London: E & FN Spon, 280 s. ISBN 978-0419143901.
- BALE, John (2003). *Sports geography*. 2. London: Routledge, 208 s. ISBN 0-203-47867-3.
- BALÍKOVÁ, Ludmila (2024). *Rozhovor se zástupkyní ředitele ZŠ Olomouc, Heyrovského 33 pro 2. stupeň na téma spolupráce školy s SK Sigma Olomouc*. Rozhovor realizovaný dne 28. 2. 2024.
- BERLINSCHI, Ruxanda, Jeroen SCHOKKAERT a Johan SWINNEN (2012). When drains and gains coincide: migration and international football performance. *LICOS Centre for Institutions and Economic Performance* [online]. Leuven, 2012-09 [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/74960/1/dp265.pdf>
- CIES (2020). *Exclusive training club rankings: Partizan ahead of Ajax* [online]. 2020-11-09 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://football-observatory.com/Exclusive-training-club-rankings-Partizan-ahead>
- CIES (2021a). *Ajax crowned best training club in Europe* [online]. 2021-10-25 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://football-observatory.com/Ajax-crowned-best-training-club-in-Europe-2718>
- CIES (2021b). *Club-trained players' employment across Europe* [online]. 2021-05-10 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://football-observatory.com/Club-trained-players-employment-across-Europe-2638>
- CIES (2022). *Top training clubs for European-based players* [online]. 2022-10-24 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://football-observatory.com/Top-training-clubs-for-European-based-players-2943>
- CSFOTBAL (2023). *Nejvyšší fotbalová soutěž* [online]. 2023 [cit. 2023-11-27]. Dostupné z: <https://www.csfotbal.cz/prvni-liga>
- CSFOTBAL (2024). *Český a československý fotbal v číslech* [online]. 2024 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.csfotbal.cz>
- ČIHÁK, Jiří (2022). *Slavia a cizinci: české pravidlo jde proti. Ale dobře, že ho máme, říká Trpišovský* [online]. 2022-07-27 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z:

- https://www.idnes.cz/fotbal/pohary/slavia-cizinci-fortuna-liga-evropa-pohary-sparta-konferencni-liga-jindrich-trpisovsky.A220727_114708_fot_pohary_jic
- DRÁPELA, Emil (2021). *Praktická humánní geografie* [online]. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 51 s. [cit. 2024-04-03]. ISBN 978-80-7494-580-9. Dostupné z: <https://publi.cz/download/publication/1712>
- ECA (2023). *Early international migration of youth players in Europe and their career paths (2011-2022)* [online]. Nyon, 2023-10-26 [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://online.flippingbook.com/link/711623>
- EOC EU OFFICE (2024). *New Study on the Economic impact of Sport released by the European Commission* [online]. Brussels, 2024 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.euoffice.euolympic.org/new-study-economic-impact-sport-released-european-commission/>
- FAČR (2023). *Soutěžní řád* [online]. 2023-02-01 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/document/download/113250>
- FIFA (2022). *The IFAB permanently approves five-substitute option in top-level competitions* [online]. 2022-06-13 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://inside.fifa.com/technical/football-technology/media-releases/the-ifab-permanently-approves-five-substitute-option-in-top-level>
- FORTUNA:LIGA (2024). *Herní model ligy* [online]. 2024 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.fortunaliga.cz/text/122-herni-model-ligy>
- HOLLY, David, Tomáš LAŠÁK, Martin PONÍŽIL a Antonín NEVRLÝ (2019). *Z historie po současnost*. Olomouc: SK Sigma Olomouc, 256 s.
- JELÍNEK, Radovan, Miloslav JENŠÍK, Petr REGAL a Zdeněk SPURNÝ (2005). *Atlas českého fotbalu od roku 1890: český a československý fotbal v netradičním zpracování*. Praha: Nakladatelství Jelínek Radovan, 383 s. ISBN 80-903645-1-9.
- KALIBA, Jan a Kamila SCHUSTEROVÁ (2014). *Jaký byl podíl fotbalistů na listopadových událostech 1989 v Československu?* [online]. 2014-11-26 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/jaky-byl-podil-fotbalistu-na-listopadovych-udalostech-1989-v-ceskoslovensku-7689789>
- KAŠPÁREK, Michal (2023). *Čtvrtina prvoligových fotbalistů je ze zahraničí. Trenéry ale kluby pořád vybírají doma a na Slovensku* [online]. 2023-08-14 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/ctvrtina-prvoligovych-fotbalistu-je-ze-zahranici-trenery-ale-kluby-porad_2308140600_ksp

- KOLANDA, Ondřej (2009). *Geografické aspekty fotbalu: Migrace profesionálních fotbalistů* [online]. Praha [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/19450/DPTX_2004_2_11510_PDPG002_151725_0_71596.pdf. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce RNDr. Jiří Tomeš, Ph.D.
- KŘIKLAN, Pavel (2023). *Přestup ze socialismu do ciziny? Měli jsme vražedné podmínky, vzpomíná Panenka* [online]. 2023-02-28 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.livesport.cz/zpravy/prestup-ze-socialismu-do-ciziny-meli-jsme-vrazedne-podminky-vzpomina-panenka/6JNFU6N6/>
- KUBÍČEK, Jiří (2024). *Rozhovor s bývalým manažerem Sigmy Olomouc na téma spolupráce s FK Spartak Moskva a přestupu ruských hráčů do Olomouce*. Telefonický rozhovor realizovaný dne 25. 3. 2024.
- LALLY, Aaron, Matt SMITH a Keith D. PARRY (2022). Exploring migration experiences of foreign footballers to England through the use of autobiographies. *Soccer & Society* [online]. 2022, **23**(6), 529–544 [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14660970.2021.1930535>
- LANFRANCHI, Pierre a Matthew TAYLOR (2001). *Moving with the Ball: The Migration of Professional Footballers*. Oxford: Berg. ISBN 978-1-85973-307-3.
- MAGUIRE, Joseph (2008). ‘Real politic’ or ‘ethically based’: Sport, globalization, migration and nation-state policies. *Sport in Society* [online]. 2008-06-12, **11**(4), 443–458 [cit. 2024-03-18]. ISSN 1743-0445. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17430430802019375>
- MATUŠÍK, Michal (2008). *Mezinárodní migrace ve sportu: Fotbalisté ze zahraničí v české lize* [online]. Praha [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/5437/DPTX_2007_2_11310_MDIPL001_165097_0_61345.pdf. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce doc. RNDr. Dušan Drbohlav, CSc.
- MICHAL, Tomáš (2009). *Vliv migrace hráčů na kvalitu 1. české fotbalové ligy* [online]. Praha [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/23114/DPTX_2008_2_11510_PSHD002_154040_0_76267.pdf. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce PhDr. Mário Buzek, CSc.
- MUSIL, Petr (2009). *Světový systém fotbalu: mezinárodní migrace českých hráčů a role hráčských agentů* [online]. Praha [cit. 2024-03-26]. Dostupné z:

- https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/20019/DPTX_2007_1_11310_MDIPL001_173979_0_52032.pdf. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce RNDr. Josef Novotný, Ph.D.
- NEVRLÝ, Antonín, Jiří TRAPL a Miloš TRAPL (2004). *1+20 ligových sezón*. Olomouc: SK Sigma Olomouc, 93 s.
- NOVÁK, Miloslav (2018). *Když byli Trittschuh a Mwitwa exoti. Ted' Sparta složí tým jen z cizinců* [online]. 2018-07-31 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/sparta-cizinci-zahranicni-hraci-v-sestave.A180730_164339_fotbal_min
- NOVÁK, Miloslav (2020). *Fotbalová liga předčasně skončila. Bez určení pořadí a titulem pro Slavii* [online]. 2020-07-24 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/fortuna-liga-predcasny-konec-skupina-o-zachranu-ligovy-vybor-lfa.A200724_143503_fotbal_min
- RŮŽIČKA, Adolf, Miloslav JENŠÍK, Luboš JEŘÁBEK a Josef KÁNINSKÝ (2004). *Fotbalové kluby ČR: SK Sigma Olomouc*. Brno: Computer Press, 88 s. ISBN 80-241-0201-7.
- SEDLÁKOVÁ, Renáta (2014). *Výzkum médií: Nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3568-9.
- SK SIGMA OLOMOUC (2023a). *Historie* [online]. 2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://sigmafotbal.cz/historie>
- SK SIGMA OLOMOUC (2023b). *Mládež* [online]. 2023 [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://sigmafotbal.cz/mladez>
- SK SIGMA OLOMOUC (2024). *Interní klubová statistická data*. Olomouc. Poskytnuto archivářem klubu Martinem Ponížilem.
- SMITH, Rory, 2021. *The Wisdom of the Crowd* [online]. 2021-08-12 [cit. 2024-03-24]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2021/08/12/sports/soccer/soccer-football-transfermarkt.html>
- STORM, Louise Kamuk, Robert BOOK, Søren Svane HOYER, Kristoffer HENRIKSEN, Andreas KÜTTEL a Carsten Hvid LARSEN (2022). Every Boy's dream: A mixed method study of young professional Danish football player's transnational migration. *Psychology of Sport and Exercise* [online]. Odense, 2022-05, 59 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1469029221002430>

- ŠTUMBAUER, Jan, Josef MALEČEK a Dagmar ŠIMBEROVÁ (2013). *Odborná terminologie vybraných sportovních disciplín*. Brno: MuniPress. ISBN 978-80-210-6325-9.
- TOMEŠ, Jiří (2012). Sport a geografie I. *Geografické rozhledy*. **21**(4), 6–9. ISSN 1210-3004.
- TRANSFERMARKT (2024). *Football transfers, rumours, market values and news* [online]. 2024 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.transfermarkt.com>
- UEFA (2014). *Protection of young players* [online]. 2014-01-02 [cit. 2024-03-23]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/insideuefa/protecting-the-game/news/0211-0f8a3419b9c1-b2ec19bac304-1000--protection-of-young-players/>
- UEFA (2024). *Country coefficients* [online]. 2024 [cit. 2024-04-06]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/nationalassociations/uefarankings/country>
- WFP (2022). *World Administrative Boundaries - Countries and Territories* [digitální data Shapefile]. 2022-10-03 [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: <https://public.opendatasoft.com/api/explore/v2.1/catalog/datasets/world-administrative-boundaries/exports/shp>
- WISE, Nicholas a Geoffery KOHE (2018). Sports geography: new approaches, perspectives and directions. *Sport in Society* [online]. 2018-12-26, **23**(1), 1–10 [cit. 2024-03-18]. ISSN 1743-0445. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17430437.2018.1555209>
- WUERZER, Thomas, Jeffrey J. FOUNTAIN a Peter S. FINLEY (2024). An Analysis of the Geographic Origins and Migration Patterns of Elite College Football Players. *Geographical Review* [online]. 2024, **114**(2) [cit. 2024-03-18]. ISSN 1931-0846. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00167428.2023.2236672>
- ZŠ OLOMOUC, HEYROVSKÉHO 33 (2023). *Výroční zpráva o činnosti školy* [online]. Olomouc, 2023 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.zsheyrovského.cz/uploads/stranky/10/dokumenty/vyrocnizprava-o-cinnosti-skoly-2022-23.pdf>
- ZŠ OLOMOUC, HEYROVSKÉHO 33 (2024). *Rozšířená výuka* [online]. 2024 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.zsheyrovského.cz/rozsirena-vyuka>

Přílohy

Příloha 1: Potvrzení etické komise Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci o etičnosti výzkumného šetření v anglickém jazyce

Příloha 2: Souhlas vedení školy ZŠ Olomouc, Heyrovského 33 s realizací výzkumného šetření

Příloha 3: Šablona použitá pro získání informovaného souhlasu od zákonných zástupců žáků

Příloha 4: Šablona použitá pro získání informovaného souhlasu od dospělých respondentů

Příloha 5: Dotazník určený hráčům bez zkušeností s mezinárodní fotbalovou migrací

Příloha 6: Dotazník určený hráčům se zkušenostmi s mezinárodní fotbalovou migrací

Příloha 7: Rámec polostrukturovaných rozhovorů

Příloha 8: Profily aktivních profesionálních hráčů účastnících se výzkumného šetření

Příloha 9: Profily bývalých profesionálních hráčů účastnících se výzkumného šetření

Příloha 10: Fotografie vybraných respondentů během realizace výzkumného šetření

**Příloha 1: Potvrzení etické komise Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci
o etičnosti výzkumného šetření v anglickém jazyce**

Faculty
of Science

Ethics Committee
Faculty of Science
Palacký University Olomouc
<https://www.prf.upol.cz/en/faculty/academic-bodies/#c40322>

Genius loci ...

Date: 7th February 2024

Ref. No.: 24-01

**Statement of compliance with standards of research involving humans
as subjects**

To whom it may concern:

All procedures performed in research project titled "*Migration of players of the football club SK Sigma Olomouc: a geographical analysis*" (led by Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.) involving human participants are in accordance with the ethical standards of the institutional research committee and with the 1964 Helsinki Declaration and its later amendments.

A *Full informed consent* will be obtained from all individual participants involved in the study. All filled questionnaires will be stored under a lock at the Department of Geography (Faculty of Science, Palacký University Olomouc). All consents and collected personal data will be destroyed five years after the completion of the master thesis of the principal student involved in the research, or after the publication of the related paper(s), whichever comes later, and the Ethics Committee of the Faculty of Science Palacký University Olomouc will be notified.

dr. Jiří Kvita, Ph.D.
Chair of the Ethics Committee of the
Faculty of Science, Palacký University
Olomouc

Příloha 2: Souhlas vedení školy ZŠ Olomouc, Heyrovského 33 s realizací výzkumného šetření

Univerzita Palackého
v Olomouci

Informovaný souhlas pro účast žáků ve výzkumném šetření

Jméno výzkumníka: Bc. Vojtěch Rusin

Vedoucí výzkumu: Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.

Kontakt: 739 369 660, vojtech.rusin01@upol.cz

Název výzkumu: Migrace hráčů fotbalového klubu SK Sigma Olomouc: geografická analýza

Popis výzkumu:

V rámci diplomové práce je prováděno šetření, které zahrnuje vyplnění dotazníku a krátký rozhovor se zaměřením na pohled žáků na mezinárodní fotbalovou migraci a představu o své fotbalové kariéře. Šetření je prováděno mezi vybranými žáky SK Sigma Olomouc ve věku 11–15 let ze ZŠ Olomouc, Heyrovského 33, p. o.

Postup výzkumu:

Šetření proběhne formou vyplnění dotazníku a krátkého rozhovoru, který se uskuteční ve škole ZŠ Olomouc, Heyrovského 33, p. o., s předchozím souhlasem vedení školy a bude trvat přibližně 10 minut. Veškerá výzkumná činnost bude realizována dle etických pravidel a v souladu s Helsinskou deklarací světové lékařské asociace. Diplomant je studentem 2. ročníku učitelského studia, během své pedagogické praxe tak nabyl zkušeností v komunikaci s žáky 2. stupně ZŠ, kteří jsou respondenty v tomto výzkumu.

Zajištění anonymity:

Veškeré informace poskytnuté žáky budou v rámci diplomové práce zpracovávány anonymně. Jména a osobní údaje žáků nebudou publikovány ani jinak sdíleny. Po celou dobu výzkumu bude s poskytnutými daty nakládáno jako s citlivými údaji v souladu s příslušnými zákonnými normami a dle etických pravidel ve shodě se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů a dle zákonných norem GDPR.

Dobrovolnost účasti:

Účast všech žáků ve výzkumu je zcela dobrovolná. Žáci i jejich zákonní zástupci mohou kdykoliv odvolat svůj souhlas s účastí ve výzkumu bez jakýchkoliv negativních důsledků.

Souhlas vedení školy:

ZÁKLADNÍ ŠKOLA
příspěvková organizace
Heyrovského 33
779 00 OLOMOUČ

v Olomouci dne 11. 1. 2024

Příloha 3: Šablona použitá pro získání informovaného souhlasu od zákonných zástupců žáků

Univerzita Palackého
v Olomouci

Informovaný souhlas pro účast dítěte ve výzkumném šetření

Jméno výzkumníka: Bc. Vojtěch Rusin

Vedoucí výzkumu: Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.

Kontakt: 739 369 660, vojtech.rusin01@upol.cz

Název výzkumu: Migrace hráčů fotbalového klubu SK Sigma Olomouc: geografická analýza

Popis výzkumu:

V rámci diplomové práce je prováděno šetření, které zahrnuje vyplnění dotazníku a krátký rozhovor se zaměřením na pohled žáků na mezinárodní fotbalovou migraci a představu o své fotbalové kariéře. Šetření je prováděno mezi vybranými žáky SK Sigma Olomouc ve věku 11–15 let ze ZŠ Olomouc, Heyrovského 33, p. o.

Postup výzkumu:

Šetření proběhne formou vyplnění dotazníku a krátkého rozhovoru, který se uskuteční ve škole ZŠ Olomouc, Heyrovského 33, p. o., s předchozím souhlasem vedení školy a bude trvat přibližně 10 minut. Veškerá výzkumná činnost bude realizována dle etických pravidel a v souladu s Helsinskou deklarací světové lékařské asociace. Diplomant je studentem 2. ročníku učitelského studia, během své pedagogické praxe tak nabyl zkušeností v komunikaci s žáky 2. stupně ZŠ, kteří jsou respondenty v tomto výzkumu.

Zajištění anonymity:

Veškeré informace poskytnuté Vaším dítětem budou v rámci diplomové práce zpracovávány anonymně. Jméno a osobní údaje žáka nebudou publikovány ani jinak sdíleny. Po celou dobu výzkumu bude s poskytnutými daty nakládáno jako s citlivými údaji v souladu s příslušnými zákonnými normami a dle etických pravidel ve shodě se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů a dle zákonných norem GDPR.

Dobrovolnost účasti:

Účast Vašeho dítěte ve výzkumu je zcela dobrovolná. Můžete kdykoliv odvolat svůj souhlas s účastí Vašeho dítěte ve výzkumu bez jakýchkoliv negativních důsledků.

Potvrzení účasti:

Já níže podepsaný/-á potvrzuji, že souhlasím s účastí mého dítěte ve výzkumu.

- Jméno a příjmení dítěte:
- Datum narození dítěte:
- Jméno a příjmení zákonného zástupce:
- Podpis zákonného zástupce:
- Datum:

Příloha 4: Šablona použitá pro získání informovaného souhlasu od dospělých respondentů

Univerzita Palackého
v Olomouci

Informovaný souhlas pro účast ve výzkumném šetření

Jméno výzkumníka: Bc. Vojtěch Rusin

Vedoucí výzkumu: Mgr. Petr Šimáček, Ph.D.

Kontakt: 739 369 660, vojtech.rusin01@upol.cz

Název výzkumu: Migrace hráčů fotbalového klubu SK Sigma Olomouc: geografická analýza

Popis výzkumu:

V rámci diplomové práce je prováděno šetření, které zahrnuje vyplnění dotazníku a krátký rozhovor se zaměřením na pohled na mezinárodní fotbalovou migraci. Šetření je prováděno mezi vybranými fotbalisty SK Sigma Olomouc.

Postup výzkumu:

Šetření probíhá formou vyplnění dotazníku a krátkého rozhovoru, který bude pro pozdější přepis zaznamenán na diktafon. Sdělené informace budou publikované pouze v rámci diplomové práce a veškerá výzkumná činnost bude realizována dle etických pravidel a v souladu s Helsinskou deklarací světové lékařské asociace.

Práce s daty:

Po celou dobu výzkumu bude s poskytnutými daty nakládáno jako s citlivými údaji v souladu s příslušnými zákonnými normami a dle etických pravidel ve shodě se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů a dle zákonných norem GDPR.

Dobrovolnost účasti:

Účast respondentů ve výzkumu je zcela dobrovolná. Můžete kdykoliv odvolat svůj souhlas s účastí ve výzkumu bez jakýchkoliv negativních důsledků.

Potvrzení účasti:

Já níže podepsaný potvrzuji, že souhlasím s účastí ve výzkumu.

- Jméno a příjmení:

- Datum narození:

- Dnešní datum:

- Podpis:

Příloha 5: Dotazník určený hráčům bez zkušeností s mezinárodní fotbalovou migrací

Jméno a příjmení:

Podpis:

Univerzita Palackého
v Olomouci

Mezinárodní migrace hráčů SK Sigma Olomouc: dotazník

1. Mezinárodní migrace by měla pozitivní vliv na můj osobní rozvoj.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

2. Mezinárodní migrace by mi umožnila významně zlepšit mé fotbalové dovednosti a sportovní výkonnost.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

3. Mezinárodní migrace by mi umožnila lepší finanční příležitosti.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

4. Kontakty, které bych si vytvořil během působení v zahraničí, by byly klíčové pro můj kariérní růst.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

5. Mít v životopise zkušenost s hraním v zahraničním klubu by bylo pro mě důležitým faktorem při rozhodování o zahraničním angažmá.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

6. Mezinárodní migrace hráčů je nezbytná pro rozvoj kariéry fotbalisty.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

7. Mezinárodní migrace hráčů je nezbytná pro zvýšení konkurenceschopnosti a úspěchu fotbalového klubu.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

8. Jazyková bariéra by představovala významnou výzvu při mém příchodu do zahraničního klubu.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

9. Setkání s významnými kulturními rozdíly by komplikovalo můj přechod do nového prostředí.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

10. Rozdíly ve stravovacích zvyklostech a kvalitě potravin by byly překážkou při adaptaci na život v zahraničním klubu.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

11. Bezpečnost života v cílové zemi by pro mě byla stejně důležitá jako sportovní faktory.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

12. Celková kvalita života v cílové zemi by pro mě byla stejně důležitá jako sportovní faktory.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

13. Měl bych mít dostatek informací a zdrojů k tomu, abych se mohl připravit na výzvy spojené s mezinárodní migrací.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

14. Mezinárodní migrace by negativně ovlivnila mé rodinné a osobní vztahy.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

15. Zkušenosti s mezinárodní migrací by pro mě byly cennější než jakékoliv potenciální nevýhody.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

16. Vzdálenost od mého domovského města by byla významným faktorem při volbě zahraničního klubu.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

17. Klimatické podmínky by hrály podstatnou roli při rozhodování o mém zahraničním angažmá.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

18. Hraní na umělém trávníku v zemích s chladnými klimatickými podmínkami je pro mě nepříjemné a ovlivnilo by to moje rozhodnutí o přijetí tamního angažmá.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

19. Adaptace na rozdílné klimatické podmínky (např. teplota, vlhkost) by pro mě byla významnou výzvou.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

20. Možnost cestovat a poznávat různé geografické oblasti jako součást mého zahraničního angažmá by byla atraktivní.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

Jaké země jsou pro vás z hlediska fotbalové mezinárodní migrace nejatraktivnější?

Seřadte je od nejatraktivnějších po ty nejméně atraktivní (1 – nejatraktivnější, 8 – nejméně atraktivní).

Anglie Čína Francie Itálie Německo státy Arabského poloostrova Španělsko USA

Příloha 6: Dotazník určený hráčům se zkušenostmi s mezinárodní fotbalovou migrací

Jméno a příjmení:

Podpis:

Univerzita Palackého
v Olomouci

Mezinárodní migrace hráčů SK Sigma Olomouc: dotazník

1. Mezinárodní migrace měla pozitivní vliv na můj osobní rozvoj.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

2. Mezinárodní migrace mi umožnila významně zlepšit mé fotbalové dovednosti a sportovní výkonnost.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

3. Mezinárodní migrace mi umožnila lepší finanční příležitosti.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

4. Kontakty, které jsem si vytvořil během působení v zahraničí, byly klíčové pro můj kariérní růst.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

5. Mít v životopise zkušenost s hraním v zahraničním klubu bylo pro mě důležitým faktorem při rozhodování o zahraničním angažmá.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

6. Mezinárodní migrace hráčů je nezbytná pro rozvoj kariéry fotbalisty.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

7. Mezinárodní migrace hráčů je nezbytná pro zvýšení konkurenceschopnosti a úspěchu fotbalového klubu.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

8. Jazyková bariéra představovala významnou výzvu při mém příchodu do zahraničního klubu.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

9. Setkání s významnými kulturními rozdíly komplikovalo můj přechod do nového prostředí.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

10. Rozdíly ve stravovacích zvyklostech a kvalitě potravin byly překážkou při adaptaci na život v zahraničním klubu.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

11. Bezpečnost života v cílové zemi pro mě byla stejně důležitá jako sportovní faktory.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

12. Celková kvalita života v cílové zemi pro mě byla stejně důležitá jako sportovní faktory.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

13. Měl jsem dostatek informací a zdrojů k tomu, abych se mohl připravit na výzvy spojené s mezinárodní migrací.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

14. Mezinárodní migrace negativně ovlivnila mé rodinné a osobní vztahy.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

15. Zkušenosti s mezinárodní migrací pro mě byly cennější než jakékoliv potenciální nevýhody.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

16. Vzdálenost od mého domovského města byla významným faktorem při volbě zahraničního klubu.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

17. Klimatické podmínky hrály podstatnou roli při rozhodování o mém zahraničním angažmá.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

18. Hraní na umělém trávníku v zemích s chladnými klimatickými podmínkami je pro mě nepříjemné a ovlivnilo by to moje rozhodnutí o přijetí tamního angažmá.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

19. Adaptace na rozdílné klimatické podmínky (např. teplota, vlhkost) pro mě byla významnou výzvou.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

20. Možnost cestovat a poznávat různé geografické oblasti jako součást mého zahraničního angažmá byla atraktivní.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

Jaké země jsou pro vás z hlediska fotbalové mezinárodní migrace nejatraktivnější?

Seřadte je od nejatraktivnějších po ty nejméně atraktivní (1 – nejatraktivnější, 8 – nejméně atraktivní).

Anglie Čína Francie Itálie Německo státy Arabského poloostrova Španělsko USA

Příloha 7: Rámec polostrukturovaných rozhovorů

Žáci U12–U15, kteří působí v SK Sigma Olomouc	Aktivní profesionální fotbalisté, kteří působí/působili v SK Sigma Olomouc	Bývalí profesionální fotbalisté, kteří působili v SK Sigma Olomouc
1. Seznámení s výzkumem, udělení souhlasu o provedení rozhovoru, úvodní otázky ↓		
<ul style="list-style-type: none"> – Jak dlouho už hrajete fotbal? Co vás na fotbale nejvíce baví? – Jaké byly vaše první zkušenosti s migrací v rámci fotbalu (přestup mezi mládežnickými týmy, přesun do akademie atd.)? – Dojždíte na tréninkové jednotky nebo jste se musel přestěhovat? Jakým způsobem se dopravujete na tréninkové jednotky? – Jakým způsobem se snažíte skloubit fotbalovou kariéru se školními povinnostmi? 	<ul style="list-style-type: none"> – Jak jste se dostal k fotbalu a kdy jste začal uvažovat o tom, že byste fotbal mohl hrát profesionálně? – Jaké byly vaše první zkušenosti s migrací v rámci fotbalu (přestup mezi mládežnickými týmy, přesun do akademie atd.)? 	<ul style="list-style-type: none"> – Jak jste se dostal k fotbalu a kdy jste začal uvažovat o tom, že byste fotbal mohl hrát profesionálně? – Jaké byly vaše první zkušenosti s migrací v rámci fotbalu (přestup mezi mládežnickými týmy, přesun do akademie atd.)? – Jaké byly hlavní milníky a zlomové momenty vaší kariéry?
2. Motivace k mezinárodní migraci ↓		
<ul style="list-style-type: none"> – Myslíte si, že mezinárodní migrace hráčů je nezbytná pro rozvoj kariéry ve fotbale? – Jaké sportovní faktory (např. možnost hrát v lepší lize, lepším týmu) jsou pro vás při mezinárodní migraci nejdůležitější? – Jaké mimo-sportovní faktory (např. kvalita života, rodina, finance) jsou pro vás při mezinárodní migraci nejdůležitější? – Jaké geografické faktory (např. vzdálenost, klimatické podmínky) jsou pro vás při mezinárodní migraci nejdůležitější? – Jaké konkrétní země jsou pro vás z hlediska fotbalové mezinárodní migrace nejatraktivnější a proč? – Jaké konkrétní země v Evropě jsou pro vás z hlediska fotbalové mezinárodní migrace naopak nejméně atraktivní a proč? (u bývalých hráčů otázka na rozdíl v tehdejších a dnešním vnímání) 		
<p>3. Dotazník – Následuje chvíle, při které respondenti vyplňují dotazník, na některé zadané odpovědi se doptává a hráči mají možnost mi své myšlenky a poznatky rozvést.</p>		
<p>4. Představy/reflexe – Následně je rozhovor veden dle toho, zda hráči mají zkušenosti se zahraniční fotbalovou migrací (4B) či nikoliv (4A) ↓</p>		
4A. Představy o budoucnosti (žáci U12–U15)	4A. Představy o budoucnosti (pro aktivní hráče, kteří nehráli v zahraničí)	4A. Reflexe o minulosti (pro bývalé hráče, kteří nehráli v zahraničí)
<ul style="list-style-type: none"> – Jak si představujete svou budoucí fotbalovou kariéru? – Máte ambice hrát fotbal profesionálně? – Jakou roli hraje vaše rodina a přátelé při rozhodování o vaší fotbalové kariéře? – Jak si myslíte, že by mezinárodní migrace ovlivnila vaše vzdělání a osobní život? – Byl byste ochotný se přestěhovat do jiné země kvůli fotbalu? 	<ul style="list-style-type: none"> – Jak si představujete zbytek vaší fotbalové kariéry? – Chtěl byste si ještě zahrát v zahraničí? – Pokud jste měl nabídku hrát v zahraničí a nepřijal ji, bylo vaše rozhodnutí ovlivněno agenty, mateřským klubem nebo vaší rodinou? Proč jste ji nepřijal? – Jakou roli hraje vaše rodina a přátelé při rozhodování o vaší fotbalové kariéře? – Jak si myslíte, že by mezinárodní migrace ovlivnila váš osobní život? – Co byste dělal jinak, kdybyste měl možnost vrátit se ve vaší kariéře zpět? 	<ul style="list-style-type: none"> – Proč jste si během vaší kariéry nezahrál v zahraničí? Litujete toho? – Pokud jste měl nabídku hrát v zahraničí a nepřijal ji, bylo vaše rozhodnutí ovlivněno agenty, mateřským klubem nebo vaší rodinou? Proč jste ji nepřijal? – Jaké rady byste dal mladým hráčům, kteří zvažují mezinárodní migraci kvůli fotbalu? – Co byste dělal jinak, kdybyste měl možnost vrátit se ve vaší kariéře zpět? – Jaké byly hlavní faktory, které ovlivnily vaše rozhodnutí ukončit kariéru a usadit se na jednom místě?
4B. Mezinárodní migrace a její dopady (pro aktivní a bývalé hráče, kteří hráli v zahraničí)		
<ul style="list-style-type: none"> – Jakým procesem jste prošel při rozhodování o přestupu ze Sigmy do klubu X? – Co bylo vaším hlavním motivem při přestupu? – Jaký vliv měl váš přestup do zahraničního klubu na vaši sportovní kariéru a vývoj jako hráče? – V případě následného přestupu ze zahraničí do zahraničí – pocítil jste to jako méně náročný krok oproti odchodu z české ligy? – Splnilo vaše zahraniční angažmá vaše očekávání a cíle? – Jakou roli hráli vaši blízcí, trenéři, agenti nebo další lidé v procesu vašeho přestupu? – Jaké byly největší výzvy, kterým jste čelil během migrace, a jak se dnes díváte na způsob, jakým jste tyto výzvy řešil? – Jaké sociální a kulturní dopady měla migrace na vás a vaši rodinu? Migrovala vaše rodina s vámi? – Jaké faktory usnadňovaly nebo komplikovaly vaši integraci do nového týmu a prostředí? – Jaké byly pozitivní a negativní dopady migrace na vaše sportovní výkony a osobní život? – Jak často cestujete/cestoval jste do místa svého trvalého bydliště během vašeho zahraničního angažmá? – Pro bývalé hráče: Jaké byly hlavní faktory, které ovlivnily vaše rozhodnutí ukončit kariéru a usadit se na jednom místě? 		

Příloha 8: Profily aktivních profesionálních hráčů účastnících se výzkumného šetření

Beneš Vít (narozen 12. 08. 1988 v Ústí nad Labem) je obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2006/07 v dresu SK Kladno. V prvním mužstvu SK Kladno působil od roku 2007 do roku 2010, poté přestoupil do FK Baumin Jablonec. V Jablonci hrál nepřetržitě do roku 2017, odkud se po skončení smlouvy následně přesunul do maďarského Vasas SC. Po skončení sezóny 2017/18 odešel na hostování do dalšího maďarského celku – Szombathelyi Haladás, kde působil 2. polovinu roku 2018. Začátkem roku 2019 přestoupil do SK Sigma Olomouc, kde je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 352 prvoligových zápasů, 12 zápasů v pohárové Evropě a 133 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Hadaš Matěj (narozen 25. 11. 2003) je útočník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2020/21 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem a v jiném klubu v rámci dospělého fotbalu nepůsobil. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 7 prvoligových zápasů a 9 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Hapal Ondřej (narozen 10. 05. 2001) je záložník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2020/21 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém působil do roku 2022, podzimní část sezóny 2021/22 však strávil v třetiligovém celku SK Hanácká Slavia Kroměříž. V létě 2022 přestoupil do slovenského druholigového mužstva FK MŠK Považská Bystrica, odkud se o rok později přesunul do dalšího slovenského druholigového týmu TJ Spartak Myjava, kde je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 2 prvoligové zápasy v dresu Sigmy Olomouc.

Houska David (narozen 29. 06. 1993) je záložník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2012/13 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu a působil v něm nepřetržitě do léta 2021, kdy po skončení smlouvy přestoupil do FK Jablonec, ve kterém je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. V roce 2017 si připsal svůj jediný reprezentační start za Českou republiku. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 226 prvoligových zápasů, 12 zápasů v pohárové Evropě a 257 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Jemelka Václav (narozen 23. 06. 1995 v Uničově) je obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2017/18 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu a působil v něm nepřetržitě do října 2020, kdy odešel na roční hostování do belgického prvoligového celku Oud-Heverlee Leuven. Po návratu odehrál sezónu 2021/22 v Sigmě

Olomouc, v létě 2022 však přestoupil do FC Viktoria Plzeň, kde k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Je 8x reprezentantem České republiky a mezi jeho největší klubové úspěchy patří účast v hlavní fázi Ligy mistrů (2022/23). Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 182 prvoligových zápasů, 16 zápasů v pohárové Evropě a 144 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Juliš Lukáš (narozen 02. 12. 1994 v Chrudimi) je útočník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2013/14 v dresu AC Sparta Praha. Lukáš Juliš byl kmenovým hráčem Sparty Praha do roku 2023, během pražského angažmá však byl na hostování ve 3 klubech – Bohemians Praha 1905 (2018/19), SK Sigma Olomouc (jarní část sezóny 2019/20) a španělská druholigová UD Ibiza (jarní část sezóny 2022/23). Před zahájením sezóny 2023/24 přestoupil do SK Sigma Olomouc, kde je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Je 2x vítězem České ligy (2013/14, 2022/23) a 2x vítězem Českého poháru (2013/14, 2019/20). Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 124 prvoligových zápasů, 28 zápasů v pohárové Evropě a 33 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Kramář Denis (narozen 08. 08. 2003) je útočník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2020/21 v dresu Slezský FC Opava. V únoru 2023 přestoupil do Sigmy Olomouc, kde je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 19 prvoligových zápasů a 15 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Látal Radek (narozen 16. 12. 1997) je obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2019/20 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém působil do roku 2022. Během svého angažmá v Olomouci však prošel 3 celky, ve kterých byl na hostování – druholigový FK Pardubice (2017/18), druholigový MFK Vyškov (podzimní část sezóny 2018/19) a prvoligový MFK Karviná (jarní část sezóny 2021/22). V létě 2022 přestoupil do FK Mladá Boleslav, kde působil celou sezónu 2022/23. V září 2023 přestoupil do 1. SK Prostějov, kde je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 53 prvoligových zápasů a 51 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Novák Filip (narozen 26. 06. 1990 v Přerově) je obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2008/09 v dresu FC Tescoma Zlín. V této sezóně však došlo k sestupu Zlína a následující 2 sezóny působil se Zlínem ve 2. lize. V létě 2011 přestoupil do prvoligového FK Baumit Jablonec, kde působil do roku 2015. V létě 2015 přestoupil do dánského prvoligového mužstva FC Midtjylland, kde působil do začátku roku 2018, odkud se následně vydal působit do Turecka. V Turecku prošel 2 kluby – Trabzonspor Kulübü (2018–2020) a Fenerbahçe SK

(2020–2022). V září 2022 přestoupil do Al Jazira, klubu ze Spojených arabských emirátů, kde působil do léta 2023. V listopadu 2023 podepsal jako volný hráč smlouvu se Sigmou Olomouc, kde je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Je 28x reprezentantem České republiky a mezi jeho největší klubové úspěchy patří vítězství v Českém poháru (2012/13), vítězství v Dánské lize (2017/18) a vítězství v Tureckém poháru (2019/20). Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 308 prvoligových zápasů, 45 zápasů v pohárové Evropě a 5 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Plšek Jakub (narozen 13. 12. 1993 v Jasenné) je záložník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2012/13 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu a působil v něm nepřetržitě do ledna 2020, kdy přestoupil do maďarského prvoligového týmu Puskás Akadémia FC, kde je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Mezi jeho největší úspěchy patří ocenění pro nejlepšího střelce 2. ligy v sezóně 2016/17, kdy vstřelil v dresu Sigmy Olomouc 18 gólů. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 206 prvoligových zápasů, 9 zápasů v pohárové Evropě a 194 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Pospíšil Martin (narozen 26. 06. 1991 v Bělkovicích-Lašťanech) je záložník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2010/2011 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého fotbalového klubu, ve kterém vyjma půlročního hostování v druholigovém FK Fotbal Třinec (podzimní část sezóny 2011/12) působil do září roku 2013. V září 2013 přestoupil do klubu FC Viktoria Plzeň, začátkem kalendářního roku 2014 se však vrátil zpět na hostování do Sigmy Olomouc, kde působil do konce soutěžního ročníku 2013/14. V létě 2014 přestoupil do FK Baumit Jablonec, kde následně působil 3 roky. Před zahájením ligového ročníku 2017/18 přestoupil do polského prvoligového mužstva Jagiellonia Białystok. V květnu 2023 ukončil smlouvu v Białystoku a vrátil se zpět do mateřského klubu SK Sigma Olomouc, kde je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Je účastníkem hlavní fáze Ligy mistrů (2013/14) a 3x reprezentantem České republiky. Mezi jeho největší úspěchy patří vítězství v Českém poháru, kterého dosáhl se Sigmou Olomouc v sezóně 2011/12. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 360 prvoligových zápasů, 11 zápasů v pohárové Evropě a 106 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Slaviček Filip (narozen 25. 09. 2002) je obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2020/21 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem a v jiném klubu v rámci dospělého fotbalu nepůsobil. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 1 prvoligový zápas.

Spáčil Jiří (narozen 11. 02. 1999 v Prostějově) je záložník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2021/22 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Kromě olomouckého klubu působil v rámci hostování jednu sezónu v druholigovém celku 1. SK Prostějov (2020/21). Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 24 prvoligových zápasů a 28 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Stoppen Tadeáš (narozen 30. 12. 2003) je brankář, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2021/22 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem a v jiném klubu v rámci dospělého fotbalu nepůsobil. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 4 prvoligové zápasy v dresu Sigmy Olomouc.

Šindelář Martin (narozen 22. 01. 1991) je obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2012/13 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém vyjma ročního hostování v druholigovém FK Baník Sokolov (2011) působil do léta 2017. Před zahájením soutěžního ročníku 2017/18 přestoupil do FC Baník Ostrava, kde působil do roku 2020. V únoru 2020 odešel na hostování do MFK Karviná, jeho působení v Karviné se však v létě 2020 změnilo na trvalý přestup z ostravského Baníku. Z Karviné byl v jarní části sezóny 2021/22 hostovat ve slovenském klubu MFK Tatran Liptovský Mikuláš. Začátkem roku 2023 přestoupil z Karviné do FC Košice, kde je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 233 prvoligových zápasů a 121 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Šíp Jáchym (narozen 22. 1. 2003 v Kroměříži) je útočník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2020/21 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem a v jiném klubu v rámci dospělého fotbalu nepůsobil. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 31 prvoligových zápasů a 38 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Trefil Jakub (narozen 09. 02. 2001) je brankář, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2022/23 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Kromě olomouckého klubu působil v rámci hostování ve slovenském druholigovém celku FC Rohožník (podzimní část sezóny 2021/22). Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 19 prvoligových zápasů a 23 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Uriča Filip (narozen 10. 09. 2003) je útočník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2020/21 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém je

k 1. 1. 2024 aktivním hráčem a v jiném klubu v rámci dospělého fotbalu nepůsobil. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 5 prvoligových zápasů a 6 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Zlatohlávek Tomáš (narozen 22. 05. 2000) je útočník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2019/20 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém působil do roku 2023. Během svého angažmá v Olomouci však prošel 3 druholigovými celky, ve kterých byl na hostování – FK Fotbal Třinec (podzimní část sezóny 2020/21), 1. SK Prostějov (jarní část sezóny 2020/21) a FC Sellier & Bellot Vlašim (2021/22). V létě 2023 přestoupil do FK Pardubice, kde je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 17 prvoligových zápasů a 8 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Zmrzlý Ondřej (narozen 22. 04. 1999) je obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 2019/20 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém je k 1. 1. 2024 aktivním hráčem a v jiném klubu v rámci dospělého fotbalu nepůsobil. V roce 2022 si připsal reprezentační start za Českou republiku. Do konce kalendářního roku 2023 odehrál 128 prvoligových zápasů a 143 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Příloha 9: Profily bývalých profesionálních hráčů účastnících se výzkumného šetření

Balcárek Jiří (narozen 29. 04. 1973 v Zábřehu) je bývalý záložník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1990/91 v dresu SK Sigma Olomouc. V roce 1992 působil v prvoligovém SKP Union Cheb a po návratu do Sigmy Olomouc v roce 1993 v ní působil nepřetržitě (s výjimkou hostování v druholigovém FC LeRK Brno v roce 1995) do roku 1999. V roce 1999 přestoupil do německého třetiligového celku 1. FC Union Berlin, se kterým po 2 letech vyhrál 3. německou ligu (2000/01) a oslavil postup do 2. nejvyšší soutěže. Svou profesionální kariéru ukončil v roce 2004. Celkem odehrál 159 prvoligových zápasů, 10 zápasů v pohárové Evropě a 167 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc. V sezóně 1995/96 se stal vicemistrem České ligy v dresu Sigmy Olomouc.

Doležilek Jiří (narozen 18. 04. 1958 v Olomouci) je bývalý brankář, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1982/1983 v dresu SK Sigma Olomouc. S fotbalem začínal v TJ Sokol Slavonín, odkud v roce 1973 přestoupil do Sigmy Olomouc, kde s výjimkou 2 angažmá působil až do roku 1989. Prvním klubem mimo Olomouc byla VTJ Dukla Hradec Králové (1978–1980), neboť v Hradci Králové absolvoval základní vojenskou službu. Druhým klubem mimo Olomouc byla prvoligová TJ ZVL Žilina, kde působil v letech 1986–1987. Po konci profesionální kariéry v Sigmě Olomouc (1989) působil 6 let v rakouském třetiligovém celku SC Wienerfeld (1990–1996). Mezi jeho největší úspěchy patří vítězství v 2. lize se Sigmou Olomouc a postup do 1. ligy (1981/82 a opětovně 1983/84) a 2 zápasy v pohárové Evropě. Celkem odehrál 121 prvoligových zápasů a 132 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Drulák Radek (narozen 12. 01. 1962 v Hulíně) je bývalý útočník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1981/82 v dresu TJ Rudá hvězda Cheb. V Chebu působil do roku 1987, odkud následně přestoupil do Sigmy Olomouc, ve které hrál do roku 1990. V roce 1991 přestoupil do Německa, kde působil ve dvou druholigových týmech – VfB Oldenburg (1991–1993) a Chemnitzer FC (1993–1994). V letech 1994–1996 působil v českém prvoligovém celku FC Petra Drnovice, odkud se následně vydal do rakouského prvoligového celku FC Linz, kde působil v roce 1997. Následoval návrat do Sigmy Olomouc, ve které v roce 1999 ukončil profesionální kariéru. Je 3x reprezentantem Československa a 16x reprezentantem České republiky. Mezi jeho největší reprezentační úspěchy patří 2. místo na Mistrovství Evropy v roce 1996. Je členem Jedenáctky století Sigmy Olomouc, v roce 1995 byl zvolen Fotbalistou roku České republiky a v roce 1996 byl zvolen osobností České ligy. Je členem Klubu ligových kanonýrů, 2x nejlepším střelcem první České ligy (1994/95 a 1995/96) a nejlepším střelcem

2. německé ligy (1991/92). Je také 1. nejúspěšnějším střelcem prvoligové historie Sigmy Olomouc (62 gólů) a 5x střelcem prvoligového hattricku v dresu Sigmy Olomouc. Celkem odehrál 304 prvoligových zápasů, 109 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc a 6 zápasů v pohárové Evropě.

Heinz Marek (narozen 04. 08. 1977) je bývalý útočník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1996/97 v dresu SK Sigma Olomouc. Vyjma několika zápasů za druholigový AFK Atlantic Lázně Bohdaneč v roce 1997 působil v Sigmě Olomouc do roku 2000, odkud přestoupil do německého prvoligového celku Hamburger SV, kde působil do roku 2002. Mezi jeho další prvoligové kluby patří německý DSC Arminia Bielefeld (2003), český FC Baník Ostrava (2003/04), německý Borussia Mönchengladbach (2004–2005), turecký Galatasaray SK (2005–2006), francouzský AS Saint-Étienne (2006–2007), český 1. FC Brno (2008–2009), rakouský Kapfenberger SV (2009–2010), maďarský Ferencvárosi TC (2010–2011), opětovně SK Sigma Olomouc (2011–2012) a prvoligovou kariéru zakončil v 1. SC Znojmo FK (2013). V rámci své profesionální kariéry také působil ve francouzském druholigovém celku FC Nantes (2007–2008). Je účastníkem hlavní fáze Ligy mistrů (2000/01) a vítězem České ligy s Baníkem Ostrava v sezóně 2003/04, ve které se stal nejlepším střelcem soutěže. Dále je vítězem Turecké ligy (2005/06) s Galatasaray SK, vítězem Českého poháru (2011/12) a vítězem Českého superpoháru (2012) se Sigmou Olomouc. Je 30x reprezentantem České republiky, mezi jeho největší reprezentační úspěchy patří 3. místo na Mistroství Evropy v roce 2004 a účast na Mistroství světa v roce 2006. Ve své kariéře odehrál celkem 340 prvoligových zápasů, 16 zápasů v pohárové Evropě a 110 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Janoš'ák Jan (narozen 22. 03. 1965 v Jeseníku) je bývalý útočník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1987/88 v dresu SK Sigma Olomouc. S dospělým fotbalem začal v druholigovém TJ TŽ Třinec, kde působil do roku 1985. Následně 2 roky působil v klubu VTJ Tábor, kde absolvoval základní vojenskou službu. V roce 1987 přestoupil do Sigmy Olomouc, kde působil do začátku 1992 vyjma půlročního hostování v 1. polovině roku 1991 v druholigovém celku FC Gera Drnovice. Začátkem 1992 přestoupil ze Sigmy Olomouc do druholigové mužstva FC Svit Zlín, kde působil do konce soutěžního ročníku 1991/92. Poté přestoupil do prvoligového týmu FC Boby Brno, kde působil do konce kalendářního roku 1993. Od roku 1994 do roku 1996 působil v Malajsii (Kedah FA) a poté 3 roky v Singapuru (Woodlands Wellington FC), kde následně ukončil svou profesionální kariéru. Ve své kariéře odehrál celkem 96 prvoligových zápasů v československé a české lize, 6 zápasů v pohárové Evropě a 68 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Kalvoda Leoš (narozen 26. 03. 1958 v Brně) je bývalý záložník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1982/1983 v dresu SK Sigma Olomouc. Před angažmá v Sigmě Olomouc v TJ Zbrojovka Brno (1967–1977), VTJ Tábor (1977–1979), VTJ Kutná Hora (1979) a TJ Spartak PS Přerov (1979–1982). V Sigmě Olomouc působil od roku 1982 do roku 1990, odkud se přesunul do rakouského třetiligového celku SV Sigmee, kde působil 3 roky (1990–1993). Po návratu do České republiky působil v třetiligovém SK Kontakt Moravia Ratíškovice, kde v roce 1995 ukončil svou hráčskou kariéru. Celkem odehrál 180 prvoligových zápasů, 10 zápasů v pohárové Evropě a 238 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc. Byl dlouholetým kapitánem Sigmy Olomouc a mezi jeho úspěchy také patří 1 zápas za olympijský tým Československa v roce 1983.

Kerbr Milan (narozen 09. 06. 1967 v Uherském Hradišti) je bývalý útočník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1991/92 v dresu SK Sigma Olomouc a ve své kariéře jiný dres prvoligového celku neoblékl. V Sigmě Olomouc působil v letech 1991–1997, odkud přestoupil do Německa, kde působil v druholigovém SpVgg Greuther Fürth (1997–1998), v třetiligovém SC Weismain (1999) a v celku SSV Reutlingen 05 (1999–2002), ve kterém nejdříve působil ve třetí lize a postoupil s ním do druhé ligy v sezóně 1999/00. Je 2x reprezentantem České republiky, se kterou se stal vicemistrem Evropy v roce 1996, byť do žádného zápasu nezasáhl. Je čtvrtfinalistou Poháru UEFA proti Realu Madrid (1991/92) a vicemistrem České ligy v sezóně 1995/96. Celkem odehrál 141 prvoligových zápasů, 23 zápasů v pohárové Evropě a 179 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Kobylík David (narozen 27. 06. 1981 v Olomouci) je bývalý záložník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1999/00 v dresu SK Sigma Olomouc. Kromě Sigmy Olomouc (1999–2002, 2004–2005 a 2009) dále působil v prvoligovém týmu ve Francii (RC Strasbourg v 2003–2004), v Německu (DSC Arminia Bielefeld v 2005–2008), na Kypru (2008 v AC Omonia Nicosia), ve Slovensku (MŠK Žilina v 2009–2010) a v Polsku (Polonia Bytom v 2010–2011). Po konci své prvoligové kariéry pokračoval v nižších soutěžích v Rakousku, Polsku a České republice. Celkově odehrál 235 prvoligových zápasů napříč všemi kluby, připsal si 133 soutěžních utkání v dresu Sigmy Olomouc a 20 zápasů v pohárové Evropě. Je finalistou Poháru Intertoto (2000) v dresu Sigmy Olomouc a mezi jeho největší úspěchy patří triumf v Mistrovství Evropy hráčů do 21 let v roce 2002.

Kotůlek Martin (narozen 11. 09. 1969 v Olomouci) je bývalý obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1988/89 v dresu SK Sigma Olomouc. V olomouckém klubu působil

až do roku 1999 vyjma krátkodobého působení v prvoligovém týmu ASVŠ Dukla Banská Bystrica (1989–1990) během absolvování základní vojenské služby v Banské Bystrici. Ze Sigmy Olomouc odešel v roce 2000 do prvoligové týmu FC Boby-sport Brno, kde působil do roku 2004. Poté se přesunul do SFC Opava, kde v roce 2005 ukončil svou profesionální kariéru. Je 1x reprezentantem Československa a 7x reprezentantem České republiky. Mezi jeho největší reprezentační úspěchy patří 2. místo na Mistrovství Evropy v roce 1996. Je čtvrtfinalistou Poháru UEFA proti Realu Madrid (1991/92), vicemistrem České ligy v sezóně 1995/96 a nachází se na 3. místě v počtu odehraných prvoligových zápasů prvoligových zápasů za Sigmou Olomouc (256 zápasů). Celkem odehrál 412 prvoligových zápasů, 44 zápasů v pohárové Evropě a 311 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Kovář Michal (narozen 08. 09. 1973 ve Šternberku) je bývalý obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1991/92 v dresu SK Sigma Olomouc. V Sigmě Olomouc působil do roku 2001, odkud přestoupil do druholigového německého celku SSV Reutlingen 05, kde působil v letech 2001–2002. Z Reutlingenu přestoupil do prvoligového německého týmu FC Hansa Rostock, kde působil do roku 2004. V roce 2004 přestoupil zpět do Sigmy Olomouc a prvoligovou kariéru ukončil v roce 2006. Je členem Jedenáctky století Sigmy Olomouc, vicemistrem Evropy do 16 let (1990), čtvrtfinalistou Poháru UEFA proti Realu Madrid (1991/92) a finalistou Poháru Intertoto (2000). Ve své kariéře odehrál 322 prvoligových zápasů, 42 zápasů v pohárové Evropě a 368 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc. Nachází se na 2. místě v počtu odehraných prvoligových zápasů za Sigmou Olomouc (299 zápasů).

Kučera Radim (narozen 01. 03. 1974 ve Valašském Meziříčí) je bývalý obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně v 1995/96 v dresu FC Kaučuk Opava. V roce 1998 přestoupil do Sigmy Olomouc, ve které působil nepřetržitě do roku do roku 2005 a následně přestoupil do německého prvoligového klubu DSC Arminia Bielefeld, kde působil do roku 2010. Po svém jediném zahraničním angažmá se vrátil do Sigmy Olomouc, kde ukončil kariéru v roce 2012. Jako kapitán dovedl Sigmou Olomouc k jediné trofeji v historii klubu – vítězství v Českém poháru v sezóně 2011/12. Celkem odehrál 426 prvoligových zápasů, 24 zápasů v pohárové Evropě a 281 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc. Je členem Klubu legend, finalistou Poháru Intertoto (2000) a nachází se na 5. místě v počtu odehraných prvoligových zápasů v historii Sigmy Olomouc (239 zápasů).

Kučerňák Ladislav (narozen 27. 08. 1954 ve Chvalkovicích) je bývalý obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1982/1983 v dresu SK Sigma Olomouc a ve své kariéře jiný

dres prvoligového celku neoblékl. S fotbalem začínal v TJ Zbrojovka Brno, kde působil v mládeži do roku 1972. Následně působil v TJ Železárny Prostějov (1972–1974), v TJ Rudá hvězda Cheb (1974–1976), opětovně v TJ Železárny Prostějov (1976–1977) a v TJ Zbrojovka Vsetín (1977–1979), odkud v roce 1979 přestoupil do SK Sigma Olomouc. V olomouckém klubu působil do roku 1987 a byl dlouholetým kapitánem klubu. Mezi jeho největší úspěchy patří vítězství v 2. lize se Sigmou Olomouc a postup do 1. ligy (1981/82 a opětovně 1983/84) a 4 zápasy v pohárové Evropě. Celkem odehrál 87 prvoligových zápasů a 207 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Machala Oldřich (narozen 04. 08. 1963 v Bruntálu) je bývalý obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1984/1985 v dresu SK Sigma Olomouc. V Sigmě Olomouc působil již v sezóně 1981/82, kdy s týmem oslavil postup do nejvyšší soutěže, následně však absolvoval základní vojenskou službu v Táboře, kde fotbalově působil v letech 1882–1884. Po návratu do Sigmy Olomouc v olomouckém týmu působil do roku 1991, odkud následně přestoupil do prvoligového německého celku FC Hansa Rostock (1991–1992). Po odchodu z Rostocku odehrál 1 sezónu (1992–1993) v německém druholigovém týmu VfB Oldenburg. V roce 1993 se vrátil zpět do Sigmy Olomouc, ve které v roce 2001 ukončil svou profesionální kariéru. Je členem Jedenáctky století Sigmy Olomouc, vicemistrem České ligy (1995/96) a finalistou Poháru Intertoto (2000). Byl dlouholetým kapitánem Sigmy Olomouc, nachází se na 1. místě v počtu odehraných prvoligových zápasů za Sigmou Olomouc (414 zápasů) a 1. místě v počtu odehraných prvoligových zápasů bez přerušení (195 zápasů). V roce 2000 byl zvolen osobností České ligy a v roce 1996 si připsal svůj jediný reprezentační start za Českou republiku. Celkem odehrál 429 prvoligových zápasů, 33 zápasů v pohárové Evropě a 495 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Mrázek Petr (narozen 08. 01. 1961 v Olomouci) je bývalý obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1982/83 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém s krátkými pauzami (druholigová VTJ Tachov v letech 1983–1984 a prvoligová TJ Škoda Plzeň v 1988–1989) působil až do roku 1991. V roce 1991 přestoupil do německého třetiligového celku 1. FC Schweinfurt 05, kde působil do roku 1993. V roce 1993 přestoupil na Island, kde působil ve 2 prvoligových klubech – Fimleikafélag Hafnarfjarðar (1993–1995) a Knattspyrnufélagið Valur (1995) a 1 třetiligovém klubu – Neisti Hofsós (1996–1997). Po angažmá na Islandu působil krátce v německém třetiligovém celku FC Würzburger Kickers, kde v 1997 ukončil profesionální kariéru. Mezi jeho největší úspěchy patří vítězství v 2. lize se Sigmou Olomouc a postup do 1. ligy (1981/82 a opětovně 1983/84). Celkem odehrál

191 prvoligových zápasů, 8 zápasů v pohárové Evropě a 164 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc. V roce 1994 byl zvolen jako 2. nejlepší hráč Islandské ligy.

Mucha Josef (narozen 07. 10. 1967 v Prostějově) je bývalý záložník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1989/90 v dresu SK Sigma Olomouc. V nejvyšší soutěži působil ve 2 klubech – SK Sigma Olomouc (1989–1993 a 1995–2002) a FC Svit Zlín/FC Tescoma Zlín (1993–1994 a 2002–2004). Je vicemistrem České ligy (1995/96), finalistou Poháru Intertoto (2000) a odehrál 253 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc. Celkem odehrál 300 prvoligových zápasů napříč oběma kluby a odehrál 21 zápasů v pohárové Evropě.

Rozehnal David (narozen 05. 07. 1980 ve Šternberku) je bývalý obránce, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1999/00 v dresu SK Sigma Olomouc. Je odchovancem olomouckého klubu, ve kterém působil do roku 2003. V roce 2003 přestoupil do svého prvního zahraničního klubu – Club Brugge KV, ve kterém působil do roku 2005. Následně působil ve Francii (Paris Saint-Germain FC v 2005–2007), v Anglii (Newcastle United FC v 2007–2008), v Itálii (S.S. Lazio v 2008–2009), v Německu (Hamburger SV v 2009–2011), opětovně ve Francii (Lille OSC v 2011–2015) a opětovně v Belgii (K.V. Oostende v 2015–2018), kde ukončil svou hráčskou kariéru. Je 60x reprezentantem České republiky, 2x účastníkem Mistrovství Evropy (2004, 2008) a účastníkem Mistrovství světa v roce 2006. Mezi jeho největší reprezentační úspěchy patří triumf v Mistrovství Evropy hráčů do 21 let v roce 2002 a 3. místo na Mistrovství Evropy v roce 2004. Na klubové úrovni je 3x účastníkem hlavní fáze Ligy mistrů (2003/04, 2011/12, 2012/13), stal se vítězem Belgické ligy (2004/05), 2x vítězem Belgického superpoháru (2003, 2004), vítězem Italského poháru (2008/09), 2x vítězem Francouzského poháru (2005/06, 2010/11) a vítězem Francouzské ligy (2010/11). V sezóně 2006/07 byl zvolen hráčem sezóny klubu Paris Saint-Germain FC. Ve své kariéře odehrál celkem 419 prvoligových zápasů, 67 zápasů v pohárové Evropě a 90 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Sedláček Roman (narozen 12. 02. 1963 v Brně) je bývalý útočník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1984/85 v dresu TJ Vítkovice. Před svým příchodem do Sigmy Olomouc působil v TJ Sokol Těšany (do roku 1979), TJ KS Brno (1979–1983), VTJ Jindřichův Hradec (1983–1984), prvoligové TJ Vítkovice (1984–1985) a TJ Gottwaldov (1986). Do Sigmy Olomouc přestoupil v roce 1986 a v Olomouci působil 5 let do roku 1991, odkud se následně vydal do Německa, ve kterém působil celkem ve 4 mužstvech: prvoligový FC Hansa Rostock (1991–1992), druholigový FC Remscheid (1992–1993), třetiligový Eintracht Braunschweig (1993–1994) a třetiligový FC Neubrandenburg (1994). Po návratu do České republiky působil

v prvoligových mužstvech FK Jablonec nad Nisou (1994–1995) a FC Svit Zlín (1995). Následně působil 2 roky v třetiligovém ČSK Uherský Brod, ve kterém 1997 ukončil svou hráčskou kariéru. Mezi jeho největší úspěchy patří vítězství v Československé lize s Vítkovicemi v sezóně 1985/86. Je 5x reprezentantem Československa a celkem odehrál 177 prvoligových zápasů, 14 zápasů v pohárové Evropě a 147 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Uličný Petr (narozen 11. 02. 1950 v Uničově) je bývalý útočník, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1970/71 v dresu TJ Sparta ČKD Praha. Svou fotbalovou kariéru začal v TJ Slavia Kroměříž, odkud v roce 1969 přestoupil do prvoligového mužstva TJ Sparta ČKD Praha. Ve Spartě působil do roku 1972, poté se přesunul do dalšího prvoligového celku, TJ Škoda Plzeň, kde působil 5 let (1972–1977). Roku 1977 přestoupil do Sigmy Olomouc, ve které roku 1982 ukončil svou hráčskou kariéru. Mezi jeho hráčské úspěchy patří vítězství v 2. lize se Sigmou Olomouc a postup do 1. ligy (1981/82). Celkem odehrál 183 prvoligových zápasů napříč všemi kluby a odehrál 147 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc.

Vaniak Martin (narozen 04. 10. 1970 v Ústí nad Labem) je bývalý brankář, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1992/93 v dresu SK Sigma Olomouc. Kromě Sigmy Olomouc (1991–1997 a 2001–2005) dále působil v prvoligových týmech FC Petra Drnovice (1997–2001), řeckém klubu Panionios FC (2005–2006), FK SIAD Most (2006–2007) a SK Slavia Praha (2007–2011). Je účastníkem hlavní fáze Ligy mistrů (2007/08), odehrál 40 zápasů v pohárové Evropě a celkově 470 prvoligových utkání, z toho 30 startů v nejvyšší řecké lize. Je členem Jedenáctky století Sigmy Olomouc, ve které odchytil 240 soutěžních zápasů. Martin Vaniak je 2x mistrem České ligy se Slavií Praha (2007/08, 2008/09), 7x reprezentantem České republiky, členem Klubu legend, členem Klubu ligových brankářů a mistrem světa v chytání přímých kopů (2004).

Vít Jiří (narozen 21. 12. 1949 v Ivanovicích na Hané) je bývalý brankář, který si připsal první prvoligový start v sezóně 1982/1983 v dresu SK Sigma Olomouc. S fotbalem začínal v TJ Slovan Ivanovice na Hané, odkud se v roce 1965 přesunul do TJ OP Prostějov, kde působil v letech 1965–1968. Následovalo dvouleté angažmá v VTJ Duka Olomouc (1968–1970), odkud v roce 1970 přestoupil do Sigmy Olomouc. V Sigmě Olomouc působil nepřetržitě do roku 1983, kdy ukončil profesionální kariéru. Jedná se o jediného hráče v historii klubu, který se Sigmou Olomouc postoupil z divize až do nejvyšší soutěže. Mezi jeho největší úspěchy tak patří vítězství Divize D (1973/74) a postup do 3. ligy, postup do 2. ligy (1976/77), vítězství v 2. lize

(1981/82) a postup 1. ligy. Odehrál cca 350 soutěžních zápasů v dresu Sigmy Olomouc, z toho 16 prvoligových. Po ukončení hráčské kariéry působil v Sigmě Olomouc v řadě dalších funkcí, přičemž celkově působil v Sigmě Olomouc téměř 50 let. Byl také dlouholetým masérem české fotbalové reprezentace (2001–2016), se kterou se zúčastnil Mistrovství světa 2006 a Mistrovství Evropy v 2004, 2008, 2012 a 2016.

Příloha 10: Fotografie vybraných respondentů během realizace výzkumného šetření

